

افسان او دیوتا

لیکوال نسیم حجازی
ژباړن محمد زبیر شفیقي

افسان او دیوتا

لیکوال: نسیم حجازی

ژباړن: محمد زبیر شفیقي

مؤسسہ انتشارات الانوار

د کتاب مشخصات:

♦ انسان او دیوتا

(تله پښتې او فلسفې لامل)

(سر) سیم حجازي

♦ لیکوال: سر

♦ ژباړن: محمد زبیر شفیقي

♦ د چاپ شمیر: زر توک

♦ چاپ: لومړې ۱۳۸۲ څلويځې

♦ کمپوز: سید سلیمان هاشمي

کتاب پر لېسې شمېره

♦ دیزاین: علي جان سلطاني

♦ ټايتل دیزاین: صميمي

♦ نشر او مېتج: انډر وېر خپرنډويه مؤسسه

دهکي نعلبندي، قصه خواني،

پوسټ بکس ۴۶۳، پېښور - پاکستان

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

اهدا

هغوي ته چي دکايناتو پر رب
"ج" ايمان لري ، اوله دين خخه
ددنيا دسمون شعارنه جوړوي.
"شفیقي"

د ژباړن یادښت

دا دی دستر لیکوال مرحوم نسیم حجازی یو بل شهکار اثر په پښتو ژبه په کتابي بڼه ستاسو مخې ته ورودم، زه بیا هم دستر پروردگار شکر ادا کوم چې ماته یې بیا هم دا ویاړ راوړلور او ده.

نه غواړم په دې گډو وډو کرښو درانه لوستونکي ستومانه او د «انسان او دیوتا» خواړه فلسفي ټاول له لوستلو لرې وساتم، یوازی د داستانه پر نامه څو کرښې لازمي بولم. «انسان او دیوتا» داردوژي «انسان اور دیوتا» پښتو نوم ایښودل شوی دی. په اردو قاموسونو کې چې د دیوتا کومې معنی گانې راغلي دي، هغه «دخدای استاخی، پیغمبر او یا دخدای نماینده» دي، چې په پښتو کې داتولی دپیغمبر په معنی دی چې دخدای د سپیڅلو پیغمبرانو لپاره کارېږي. په داسې حال کې چې دیوتا اصلاً د هندی بی شمیره خدایانو په نامه چې کوم بوتان جوړ شوی دی هغو ته ویلې شي، مثلاً دمینی دخدای دیوتا، داور دخدای دیوتا او

د بتا، به هندی، مذهب او کلتور کې چې څومره د خدایانو شمیر زیات دي،

بالاخره می همغه نوم راوری دی، دمرحوم نسیم حجازی په ښکلی قلم لیکل شوی دغه ناول دهندي ټولنې ډیر مهم اړخ ونه ښیي، تر ټولو مهمه دا چې څه ډول غینو چالاکو انسانانو د مذهب په نامه نور انسانان ښکیل او ترستم لاندې ساتلي دي؟ دا یوازی د پرون او یا یوازی دهندي کلتور خبره نه ده، د انساني ژوند له پیله تر ننه همغه نړۍ ده او انسان دی، همغه یې خصلت دی، دنن او پرون ترمنځ هم په دې انساني خصلتونو کې هېڅ توپیر نه دی راغلی، درانه لوستونکي چې داستان تر پایه ولولي، په خپل چاپیریال او اوسني نړۍ کې به ډیر کرکټرونه د داستان له کرکټرونو سره یو شان وويني، ددغه داستان یو ښکلی ټکی همغه دی چې د روغ ضمیر خاوندان تل، د گردلو او پیښو په تل کې خپل لازواله واکمن او پالونکي پیژني او دهغه لوري ته پناه وړوي. په پای کې لازمه بولم یو ځل بیا دهغو ټولو درنو ښاغلیو نه «چې دلته یې د ټولو نومونه راوړل گران دي» د زړه له کومې مننه وکړم چې زه یې د دغو ناولونو د ژباړې، دوام او خپراوی ته هڅولي یم. همغه سې د درنو ورونو سید سلیمان «هاشمی» او علیجان «سلطانی» څخه مننه کوم چې ددې کتاب د کمپوز زحمت یې گاللي دي.

د (الازهو) له درنو مسوولینو څخه مننه کوم چې «انسان او دیوتا» یې په ښکلی بڼه د لوستونکیو تر لاسونو ورساوه.

په درنښت

محمد زبیر «شفیقي»

بسم تعالی

د دیوتا د سپاهی

د ساون ورغ وه، بیاس سیند په خپل پوره شان او د بده بهیده، پر خنده
 یی خو کنتیو چی په لویو د برو پوری په پریو ترلی وی داوبوله خپو سره
 تالونه خوړل. خوتنه ماشومان چی هلته ولاړوو پخپل منع کی په روغیر
 بوخت وو.

یوه بودا مانو پر خپل تن دی لاسونه کیښودل او بلی غاړی ته یی په خبر
 غیر وکتل بیای یوه زلمی ته چی له جامو خخه پوځی معلومیده مخ
 راواړاوه او ویی ویل:

رښتیا یا داره! ستا باوردی چی هغه به نن خامخا راځی.

ځوان ځواب ورکړ: هغه به راروان شوی وی.

- نو آیا همدان هغه باید له سینده را پوری وزی او یوی دوه ورځی به

داوبود کمیدو انتظار ونکړی؟

- هڅکله هم نه، دیوڅ سالار له ټولو اک سره وعده کړی ده چی په

- مگر بادهاره تاسوهغه خامخا پوه کړی په داسی توپان کی کښتی په سیند کی اچول خطر لری.

- ته لکه چی لوی سالار سکدیو، نه پیژنی، هغه په خپله خبره کلک ولاړ دی.

مانو وپوښتل:

دهغه لامبوزده ده؟

- دچا؟

- دپوځ دلوی سالار صاحب!

- له دی نه دی مطلب څه دی؟

- بادهاره! که دهغه لامبوزده نه وی نو په کښتی کی یی له سپریدونه ایسار کړی، دلویو خلکو ژوند ډیرار غښتمن وی.

زلمی و موسکل او ویی ویل:

ته غم مه کوه، دهغه لامبوزده ده، که یی زده هم نه وی په دی پوهیږی چی له مانو گانو څخه کارواخلی.

- بادهاره! په دغه برخه کی له سینده په تیریدو کی که کښتی واوښتی بیا به مور ملامت نه یو، مور په دی لاره بلنه یو، پوری غاړه دلورو کمرونو ترمنځ لاره ډیره تنگه ښکاری.

که مور ته له خپل گودر څخه دپوری وتلو امر شوی وای مور به ددیرو او بو پرواهم نه کوله دلته مو د کښتیو په راوستلو څلور ورځی ولگیدی،

سینده پوری وتلی وای شه به شوی وو؟

بودا مانو چی دغه خبری وکری دزلمی د خواب په انتظار شو خو هغه په بی پروایی د سیند پوری غاری ته کتل او مانو د اجرئت ونکرای شو چی خپله خبره بیا تکرار کری.

دزلمی نوم رام داس ؤ، دهغه عمر که شه هم ۲۴ کالو ته نژدی ؤ خود بنی اوخوانی له تازه گی نه ۱۸ کلن زلمی ښکاریدو، دهغه په مخ کی دپوخی هیبت د کربنو پرغای یو ډول جدیت او شرافت غلبدۀ چی پر لیدونکی به یی په همغه لومړی نظر دمینی، اعتماد او باور اغیز ښینده، دهغه پر شونډو تل موسکا غوړیدلی وه.

له ځنډ وروسته رام داس بودا مانو ته مخ را وړاوه او ویی ویل!

ته هیڅکله هم په دی برخه کی له سینده نه یی پوری وتلی؟

مانو خواب ورکړ:

یاداره زموږ پلار اونیکه هم کله له دی ځایه پر کښتی دتیریدو جرئت نه دی کړی، اوریدلی می دی چی دراجه گویند رام دپوځ سالار پر هغو خلکو دپوځی په موسم کی حمله کړی وه خو هغوی ډیری کښتی دکمرو نوله سره دډبرو په رغړولو ډوبی کړی وی، دپوځ سالار صیب هغو خلکو ته دسزا ورکولو لپاره یوه میاشت په غرونو کی سرگردان ؤ، بالاخره یی پنځه تنه ښځی، دوه بوداگان چی یو پکی ږوند ؤ اودری ماشومان بندیان بوتلل.

رام داس وویل: له همدی امله موږ دگرمی په موسم کی له سینده

رام داس وختدل خواب یی ورکړ:

په بختی کی د سیند اوبه ټټکته کیږی او هغه خلک زموږ د حملو خطر احساسوی بیداریږی ، خو په گرمی کی دوی فکر کوی چی له سینده پوری وتل امکان نه لری اوډاډه کیږی.

رام داس داوویل اوبیا د سیند پر غاړه په یوه ډبره کیناست، ناڅاپه په پوری غاړه د غونډیو له شانه توری لوخړی اوچتی اود سترگو په رپ کی پراسمان خوری شوی.

د برسات د نمجن موسم خو خپی راغلی اود باران سپک شاخکی را پریوتل، لږ غنډ وروسته توری ویرینیدی، وریځی وغرمبیدی او شرکند بلران پیل شو.

بودا مانو وړاندی ورغی اوخوان ته یی وویل:
باداره! خپری ته راشی.

رام داس له بودا سره روان شو.

خو گامه وړاندی د درگو د خپری ترڅنگ یو سپین آس تړلی ؤ. بودا مانو په بیرته خپل خادر را واخیست او پراس یی واچاوه، خورام داس وویل چی خپل خادر دی لری کړه دایی له لمدیدونشی ژغورلی.

مانو دخپل اخلاص پر ثابتنو ټینگار کاوه خود شمال یوی توندی خپی خادر د آس له شاخه لس گامه لری وغورځاوه.

بودا مانو په خپل خادر پسی منډه واخیسته اورام داس په خندا

ی را غللی، هغوی را غللی، دپاچا پوځ را غی!!!

همه
رام داس
سکد یو دپاچا م
سوه تنو پوری پلي پم
خپری ته را نژدی شو سکد
جلب یی ونیو، هغه دآس نه پلي
پرځای کړ.

سکد یو وپوښتل:

کښتی را رسېدلی دی؟

رام داس ځواب ورکړ: هو صیب

- څومره دی؟

- اووه دانې مگر یوه یی لږ ماته شوی ده.

- دمانو گانو مشر کوم یو دی؟

برېږدا مانو په بیړه دآس قیضه بل ته ورکړه او ور مخکی شو لاس په

نامه ودریدویی ویل: صیب امر کوئ!

- په یوه پیړه کی څومره کسان پوری ایستلی شی؟

- یاداره! په یوه کښتی کی څلوېښت کسان تلای شی خو...

- خو څه؟

- یاداره! باران خو پخپله وینی، الی وړاندې د سیند گړندی خپي هم

وکی گودر دی چی اوس دباران په سبب لیدل کیږي هم نه، که زموږ
کښتی هلته ورسیدی نو ښه تربښه که نه ښکته بیا ترڅو ږیره لوی لوی
کمر ونه ددیوال په څیر دریدلی دی، چی د کښتی درولولپاره هېڅ ځای
نه لری. تاسو دیوډا خبره ومني یو دوی ورځی تم شی، که نن باران
ودرید نو تربل سبا پوری به اوږه ښکته شی.

سکد یو وویل:

تربل سبا پوری! زه دومره انتظار نشم کولی.

زه باید همدا نن له سینده پوری وزم.

- باداره! ستا امر سر په سترگو، خو خطر ډیر دی. که تاسو خپله خوښه

پوره کوی نو زما یوه خبره خامخا واورئ.

- څه خبره؟

- موږ به کښتی خپل گودر ته بیرته بوږو، تر سبا پوری به هلته

ورسیږو او په هغه ځای کی به مو د سیند بلی غاړی ته پوری باسو.

سکد یو په درانه غږ ځواب ورکړ:

ته یا پخپله کم عقل یی یا موږ کم عقلان گڼی، که موږ غوښتلای چی

په هغه ځای کی له سینده پوری وزو دومره زحمت گاللو ته مو څه

اړتیا وه. که موله د ښمن څخه د اهیله کولای شوای چی د مقابلې لپاره به

ډگر ته راوړاندی شی نو موږ به شل میله څه چی څلویښت میله ښکته

تللی او له سینده به پوری وتلی وو.

شینده پوری وزو نوسوی به ویده و نیولای شو.

- باداره! که سوی و نیول شی او که و تنبستی مور ستاسو امر منو، که

تاسونه خپه کیپی نو یوه وروستی غوښتنه په عرض رسوم.

سکدیو فطری مغرور نه و، خو یوازی شل ورځی کیدی چی دی دپوځ

سالار ټاکل شوی و، او په دی شل ورځو کی یی تل پردی فکر کاوه چی

دی تر اړتیا زیات نرم زړی دی، یو پوځی باید دومره دنرم زړه خاوند نه

وی ځکه خوبه یی کله کله هغه سرتیری تر تل چی غوښتا یی له ده سره

ځانونه ډیر نژدی کړی.

او خپله ښکلی خبره به یی چی پیداکوونکی د موسکا لپاره پیدا کړی

وه په جبر غوسه ناکه غوښتی کړه، خود ده اصلی فطرت به دده پر ارادو

زور وموند، او دخپلی کلکی ارادی سره سره به یی د اهر شول چی دی

اوس دپوځ سالاردی، ده به دنورو په مخکی خپل پخوانی ملگری

سخت و تر تل، خو یوازی به یی بیا ځانته راوغوښتل تسلی به یی ورکوله

او ورته ویل به یی: څنگه آشنا، په دومره خبره خپه شوی، ستا څه خیال

دی چی دپوځ سالار شوم تو مغرور شوی یم. نه ستا دا گومان غلط ی،

زه هماغه سکدیو یم هغه وخت زه په بل چورت کی وم.

همدغه لامل و چی بودا ماته ته دکم عقل له ویلو وروسته سکدیو دهغه

تسلی لازمه وبلله او په هغه برخه کی یی د سیند نه د پوری وتلو په اړه

خپل غرض او هدف ورته بیان کړ، خو چی هغه کله د سوی د نیولو په باب

په پام کی نیول شوی و، دده د غوښتنه نه سکدیو

روایہ خہ وایی؟

بودا مانو د سکدیو پہ لہجہ کی ددی ناٹا پی بدلون پہ سبب پوہ نہ شو
پریشانہ شو وی ویل:

بادارہ! مورستانو کران یو؛ تاسو وئی پہ غوسہ کیری، کہ تاسو
امر رگری نو مور بہ خپل خانوہ لاس اوپنی تری سیند تہ وغورخو،
لہ مور سرہ دچہ خانو نو پروانشتہ خوستا دپوخیانو ژوند ارخبتناک
دی، مایوازی ہمدومرہ ویل چی کہ تاسو غوازی ہمداس اوس لہ سیندہ
پوری وزی نو لومری یوازی یوی کبسی تہ دتلو اجازہ ورگری۔ کہ ہفہ
روغہ رمتہ ورسیدہ نوری بہ ہم ورسیری۔

مانو گان ہم لہ دی۔ مور بہ یوہ کبستی پوری باسو اوپ۔ اہ داسی
نوری ہم واچوو۔ پہ دری خلورو پیرو کی بہ ستاسو تول پو غ ورسیری۔
سکدیو دا احساس کرہ چی پر بودا مانو ددہ غوسہ بلکل بی غایہ
وہ، دخیلی پنیمانی دپتو لوہخہ بی کولہ وی ویل:
دیر بنہ، پہ یوہ کبستی کی بہ شو مرہ کسان سپریدای شی؟
- بادارہ کہ پہ لومری پیرہ کی یوازی شل کسان وی نو دیرہ بنہ دہ۔

سکدیو رام داس تہ وکتل وی ویل!

لہ پو غ خخہ شل تنہ پیاو ری کسان را تول کرہ۔

- ہمداس اوس؟

مور باید له همدی نه گټه او چته کړو ، زه به پخپله هم په لومړی کښت
کی کینم ، که مور ورسیدو نو پاتی پوځ هم پر کښتیبو کی راپوری باسی
که نه نو بیرته ستانه شی .

رام داس ځواب ورکړ .

دسالار امر منل زما فرض دی مگر دا کله کیدای شی چی دخطر په وخت
کی تاسو مخکی ولاړ شی اوزه وروسته پاتی شم ، په ږومبی کښتی
کی ماته اجازه راکړی تاسو خود پوځ سیوری یاست ستا سوژوند د هیواد
لپاره ډیر قیمتی دی .

سکدیو موسکل او دواړه لاسونه یی درام داس پر اوږو کښنودل ویی
ویل :

رام داسه ! ته پوهیږی چی ددغه حملی په باب دراجه په دربار کی
هیڅوک هم له ماسره همغږی نه وو . زه په خپله ذمه واری د سیند له
دغی برخی څخه پوری وزم ، که له څه پیښی سره مخ شم نو گنگارام
اوملگری به یی یوازی دومره وویلای شی چی زه د تجربی خاوند نه وم ،
خو څوک به ددی ویلو جرئت ونلری چی زه بی همته اوبی زړه وم .

که زه پخپله شاته پاتی شم او کښتی ته کومه پیښه وشي نو په دربار
کی به بیازما په پلوی یو غږ هم اوچت نشی ، زه به دتولو تر نظره کم
راشم .

دگنگارام دا ارمان به پوره شی چی دپوځ سالار شی . اوس مور باید
بیره وکړو که باران ودرید نو زمونږ جوړه شوی لوبه به بیرته ورانه شی .

تاگانو نومونه واخیستل او د کښتی پر بانسونو یی تنابونه اوچت کړل.
بودا مانو د کښتی له یوی څنډی تر یلی منډی وهلی اومانو گانو ته یی
لار ښوونی کولی، باران شیبه په شیبه توند یده.

کښتی لاله څنډی ته ډیره نه وه لری شوی چی داوبو څپو ښکته لوری ته
ورسره واخیسته.

مانو گانو به په خپل وروستی زیار او زور کښتی څو گزیره بوتله خو
داوبو څپي به بیا پری زوروری شوی او هغه به یی څو گزه بیا ښکته
یوړه.

بودا مانو خپل ستونی په چیغو وشلوه او خپلو نورو انډیوالانو ته یی
حوصله اوداډور کاوه.

سکدبو ظاهراً ډاډه و او د سیند څپو ته یی کتل، خود بودا مانو چیغو
لوکو کارو به کله کله اندیښمن کړ.

چی د گرداب منځ ته ورسیدل نو مانو گانو په ډیر جوش او احساساتو
د سمندری ډبر تاگانو څخه د مرستی دعا گانی کولی، اوس د کښتی
پورته بیول خو پر ځای پریږده نیغه چلول هم گران وو.

د مانو گانو له چیغو سره د پوځیانو زړونه درزیدل، سکدبو دهغوی
ویریدلی څیری او غمجنی سترگی ښی لیدلی د بودا مانو تر څنگ ولاړ
و او دخپلی اندیښنی د پټولو اود ځان ډاډه ښودلو هڅه یی کوله ویی
پوښتل:

زمونږ کښتی به په پوری غاړه له کوم ځای سره ولگس؟

کښتی غلې ته وروته رسيدای شوه بيا نو ښکته ترڅوميله پورې داسې
ځای نشته چې کښتی پرڅنډه ودرولای شو. ددی څنډې سره داوبو
تگ هم گرندی دی، که موږ د کښتی دبیرته راگرځولو هڅه هم وکړه
نژدېرواټن به ښکته درومو په لاره کې ډیر داسې کمرونه شته چې اوس
اوبو پټ کړی دی اونه ښکاری. هغه کښتی ته ډیر خطرناک دی.
سکډيو چې داواوریدل چوپ شو او بودا مانو بیرته په چيفرو اوکوکارو
پیل وکړ.

کښتی دوه غله په گرداب کې را ښکیل اولته د ویدونه بچ شوه، باران تم
شو او هغه تنگی اوس نژدې معلومیده خو د مانو گانو په څیرو کې د ډاډ
نځښی اوس هم نه وې، بودا ماته اوس هم په چيفرو پورې غاړې ته په
لاس اشارتی کولی.

مانو گان له ستومانی نه بې ښکته شوې وو، او زیاترو بې داوبو د ځپو
په وړاندې خپله ماته منلې وه.

کښتی ورو ورو د څنډې لوري ته ور نژدې کیدله.
د بودا مانو غږ لویدلی ؤ، خو چې څنډه یې نژدې وئیده په پوره زور یې
چيکې کړې:

شاباش میرنیو، همت وکړی همت وکړی.

مانو گانو په خپل پانی ټول توان او ځواک هڅه وکړه چې کښتی
څنډې ته وپاښی خو داوبو یوه تونده څپه را غله او کښتی یې څو گزه
ښکته یووړه، بودا مانو په خطرناک حالت کې خپله پگری په اوبو

وی، ددوی په مخ کی دتنگ گودر پرځای اوس خطرناک ا وپروونکی
د کمرونو دیوال ولاړؤ. څومره چی کښتی له هغه تنگی نه لری کیدله
هومره دغه کمرونه خطرناک کیدل.

دستریا او مایوسی به سبب د مانو گانو همت ختم شو، او په لاسونو کی
بی پر بانسونو او پاروگانو ورو ورو زور کمیده.

کښتی له ځنډی ځنډی سره په یوه خطرناک حرکت ښکته روانه وه،
بودا مانو په مخه کی دریدلی ؤ او په څیر څیر بی اوبو ته کتل.

هغه ناڅاپه په وارخطایی چیغی کړی:

کمرونه دی، کمرونه دی، خبردار!

سکدیو چی په څیر اوبو ته وکتل داوبو له مخ نه لږ اوچت بی د یوه
کمره له څوکی پرته څه ونه لیدل مانو گانو سمدستی د کښتی دلوری
بدلولو هڅه وکړه خو داوبو توند بهیر کښتی له کمره سره ټکر کړه،

د کښتی ښکتنی برخه د کمره پر څو که وسولیده اوتیره شوه، سکدیو
دا دمنه ساه واخسته خو مانو گانو په یوه غږ شور گډ کړ:

کښتی ماته شوه دوی بی د ځانونو ژغورلو ته تیار شی.

د کښتی په تله کی درز پیدا شو او اوبه د فواری په څیر تری راخوتیدی،
بودا مانو سکدیو ته وکتل چیغی بی کړی:

باداره! کښتی دوی بی، ناتو، شمبو، کالو بادار وژغوری.

سکدیو خپل لینده او غشی په سیند کی وغورځول ویی ویل:

زه دچا مرستی ته اړتیا نه لرم بیا بی توره راواخسته او چی غورځوله یی

ته اوکله سکدیو ته کتل ، سالار په غمجنه لهجه ورته وویل: دتولنی
میرینو! دخدای همدا خوښه وه، د تولنی دسوکالی لپاره زموږ پلرونو
اونیسکونو ډیری لویې قربانۍ ورکړې دي دمرگ له ویری تاسو باید
غمجن نشی، ستاسو په رگونو کې د میرنیو وینه ده، د همت اومیرانی
څخه کارواخلي، داوبو څپې چې وینې همت مه بایلی، زه پوهیږم چې
اوس بیرته ستنیدل ډیر گران دی زموږ په مخکې یوازی یوه لاره ده چې
له همدې کمرونو سره په څنگ کې په لامبو بڼکته ولاړ شو په دې
کمرونو کې یوځای خامخا دوتلولاره شته، چې څنډې ته ورسیري بیا
یی ددښمن سره مخ شې ځکه خوتوری درسره وساتي نوری وسلې
وغورځوی، دچا چې لامبو بڼه نه وي زده هغه دې توری هم وغورځوی.
دمانو گانو څخه چې څوک بلی څنډې ته بیرته دستنیدو همت کوی
ولاړ دی شی.

بودا مانو چینی کړی:

کښتی ولاړه ، ولاړه خبردارا

(۲)

سکدیو دنورو سرتیرو اومانو گانو په څیر هڅه کوله چې ځان وژغوری،
مانو گانو هر یوه ده ته ځانونه ورنژدی کول اوغوبښتل یې چې مرسته
ورسره وکړي خو په دې څپو کې ترټولو بڼه لامبوزن ته هم دا ترهرڅه
ډیره وه چې خپل ځان وباسي، دسکدیو میرانی اوغیرت دانه منله چې
له چانه مرسته وغواړي.

پوځيان په وړو کيوډلو سره تيت کړل، دچاچي لامبون نه وه زده شخ غلي
 يي چيغې ووهلي اولاس اوپښي يي غورځول خوبيا د اوبو په غيږه کي
 ورک شول، دسيند دتونډو څپو ټول زور دسيند پرغاړه دکمرونو
 ترڅنگ ؤ، داوبو دپرلپسي څپيرونه امله د غيڼو کمرونو په ښکتنی
 برخه کي ژوري ژوري تشي جوري شوي چي په حقوقي وپروونکي
 خرخوبي جوړ شوي وو.

سکډيو اودهغه څو ملگري په يوه گرداب کي راگير شول، سکډيو
 هغوي دمرگ په کومي کي پريښودل پخپله له ډيرو هڅو اولاس اوپښو
 اچولو وروسته تري راووت، په دې هڅه کي دده نور ملگري داوبو څپو
 لري ورسره وړي وو، لي وروسته سکډيو په يوه بل گرداب کي راايسار
 شو، خو داوبو زور هغه دختلې په لور ورسره يووړ او داوبو پر مخ دکمره
 يوه څوکه راوتلي وه، سکډيو هغه په دواړو لاسو راتينگه کړه خولايي
 ساه نه وه اخيستي چي داوبو يوي توندي څپي دغه ټنډه دمه ځاي هم تري
 واخيست او بيا هغه هماغه وپروونکي گرداب ته ورتوت، دډيرو غوتو
 وهلو سره سکډيو يوډول يي سپکه شو چي دگرداب نه راووت اودسيند
 په غيږه کي په لامبون شو. سکډيو نور دلاس اوپښو خوځولونه لويډلي ؤ.

بدن يي له بختي نه کترخت شوي ؤ اوسنري د خورو له زوره په
 چاوديدوؤ. هغه څلورو خواؤ ته نظر وچاوه خو خپل کوم ملگري يي
 ترسترگو نه شو. هرلوري ته داوبو ياغي څپو دمرگ سندره زمزمه کوله

دېرم او پرتم اودمذهبي پيشوا دخوښي لپاره دخپل ژوند دننرانه كولو
پراحساس زور وموند. ديوې شيبې لپاره يې دژوندانه هغه ټولې
رنگينې اوږده وړونكې نندارې سترگوته ودرېدې چې دځمكې له
دروځخه داسېمان په غيږ كې ترستورېدو پورې خورې وړې وې.
سكديو آسمان ته مخ كړ او په دردمنه لهجه يې چيغې كړې:

خدايې! خدايې زه غواړم چې ژوندي پاتې شم.

زه غواړم ژوند وكړم ، تراوسه پورې ځوان يم ستا داستازيو د دېو
تاگانو راته اړتيا ده.

خدايې! خدايې !!

دسكديو غږ دسيند په شور كې ورك شو، له سترگو څخه يې
اوښكې راوخوتېدې ، اوله دې اوښكو سره يې پاتې لږ او ډېر هيت هم
تري ولاړ، بيا هم ترڅو پورې چې په هڅو كې ؤ، ورو يې لاس اوښي
و هل ، كله كله به داوبو څپو ترخپله غيږه لاتدې پټ كړ او بيا به د نيم
بې هوښي په حالت كې ورو ورو پورته داوبو سرته راووت.

ترډېره پورې دمرگ اوژوند سره له لاس او گډېوان كېدو وروسته
دسكديو پر سترگو تياره راغله او په غږو كې يې دسيند دڅپو شور
ورك شو.

(۱)

چې راپه خود شو سكدېو څو ناماتومي غږ ونه واوړېدل، سترگې يې

یې وغږولی په وار خطایی یې هغو خلکو ته کتل چې دده لیدوته راتول شوی وو.

ناخا په یې احساس کړه چې دی ددیری یې وسی په حالت کې دهغو خلکو په منع کې دی چې دده ترټولو بد دښمنان دي. خو پردی حیران شو چې دهغوی په خبرو کې ده ته د کینې او غوسې پر لځای د خواخوږۍ او اندېښنې نڅېښې دي. دا هغه خلک وو چې دده عدالت خوښوونکي را بډه او مذهبي پېشوا دا امر کړی ؤ چې شپږی یې وروسو غوی او ترټولو سخت تکلیف ورکړی چې خپلې سمسورۍ غمکې پرېږدي او بل کوم لځای ته کډی پوسی.

دا هغه کسان وو چې له نژدې یې لیدل، خبرې ورسره کول، ددوی غږونه اوریدل او ددوی پر بدن یې لاس لگیدل ډېره بده گناه بلله. چې ددوی په مذهب کې ټیټ ذاتی گنل شوی او پر هغوی ظلم کول ددوی ازلی حق ؤ.

دا هرڅه وو خو اوس سکډیو ددغو خلکو درحم او مهرباني اړ ؤ. ددوی په پوره شپږدلی جونگره کې په پوره زړه او ورسته بستره پروت ؤ او دادي ددوی شپږی یې لیدلی، ددوی له خولو راوتلی غږونه یې اوریدل. دهغوی په لاسواو بدن لگیدلی شيان دده پر بدن لگیدل، هره شېبه دده د دین شتمنی لوټ کېدله.

ننداره کونکیو دده په باب ډول ډول خبری کولی،
 یوزلمی په منډه هغی خپری ته ورتنوت او ویی ویل: لاره خوشی
 کړی سردار راغلی، خلک دجونگری په کونجونو کی سره غونج شول.
 یو یو داسری لکنه په لاس خپری ته ورتنوت، له هغه سره یوه خوانه او
 په ونه دنگه نجلی هم وه، بودا سردار دسکدیو سرته ورغی او په غیر
 غیر یی هغه ته وکتل، پردی سربیره چی دی پوهیده چی ژوند یی د
 بودا په لاس کی دی سکدیو هغه ته وکتل او بیای یی په کرکه مخ تری
 واراوه.

بودا سردار وپوښتل:

ته څوک یی؟

سکدیو د سردار له پوښتنی سره هغه ته بیا وکتل خوڅه یی ونه ویل.

سردار بیا وویل:

ته دلور ذاتو پوځی ښکاری، دلته څه ډول راغلی؟

دسکدیو له چرپتیا سره یوه سری وویل:

باداره! دی په سیند کی ددوبیدو په حال کی ؤ، موږ په ډیر زحمت را

ویوست.

- تادیر ښه کار کړی دی.

دایی وویل او سردار بیا سکدیو ته مخ واراوه او ورته ویی ویل:

ته دلته ډاډه پریوزه، ډیر ستومانه را ته ښکاری، ترسهاره به دی

نن په تیریدو کی دسکدیو ددوبیدو په حال کی ؤ، موږ په ډیر زحمت را

ثابتولی چی ددی خلکو دوحشت او غناور توب په اړه دلور ذاتی ټولن په لوړو مانیو کی بیا نیدلی اود سکدیو غوړونه یی له ور کوالی په اوریدو روړدی وو.

دده دزړه غږ خپله له تسلی ډکه لهجه بدله کړه ویل یی:
دغه خلک، دغه جوتبه اونا پاک خلک!! درحم له نامه سره هېڅ آشنا نه دی، دوی ددی لپاره چی تا په ډیر زحمت ووژنی نو لومړی تسلی ورکوی اوهیله درسره پیدا کوي. ستا په زړه کی دژوندی پاتی کیدو هیلې راپیدا کوی، تا پر اور له غورځولو نه وړاندی په یوه خیالی جنت راگرځوی، ډیری بی وسی په حالت کی یی یو ځل پر خپل شاوخوا راتولو خلکو نظر واچاوه. بیا یی سردار ته وکتل او وروسته یی سترگی د سردار په څنگ کی په ولاړه نجلی نښتی پاتی شوی.
سکدیو ناڅاپه دا احساس کړه چی ددغو ناپاکو، بی وزلو او غریبو خلکو په منځ کی یو داسی څوک هم شته چی دلور ذاتو د بیا پیریانو سره ورته والی لری، دهغی جامی له نورو ښځو څخه پاکیی وی، دهغی پر مخ د صبح کاذب او سپین سهار د تیارو اورنا له گېون څخه را پیدا زړه ورونکی ځلکاوه، په خط او خال کی یی بی حده سادگی، معصومیت اوزړه راپنکون ؤ، په غټو غټو سترگو کی یی دستور یو ځلا اود شپې تور والی ؤ.

خو تر ښوخی متانت پکې ډیر ؤ، مزبوط او ښکلی بدن یی د ښځینه

سکدیر په مخکې بوداسی تصویر و چی سترگی پسی واخلی او په زړه کی یوه ناخاپی هنگامه نه را اوچتوی بلکی په لاشعوری ډول دزړه تل ته لویږی په آرام او خواږه سراو تال یی داسی نغمه چیرله چی شبی یی دوخت له مزله سره ورو ورو جگړی اویا لاهره دزړه اوماغزو پرتولو وسعتونو منگولی بشخی کړی.

خود سکدیر پرضمیر د سپیڅلی ذات سره د تر او احساس داسی زور ورو چی دی نجلی ته یی دوهم ځلی سترگی ورپوته نکړی دی احساس چی نجلی تپت ذاتی ده دده د نظر پرتنده غلبه وکړه.

سردار وویل:

په دغسی موسم کی ته سیند ته دڅه لپاره ورکوشوی ؟ داسی ښکاری چی ښه لامبوزن یی، که نه لور ذاتی خلک د بیای د سیند له تیزو او توندو څپو نه په دی موسم کی ډیر لری اوسی.

سکدیر سردار ته وکتل، زړه یی ژبی ته دڅپه ویلو پلنه ورکړه. خو دشریدلیو خیالونو په راتلولو بریالی نه شو. پوځا سردار په مینه ناکه لهجه تری وپوښتل:

ته ولی دومره اندیښمن یی؟

حوصله وکړه، په دی خلکو کی یو هم ستا دښمن نه دی.

ستاسو دراجه زرو روپو ځیانو څو ځلی زموږ دچونگرو سوځولو، زموږ دلوټولو او غلام کولو په نیت په دی خاوره قیدمونه ایښی دی، خودا

سراو مال کی به هیخ شی هم ستا دزیږیدو ترخا وره غوره اولورون بولو.
سردار بیا خلکو ته مخ ورواړاوه او ویی ویل:

تاسو به دا ثابته وی چې زه څه وایم دارښتیا دی. هغه بیا وروړاندی شو
د سکډیو پښو ته ورتیټ شو لاس یی پری کیښودل، سکډیو تراوسه
پردی حیران ؤ چې ده ته یی دته پرځای «تاسو» خطاب کاوه، خو
د سردار پردی حرکت یی په زړه کی د پښیمانی دروند احساس راپورته
شو، په زړه کی یی ورتیر شول چې ددغه څپری څخه چې هرځلی یی ده
ته په کرکه کتل جگ شی او په یوه منډه ځان سیند ته وغورځوی، خو
په بدن کی یی دومره توان نه ؤ، دی په ډیره اندیښنه راپورته شو
کیناست، خلک دخپل سردار او مشر په تقلید په نوبت سره دهغه
پریښو ورپریوتل اولاسونه یی پری ایښودل.

خوددوی لاسونه ده پر خپلو پښو له بلو سکروتو څخه هم سوځیدونکی
گڼل، د سکډیو ضمیر په لوړ غږ ویل:

کاشکی دی بودا دوی ته زما په پښو د لاسو ایښودو پرځای دا امر کړی
وای چې زما ټټر پر خنجر سوری سوری کړی.

کله چې ټولو خلکو د سردار امر پرځای کړ.

بیا یی پیغلی ته مخ ورواړاوه او ویی ویل:

لوری کنول! ته څه چورتونه وهی؟ دمیله دعزت ذمه واری ترهر چا
زیاته ددی بدمرغه قوم د سردار پر کورنی زیاته ده.

راقابو کړ، سترگی یې ښکته واچولی بیرته راټوله شوه را پاڅیده
اود سردار ترڅنگ ودریده، یوه شیبه دهغې ټوله وینه په غومبور یو کی را
ټوله شوه اوبیا ترڅه ځنډه دهغې په مخ کی سرو اوسپینو څپو یو پرېل
پسی مندی وهلی.

یوه دبریننا څپه د سکدیو له پښو څخه زړه ته او له زړه څخه ماغزو ته
وغځیده، خودسپیشلی ټولنی مغرورچی پر خپل زړه کی کوم نازک
خیال ته ځای ورنکړ.

ماښام شوی ؤ، سردار له څو تنو پرته نورو ته امر وکړ چی خپلو کورونو
ته ستانه شی. او بیا یی سکدیو ته وویل:

تاسویه مانیوکی اوسی، ښایی په دغه بدبویه څپره کی خوب درنه شی،
دلته گرمی هم زیاته ده، که تاسو امر وکړی دخوب لپاره به دی
بهریندوست وکړو. وربځی ټولی شوی دی اوبهر هوا ډیره ښه ده.

سکدیو پرته له دی چی ځواب ورکړی جگ شو او په سردار پسی روان
شو، بهر هوار میدان ته یی چار پای راوړه سردار سکدیو ته وکتل ویی
ویل:

تاسو بیغمه آرام وکړی! زما کسان به ستاسو دساتنی خیال کوی.
سکدیو زړه نازړه پر چپر کت کیناست، سردار څو کسانو ته دښی لخوا
دپهری امر وکړ، اته، لس تنه د سکدیو شاوخوا ته په لاتده چمن کی
کیناستل، دده اندیښمن ضمیر په لوړ غږ چیغی وهلی:

دادیر ظلم دی، زه ته له شپه دده مړه کسانو د نا آرامه کولو حق نه لرم.

که زه له خپل بشپړتولگی سره له سینده راپورې وتلی وای نو د دغه ساده انسانانو په څه حال و، دغه خلک ولی دومره بد نام دی! زموږ د هیواد دستور او ټولنی دوی ته د انسانانو درجه ولی نه ده ورکړې! دوی له ماسره ولی دومره شریفانه چلن کوی؟

دوی زما پښو ته دلاسونو راوړو پرغای زما بوتی ولی ونه شکولی ،
که به دوی سره د دینمنی فطری حق لری ، نو په ما کی کوم داسی ښیگنه
ده چی زه یی ددی خلکو درحم حقدار گرځولی یم ؟
ده د سپوږمۍ په رڼا کی بودا سردار ته وکتل او د هغه په خبره کی یی
د مینۍ ، میرانی او خواخوږۍ نخښی ولیدی زړه یی رادک شو .
سردار وویل :

بِه نِوزِه دِرِنِه عَم، كِه سِتَاخْدِ شِي تِه اِرْتِياوِه دَدِي كَسَانَو تِه كُوم پُورِ
ماتِه راواستِوِه.

سردار دیرلری نهؤ تللی چی سکدیوله چپرکت خخه جگ شو او په
ریږدیدی غمیی وویل:
ودریزه!

سکديو وويل: ماته ددي خلکو په منځ کي خوب نه راغي. تاسو پر ما
ياور وکړې زه به د تپهستي هڅه ونکړم، زه غواړم يوازي وم، نن
شپه....! سردار نژدې راغي او غواپ يې ورکړ!
که تاسو غواړي ولاړ شي څوک مو را ايسار ولاي شي.

خوب سره عادت نه وی، د ښار او سیدونکی په غنگلونو کی ویریږی.
سکد یو په غمجنه لهجه وویل:
زه دوی ته زحمت نه ورکوم، تاسو امر ورته وگری چی خپلو کورونو ته
ستاته شی.

د سردار په اشاره ټول خلک پاڅیدل او خپلو کورونو ته روان شول.
بیا هغه سکد یو ته وویل: ماته څه اړ تیاوه تا پخپله دوی ته ویلای
شوای چی ولاړ شی.

دوی ټول دمیلمنو په خدمت او عزت پوهیږی، او ستاسو غونډی میلنه
د خدمت موقع هروخت نه برابریږی.

د سکد یو پر زړه یو ژور زخم جوړ شو او بی سبکه پر چپر گټ ورو لوید،
سردار چی تری رخصت شول وړاندی خپل کور ته ننوت، د گور په پراخ
انگر کی څو پنځو روغېر کاوه، هغوی چی سردار ولید هر یی پورې چلیدل
کور په لور مخه واخیسته.

(۵)

سردار بیله دی چی کنول ته څه ووایی په انگر کی په یوه چپر گټ ځملا-
ست او په ژورو سوچونو کی ډوب شو،

دهغه نوم ساون و. دی ددغی نیمی غرنی اونیمی سازایی سیمی
د قبایلو مشرانو لار ښود و چی د سیند د پوری غناری لور ذاتو او مذهبی
مشرانو دوی تبت ذاتی بللی وو. دغه خلک د پنجاب د هغو پخوانیو
اوسیدونکو څخه وو چی د منځنۍ اسیا آریایی نسلانان و چې لیکنی

فاتحانو اویالور ذاتو خلکو دغه مات شوی قومونه په خپل کلتور کی
تبت ذاتی اوسپک گنل، بیا هم په زرگونو داسی کسان وو چی د خپلی
آزادی په بیه یی د قوم دغه پریکړه ونه منله چی دوی به د تولنی د کرکی
ور پارکی وی.

دوی پراخی او هواری غمکی پریښودی د کانگری او کشمیر په منځ
غرونو کی سره تبت او اباد شول، د سارایی سیمو هغه آریائی واکمن
چی د خپلی واکمنی څنډی یی له دغو غرنیو سیمو سره نښتی وی
د خپلی میړانی اوزدورتیا د ثابتولو په هوس وخت پروخت د دغه
خپلواک قوم دلاندي کولو لپاره حملی کولی، یوه راجه به چی په دغو
غرنیو سیمو کی شو مره زیاته برخه ونیوله او د فتحی بیرغونه به یی پری
ورپول په هغه اندازه به په تولنه او مذهبی کړیو کی د عزت او درناوی
وربلل کیده، د هوارو سیمو د راجه گانو په څیر غرنیو قبایلو هم
خو سرداران او مشران درلودل،

دنورو قومونو د مشرانو په څیر ساون هم د څو قبیلو سردار او مشرؤ چی
د آریایی فاتحانو له غلامی نه یی کرکه کوله. دده په گاونډی هواره
سیمه واکمن راجه هم دهغو راجه گانو له دلی و چی د خپلی تولنی د
عزت او د خپل شهرت او نومیالی توب لپاره یی غوښتل چی ساون او
یاغی قوم یی مات کړی او د خپلی تولنی غلامان او خدمتگاران یی
کړی.

دلور ذاتو خلکو او راجه او مذهبی مشرانو لپاره دغه خلک څه خطر نه

وی او د آسمان د اوربشت او ځمکو له حاصل څخه هغه گټې پورته کړي
چی د دوی د ټولنی ځواکمن دیوتا یوازی د لوړ ذاتو لپاره ځانگړی کړی
دی.

خو د لوړ ذاتو درو حانی ځواک درناوی او دهغوی د بدنی ځواک ویری
هغه د غرونو یاغی اوسیدونکی وسلو غورځولو او تسلیمی ته اړ نه کړل.
د گاونډی راجه پلرونو او نیکونو په تیرو پیړیو کی یو پریل پسی پردی
خلکو خپل زور ازمایلی ؤ. خو په لوړو څوکو او گڼو ځنگلونو کی تقدیر
دی بی وسو خلکو ته دخپلی دفاع په زرگونو مزبونی کلاوی جوړی کړی
وی.

په تیرو ۱۲ کلونو کی که د گاونډی راجه لخوا پر دوی کوم یرغل نه ؤ
شوی، د ابد بنایي په دی سبب و چی اوس د حکومت واگی د کومو خلکو
په لاس کی وی هغو دخپلو پلرونو او نیکو نو له تجربو څخه عبرت
اخیستی ؤ.

اویاهم بنایي ددی لپاره چی ددی لوړ ذاتو خلکو په قومی دستور کی
پخپله دوی ددی خلکو دانسانی حقوقو نه ورکولو په باب خپله پخوانی
نظریه بدله کړی وه، لنډه داچی په تیرو ۱۲ کلونو کی امن او آرامی دغه
خلک ډاډه کړی وو او دوی له سینده پوری غاړی ته دیوه ځواکمن خو
امن خوښی گاونډی قوم په اوسیدو او ژوند روږدی شوی وو.

د معمولی اړتیاؤ لپاره کله کله غینی کسان له سینده پوری وتل
او د لوړ ذات سپیڅلی ځمکی ته ورننو تل، خو هلته هم ددوی سوداگری

گائو دلور ذاتو دسپیٹلو مانیر دزیارت شوق اومینی بیارونو تہ دتلو
 جرنٹ ورگر، خو پد غفوی کی داسی نیکمرغہ دیرئی وو چی دداسی
 خطر ناکو غایونو لہ لیدو وروستہ بیرتہ ژوندی کورونو تہ را ستانہ
 شول، محکہ ساون لہ غوگالو راغبیسی دا امر کیری و چی ددی قام
 ہیٹوک بدھم دغڈای داستازیو «دیو تاگانو»، سپیٹلی غمکی تہ نہ
 ورغی، خوبیا ہم غینی خلک لہ سیندہ پوری وتل اولہ سیل او گر غیدو
 وروستہ بہ بیرتہ راستانہ شول۔

ساون دیر شریف سری و، ددہ ہونبیاری اوساد کی دتول قوم وروکی
 اوہودا گان ورتہ تابع کیری وو، دہ پتیرو غوکلونو کی دخیل اولس
 جلب پہ لاس کئی نیولی و، پدی مودہ کی دغہ بودا مانو لہ کوم توپان
 سرہ میخ نہ شو، خو لہ سیندہ پوری غاری تہ ویدہ توپان دیوہ غوان راجہ
 اویوہ بودا پنہت پہ خیرو کی بیارا اوچت شو، دغوان راجہ دتخت
 کیناستلو دودہ کالہ کیدل اودہودا مذہبی پیشوا دمنصب سنبالولو
 لاشیپر میباشستی نہ وی پورہ شوی چی دستیندہ پوری غاری تہ
 داوسیدونکیو آزادو قبایلو پر خلاف دتولتی ددیو تاگانو خپ غیونہ بیا
 را پور تہ شول، ۱۲ کالہ وروستہ سکدیو دلور ذاتو خلکو لہ دلی شخہ
 لومری سری و چی دخیلی لور ذاتی تولتی دغواک دہیکارولو لہارہ یی
 دتیت ذاتو اوپلیدو انسانانو دغہ پلیدہ غمکہ تر خیلو سپیٹلو قدمونو
 لاندی سر لوری کیری وہ۔

لور ترله ځنډه په کټ کیناستله اوده ته یی کتل بیا ورجگه شوه
اودساون څنگ ته ورغله وی ویل!

پلار جانده! ته نن ډیر پریشانه یی، دودی راوړم؟
ساون بیله دی چی هغه ته وگوری ځواب یی ورکړ:
نه، زه وړی نه یم.

کنول بیا ورته وویل:

پلار جانده! هغه میلمه بڼا یی وړی وی... تاهغه ته دخوراک څه ونه
ویل؟

سردار راجگ شو ځواب یی ورکړ:

زما په زړه کی را تیره شوه خوغم دادی چی لور ذاتی خلک زموږ دلاس
څه شی نه خوری.

- ولی پلار جانده؟

- کنول! ته نه پوهیږی، دهغوی دین دوی له دی نه منع کړی، که
مجبور نه وای نو زموږ پر چار یی به هم نه پریوت.

کنول وویل:

که مجبوری هغه زموږ پر کټ څملولی شی نو د مجبوری په حالت کی
زموږ دلاس په خوړو کی څه بدی ده، تاخوبه پوښتنه تری کړی وای.

سردار ځواب ورکړ!

ویریدم چی خپه نشی ځکه می دپوښتنی جرئت ونکړ.

لوری هغه ته د خوراک بلنه نشم ورکولی.

- که یی هغه پخپله وغواړی بیا ؟

- نویا هیڅ خبره نه ده، خو هغه یی نه غواړی.

- نو پلار جانهددی مطلب داشو چی هغه بیچاره ترڅو زموږ سره

اوسی نووړی به وی.

- کنول! ته دهغه په باب دومره ولی اندیښمنه یی، موږ به یی سهار

له سینده پوری غاړی ته درسولو هڅه وکړو، ورځه ته ویده شه!

کنول مایوسه شوه ولاړه پر خپله بستره وغځیده. سترگی یی پټی کړی

او هڅه یی وکړه چی ویده شی خو خوب ورنغی، د پښخی دغه فطری

احساس چی دیوه پردی سره یوازی په دی خواخوږی ښی چی هغه

مسافر دی اود پوښتنی څوک نلری- او چی کوم پردیس ووینی

سمدستی یی دلوری اوتندی اټکل کوی، دکوم ټپی درد پرغان

احساسوی کنول په وار وار د سکدیو د توندی لوری پرا احساسولو مجبور

وله، تردیره یی هغو ورپښتونه کتل چی د سپوږمی ترمخ تیریدلی بیا

راجگه شوه، سردار په درانه خوب ویده ؤ- کنول خپه چوپه دکوریوی

خونی ته ننو تله، له یوی توکری څخه یی څو آمونه راوايستل او په

غولی کی یی واچول، زړه نازړه روانه شوه له کوره ووتله د سکدیو یو

کت تش پروت ؤ، دی ترلړ ځنډه هلته یوی اوبلی خوا ته په اندیښنه

سترگی اړولی، ناڅاپه سپوږمی دورپښو له نقابه راووته اودی ترلری

لری څایه ولیدای شوای، سکدیو څو گامه وړاندی څوړند سرور وورو

بی و نیوله. خومره چی سکدیو زاتژدی کیده ددی دزیه درزا زیاتیدله،
پوی نامعلومی ویری دادکور په لور کښوله خویوه نامعلوم رابنکون بیا
پر همغه ځای درولو ته هڅوله.

سکدیو چی چپرکت ته ورنژدی شونا څا په بی کنول ته وکتل اوحیران
پرځای ودرید، هغه غوښتل چی چویه خوله پرکت ورپریوزی خو چی
دامونو انباری ولید همغسی دربډلی پاتی شو، ترلږ څنډه له زړه نازړه
کیدو وروسته بی کنول ته وکتل ویی ویل:

تازمالپاره ولی دومره ځان په زحمت کړ؟

دسکدیو په لهجه او خبرو کی داسی څه نه وو چی دا اندېښمنه کړی،
زړه وره شوه یو گام ور وړاندی شوه وی ویل:

پلارجان می ویریده چی تاسوبه څپه شی... څکه هغه تاته ددوی بلنه
درنکړه... هغه پخپله هم څه ونه خورل... مادی دوی نه ده راوړی دا ام
دی... که وایی چی دودی اوشیدی هم راوړم.

دکنول هر لفظ دسکد یوله زړه څخه دوهمونو په زرگونو پردی لری
کولی، دایی احساسوله چی په دغه آرام چاپیریال کی ددغی ساده او
معصومی پیغلی خبری یوازی دده برغورونو اغیزه نه کوی بلکی ددی
خلوص دونو پانی اود آسمان ستوری هم تراغیز لاندی راوولی.

هغه وویل: ته، اوس می دودی اوشیدو ته اړتیا نشته، ته ورځه ویده
شه.

کنول سرتړپایه په غنر شوه ورته ویی ویل:

دا آخه خبره د... دځای اک شاته به خوله څه گناه ده... ته نشه.

دلته پاتې شې ... دومره ورغې بېله څه خوړلو....!
سکډيو دلومړي ځل لپاره کنول ته په څېروکتل ... هغه ته ددې
معصومي څيري د اويل:

ته وړې يې، که ستا دلوري احساس راسره نه وای نو په دغه مهال به
دلته نه وای راغلی، سکډيو دا احساس کړه چې دغه لیونی ټيټ ذاتی
نجلی ددی لپاره نه ده راغلی چې دی دلور ذاتی ټولنی سپیڅلی دیو تا
گنی اونمانځنه یې لازمه گنی بلکې دده پری وسی یې زړه سوځیدلی
دی او دودې ته د بلنی لپاره راغلی ده، دلور ذات مسرور پوځی ترډیر
څنډه د ټيټ ذاتی نجلی په مخ کی څوړند سر دریدلی پاتې نشو، آمو نه
یې پری خواته لری کړل او په کټ کیناست، کنول هم چوپه خوله خپل
کاله ته ستنه شوه.

سکډيو ترډیره وخته پر چپر کټ ناست و، د ټيټ ذاتی نجلی په لاسوله
لگیدو سره د آمو نو په وړم کی هیڅ بدلون راغی، دهغه لږه له زغم
څخه وتلی وه بیا هم دی ته چمتو نه و چې د ذات د برتری احساس
د آمو نوله خواړه وړم څخه قربان کړی، سکډيو یو آم راواخیست او په
تصور کی یې دخپلی ټولنی د قانون په څېره د غم او غوسې نخښی
احساس کړی، وویریده او ام یې پر خپل ځای بیرته وغورځاوه له لږ
ساعت سوچ وروسته یې بیا د آمو نو ډیری ته وکتل که د دغو آمو نو بیه
یوازی دخیتی د کولو په یوه شې پرتله کیدای شوای نو سکډيو به دخپلو
نا کرارو کولمو سره له مشورې پرته هغه لری غورځولې وای، څو د ټيټ

څه پریکړه ونکړای شوه، دضمیر پوه غږ دی دهندی ټولنی اصولو ته په درناوی اړکاوه.

خو دهغه یوه بل غږ ده ته دیوی داسی جذبی د درناوی درس ورکاوه چی شوگری وړاندی دی بلکل ورسره اشنا نه و، دده په زړه کی نه له دیو-تاگانو څخه دمخ اړولو همت و اونه دیوه معصوم زړه په لفته وهلو زغم. بالاخره عقل پریکړه وکړه چی دټولنی دیوتا اوس هم ستاد کړو وړو ننداره کوی خوددغه گناه گار قوم ټول خلک ویده دی، ده په یو څه ډاډ آم په لمن کی واچول او یوی خوا ته روان شو.

(۷)

دڅو نگیسو او چر چریو ترانو داوړښت له دیوتا څخه دنور کرم اوباران هیله کوله، دسیند څپی دپخوا په څیر دلویو گاتونه وړوکی اوله وړوکیو نه دریگونو ذرو په جوړولو بوختی وی، سکدیو آموڼه په لمن کی ورسره واخیستل اودسیند پر غاړه دیوه کمره پر سر ودریدلکه کوم غل چی دغلی ساتلو هڅه کوی یوی اوبلی خواته یی کتل.

دهند دټولنی هغه زړور زوی چی دغیشو په باران او دتورو ترسیوری لاندی روزل شوی و او ورته بشودل شوی وو چی دهندو ټولنی ددستور ددښمنانو مړی باید تربښو لاندی کړی او په وینو کی یی ولامبی. تردیره وخته دیوی تپت ذاتی نجلی نذرانه آموڼو په باب څه پریکړه ونکړای شوای.

بی احساس کړه چی د سیند خپی ، ستوری او سپوږمی ټول دده
پر خلاف پسپسکی کوی ، ده په لوړ غوږ ورته ویل:

که دی په عقیده کی ناتوانی نه وی راغلی ، نو د مذهب پر خلاف
دیوی تیت ذاتی نجلی درناوی څه معنی لری.

ته یو خواته غواړی چی د خدای استازی « دیوتاگان » درنه خوږی
وی بلی خواته داهم غواړی چی دهندو مذهب او ټولنی د بنمنان هم ستا
له لاسه آزار نشی. ستازره پردی گواهی ورکوی چی د تیت ذاتو د مشر
شرافت او د تیت ذاتی نجلی میلنه پالنه د برهمنی ټولنی مفرو زامن
شرموی ، خو پردی له اعتراف کولو څخه ویریږی آیا ته اوس هم دا گنهی
که دغه ام دخوړلو پرځای سیند ته وغورځوی او له دی څایه بیرته ستون
شی نو د برهمنی ټولنی د قانون په زنځیر کی به همدومره برخه لری لکه
پخوانی چی درلوده؟

نه ، هیڅکله نه ، ته سر تر پښو بدل شوی یی ، ته هغه سکد پونه یی چی
د ټولنی د زنځیر یوه مزبوته کړی بلل کیدی.

اوس ته هغه سرتیری نه یی چی دراجه او مذهبی پېشوا دیوی ورو کی
خوږی لپاره د سلگونو تنو وینو توپولو ته چم شوؤ ، اوس به ته دراجه
او مذهبی مشر په امر سربیره پر چاد توری پورته کولو نه دمخه ډیر فکر
کوی کیدای شی تاته په راتلونکی کی په هر تیت ذاتی کی د دغه بودا

ځواک یې د (دیوتاگانو) له پښو څخه لری کشوی اوددغه تریښو
لاتدی ځپل شوی قوم په زرگونو تنه له څلورو خواؤ څخه مندی راوهی
او پرده راتولیږی بوډا سردار اودهغه پیغلی لوردی ترلمن نیولی وی
اوورته وایی:

ووايه په موږ کی څه بدی ده، موږ څه گناه کړی ده؟

ته له موږ نه ولی کرکه کوی اوولی مودوینو تیری یی؟

سکدیو داسی احساس کړه چی ددغه ستم ځپلو خلکو په منځ کی
دیوه مجرم په بڼه ولاړدی اوزړه یی د پښیمانی تریار لاتدی دل کیږی،
مگر په دغه وخت کی دضمیر بل غږ چی ترڅه اندازی مات شوی ؤ
دوروستی ځل لپاره په چیغو شو: سکدیوه! ته یی لاری کیږی دمذهب
وقار وساته.

سکدیو ولهمزید اوخپل زړه ته یی دتسلی لپاره په زوره چیغه کړه.

نه، نه، زما له دی ذلیلو خلکو سره هیڅ اړیکی نشته، دوی زموږ
دخدایانو استازیرتلی دی، زما له دوی سره هیڅ خراخوړی نشی
کیدای.

دهغه په مړو رگونو کی یو ځل بیا دژوندون وینه وغغلیده داسی یی
گڼله چی سپیڅلی دیوتا چی دی یی لیدای نشی داویو پرمخ دخپل
سترروحانی ځواک په زور دده دمرستی لپاره را روان دی دی پردی
وطن ته دیوه بی وسه پردیس په توگه نه بلکی دناولیو تیت ذاتو کلی

غل بیا، سیند غرونه، سپورمی او ستوری داسی بنکاره شول. لکه پرده پوری چی په کمرس کمرس خاندی، د تیت ذاتو په جامه کی دظلم غپلی انسانیت فریاد یی یوغل بیادضمیر دروازه وروتهکوله، سکدیو داسی گنله چی دسپېغلی هندو مذهب دخدایانو استازی چی دسیند داوبو پر مخ دده مرستی ته راروان وو بیرته پخپلو درمسالونو کی پر یو تل او ویده شول.

اودی بیا یوازی پر کمره ولاړدی اودغمکی او آسمان په غیبه کی دظلم له ترخو واقعیتونو سره لاس او گریوان دی، دغوشیپو لپاره هغه سترگی پټی کړی او دخیال پر پرده یی ولیدل چی دبدمرغه قوم په زرگونو خلک دخپل سردار سره دده په مخکی ولاړوی اوده بیا کنول ولیده چی ورته ویل یی:

پلار جان می ویریده چی ته به خپه شی، خکه یی ددودی بلنه درنکرای شوه، هغه پخپله هم خه نه دی خوړلی، ما دودی نه ده راوړی دا آم دی.... دخوراک دشیانو په خوړلو خه گناه ده؟ سکدیو بی سیکه پر کمره کیناست.

داسی یی گنله کوم آم چی ده سیند ته وغورځاوه دسیند په خپوکی بلی غاړی ته ورسید، هلته چی ددیوتاگانو سپېغلی خاوره پیل کیږی. هغی خاوری تری مزبوتونه جوړه کړی ده او سپېغلی دیوتا یی خوره مسو خوری. دسکدب له زړه نه ده هغه ته پرده لور ورسولای.

دزړه له کومې قبوله کړه او ویی ستایله ، دآم له خورلو وروسته یی
 غوښتل زړی یی سیند ته وغورځوی خوڅه یی په خیال کی وروگرځیدل
 اوبیرته یی لاس ونيو، زړی یی له ځان سره نږدی کینښود.
 دټولو امونوله خورلو وروسته یی پوستکی او زړی ورسره راواخیستل
 اوبیرته راغی دخپل چپرکت ترڅنگ یی وغورځول.

د ټولنی باغی

لمرد ختیځو لوړو لوړو غرونو له شاخه را پورته شو، سکډیو
 وغځید او سترگی یې وغړولې، تر ټولو لومړی یې سترگی پرېودا
 سردار ولگیدې چې ده ته دوه درې گامه نژدې پریوه چېرکې ناست و.
 خو تنه نور کسان لاتدی په چمن ناست وو، تیری پینځی دېرېنا په څیر
 د سکډیو په ذهن کې را تیری شوی اودی را جگ شو کیناست.
 سردار جگ شو وړاندې ورغی اود سکډیو پرېشو یې د لاسونو اینښودو
 هڅه وکړه، سکډیو دهغه لاسونه ونیول او شاته یې وځنډل بیا جگ شو
 او دهغه ترڅنگ ودرید.
 هغه د دغه چاپیریال تر څه دیوی غمگینی موسکا تر پردو لاتدی د پټو-
 لو هڅه وکړه او ویی ویل:
 تاسو ما ډیر مه پښیمانه کوی.
 سردار ورته وویل:

- کاشکی زه ددیو تا پرغای ستاسو په خیر یو انسان وای.

سردار پریشانه شو ویی پوښتل:

داتاسوڅه وایی؟

- زه ریښتیا وایم، زه سپیڅلی استازی نه یم، دراجه دپوځ یو

سپاهی یم زه چی په کومه اراده دی غای ته راوړسیدم که تاسو پری

پوه شی نو باور می دی چی بیا به له دومره سخاوت څخه کار نه اخلی.

واوری! که دسیند مستی زه بی وسه کړی نه وای اودلته یی نه وای

راوستی نون به پردی ځمکه په آزادی دساه اخیستلو پرغای تاسو

دداسی خلکو په لاس کی بندیان وای چی په زړونو کی یی ستاسو

لپاره درحم هیڅ غای نشته. ستاسو څپری او جونگری به سوځول شوی

وی او پر څرخایونو به مومور لاس موندلی و آیا اوس هم تاسو مادیو

تاگنئ؟

سردار ځواب ورکړ:

که تاسو دغو څرخایونو او جونگرو ته څه اړتیا لری نو موږ په خوښی

دی ته چمتو یو چی تاسو ته یی پریردو او موږ بل چیرته ولاړ شو،

پردی پراخه ځمکه دغسی په زرگونو سمسوری سیمی شته او په لکونو

دغسی جونگری جوړیدای شی.

دجگری نه پرته چی څوک خپله ماته منی له هغوی سره جگړه هیڅ

دعقل خبره نه ده.

زموږ ټولنه يې ښايي تر پير يو پوري اړتيا احساس نكړي، تاسو انسانان نه بلكي د يو تاياست، زه ستاسو نمائندونكي يم. سكه د يو داوويل اوبيا ټيټ شو غوښتل يې د يو داسر دار پر پښو لاسونه كيږدي خو هغه دى په غيږه كې ونيسو، دلور ذات او ټيټ ذاتي غاړه غيږي كيدوسره د دواړو له زړونو څخه په يوه مهال داغې راپورته كيده چي موږ په دى نړۍ كې له يو بل څخه د دومره لري او پردي اوسيدو لپاره نه وو پيدا شوي. زموږ بيلتون د ير غيږ فطري خبره ده. سكه د يو ته دهند وټولنى د غان غوښتونكو قانون يو چل، فريب او دوكه ښكاره شو، دى يو باغى ؤ. دهغه راجه او مذهبي مشر څخه باغى چي دهغوى لپاره يې يوه ورغ دمخه غان د مرگ كومي ته په ورغور غولو هم دريغه ونكړه، د ټيټ ذاتو د سردار ناولي بدن چي ده پري د خپلي توري د تيره والي از موښت كاوه اوس دانساني ورورولي په اساس د كركي وړ نه بلكي دمښني اورحم وړ ښكارېده.

سردار وویل:

دلته لمر راغی راغی هلته دونو ترسیوری لاندی کینو، سکدیوله
سردار سره ملگری شو، دهغه په اشاره خو کسانو نور چپر کتونه
راواخیستل اود سردار دکور سره نژدی بی دآم دونی لاندی کینودل،
خو گامه لری یوه چینه وه، سکدیو پریوه ډبره کیناست او خوله او لاسونه
بی ومینغل بیا د سردار سره دونو لاندی یویل ته مخامخ پرکتونو
کیناستل، لږ ځنډ وروسته کنول د یو کتو، او بیا لږ وروسته د

کنول داخه شی دی؟

- پلار جانە شیدی می راوری دی، تاسو نن ناشته نه ده کړی، بیایی سکدیو ته په معنی دار نظر سترگی واړولی.

سردار هم سکدیو ته وکتل او ویی ویل:

کنول دشپي هم ټینگار کاوه چی تاسو ته ددودی بلنه درکړم، خو په دی خیال چی تاسو به مور ټیټ ذاتی گنهی جرئت می ونه کړ اوس دی زمانه له پوښتنی پرته شیدی راوری دی، که ددی خپل تاسو دخپل مذهب خلاف گنهی نوزه به یوه غوا دلته راوغواړم تاسو یی پخپله غاښه شیدی ولوشی.

سکدیو وویل:

ستاسو دام له خورلو وروسته زما مذهب ستاسود شیدو له خورلو نه هم نه منعه کوی، ستاسو آم ډیر خواږه وو، زما باور دی چی دغه شیدی به هم ترخی نه وی.

سردار په حیرانی وپوښتل!

کوم آم؟

- هماغه چی دشپي تاسو را استولی وو، زه ریښتیا وایم داسی آم ما په خپل عمر نه وو خورلی.

کنول چی خپل پلار زیات پریشانه ولید وی ویل!

پلار جانە! ته ویده وی ماده ته آم راوړل ماویل ویه یی خوری سردار

سکدیو ته وکتل او ویی ویل:

هم ژ او تیری هم.

دامونو په خیرشیدی هم ډیری مزه داری ورته معلومی شوی.
هغه دوی پیالی په خپله خربښه وڅښلی اودریمه یی د سردار په
تینگار پرسر واپړوله.

له سکدېو نه وروسته سردار هم شیدی وڅښلی او کنول لوښی ورسره
واخیستل اودننه کورته ستنه شوه.

سردار وویل:

زه وپریښم چی تاسو به زموږ د لاسه څه شی ونه خوری.
څکه می دا اراده وه چی سبا ته دی له سینده پوری غاړی ته ورسوم،
خواوس به دی دلته خوشی نور هم په پاتی کیدو مجبور کړم، ته به
دلته له موږ سره هیڅ په تکلیف نشی.
سکدېو غواب ورکړ:

ستاسو له بلنی څخه مننه، خو که تاسو ماته دابلنه نه وای راکړی هم
دومره په بیړه می له دی ځایه د تلوار اراده نه درلوده، زموږ قانون دا اجازه
نه راکوی چی د نورو قومونو انسانان موسیمی ته رانتوزی خوژما باور
دی چی که څوک دهغه مذهب اودستور څخه گوښه شی او تاسو ته
راشی نو تاسو به یی بیرته شړل نه خوښوی.

- موږ به داسی څوک پرلیمو کینوو، دهغو به ددی ځمکی له
نعمتونو څخه دگټی اخیستلو همدومره حق وی لکه زموږ چی دی.
سکدېو وویل:

زموږ جونگري ستاسو پرمخ خلاص اوپراخي دی.

(۲)

خوورځي نوري چي سکديو په دغه ساده چاپيريال کي تيري کړي
داسي يې احساسوله لکه چي کلونه په دې کلي کي اوسيدلي وي،
دژوندانه تير ۲۵ کلونه چي ده د لور ذاتو په منځ کي تير کړي وو ديوه
خوب په خير ورته ښکاريدل، ده ددغو خلکو په سينو کي دداسي
مشالونو رڼا ليدلې وه چي دآريايي فاتحانو په محفل کي له ډيرو
پير يوراسي چوپ شوي وو، غوښتل يې چي لوري ماني ددغه مشالونو
له رڼا گانوسره آشنا کړي، خو په هغو مانپو کي دويروونکو ويدوشويو
توپانونو ويري دده په داسي ارادو غلبه کوله.

سکديو په سهار اوماښام کله کله له سردار سره اوزياتره يوازي دسيند
اوبيا غرونو په لوري په چکر ولاړ، ده ته د طبيعت هره ننداره داسي
ښکاريدله چي دلور ذاتو پر قانون اودستور پوري خاندې او ملنډې پري
وهي، هغه دې ته ناکراره ؤ چي بيرته ستون شي اودغولور ذاتو ته يو
نوي پيغام ورسوي خو يوه پياوړي رابښکون هغه خو ورځي نور هم په
دې غرونو اوسمسوروسيمو کي گرځيدا ته مجبور کړي ؤ، دچا
معصومو کتودده دزړه چوپوتارونو ته ترنگ ورکړي ؤ چي داسي نغمه
بي تري اوچتوله چي په زيرويم کي يې د طبيعت ټولي ننداري تراغيزي
لاتدې غونډې وي.

دچا په حيا کي دوبي موسکا دی دخوبونو ښکلي دنيا ته ورياله، دچاد

شپه دکاږه ده ته رڼا گي گڼيدله.

دښکلو نندارو یوه برخه ښکاریدله.

خو سکډیو پردی خبری اعتراف نه خو ښا وه چی دکنول په لوری دده دزړه میل دهغی دبدنی ښکلا په سبب دی. ده پردی ویاړ کاوه چی دعالی ذاتو له ټولنی اومذهب څخه یی بغاوت کړی دی او دتیت ذاتو سره یوځای شویدی خودیوی تیت ذاتی نجلی په لاسو دده دزړه فتحه کیدل ده یوه ډیره بده ماته گڼله. ده چی له څلورو خواو څخه ماته وخوړه نو زړه ته یی دومره تسلی ضرور وړکوله چی له کنول سره یی زړه لگیدل یوازی دهغه رحم او برابری دهغو سپیڅلو احساساتو حاصل دی چی انسان هرلویدلی انسان ته لاس ورکولو اومرستی ته چمتو کوی، خو دتیت ذاتو یوه نجلی چی دی دیوه کړی اویا دپتنگ په څیر پری طوافونه وکړی دایی دخپل وقار منافی بلل. دی پردی عادت شوی و چی پخواله دی چی چاته د مینې اومهربانی لاس وراورد کړی باید هغه دده دمینې اومهربانی هیله من ووینی خو چی ورځی تیریدی دده دغه وهم لری کیده چی دښکلا اومعصومیت دغه شهزادگی به دخپل غرور تاج له خپله سره راواخلي اودده په پښو کی به یی کیږدی.

له سکډیو سره دکنول لومړی خواخوږی دهغه ښځینه احساساتو زیږنده وه چی معمولاً ځوانی نجونی دکوم پردیس درد او غم دځان بولی ، خو چی کله دسردار دقوم په سلگونو تنو سکډیو ته ددوستی لاسونه وراورده کړل نو کنول پوځه دبی پروایی نه کارواخیست، په پیل کی

د سردار لور دخپل پلار په خیر سرگردانو لارورکو ته لارښوونه اوله
لویدلیو سره مرسته خپله ذمه واری بلله، خو خپل په درزا زړه اولر
زیدونکی بدن لپاره یی د چا د خواکمنو لاسونو تکیه نه خوښوله. هغو
سترگو چی د سکدیو پر غمغلی خیره خپگان ښودلو اوس یی په زړه
کی د خپاند کیدو توپان دتمو لوهشی کولی.

(۳)

یو مابنام دمعمول په خیر سکدیو دچکر لپاره ووت. پر آسمان وریځی
را خوری شوی وی اودساوند نمجن شمال په خپو کی یونیم خاڅکی
دباران داوریډو پیغام راوړ، سکدیو دسیند پر غاړه په یوه لور کمره
ودرید اودسیند دباغی خپو په ننداره ډوب شو.

دسیند زړه وړونکیو خپو ده ته تیری پښی وریادی کړی، اوبیاله
شاوخوانه بی خبره یی یو غل بیاد ژوند هغه تر ټولو ښکلی سندر
واوریده چی الفاظ یی داسی وو.

» پلار جان وبریډه چی ته به خپه شی... مادی نه ده راوړی دا آم
دی... دخوراکی شیانو خوړل څه گناه لری.

بیایی دکنول اوسنی چلن ته پام وکړ اوداسی یی احساس کړه چی په
فضا کی دخپگان خپی خپیری په خپل زړه کی یی وویل:
زه دلته څه کوم، دلته می څوک دی؟ دکنول په خیر معصومه اوساده
نجلی څنگه زما زړه ته لاره کولی شی.

کړی. دهغه ددومره نیکیو نه وروسته زه اوس کله داجرنت کولی شم چی
هغه ته ددومره لوی بخشش لپاره لاسونه وراوړده کړم.

هغه مادشرافت مجسمه گنی، زماله خوا داسی څه حرکت په ماد هغه
په وړاندی راتیت کړی. نه، نه، زه دانشم کسولی، زه دلته نشم
اوسیدلای خو اوس چیرته تلای شم؟

په خپل هیواد کی زه اوس رتل شوی یم اوداوسیدو لپاره ځای نه لرم،
چیرته لری به ولاړ شم، په هغو لوړو غرونو کی به چیرته بنایی آرام
اوسکون ومومم.

سکدیو په خپل زړه کی په زرگونو دغسی لاری جوړی کړی او بیرته
راوگرځید، له کمره څخه چی راکوز شو لایی څو گامه نه وواخیستی
چی لوړ وړاندی یی څوک په چمن کی ناست ولیدل، دماښام په خړه کی
یی هغه نه پیژندل چی څوک دی خو چی ورنژدی شوزره یی په
درزاشو،

کنول وه چی مخ یی بل لوری ته اړولی ؤ او په ځمکه یی دوښوډنهر یو
یو راشکول و یوه لوری ته یی غورځول، دسکدیو دپښو دغږ په اوریدو
یی شاته راوکتل اوویریده له ځایه راجگه شوه، سکدیو دخپل زړه دد
رزا را قابو کولو هڅه وکړه ویی ویل:

کنول! ته په دی وخت کی دلته څه کوی؟

کنول ځمکه ته اشاره وکړه ویی ویل:

زرغونی شوی وی،

سکدېو وویل : داسې ښکاری چې له آمو نوسره ډیره مینه لری ،
تا پخوا هم د آمونوزی کرلی دی ؟ دی زړه نازړه خواب ورکړه :
نه..... دغه آم په هغه ورځ تاخوړلی وومایی زری راوړل دلته می
ښخ کړل، اوس تول راشنه شوی دی.

دکنول دغه ساده او معصوم الفاظ د سکدېو له هیلې نه ډیراولور وو، زړه
یی چې له شیبه پخوا یوه ترخه احساس خپلی و یو ځل بیا له خوښیو په
تویونو شو.

دواړو یو بل ته وکتل اویا یی سترگی ښکته واچولی.

دمینی ښا پیریو د آم دبو تپو ترمنځ اتن کاوه.

سکدېو دبو تپو ترڅنگ کیناست اود هغو له شاوخوا رازرغون شوی
واښه یی تری وایستل.

دهغو رازرغون شویو زړیو په نازکو ډنډرونو او پانوکی یی دکنول دزړه
سادگی اوبنا یست تر سترگوشو، نوری په خپله ماته په اعتراف هیڅ
عذر نه درلود.

ناڅا په دتوند شمال خپه راغله اود باران غټ غټ څاڅکی راپریوتل،
سکدېو اوکنول دواړه په منډه ولاړل اودیوی لویی ونی لاندی ودریدل.
دواړه لومسری یو له بل نه لیرې دریدلی وو خو چې باران توند شو
اوترونی لاندی هم خوندي ځای پاتی نه شو دواړه دونی تنی ته سره

شوی وی.

سکدیو وویل: کنول! تاهغه آم ولی وکرل؟

- آم ستانه خوبیی؟

- ولی نه، ستا دلاس آم خوبیا دیر خواره وی.

دهغوی آمو نومزه تراوسه پوری زما په خوله کی ده.

- ته ویری وی که نه په هغو آمونو کی شه خانگرتیا نه وه.

سکدیو ترلر چورت وروسته وویل:

کنول! زه ستا سوسره یوازی شو ورغی نوریم.

هغی تکان وخورویی پوښتل:

خو ورغی نور؟

- هو کی کنول! زه ویریم که زیاتی ورغی پاتی شم تاسو به راسره

ستومانه شی.

- که ته په دی خیال درومی نوپلار جان به می اجازه درنگیری، خو که

ته له مور نه ستومانه شوی وی او غی نوخوک دی نشی را ايسارولای،

تاسو دخپلی خوبنی خاوند یاست.

- خو په دی کلی کی یوه داسی هستی شته چی ما را ايسارولای شی

اود هغو یوه وړوکی اشاره زما ارادی ماتولای شی.

- هغه خوک دی؟

- ته یی نه پیژنی؟

- زه!

- هو کی ته!

- نوزه یوغل نه زرغله وایم چی مهغه!

سکد پوپه لړزیدلی غږو ویل:

زه نه خم کنول، زه نه خم، زه چیرته تلای هم نشم.

دواړه ترلړ ځنډه چوپ شول، تیاره زیاتیدله، شمال دریدلی و
خو باران ښه په زور کی و.

کنول وویل: ښایي باران کم نشی، موږ باید ولاړ شو، پلار جان به پر
پشانه وی.

- راځه!

دواړه یوځای شو گامه وړاندې ولاړل چی ورپځی وغرمبیدی او کنول
وویریده سکد پوپه ترمټ ونيو.

- وویریدی؟

هغی بی مټ پرېښود ویی ویل: نه!

څوځلی توری وپرېښیدی خو سکد پوپه او کنول ددی پرځای چی دتورو
په برېښنا کی خپله لاره وگوری دواړو به دیویل دلیدو هڅه کوله.

له کور څخه لږ لری کنول ودریده او ورویی وویل:

ته دلته ودریږه، زه به لومړی دننه ولاړه شم لږ ځنډ وروسته تاسو
راشی.

پيښي ده ته دومره يوله بل سره ترلی ښکاريدلی چی په يوه نامعلوم
ځواک يی اعتراف ته اړ کړ چی دده په زړه اوماغزو کی غلی و او د يوه
لور او عالي هدف لپاره يی کار کاوه.

د خپل ديانت د ويجاړ شوی درمسال د بيارغونی لپاره ده دخپلی
ټولنی دهغو ديو تاگانو پرځای چی دده او کنول ترمنځ د تيمت اولور ذات
د کرکی او نفرت ديوالونو درولو مجرمان ښکاريدل د يوه داسی ځواکمن
خدای تصور ته ځای ورکاوه چی دی يی په سيند کی له دوييدو ژغورلی
ؤ.

هغه خدای ته چی دمصیبت په وخت کی يی دده ترټولو بد دښمن ورته
ترټولو غوره دوست وگرځاوه.

چی یوی ساده سیده نجلی ته يی دميلمه پالنی يو حيرانوونکی انداز
ورزده کړی ؤ. اودهماغه خدای د لوی ځواک نه ويري د کنول د لاسو
آمونو خوړلو ته مجبور کړی ؤ.

سکديو پردی پوهيده چی کنول په هغه ورځ يوازی ددی لپاره هلته نه وه
تللی چی په خپل لاس دکينول شویو بوتو و اېشه لری کړی اوویي
گوری، بلکی تقدیر په همدی پلمه ددوی دواړو ترمنځ د ليدو او يوله بل
سره دخبرو فرصت برابر کړ. دوی باور درلود چی ارواوی يی له يو بل سره
د شریک اوسيدو لپاره پيدا شوی دی، اوهماغه ځواک به چی ددی
هدف د سرته رسيدو لپاره يی داهرڅه وکړل په نژدی وخت کی کوم
داسی گام پورته کوی چی دده او کنول ترمنځ پاتی درسم اورواج

کي تيري کړي چي د قاضي پر عدالت يي باوروي اود خپلي بي گناهي له احساس سره په محکمه کي پښي اولاسونه زنځير اوزولني ولاړوي خو پر شونډو يي موسکاوي چي دمحکمي پريکړه دده پر خلاف نشي کيدای.

په دې موده کي ده له سردار څخه هيله وکړه چي ده ته ديوي ځانگړي څپري جوړولو اجازه ورکړي ، خوسردار ځواب ورکړ چي:
ستاسوپه څير ميلمنو لپاره زما کور د ير پراخ دی.
زه داسي گنهم چي په وروستي عمر د يوزلمی زوی خاوند شوم.
سکديو ته دغه انکار هم دهماغه ځواکمن قوت رضا ښکاره شوه
اود سردار دکور يوه کوټه يي د ځان لپاره جنت باله.
په دې کلي کي يوازي د سردار کور داسي ؤ چي ديوالونه يي له کانو
اوبام يي له لرگيو جوړ شوي ؤ.

نور ټول خلک د درگو په څپرو کي اوسيدل.
د شپي مهال به يي تل د سکديو چپرکت بهر آزادي هوا ته را ايستلو ،
خو د باران په وخت به په خپله کوټه کي ويده کيدو ، دکوټي د سينگار
اوبنا يست لپاره پړانگ او پړي پوستکي کاريدلي وو د ديوال سره يو ه
توره هم را څړيده.

چي په خپل گومان سکديو نور د تل لپاره غورځولي اولري کړي وه ، خو
کنول يوه دار څښت وړشي گنله اودلته يي را څړولي وه.

سزا

د «بهادو» «۱» میاشت چی تیره شوه موسم بدل شو.
 دغه خلک هم دبهر پرځای په کوټو کی پریوتل ، سکدیو چی په کومه
 خونه کی پریوت دهغی ترڅنگ د سردار خونه وه.
 د شپي ددودی خوړلونه وروسته به کله سردار دی خپلی کوټی ته ور
 وغوښت او کله به سردار او کنول دده کوټی ته ورغلل اوسره کیناستل به
 ، سردار به دخپلی ځوانی دوختونو د ښکار په زړه پوری کیسی اورولی.
 او سکدیو به یاد راجه گانو او پا چاهانو د جگړو کیسی کولی او یا به یی
 د تپت ذاتو خلکو سره دهندو ټولنی له روایاتو گیلی کولی ، چی کله به
 دغه په زړه پوری مجلسونه ږنگ شول او ټول به خپلو خپلو کوټو ته
 ولاړل نو سکدیو به سر پرېستړه ورنه یوست او د څنگ په کرته کی
 د پرتی محبوبی سره به یی په تصور کی خبری کولی او ویده به شو.
 سهار به چی راوینن شوله کلی څخه لری یو دنده هله به ولاړ ، په
 بخو اورنو اوبو کی به یی ولښل بیا به یی دنیلو فرغت غټ گلان

راوشکول اورا به یی وړل.

یوسهار دپخوا په خیر کنول دشیډوله غیلاس سره دده .

کوټی ته ورغله، سکډیو ددی له ورتلو ناخبره دنیلوفره کنول گل
بشکلاوه او دهغه خوږ بوی یی زړه تازه کاوه.

کنول ترلږ ځنډ انتظار وروسته پیاله وروړاندی کړه ویی ویل! داواخله!
سکډیو تکان وخور او گل یی وغورځاوه، دکنول له لاسه یی پیاله
واخیسته اودی ته یی وکتل.

دهغی پر شونډی زړه وړونکی موسکا وغوړیده ویی ویل:

داگل ستا دیر خوبن دی؟

- هوکی! خو که یی نوم (کنول) نه وای نو بیا یی دومره می نه وای

خوبن.

دکنول سترگی له حیانه ښکته شوی، سکډیو دهغه په خیره کی دومره
بشکلا پخوا نه وه احساس کړی.

بیا یی وویل:

کنول! زه رښتیا وایم ته تردی گلاتو دیره زیاته.....!

ده لاخبره نه وه بشپړه کړی چی هغی پر خپلو شونډو گوټی کیښودی

دڅنگ کوټی ته یی اشاره وکړه.

- هغه تراوسه دلته دی؟

کنول ځواب ورکړ:

هوکی.

- ډیر بښه، هغه د شیدو پيال له جگه کړه اولایې شونډې نه وې پری
لگیدلې چې له کور نه بهر دخلکو شور ماشور اوچت شو.

کنول په وار خطایې وویل:

لکه چې بهر جگړه شوه.

سکډيو حیران شووې ویل: جگړه!

نه دا جگړه نه ده ما له کلیو الیو خڅه د فریادونو او چیغو غږونه
واوریدل لکه چې هغوی را ورسیدل.

- څوک؟

- د هندو ټولنې توریالی، زه اوس بیرته راځم.

هغه دا وویل او توره یې ورسره واخیسته خودی لاله کوتی نه و وتلی
چې څوک په چیغو او منډو انگر ته ورننو تل دوی ټولو چیغې وهلې:

هغوی را غلل، هغوی را غلل موره یې ووژلو سردار چیرته دی؟

سکډيو څو ځلې هڅه وکړه چې له هغوی نه وپوښتي چې څوک را
غلل.

څه وشول؟ خو هغه هر ځل دا ځواب اوریده چې هغوی پر کلی حمله
وکړه.

سکډيو غوښتل چې په منډه بهر ووزي خو یوه ځوان ترمت راوښو، ده
غوښتل خپل مت خوشی کړي اولاس یې کش کړ ویی ویل: پری می
ږده پری می ږده چې ووزم.

ځوان ورته وویل:

نه، هغوی ډیر زیات دي، تاسو د مرگ کمر ته ډیر نژدې شوي.

په دی کی سردار سترگی مېښلی له خپلی کوتی نه راووت ، په ویره
یی وپوښتل :

څه خبره ده ؟

هغوی دښپی مهال له سینده راپوری وتلی وو ، ناشا په یی حمله راوړه
، شاوخوا ټول کلی یی ویجاړ کړی دی .

زیات پوځیان یی زموږ کلی ته هم راننوتلی دی او څوک چی په مخه
ورځی یی دریغه یی وژنی ، ډیری څپری یی وسوځولی اوس دمقابلې
فرصت نشته په یوه اوبله دتېښتی اوځان ژغورلو فکر باید وکړو .
سردار سکدېو ته وکتل هغه وویل :

تاسو ټول دلته پاتی شی زه ورځم هیله ده چی له یرغل څخه یی را
ایسار کړم .

په دی کی څو نور کسان هم په منډه انگر ته ورننوتل او ویی ویل چی
دراجه پوځیان دی لوری ته راروان دی .

دسردار په اشاره ځوان دسکدېو مټ خوشی کړ او هغه په منډه بهرته
ووت .

(۲)

ترلری لری ځایه پر جونگرو اورونه لگیدلی وو او خلک هیبت ځپلی
په یوه اوبله خوا تېښتیدل ، دزیاترو مخه دغره په لوری وه ، زیاترو لاتر
اوسه پر خپل بوډا سردار تر ټولو زیاته تکیه کوله اودهغه دکور په لور
ورمات وو ، دپلیو سرتیرو یو ټولگی دیوه سپاره په مشر تابه دسردار
دکور په لور ورروان ، اوبه وژلو او وړانولو بوخت سکدېو په منډه هغوی

ددوی غوان افسر چی پر اس سپورډ چی کله یی پر سکدیو سترگی
ولگیدی له آس خخه پلي شو او دپوڅ سالارا دپوڅ سالارا!
چیفی یی وهلی سکدیو ته ورغی او پرېښو یی ورپرېووت.
سکدیو هغه په غیږ کی ونيو، هغه رام داس و.

- دېگوان (خدای) شکر دی چی ته روغ یی، ووايه خه دریاندی تیر
شول؟

سکدیو وویل:

داد خبر وخت نه دی، ته سمدستی پر اس پښه واړوه او پوڅ دوژلو اولوت
اوتالان خخه ایسار کړه.

- مگر....!

- مگر خه.... زه درته امر کوم.

- ستا امر سرپرستو څو اوس دپوڅ سالار گنگارام دی.

هغه امر کړی دی چی چاته دافرصت ورنکړی چی ژوندی وتښتی.

- زه درته امر کوم!!

سکدیو خپل غږ دروند اولور کړ.

دپخوانی سالار قهرجنو کتو درام داس په زړه کی د اطاعت پخوانی
جذبده راوېښه کړه سمدستی پر اس سپور شو اودهغو جونگرو اوخپرو
شاته ورک شو.

سکدیو نورو سرتیریو ته هم امر وکړ یوی اویلی خوا ته تبت شی اوتول
پوڅ ته داحکم ورسوی چی نور وژنی اولوت بند کړی، پوځیان له خه
دلیا او خدای ته ایمان ورکړی او دپوڅ سالارا دپوڅ سالارا!

ددغه کلي په بل کونج کی گنگارام پریوه لوره غونډی دسپین آس جلب
را تینگ کړی و او دخپل ژوند تر ټولو لوی کار نامی ننداره یی کوله،
اته- لس تنه سپاره دخپل سالار دساتنی لپاره شاوخوا ته ولاړو او تش
لاس تپت ذاتی یی دنجیب زاده گانو ټولنی دتوریالپو دوینو څښونکو
تورو په مخ کی لیدل چی وارخطا به لویدل او ولاړیدل او په یوه اوبله
خواتبیتیدل، وژل کیدل او تپیان کیدل.

دوی دخپلو جنگی دیوتاگانو دبری ناری وهلی ناڅا په رام داس
راښکاره شو چی آس یی چار گام راز غلاوه گنگارام دغسی له میدان
څخه دده را تلل نیک شگون ونه گانه رام داس چی نژدی ورغی اس یی
ودرواوه او ویی ویل:

باداره! دلنکر سالار پیدا شو، هغه امر وکړ چی دغه خلک پریودی
اوله وژلو او لوټ څخه لاس واخلي.

- کوم دپوځ سالار داحکم ورکوی؟، دپوځ سالار خوزه یم، رام
داسه فکر خودی پرځای دی؟

- زما حواس پرځای دی باداره! ما همدا اوس دپوځ سالار سکدیو
ولیده، هغه ماته په کلکه امر وکړ چی پردی تش لاسو خلکو باندی تیری
ونکړو.

- سکدیو! هغه دلته دی، ژوندی دی اودا امر ورکوی چی تاسو زما
امر مه منئ یعنی زما اورا جه پر خلاف بغاوت وکړی!

دا خبره دپوځ سالار دپه پام وړه وه او دپوځ سالار دپه پام وړه وه او دپوځ سالار دپه پام وړه وه

راسی یی زموږ د حکومت پر خلاف د بغاوت پیرغ پورته کړی دی هغه چیرته دی؟

رام داس دکلی بل اړخ ته اشاره وکړه ویی ویل:
هغه لوری ته دی تاسو زما سره راځئ!

گنگارام اودهغه ملګرو په رام داس پسی آسونه وزغلول. د گنگارام له وررسیدو څخه مخکې د پوځ زیات شمیر سرتیري د سکډیو څخه خبر شوی وو او هلته ور ټول شول. د ټیم ذاتو سردار او ملګریو یی داسی احساس کړه چی بلا تم شوه، ورو ورو راووتل او سکډیو ته چی نژدی ورغلل د سرتیریو له ډلې نه بیل کړل لری ودریدل، سکډیو یوازی یو نظر دېو د سردار غمجنی خبری اود کنټرول د کوسترگوته وکتل اوله پیښیمانی یی سر ښکته و اچاوه.

یوه ځوان یو ټپی هلک راوست اود سکډیو په پښو کی یی ځملاوه اودهغه مخی ته ودریده. سکډیو ولیدل چی د ماشوم له ټټر څخه دوینو فواره راخوتیږی اودهغه دویریدلیو سترگوته پرته په نوریدن کی د ژوند نڅبنی ختمی شوی دی. سکډیو پوهیده چی د دغه ماشوم له مور پرته د ډیرو نورو میندو، نارینه وو، ماشومانو او بوداگانو سترگی اوس پرده ښخی دی. ده ته د سر پورته کولو پر ځای خپل پام هغه ماشوم ته وراړول اسانه وو. دهغه تر څنگ کیناست توره یی پر ځمکه کیښوده اود ماشوم سربی په لاس تکیه کړه راپورته یی کړ او په څیړی ورتنه

کینښود، یوه بنځه له زړه لږ زوونکیو کړیو سره وړاندې ورغله اود ماشوم مری یی پورته کړ او پر سینه پوری یی ورکلیک کړ.

سکډیو جگ شو او ودرید، سرتیریو ته یی وکتل، هغه سرتیری چی سکډیو یی په ډیرو میدانونو کی پر مریو د تیریدو په حالت کی لیدلی و اوس پردی هک پکی وو چی هغه دیو د تیت ذاتی ماشوم په مرگ دومره خپه شو، ځینو پرده گومان وکړ چی دماغی وضعه یی روغه نه ده. په دی کی گنگارام اودهغه ملگری له رام داس سره را ورسیدل، گنگارام چی نژدی را غی چیغی یی کړی:

تاسو دلته ولاړ یاست؟ اودغه بدماشان تیت ذاتی هم درسره ولاړدی، داڅه وشول ولی له ځایه نه خوځیږی؟ هغه داوویل خو گامه نور هم وړاندی را غی اود سکډیو په مخکی ودرید.

دهغه دخبرو په اوریدو د سردار اودهغه دخو تنو ملگریو نه پرته خلک ټول تیت او پرک شول، خود سکډیو په شته والی کی څوک په هغوی پسې ورنغلل.

گنگارام له غوسی څخه له واکه ووت سکډیو ته یی وکتل اوویی ویل: ماچی ژوندی ولیدی خوښ شوم اودیوه پوځی په توگه د پوځ د پخوانی سرلښکر درناوی هم خپل فرض بولم، خواوس ددغه پوځ سالار زه یم. ته چی زما پوځیان بی لاری کوی دراجه او ټولنی دواړو څخه د بغاوت ثبوت ورکوی. تا پخپله خپله ذمه واری ترسره نکړای شوه او اوس ذاتی

کړویی ویل:

واخله دخپل بری سوغات! دخپل بری ترټولو ستر انعام درېره یوسه، او
ددی په وینو دخپل راجه او ټولنی دشاندارو کارنامو تاریخ ولیکه، چی
ستاراتلونکی نسلونه ونه وایی چی پلرونه او نیکونه یی دتورو اونیزو له
کارولو څخه ناخبره وو.

گنگارام چیغی کړی:

زما راجه اوزما ټولنه! یعنی ستاله هغو سره هیڅ اړیکې نشته ته
دغوبنی دغه ناولی ټوټه پورته کوی اوزموږ په مخکی زموږ د مذهب
او ټولنی سپکاوی کوی؟

- دغه معصوم بدن تر تازیات سپیڅلی دی.

گنگارام غاښونه وچپچل ویی ویل:

سکد بوه! ته کم ذاته یی هغی دسپی لور درباندي کړدی کړی دی.

سکدیو تر څان تیر دیوی زخم خورلی مورسپکاوی ونه زغملاي شو
دگنگارام خبری یی په مړو رگونو کی بوی ژوند پیدا کړ او کنگل شوی
وینی یی غیر معمولی تودوخه ومونده، هغه سمدستی مخ راوگرځاوه
دماشوم مړی یی دهغه مورته وسپاره په بیرته یی توره اوچته کړه
او دگنگارام مخی ته ودرید، وی ویل:

گنگارامه! ته بی زړه هم یی اوبی همته هم، پلی کیږی او که زه هم
پراس سپور شم؟

گنگارام چی دا وایېدا...

دازمور شخصی معامله ده افسران اوسر تیری بیالری شول یوی اویلی
خواته ودریدل.

دسکدیو زنگ وهلی توره دگنگارام له غلیدونکی توری سره وجنگیده.
دزیاترو سر تیریو له گنگارام خخه کرکه کیدله، خو دتیت ذاتی هلک
پرناولی مری دلاس لگولو نه وروسته دوی سکدیو هم د ښه سلوک حقدار
نه باله، بلکه دوی تردی پوری احساسوله چی سکدیو چی دتولنی کوم
سپکاوی کری دی دهغه سزا باید ورکرای شی اودتولنی دیوتا، به ده
ته دگنگارام په لاسوسزا ورکوی.

کنول دخپل پلار ترڅنگ ولاړه وه، سترگی یی پتی کری وی اوپه دیره
عاجزی اوبیوسی بی دځمکی اوآسمان ټول ځواکونه دسکدیو مرستی
ته رابلل.

دگنگارام دخو گوزارونو له درولو او هغو ته له ځواب وروسته سکدیو
یوځل زور ورده حمله وکړه او گنگارام یی مجبور کړ چی شاته ولاړ شی،
دشاته کیدو پروخت دهغه پښه په وښوکی وښوئیده اوده سره له دی چی
دراسنبالیدو هڅه وکړه ستونی ستغ پرځمکه راوغوځیده خو یی هڅه
کوله چی راپورته شی دسکدیو دتوری څوکه دهغه پرتیر برابره وه،
گنگارام ددیری بیوسی په حالت کی خپل رقیب ته کتل، سکدیو توره
لری کړه او ویی ویل:

جگ شه سالار صاحب! زما توره پر لوبدلی دشمن پر گوزار عادت نه

سکدبو پر خپله توره دهغه دشو گوزارونوله دفاع وروسته یو غل بیا یوه زوروره حمله وکړه، خو داخل یی توره په ډیر زور د گنگارام له ډال سره وجنگیده، چی نژدی نیمایی برخه یی ماته شوه اولاندی ولویده، گنگا رام دمیرنیو د جگړو اصول په پام کی ونه نیول او ددغه وضعی څخه یی پوره پوره گټه واخیسته پرسکدبو یی تر پخوا زیاتنی توندی حملی پیل کړی، له پاتنی نیمایی توری سره سکدبو اوس ابله د گنگارام گوزارونه درولای شوای. اوبوی اوبلی خواته په تپونو دغان په ساتنه اود دفاع مجبوز شو. په دغه وضع کی هغه پر مټ خو وړوکی تپونه هم وخوړل رام داس چی کله دهغه له مټو دوینو بهیدل ولیدل نوله سکدبو سره یی پخوانی میس جوش وخوړ او توره یی کش کړه، خو پخوا له دی چی هغه میدان ته راشی ساون ورمونده کړه د سکدبو او گنگارام ترمنځ ودرید او چینی یی کړی:

ودرییی! ودرییی! خود سترگو په رب کی د گنگارام توری د سردار کوپری ورسره والوزوله او هغه په ځمکه راپریوت، هغه ډیر و نه ترپیده او ډیر زری حرکت شوه، سکدبو خپله ماته توره وغورځوله پر سردار ورتیت شو دهغه ښی لاس یی په دواړو لاسو کی ونیور او پورته یی کړ او پر خپل تندی یی کیښود ویی ویل:

زما مرستندوی اوز ما پلاره! ته زموږ منځ ته ولی راتلی!

د سکدبو دی خبرو پوځیان نور هم خوابدی کړل او په حیرانی یی یو بل ته کتل، گنگارام چی لاهما غسی توره په لاس کی ولاړ و وویل:

سرتیریو چی د گنگارام امر واورید بیا یی یویل ته وکتل:

گنگارام بیا په درانه غږ وویل: تاسو څه ته گوری!

هغه ولی: نه رانیسی!

هغه داوویل اوبیا یی خپلو څو ځانگړیو کسانو ته اشاره وکړه، هغوی راوړاندی شول او په یوه مزبوت، پری یی د سکدیو لاسونه وتړل. سکدیو ددوی دهیلی پر خلاف څه مزاحمت ونکړ، رام داس چی د گنگا رام وضعه ولیده پر خپل ځای چوپ ودرید.

پر کنول چی دپلار په وژل کیدو بوډول سکت ته راغلی وه ناڅاپه وړاندی ورغله دبرېښنا غوندی گړندی یی د سکدیو ماته شوی توره راپور ته کړه او پر گنگا رام یی حمله وکړه، یوه سرتیری سمدستی خپله توره وروړاندی کړه او دهغی د گوزار د درولو هڅه یی وکړه خو پوره بریالی نه شو او د گنگارام مټ زخمی شو، دوهم سرتیری په یوه توپ د کنول له لاسه توره واخیستله.

د سکدیو ټول پام د سردار دمړی په لوری ؤ، چی کله یی ناڅاپه سترگی راپورته کړی کنول یی ددوو سرتیرو په منځ کی دخلاصون په هلو ځلو ولیده، دهغه له خولی ناڅاپی «کنول» چیغه ووته، بیا یی گنگارام ته وویل چی دغه سپیڅلی پیغله پریږده ماچی هرځای ته بیا یی درسره یم.

گنگارام ځواب ورکړ:

ته د حکومت گناهگار یی پریکړه به دی حکومت کوی. اودازما

گنگارام دخپل مټ زخم وروښود ویی ویل:

هو کی دی ته وگوره! مگر داسی ښکاری چی زما له مجرم سره ستا دیر ژور زړه لگیدلی دی. ته یی نوم هم پیژنی او ښایی ددی د زړه دخوښولو لپاره دی هغه ذلیل ته پلار جان وویل.

د سکدیو غیرت یوغل بیا وځوښیده، هغه سرتیری یو اوږلی خواته تیل وهل او هڅه یی وکړه چی خپل تړلی لاسونه خلاص کړی. خو گنگارام دتوری شو که دکنول پر تیر ورکښوده ویی ویل: که دی ډیر لږ حرکت وکړ نو ستاد کنول خیر نشته، سکدیو ددغه گواښ په وړاندی بی وسه شو او ودرید.

(۲)

سپاته دری کښتی دبیا س له سینده پوری وتلی، په یوه کی گنگارام، رام داس او دپوځ څو تنه سرتیری وو.

په دوهمه کی سکدیو، کنول او څو تنه پهره داران او په دریمه کی څو اسونه وو، د ټولنی د باغیانو د سردار له وژل کیدو وروسته گنگارام پردی پوره باوری ؤ چی هغوی به نور بیا را منظم نشی او بیا به مقابله ونکړای شی بیا هم ده د احتیاط لپاره له څو افسرانو او سرتیرو نه پرته نور پوځ همالته پرېښود او قوماندنه یی خپل ورور چی رام ته وسپارله، دپوځ ځینی افسران دده پر بیرته تلو خوښ نه وو خو گنگارام ته دغه بری پر سکدیو د وروستی بری په وړاندی هیڅ ؤ.

هغه غوښتل چی راجه ته پخپله خوله د بری زیری ورکړی، او غوښتل

به دراجه په پوځ کی هغه ته دیوه عادی سری په نظر کتل کیدل.
په دربار کی سکدیو د دوسی وړاندی کولولپاره گنگارام پرخیل کوم
سپاهی اوافسر څه باور نه درلود.

کینتیو دبیا س سیند په رڼو اوبو کی ورو ورو تالونه خړول اودڅنډی
په لور نژدی کیدلی.

سکدیو او کنول یویل ته نژدی دریدلی وو او په څیړی بلی غاړی ته
کتل.

سکدیو یو سورا سویلی وکینن کنول ته یی وکتل او ویی ویل: کنول!
داتول زما په سبب پیښ شول، خوزه رښتیا وایم چی زه می دخپل پلار
په مرگ دومره غمجن نه شوم لکه ستا په پلار.

دهغه په ځواب کی دکنول له ښکلیو سترگو څخه داوښکو غټ غټ
څاڅکی راتوی شول، دواړو تر لږ څنډه یویل ته کتل ناڅاپه دکنول په
زړه کی څه ورتیر شول او ویی ویل:
غواړم زه له تانه یوه پوښتنه وکړم.

سکدیو تری وپوښتل:

څه ؟

کنول وویل:

تاو لی داوویل چی دا پریدی او ما چی هر چیرته موزره غواړی درسره
بوزی، ایا داگومان دی کړی ؤ چی یوه تپت ذاتی نجلی ستاسره

دملگ تپا، تپانه له ؟

ژوند ترزرگونو ژوندونو گران گنم.

کنول بیا په غمجنه لهجه وویل:

تاته بڼایی دا معلومه نه وی چی زه ستا سره یوځای مرگ له تانه پرته
په یوازی ژوند انه ترزرځله زیات غوره گنم.

کښتی له خنډی سره ولگیدی ، سکډیو او کنول دپهره دارانو په څارنه
کی له کښتی نه را ښکته شول.
گنگارام وویل:

سکډیوه! زه دانه غواړم چی ته دراجه دربار ته دیوه عام بندی په خیر
لاس تړلی ولاړشی.

دایوازی ستا سپکاوی نه بلکی دتولنی اومذهب سپکاوی دی، ځکه
خو که ته وعده وکړی چی دتښتی هڅه به ونکړی نوزه دی همدا اوس
دلاسونو او پښو دخلاصولو امر کوم تاته به ستادشان سره مناسب آس هم
درکړای شی.

سکډیو ځواب ورکړ:

زه دا وعده په هغه صورت کی درکولای شم چی ددغه نجلی لاسونه هم
خوشی کړی، اوددی دسپړلی هم وعده وکړی.

ستالومړی شرط منم، نجلی لاسونه دی هم خلاص کړی، خوتیت ذاتی
نجلی ته دراجه دپوځ آس نشی ورکول کېدای.

ستا په نظر چی ددی نجلی هرڅومره عزت وی خوموږ یوه تیت ذاتی ته

- زه دا اجازه هم نشم درکولی.

- نوزه به بیا پلي ولاړشم.

- ډیر ښه دی، وعده کوی چی د تینېتی هڅه به نه کوی؟

- زه وعده کوم.

- ډیر ښه، نوزه دی لاسونه خلاصوم، گنگارام سرتیریو ته اشاره وکړه

او هغوی د سکديو او کنول لاسونه خلاص کړل.

لږ څنډ وروسته دغه وړوکی کاروان دبیا س سیند په جنوب کی له

یوی سمسوری دری نه تیریده، له څو میله مزله وروسته سکديو کنول

ته وویل:

ستری شوی به یی؟

کنول غواب ورکړ:

نه، زه چی له تاسره روانه یم ستومانۍ نه احساسوم.

ماسپښین مهال دغه وړوکی کاروان یوه وړوکی ښارته ورسید، درام

داس په تینگاریی هلته د کنول لپاره یوه دغوايي گاډی تیاره کړه

اوسکديو یی پردی راضی کړ چی پر آس سپور شی.

ماښام مهال دغه خلک منزل ته ورسیدل. دشی مهال دشاهی مانیو ته

نیولی تر عامو کورونو پوری د گنگارام دستریری اود یاغیانو د سردار له

ښکلی لور سره د سکديو د مینی کیسی اوریدل کیدی.

راجه او مذهبی پیشوا د گنگارام پریری دخوښی پرځای د سکديو

(۴)

سبا ته سکديو دراجه په دربار کې غوړند سرولاړؤ، ده پخپل خيال ځان بې گناه ثابت کړی ؤ، هغه په وار وار داويلی وو چې دانسان له مغزونو راوتلی قانون چې په ملياردونو انسانان بې له خپل فطري حق څخه محروم کړی دی د مذهب درجې ته درسيډو حق نه لري خودده د برخليک په باب د پريکړې خوندانو په اند دده خيالونه باغيانه وو.

سکديو د گنگارام د تورو نور دولو په باب خوله هم چوله نه کړه، ټولی خبری يې د ټولنی دهغو دښمنانو په پلوی وی چې په قانون او مذهب کې دهغوی په باب درحم هيڅ ځای نه ؤ.

له راجه سره له يوه پلوه د سکديو د پلرونو او نيکونو د خدمتونو پاس ساتل او بل لوري ته د مذهبي مشرانو نجيب زاده گانو د قهر او غضب ويره وه، هغه دا غوښتل چې «ديوتا» هم ناراضه نشي او د سکديو ژوند هم ورغورل شي.

خو سکديو پخپله د ځان پر يادولو سببونه برابرول.

دهغه داوبنا چې يو برهمن او يو عادی انسان هيڅ توپير نه لري داسی يوه خبره وه چې درباريانو واوریده ټول دده پر خلاف ودریدل، ده دخپلو دغو خبرو دبیرته اخیستلو پر ځای دهغو په تائید داسی دلایل راوړل چې پر هغو دده د پيرو غوره دوستانو هم دا گومان راغی چې سکديو پر یوی ټیټ ذاتی نجلۍ دمینی له امله دماغی توازن له لاسه ورکړی دی.

سکډيو هم پوهيده چې په دې معامله کې راجه د مذهبي مشر په وړاندې بې وسه دی اود دوسي د پريکړې د اعلان په مهال به هماغه الفاظ دده ترخوله راوړي چې د مذهبي مشر پر ظالمة خيره بې کرښې کښل شوی دی، دراجه په باب دی پوهيده چې فطرتاً بې رحمه نه دی خو د مذهبي پيشوا په باب بې باورؤ چې زړه يې ترکانی سخت دی.

تر ماسپښين پورې راجه څه پرېکړه ونکړای شوه. مذهبي مشر ته دا گومان پيدا شو چې راجه له سکډيو سره د ذاتي خواخوږي په خاطر هغه ته له سزا ورکولو څخه ځان تيروي وي ويل: ټولواکه! مجرم چې څه ويلای شوای ويلى يې دی، اوس يوازي دا بايد وکتل شي چې دهغه گناه د سزا وړ ده او که نه، اودا پرېکړه به زموږ په خوښه نه کيږي. بلکې دا به گورو چې زموږ د ټولنې قانون د داسې گناهگار لپاره څه سزا ټاکلې ده، دراجه په محکمي کې هر مجرم ته دا حق شته چې ځان بې گناه ثابت کړي خودا اجازه نشي ورکول کيدای چې خپل گناهونه روا وگڼي.

ټولواکه! دا ثابت شوی ده چې مجرم يولوري ته له بوی تپت ذاتي نجلی سره مينه کړي او هندو مذهب يې سپک کړی دی. دوهم دا چې د حکومت د ياغيانو په ملاتړ يې د پاچا د سرلښکر سره جگړه کړې ده.

اعليٰ حضرت! زه وپريږم چې که له دې سړي سره يوه ذره هم رعایت وشي نو دده په خیر به زرگونو سرشاره ځوانان به د ټولنې مقابلي ته چمتو

ددوسی پریکړه به نن ما بنام اعلان شی، مجرم اوس جیل ته بوزی.
سپاهیانو سکډیو د جیل په لوری بوتلو، راجه له مذهبی پیشوا،
گنگارام او خونورو درباریانو پرته نور ټول رخصت کړل او له دوی سره یی
دمجرم پردوسی د پریکړی لپاره مشوری وکړی.

(۵)

ما بنام مهال له شاهي مانی څخه بهر دنارینه او بنځو سخت بیرویار
اوشور ماشورؤ، سکډیو د ایستلو تورو په سیوری کی دگنی گونی په
منځ کی تیر شو او شاهي دربار ته ورغی. تر ټولو پرمهلی دده نظر پر راجه
پریوت، راجه دده کتوته ټینگ نه شو مذهبی پیشوا ته یی مخ
وروگرځاوه.

اوبیا یی ور میړتیت کړ، سکډیو د راجه نورو مشاورینو ته وکتل، هغوی
هم ټولو مذهبی پیشوا ته وکتل. د گنگارام او مذهبی پیشوا نه پرته دنورو
ټولو زړونه درزیدل، مذهبی پیشوا وویل:

ټولواکه! مجرم د پریکړی د اوریدو انتظار کوی.

راجه ټکان وخور مذهبی پیشوا ته یی وکتل او تر لږ څنډه چوپتیا
وروسته یی په غمجنه لهجه ځواب ورکړ.

پریکړه تاسو واوروئ! اوبیا یی سترگی ښکته واچولی.

مذهبی پیشوا سکډیو ته وکتل او ویی ویل:

سکډیوه! ټولواک دخپلی شاهانه سخا څخه کارواخیست او

د مرگ له سزا اوریدو وروسته سکډیو یوځل بیا هم د دربار پر حاضرینو نظر راوگرځاوه، هیچا له ده سره دسترگو پرسترگو کیدو جرئت ونه کړی شو، دده د زړه له تل نه داغې راپورته شو چې ته گناهکار نه یی، گناهکاران دغه خلک دی چې سرونه یی د پنبیمانی پر بوج ښکته شوی دی. ته د دغو بد مرغه خلکو له ډلې څخه نه یی چې په نړۍ کې له څه نخبو پرېښودو پرته ورکړی، ستا دوینو په څاڅکو به د ژوند د بڼې په زرگونو مړاوی بوتی اوونی بیا تاند شی او ویه غوړیږی.

د ضمیر غږ د سکډیو پر شونډو یوه بریمنه موسکا راوغوړوله، خوناڅا په یی کنول ورپه زړه شوه او موسکای یی ورکه شوه، دده په زړه کې یو بل غږ دارا پورته شو چې بیشکه ستا قربانی یوه لویه قربانی ده خو ته له مرگه وروسته یو شین بوتی زهرجنو بادونو ته پرید دی او ولاړ به شی.

سکډیو ته په دې نړۍ کې د کنول بی کسی خپله ښکاره شوه، سره له دې چې دده داهیل به ونه منل شی بی اختیاره غوندې وړاندې ورغی او دراجه په پښو کې پرېووت.

تولواکه! ماچی څه وکړل هغه می سهی ویل اوومی کړل، څوکه تاسو هغه گناه گنی اوما ته د مرگ سزارا کوی نجلی بی گناه ده، دهغی له دې پرته نور څه قصور نشته چې دخپل پلار مرگ یی په چوپه خوله ونه زغملاي شو.

عالی مقامه! که زما د پلار اونیکه د تیرو خدمتونو په سبب پرتاسو څه

تاسو نه غوښتل، خو زما د پلار د مرگ سزارا کوی نجلی بی گناه ده، دهغی له دې پرته نور څه قصور نشته چې دخپل پلار مرگ یی په چوپه خوله ونه زغملاي شو.

جگ شو او دراجه پر خیره یی دخپلی غوښتنی نخبی لیدلی، راجه په
عذرت وړته کتو مذهبی پیشوا ته وکتل خو هغه مخ واړاوه. دراجه زغم
ځواب ورکړ ناڅا په جگ شوبلی کوتی ته ولاړ، سکدیر مذهبی پیشوا
ته وکتل او ویی ویل:

زه له تاسو نه رحم نه غواړم، یوازی دومره درنه پوښتم چی تاسو دی
نجلی ته څه ډول سزا غوره کړی ده؟
مذهبی پیشوا وړته وویل:

مانه غوښتل چی هغه درته ووايم اوته نور هم وځورړی. خو که ته
پوښتنه کوی نو غور شه، دغی مکاری نجلی دتولنی یو تکړه زلمی پلید
کړ، په خپل فریب کی یی راگیر کړ، مذهب یی پری سپک کړ او هغه یی
دخپلی تولنی پر خلاف بغاوت ته وهڅولو ددی جرم په سزا کی که ته له
هغی سره هرڅومره مینه لری دتولنی قانون دانشی بخیلی، تولواک دی
نجلی ته سزا ټاکلی ده، ددی به لاس او پښی تړل کیږی اوستا د مړی
داور لمبوته به غورځول کیږی.

دمذهبی پیشوا له دی خبرو سره سکدیرو د بدن رگ رگ له غوسی ډک
شو په لږ زیدلی غړی وویل:

ذلیل انسانه! کاشکی تاته هم زما په څیر داسی څوک پیدا شوی وای
چی ددغه مذهب او عقیدې برجونه یی درته نړولی وای بنای یی ته هم دیوه
وحشی ځناور پر ځای انسان شوی وای.

دمذهب پیشوا دغه سکدیر د دین د لارو لارو په

دشاهی مانی پر بهرنی دروازی دسکدیو پخوانی ملگری رام داس ولاړ
 ؤ، دهغه له سترگو اوښکی بهیدی، سکدیو هغه ته یو نظروکتل اویا یی
 سترگی بلی خواته واړولی.

وړوستی نکیه

دشپي مهال سکديو ته يوازي په جيل کې هره شيبه تراونيو اومياشتو
ډيره اوږده ښکارېده ، دژوند رڼا دخپلو ټولو ښايستو نوسره دده
دسترگو په مخ کې پيکه کيده او دمرگ تياري يې په زړه اوماغزو زور
راوړ ، دشپي تر توري پردې لاندې يې دتوري ديوي هيبت ناک تصوير
په سترگو کې نخيده .

هغه ووړېده سترگي يې پټې کړې ، خو وپروونکي تياري د مرگ په
هيبت ناکو کړسندو خندا گانوبدلي شوي چې دده په غوږونو کې
کړنگيدلي ، ساه يې بنده بنده کيده ، او غوښتل يې چې دليونيو په شان
چيغې ووهي .

خودغه حالت يې تر ډيره دوام ونه موند ، کنول يې ورپه ياد شوه چې بيا
په دغو تيارو گوټونو کې په زرگونو ديوي ورته بلې شوي په خيال کې
کنول وروگرځيده چې له ده څخه بيلېده اويوي ځانگړي کوټي ته يې
بيوله ، ددې په سترگو کې اوښکې غلېدې خودې سکديو ته پر شونډو
دموسکا غوږولو ناکامه هڅه کوله .

چی د کښتی له ډوښدو څخه د کنول تر کوره اویا تراوسه پوری دیوه ډبر
ستر ځواک په لاسو کی لوبیده، دی پخپله خوښه نه وې سده شوی چی
د تیت ذاتو کورته ورسیدی، دی پخپله اراده نه بلکی دکوم بل چا په
غوښتنه د آم خوړلو ته مجبور شوی و. هغه څوک و چی دده لاس یی
سیند ته د آمو نو له غورځولو نه را اېسار کړ؟ هغه څوک و چی په نیمه
شپه کی یی کنول ته آم ورکړل او ورو یی لېږله، چی دده دارادی
پر خلاف یی دده دخودی په عبادتځای کی د دیوتاگانو تصویرونه لری
کول او دهغوی پرځای یی دیوی تیت ذاتی نجلی تصور کینود، هغه
څوک و چی د دیوتاگانو په شته والی کی یی یوی تیت ذاتی نجلی ته
دده پر زړه د تسخیر ټولی لاری وروښودلی؟

پر دغو پوښتنو له غور وروسته د سکډیو خیال باورته نژدی شو چی یو
نامعلوم اوزورور ځواک تراوسه پوری په هر نوی گام کی دده لارښوونه
کوی، له دی سره یی دا خیال په زړه کی را پیدا شو چی ښا یی هغه زورور
ځواک دا خوښ نکړی چی ددی لوی وروستی ننداره دده اود کنول پر
غموونکیو مرگونو پای ومومی.

د بی وسی او مایوسی تریوج لاندی غپل شوی زړه ددغه ځواک
دوره ستر ښا، ښکې په توگه د منلو تائید وکړ، سکډیو پر مغز
پریووت په ډیری عاجزی اوزاری یی د از مزه کړل:

ای دیوتا، ای د دیوتاگانو دیوتا...!!

ده چی دومره وویل ودرید، ددغه ستر ځواک په باب تصور چی دده په

له لږ فکر وروسته یی خپله دعا داسی پیل کړه:
ای د مظلومانو اوبی گناهو ملاتړ کوونکيه عادل او ستر ذاته!
ماچي څه وکړل ستا په اشاره می کړی دی په دی وخت کی ته ماته تکیه
اوپناه کیدای شی، که ته شته یی زه مرسته درنه غواړم، که زه دلور ذاتو
تولنی د عدل حقدار نه یم نو ستا درحم حق خامخا لرم، که د دیوتاگانو په
څیر ستا عدالت هم ما گناهگار گنی نوزه په خوښی له ځانه تیریم.
خودیوی بی گناه نجلی دردناک پای ماته ستاله عدالت څخه ډیر لری
ښکاری، ته داسی نشی کیدای کاشکی زما غږ او فریاد درورسیږی!
ای ستره ذاته! ته اوس چیرته یی؟!

(۲)

سکد یو لاسرنه وړا پورته کړی چی بهریی د پهره دارانو چیغی
اوفریادونه واوریدل، تکان یی وخور راجگ شو او دخپلی تیاره کوتی له
دروازی سره یی غوړونیو، دتوروشرنګا یی واوریده اټکل یی وکړ چی
پر پهره دارانو چا حمله کړی ده لږ غنډ وروسته دغه چیغی اوفریادونه
د تپیانو ترزگیرو یو پوری محدود شول اوسکد یو د پښو له ترپهار څخه
داسی احساس کړه چی څوکسان دده د خونی په لور راوان دی، زړه یی
په درزا شو، له بهرته دده د پښو دغه لوری ته تپل وهل شوه له څو ځله
جتک وروسته دروازه له یوه درز سره خلاصه شوه، سکد یو په یوه تړپ
بهر ته ووت اووی لیدل چی پنځلس - شل کسان ایستلی توری ولاړ
دی، دهغوی پر څیرونه نقابونه غوړیدلی وو ځکه ده ونه پیژندل، یو تن

یو پهره دار له مور نه تښتیدلی دی ، په لږ ځنډ کی به نور پوځیان
راورسیږي.

سکدېو د هغه غږ وپیژاند ورته ویی ویل:

رامداسه ! داته یی.

رامداس ورته وویل:

اوس دخبرو وخت نه دی په ما پسې راځه!

سکدېو له رام داس سره دوه درې گامه واخستل خو هغه یوځل بیا
ودرید.

رام داس په غوسه شو ویی ویل:

ته ولی ودریدی! پوځیان به اوس راورسیږي.

زرکوه ستالپاره آس تیارولاردی.

سکدېو په غمجنه لهجه ځواب ورکړ:

رام داسه! هغه مظلومه نجلی ترمازیاته ستا درحم او مرستی حقداره ده،

که زما لپاره دی خپل ژوند په خطر کی وغورځاوه او جرئت دی وکړ نو له

مانه داتمه مه کوه چی هغه په خطر کی پریږدم او وتښتم.

رام داس وویل:

هغه لکه چی په هغه کوټه کی ده راځه بیرته کوه!

سکدېو ، رام داس اود دوی نور ملگری دپهره دارانو له مړیو نه تیر شول

اود جیل دیوی بلی کوټی په لور ورغلل او په یوه ځواکمنه جتیکه یی

لاندی یی آس درولی ژولاړو، رام داس وویل:
 بیرہ کوی لکه چی تبیتیدلی پهره دارپوڅ خبر کړه.
 غورونیسې! دکلاله لوری غیونه راځی، سکدیوزر پرآس سپور شو
 اوکنول ته یی لاس ورکړ او ترشایی ورپسی سپره کړه.
 رام داس سکدیو ته خپله توره، لینده اوغیشی ورکړل اوویی ویل:
 داواخله بنا یی درته په کارشی، دوی به په تاسو پسی درشی، تاسو ځنگل
 ته مخه کوی دوی بنا یی د سیند لوری ته پام واړوی.
 سکدیو آس پونده کړ اوکنول له شاوړپسی جوخته شوه.
 آس دیوه توپ سره دشیپي په تورو پردوکی ورک شو.
 رام داس نور سپاهیان یوی اوبلی خوا ته تیت کړل اوپخپله په همغه
 ځای ولاړو او ترهیره پوری یی دآس دپښو ترپهارته غور نیولی و.
 دغه ترپهار ورو ورو خپ کیدلو اوبالاخره ورک شو.
 اودکلاله لوری اوس غیونه صفا اوریدل کیدل.

(۳)

درام داس له اتهکل سره سم تبیتیدلی پهره دارپوڅ راڅیر کړ خودده
 دغه اتهکل سېی نه شر چی هغوی به یوازی د سیند په لوری په سکدیو
 پسی ورشی، گنگارام چی له پیښی نه خبر شو دبنار څلور و لوریو ته یی
 سپاره ورپسی واستول اوپخپله یی دیوه ټولگی سره دځنگل لاره
 ونیوه.

د تیښتی پرځای چی د دښمن د غیشو تربید لاندی به راتلل داغوره
وگنله چی د شپې له تیاری څخه گټه اوچته کړی هغه په گن ځنگل کی
اس ودراره پلې شو او بیای کنول ته هم لاس ورکړ چی پر پلې کیدو کی
ورسره مرسته وکړی.

بیای د آس جلب دی ته په لاس کی ورکړ او وروی ورته وویل چی
چوپه اوسی.

گنگارام چی په گن ځنگله کی د سکدیو هیڅ درک ونه لگولای شونو
سپروته یی داسونو د درولو امر وکړ ، سکدیو په تیاره کی د گنگارام
د ملگریو سم شمیر معلوم نکړای شو ، خودده په گومان له ۱۵ څخه
زیات او تر شلو لږ وو.

لږ څنډ وروسته د گنگارام غږ اوچت شو.

زما په گومان څو که دی لوری ته راغلی وی نو ډیر وړاندی نه دی تیر
شوی ، وړاندی ځنگل دومره گن دی چی د شپې په تیاره کی اس ځغلو
ل پکی اسانه نه دی ، هغه به دلته چیرته غلی شوی وی او د سهار انتظار به
کوی ، سهار یی موږ هم باید په همدغه ځای کی ولټوو ، دورځی په رڼا
کی به دهغوی پل هم معلوم کړای شو.

د گنگارام د غږ په پیژندلو د سکدیو وینی په جوش راغلی.

هغه بیا وویل:

موږ باید له دی ځایه دوه دوه اودری دری تنه سره تیت شو او تر سهاره

هغه کسان جی پنځلس - شل تنه پهره داران یی ووژل او بنديان یی خوشی کړل ورسره وی او هغوی به دوو دریو تنو ته وسلی غورځول خو بی نکرې، زه لا په دی وبریږم چی هغوی به دلته او هلته غلی شوی وی اوزموږ دورتلو انتظار به کوی.

گنگارام وویل:

بی همته کیږه مه، تنبیتیدونکی مقابله نه کوی، تر لږ څنډه به زموږ پلي پوځ ورپسی راوړسیری، اوس موږ یوازی دامعلومو چی هغوی په دی څنگل کی شته که نه؟

د گنگارام له خبرونه سکډیو دراتلونکیو خطرونو اندازه معلومه کړه او بوی پریکړی ته ورسید. هلته گنگارام خپله وروستی خبره پوره کړه او ورسره جوخت د سکډیو له لیندی څخه یو غیشی ووت او د هغه پر پښتی ونښت.

گنگارام له یوی وړوکی چیغی سره سرپرښین ورکیښود، سپاهیان لاهم پوهیدلی نه وو چی څلور پنځه غیشی نور راغلل او په نورو کسانو ونښتل.

یوه سرتیری چیغی کړی.

وتښتی، وتښتی، هغوی همدلته دی لوی سالاری وواژه، له څلورو لوریو غیشو باران دی، وتښتی وتښتی.

یو غیشی پریوه آس ولگید او هغه نور ټول آسونه وترهول، گنگارام چی

تش شو.

سکدیرو دکنول له لاسه دآس جلب ونيو ویی ویل:
که مانن ستا دپلار دبدل په اخستلو کی غفلت کړی وای بنایي ټول عمر
به می افسوس کاوه.

کنول وپوښتل!

هغه هم له دوی سره و؟

- زما لومړی غیښی دهمغه پر تتر کی خښ شو، اوس بیرته کوه مور په
شپه شپه کی له دی څنگل څخه باید تیر شو، دایی وویل او پر اس سپور
شو او کنول یی له شاورپسی سپره کړه.

له بيارونو څخه لرې

پر ختيځ افق د تيارو لمنې مخ پر توليدو شوي او د سهار نځېنې را ښکاره شوي، په گڼوونو کې د شبنم څاڅکي لاندې پروښو لويدل. سکديو او کنول له سترومانه آس نه پلي شول، په دغه اروا پاله تنه يې کې ددوی زړونو د مينې، آزادۍ او خوښۍ زړه وړونکي راگ زمزمه کاوه، ژوند له خپلو زړه وړونکو حقايقو سره په موسکاؤ.

کنول په غير ارادې توگه يوه څانگه راونيوله او غوښتل يې ماته يې کړي، د څانگې له تکان سره پرسکديو د شبنم څاڅکي راپريوتل، داپريشانه غوندې ودرېده او سکديو وخنډل هغه بل ښاخ راونيو او ويې څانده بيا د څانگو نه خو گامه شاته شو.

کنول په خدا شوه او جامې يې وخنډلې ويې ويل:

زه له باران څخه نه ويريږم او چي ته راسره وي له هيڅ شي نه ويره نه

لرم.

سکديو وويل:

کنول پوښتل:

ستا باوردی چی اوس مور ته هیڅ خطر نشته؟

سکد پوځواب ورکړ:

اوس مور د خطر له ساحی راوتلی یو، دوه دری میله چی نور ولاړ شو
د دغه ریاست له بریده به واورو، پردی سریر د گنگارام انجام چی وویښی
لومړی خوبه راجه پخپله په مور پسی څوک نه را استوی او که دا
مسوولیت چاته وسپارل شی هم ترڅو زموږ د آس پل پیدا کوی او تردی
ځایه رارسیری مور به له سر حده اوښتی یو او وړاندی به تیر شوی وو،
اوس به تر لږ څنډه پوری زموږ آس تازه دمه هم شی.
دوی ښکلی مرغی را غلی او په یوه مخامخ ښاخ کیناستلی وچغیدی
اویا بیرته والوتی.

د سکد پو له خولی بی اختیاره د آزادی کلمه ووته او بیا یی کنول ته وکتل
ویی پوښتل:

کنول! ته پوهیږی چی مور چیرته روان یو؟

کنول ځواب ورکړ.

ترڅو ته را سره ملگری یی زما داسی پوښتنو ته اړتیا نشته.

سکد پو وویل:

ما تر لږ څنډه مخکی پوری د افکر کاوه چی ښایی په دی دنیا کی
زموږ لپاره هیڅ ځای نه وی خود هغو مرغیو له لیدلو وروسته می
احساس کړه چی په دی نړی کی په زرگونو داسی ځایونه شته چی هلته

کنول وویل:

خو مارغان هم پر خپل وخت خپلو حالو ته ځی ، سور هم یوځای باید
دارام ژوندانه لپاره پیدا کړو.

سکد یو لړ په غمجنه لهجه وویل:

کنول! زه اوس کوم ښار ته نشم تلای او په داسی کوم کلی کی هم پښه
نشم ایښودلای چی لوړ ذاتی خلک پکی اوسی زه باید داپاتی عمر یا باید
په یوه ویرانه کی تیر کړم او یا دتیت ذاتو په کوم کلی کی پناه واخلو.
هغه غریب خلک به ستا دپلار په څیر بی کسه او مرستندویه خلکو ته
په خوښی پناه ورکړی، زه به ددغو خلکو په څیر ژوند غوره کړم، ددوی
وزی به پیایم او ته به...!

دکنول سترگی رډه کی شوی ویی ویل:

زه به څه کوم؟

سکد یو وویل:

ته به زما دزړه درمسال آباد کړی، هغه ددیو تاگانو له خپه کیدو سره تش
شوی دی، مگر ستا دا اوښکی!

کنول زه ستا په غم او ویر خپه یم. خو زه ډاډ درکوم چی په ژوند کی
به هیڅ تکلیف درنکړم.

کنول اوښکی پاکی کړی وی ویل:

زه به له تاسره هر ډول تکلیفونه په خوښی وزغمم خو پردی خپه یم چی
زما په سبب تا آرام ژوند پرېښود او داسی دزحمتونو ډک ژوند دی غوره

- کنول داسی مه وایه، که زه راجه وای هم ټول ژوند به می ستا سرد
دخو شیبو تیرو لو د خوښیو قیمت نه گاته. که زما په څیر دغه په دنگو
دنگو مانیو کی پراته لوړ ذاتی خلک د آزادی او خوښی په نعمت پوه
شی چی د توپان څپې یی زما په زړه کی را پور ته کیږی نو باور می دی
چی خپلی مانی به پریدي او په دغسی ځنگلونو کی به وایسته و شکوی او
د څپرو جوړولو ته به تیار شی.

کنول تر دېره چوپه ولاړه وه او ده ته یی کتل. ده فی له څیری څخه د غم
او څپگان وریځی لری شوی وی او د حسن او ښکلا ځلایی د سکدیو د زړه
او دماغ ټول ځواکونه مات کړی وو. هغه د عبودیت جذبی چی ده ته یی
د ځمکی او اسمان د ځواکونو په وړاندی سر په سجده لگول ورنښودلی وو،
اوس یی دیوی تیت ذاتی نجلی په مخکی سر تیتو لوت ته اړ کړی ؤ خو
سکدیو خپله دغه ماته دخپل مردانه وقار سپکاوی و گانه راسنبال شو
تکان یی وخور او ویی ویل:

کنول! راځه چی ناوخته کیږی.

دوی دواړه یو ځل بیا په ستری اوستومانه آس سپاره شول.

(۲)

ماښام مهال ؤ، سکدیو او کنول دیوه خور پر غاړه له آس نه پلې شول،
سکدیو زین تری لری کړ او په وښو کی یی د خریدو لپاره خوشی کړ، پخپله
په شنو وښو کی پر یووت. کنول ده ته نژدی کیناستله.

سکدیو و غځیدوی ویل:

مور دواړه وړي شوی یو.

- نن شپه ښایي پراویو گوزاره وکړو، سبا وختی ښایي د شپنو کوم کلی ته ورسېږو، که په آس کې دوراندي تلو توان وای نو همدا نن به مو کوم کلی ته ځانونه رسولی وای خو هغه ځواب را کړی دی.

زه ترلېدمی جوړولو وروسته شاوخوا التوم، که می کوم شپون ولید ستالپاره به شیدی تری راوړم.

ته ستومانه یی آرام وکړه، زه ډیره وړي نه یم، سهار ته به بیا گورو، زه دی اوس یوازی نه پریږدم چی ولاړشی.

لمر لویدلی و او پر لویډیڅ افق خورو ورو دوریځو پرتو تپواو د سرخی پرځای تیاری زور وری کیدی، د ماښام دیڅ شمال خپو دخور په رتو او بو کی وړی وړی څپي جوړولی ورو ورو پراسمان دستور یو کاروان را ښکارېده.

یخنی هم ورو ورو زیاته شوه، سکډیو جگ شو کنول ته نژدی کیناست.

- کنول!

- باداره څه دی؟

- زه داسی احساسوم لکه له کلونو کلونو چی دواړه یو دبل ملگری یو. او هیڅکله نه وو سره بیل شوی، داسی راته ښکاری چی دهغو ستوریو د شمیرنی په وخت کی پخوا هم ماله تاسره څو ځله خبری کړی دی، ښایي په تیر زیږون کی دواړه تپت ذاتی وو او دمرگ نه وروسته د کومی

اومور یوغل بیا یوبل سره وموندل.

نه پوهیږم چی ته څه وایی، ماته خو په وار وار داسی په نظر راځی چی ته پر ما دزړه سوی له امله داسی خبری کوی اوتیسی واکوی، که دا خبره رښتیا وی چی په تیر ژوندانه کی دواړه ټیټ ذاتی وو نوزه ویریم چی کومه رشته هغه وخت زمور ترمنځ وه اوس به پاتی نشی.

- کومه رشته کنول؟ داته څه وایی، ماله تا پرته نوری ټولی رشتی شلولی دی، اوس یوازی ته زما ژوندی، سکدیو تریوه حده ترا حساساتو لاندی راځی اود کنول لاس یی ونیو او پر شونډوی کیښود.

کنول له حیانه مغلوبه شوه لاس یی کش کړ او ویی ویل:

زه ستا له مینی څخه انکار نه کوم خود رشتی نه زما مطلب دیوه نارینه اوبنځی ترمنځ روا اړیکی دی چی بنای دیوه ذات ترمنځ کیدای شی، چی کله تاسو کوم کلی ته ننوزی نو خلک به درنه پوښتنه کوی چی دا د څه کیږی ته به څه ځواب ورکوی؟ بنای ستا دا ځواب کافی نه وی چی مور بو دبل ملگری یو او ددوی پام هغه زنځیر ته نشی چی ددواړو زړونه پری تړلی دی. آیا ته دا خوبسوی چی دوی مایوه بی سره بنځه وبولی او ډول ډول خبری وکړی؟

سکدیو وویل:

کنول! چی ته څه وایی زه پری پوهیدلی یم، که ته غواړی نو سر له تن څخه دی ته تیاریم چی ستا خاوند ویللی شم...

زه پردی پوهیږم چی ددی رشتی لپاره مور د مذهبی پیشوا مذهبی

نشی.

خو مور ته ددی ضرورت نشته چی دهغوی په مخکی دارسم پرغای
کړو ، ددی پرغای به یی دهغه سترخواک په وړاندی پرغای کړو چی
دواړه یی سره یوغای کړو اودتولنی اومذهب دزیاتو هڅو سره سره یی
مور دمرگ له کومی راوايستلو.

زه داسی احساسوم چی هماغه سترخواک اوس هم له مور سره دی.
هغه دستور یو په سترگو چی مور دواړه په یوه غای وینی خوښ دی
زه یی نوم نه پیژنم خو چی زه څه وایم همغه راسره تکرار کړه.
سکد یو دکنول لاس پخپل لاس کی ونیواووی ویل:

ای ستره عادل خواکه! ته گواه یی چی مور نن دمیره اوبنغی په رشته
سره تړل کیږو، مور به تر مرگه یو له بل سره ملگرتیا کوواو یو دبل لپاره
به ژوندی پاتی کیږو، ای ستر او انصاف خوښوونکی خواکه! زموږ
مرستندوی شه.

کنول ترشونډو لاندی له سکد یو سره دغه الفاظ تکرار کړل.
دسکد یو سترگوله ستوریو سره خبری کولی اودکنول په سترگو کی
دخوښی اوبنکی دندشوی وی.

سکد یو وویل: کنول! دهغه سترخواک نوم باید محبت او یا دمیني
مرکزوی.

خو کنول دسکد یو په شته والی کی دکوم بل لوی خواک دتصور اړتیا
نه احساسوله هغه را ټیټه شوه اودسکد یو پرپښوی لاسونه کیښودل.

سکد یو وویل: نه، نه، کنول داسی مه کړه اوبیا به ورکش که دا...

پتی کړی، دواړو یو د بل د زړونو درزا واوریدله، دیوېل د ساه گانو
تو دوڅه یی احساس کړه او د دواړو وړیدونکی شونډی سره ولگیدی.
کنول وپوښتل:

ایا ستا باور دی چی دلته موږ ته څه خطر نشته؟
سکد یو ځواب ورکړ:

نه، دلته هیڅ خطر نشته، موږ دخپل ریاست له سرحد نه ډیر لری را غلی
یو، دلور ذاتو خلکو ښار له دی ځایه په میلونو لری دی، امکان لری موږ
دلته د آزاد اولس د شپڼو کوم کلی پیدا کړو.

(۲)

د شپڼی په وروستی مهال د سپوږمی په رڼا کی سکد یو او کنول له خوږ نه
پورته وتل، کنول پر آس سپره وه او جلب یی د سکد یو په لاس کی و چی په
مخه کی یی روان و، هغوی تر ډیره ځنډه پوری مزله ته دوام ورکړ خو
د شپڼو د کلی هیڅ نڅښه نه وه، په لاره کی داوبو کمی نه و خوله لوړی
دواړه یی سیکه شوی وو، سترې، ستومانه آس به یو ځل ودرید او دوو ښونه
به یی خوله ډکه کړه بیا به یی مزل پیل کړ، ماسپښین مهال یی دونو په
منځ کی خو پسونه او میړی لیدل چی څریدل او دونو په منځ کی له یوه
ځای نه د شپیلې خوږ غږ هم را پورته کیده، سکد یو او کنول چی پسونو ته
ورنژدی شول د یوی ونی لاندی یوه زړه او شلیدلی بستره پرته وه چی
د کبانو نمل به ورو کړ، حال او یوه خاورینه بیاله پراته وو.

کنول بیا یوی ونی ته اشاره وکړه ویی ویل :
هله وگوره!

سکد یو چی پورته وکتل دونی په گنډ خانگو کی یی دیوه انسان خیره
ترسترگو شوه.

سکد یو وړاندی ورغی ویی ویل :
اشنا خنگه لاندی نه را کوزیږی؟

شپیلی غړوونکی تکان وخور ویی ویل :
خوک یی؟ له دی سره شپیلی دهغه له لاسه لاندی را ولویده.
سکد یو وویل:

وروره! موږ مسافر یو، ستومانه او دیروزی شوی یو.
شپون دونی پر بڼا خونو ځان را وځراوه اولاندی را کوز شو، سکد یو
اوکنول ته یی په اندیښنه وکتل.
ناڅا په یی سترگی پر اس ولگیدی اووی ویل :
دا آس ستا سودی؟

سکد یو ځواب ورکړ: هو کی!

- ډیر ښکلی دی، ما تراوسه پوری دومره ښکلی آس نه و لیدلی.
تاسو دکوم وطن اوسیدونکی یاست؟
- موږ دلری وطن اوسیدونکی یو.

- تاسو کله چه زما د شلم غره اوږد دلته راغلې؟

کینبودی.

سکدبو وویل:

وروره ودریزه! مور به آرام کینو او ستا شپیلی به واورو، لومری خوزمور
دلوری شه علاج وکړه.

- تاو سو وری یاست؟

سکدبو غواب ورکړ؟

له دوو ورغو راسی مو شه نه دی خوړلی.

- او هو! ولی مو اول راته ونه وویل.

- درته و مو وویل خو تانه اوریدل.

- بس زه اوس ژر راحم، شپانه دومره وویل او په یوه لوری یی منډه
واخیستله، دسترگو په رپ کی یی خو وزی راگیر کړی او دونو لاندی یی
راوستی د خاورو پیاله یی راواخیسته او شیدی یی پکی را ولوشلی،
سکدبو او کنول تریوی ونی لاندی کیناستل شپانه لومری پیاله سکدبو
ته وروړاندی کړه.

سکدبو هغه کنول ته ونیوه، خو هغی تری انکار وکړوی ویل چی
لومری یی ته وڅښه، سکدبو یو غل بیا هغی ته وړاندی کړه، په دی کی
د شپانه خبرونه شووی ویل:

زمور په وطن کی خو په خوراک، څښاک کی نارینه لومری وی، خو
داسی ښکاری چی ستاسو د هیواد رواج سرچپه دی.

کله یی د پیاله یی خوله

او تر هغو پوری چی ددوی زغم خواب نه و ورکړی هغه ټینگار ورته کاوه
چی نوری هم وڅښی، سکدیو تری وپوښتل:
شپنه وروره! نوم دی څه دی؟
شپانه خواب ورکړ: بدهو.
- چیرته اوسی؟

- له دی ځایه دری میله وړاندی دراوی سینه دغاړی ته نژدی
زموږ کلی دی.

- سیند له هغه ځایه څومره لری دی؟
- یو میل.

- ستاسو په کلی کی څومره خلک آباد دی؟
هغه خواب ورکړ:
ډیر خلک دی.

دڅو نورو پوښتنو نه وروسته سکدیو ته معلومه شوه چی دسیند
پرغاړه د شپنو ډیر نور کلی هم شته چی زیاتره خلک یی وزی او پسونه
ساتی او ځینی یی بیا کبان نیسی او گوزاره پری کوی.
د سکدیو د پوښتنو له خواب ورکولو وروسته شپانه له ده نه وپوښتل:
تاسو څوک یاست، له کوم لوری را غلی او چیرته درومی؟
سکدیو دده په خواب کی خپل لنډ داستان ورته واوراوه.

شپون دهغه پر کیسه څه وپوهیده او څه نه، خو پردی پوه شوی ؤ چی
یوه ښکلی اوشاېسته نجلۍ اوبه څو شریکانه اخلانې نالۍ

سکدیو د داستان له پای ته رسیدو وروسته بدهو غوښتل چی شه
ووايي خو کوم احساسات چی دده په زړه کی په غورځنگ وو دهغو د
بشکارولو لپاره دده زده الفاظ او جملی کافی نه وی ده دخپل زړه ماغزو
اوژی تول خواک په کار واچاوه ویی ویل:

تاسو ډیر مصیبتونه گاللی دی ، تاسو له ماسره ولاړشی زه به مو په
خدمت خوښ شم. زموږ سردار ډیر ښه سړی دی ، ستاسو داوسیدو بندو
بست به وکړی ، که نه زما خپره هم ستاسو داوسیدو لپاره بس ده ، زه
یوازی یم ځانته به بله خپره جوړه کړم.

سکدیو د بدهو د دغه سیده اوساده خبرونه ډیر تر اغیزی لاندی راغی
اود مننی او احسان دیادولو اړتیا یی نه لیده ، جگ شوله ونی څخه یی
د آس پری را خلاص کړ ، د آس زین اوقیضه یی تری لری کړل ، په شایي
وتپاوه اوبیا یی یوه لوری ته د خریدو لپاره وزغلاوه.

آس څو گامه ورو ورو ولاړ اوبیا په وینوکی په خوراک بوخت شو ،
سکدیو یوه ډیره راجگه کړه اوداس په لوری ورو غورځوله او آس هم په
منډه وړاندی ولاړ.

بدهو تر لږ څنډه په آس پسې چی منډی یی وهلی کتل بیا یی سکدیو ته
وکتل ویی ویل:

آس ډیر لری ولاړ ښا یی بیرته راستون نشی ، زه ورپسې ورشم رایي

ولم؟

پوښتنه وکړه ، خو سکديو دده د ډاډ لپاره وويل:

موږ درې واړه د ټولنې غله يو ، موږ ښايي ستا په څيره کې پناه واخستلای شو خو د آس غلې کول ډير راته گران ښکاري.

دی ځواب بدهو نور هم اندېښمن کړ ، هغه سکديو ته دارعابت ورکولای شوای چې ځان هر څوک بولي حق لري ، خود احق يې نشو ورکولی چې يوه ښکلې ښځه که څه هم دده خپله ښځه وي دخلکو په مخکې بدنامه کړي او هز ځای يې ورسره وگرځوي. د کنول دمصیبت په اوریدو يې له هغې سره په زړه کې دورور گلوی مهرباني را پیدا شوه او دا اراده يې وکړه چې خور به ورته وايي.

سکديو چې دده په څيره کې کرښې ولیدې چې لاندې باندې کېدلې ، ویې موسکل او ویې ويل:

له غله څخه مې مطلب دانه دی چې موږ څه غلا کړی ده. مطلب مې دادی چې موږ د ټولنې له جیل څخه راتښتیدلې یو ښه وروره اوس شپیلې راته واوړوه.

بدهو د شپیلې په غړولو کې د چا د فرمایش له ردولو سره عادت نه و ، سم د ستی یې هغه راپورته کړه او په چمن کیناست او یوه په زړه پورې نغمه یې پیل کړه.

سکديو چې دا ولیدل چې دغه ساده اوامی شپون د موسیقۍ په ټولو رمزونو بلد دی حیران شو.

بدهو! ته شپیلی ډیره ښه غړوی، دانغمی تاته چا درښودلی دی.

- هسی په ځنگل کی په گرځیدو کی می زده کړی.

- له دی ځایه به څه وخت بیرته ستیږی؟

بدهو دونو سیوری ته وکتل ویی ویل:

زما په خیال نور باید روان شو. ماښام رانژدی شو، تاسو دلته تم شی

زه به میږی راتولی کړم.

(۴)

ماښام چی په کلیو کی د سپیانو غیا او چیغو خپلو خپلو کورونو ته د شپږو

او —

کب نیوونکیو دراستنیدو خبر ورکاوه سکدیو او کنول له بدهو سره په یوه

لوړه تیریدل، له دی ځایه یی هغه لوی ډنډ لیدو چی شاوخوا ته یی

د څاروی پالونکیو کلی آباد وو. دهغو کلیونه لری د سیند او به هم

غلیدونکی ښکاریدلی، دوی له لوری څخه رابښکته شول اود ډنډ پرغاړه

غاړه تلل او په یوه کلی ورننوتل.

. د کلی وړوکی ماشومان په لوبو او خندا د بدهو مخی ته راووتل

خو دا ځل د بدهو ورور سره دوی نااشنا څیړی هم ولیدی چی دوی

د ډیرورنژدی کیدو جرئت ونه کړ، دوی له یو بل سره خپ خپ وپسیدل

اوبیا هر یوه دخپل خپل کور مخه ونیوه، دسترگو په رپ کی په ټول کلی

کی دا خبر خپور شو چی بدهو ورور چی د پیریانو کیسی اورولی نن یی دوه

په لږ څنډ کې د کلی نارینه اوښځې د بدهو په کور کې راتول شول
 او هلته د پښې ایښودو ځای پاتې نشو. له بدهو څخه د شلگونو پوښتنو نه
 وروسته د کلی خلک یوازې دومره وپوهېدل چې دغه نجلی دیوه ډیر
 لوی سردار لورده، ددوی په هیواد کې یو ډیر لوی راجه ؤ، هغه ددی پلار
 وواژه او نجلی یې جیل ته واچوله، ددغه زلمی سره ډیر پوځ ؤ هغه دراجه
 سره جگړه وکړه خوراجه دی هم بندی کړ، یوه شپه دوی دواړو د جیل
 دروازی ماتې کړې او بهر ته راووتل دراجه پوځونه یې برباد کړل
 او وتښتیدل، اوس به دلته له بدهو سره اوسېږي.

د بدهو دغه کیسه په څو ژبو له مرچ اوسمالي سره ددی خلکو لوی
 سردار موتي ته ورسیده، لږ څنډ وروسته هغه لکنه لگوله، سیلیدلی او په
 توخلو راوړسید، د موتي په لیدو خلک د درناوی او ادب په سبب یوی
 اوبلی خواته شول. بدهو په منډه ولاړ د گاونډی له کوره یې یو بل کټ
 راوړ او موتي ته یې پر هغو د کیناستلو ست وکړ.

بودا سردار د بدهو په حیرانوونکي کیسه چې خلکو نوری مبالغې هم
 ورسره زیاتې کړې وی له پخوانه تر رعب لاندې راغلی ؤ. اوس یې چې
 د سکډیو د څیری رعب او جلال ولید نور هم تراغیز لاندې راغی، هغه
 پر کټ د کیناستلو پر ځای وروړاندې شو او غوښتل یې چې د سکډیو پښو
 ته ور ټیټ شي خو سکډیو یې لاس ونیول او جگ شو ویی ویل:
 مامه خجالت کوه ته ډیر مشر یی.

دراجہ پہ زرگونو پوځونه ووژل خپله میرمن دی له جیل نه را وایستله
 اودلته راغلی. تاسو خپل هیواد پرېښود اوزموږ سیمې ته راغلی یی
 ستا خدمت پر موږ فرض دی، خو زه ویریم چی په تاپسی تردی ځایه
 راونه رسیږی او پر موږ مصیبت رانشی.

سکدپو ځواب ورکړ:

دغه سیمه زموږ دریاست له بریدونو څخه ډیره لری ده، ځکه خوزما
 باوردی چی څوک به دی لوری ته نه راځی، له دی پرته زما لهراجہ
 سره څه دښمنی نشته، هغه زما دوست ؤ، ددی ټول مصیبت اصلی سبب
 له ماسره دراجه دپوځ دپوه افسر ځانگړی دښمنی وه، هغه زما دمیرمن
 پلار و واژه، خواوس هغه هم ووژل شوی دی اوزه څه خطر نه احساسوم،
 اوس که ستاسو خوښه وی پناه راگړی که نه موږ به بل ځای ته ولاړ شو.
 موتی پښیمانه غوندی شو پرکت کیناست اووی ویل: زموږ څپرونه
 ستاسو پر مخ خلاص دی دلته به تاسو ته هېڅ تکلیف نه وی، زده غواړم
 ستا ټوله کیسه درنه واوړم، زه چی دتوریالیو کیسی اوړم ډیر پری
 خوشالیم.

سردار داوویل بیا یی مخ خلکو ته ورواړاوه اوزياته یی کړه:

تاسو دلته څه کوی؟ ورځی خپلو خپلو کورونو ته!

دسرارد دی امر له اوږیدو سره هلته راټول نارینه اوښځی دبدهوله

کوره ووتل، سردار سکدپو ته وکتل ویی ویل: ښه نو کیسه کړه!

سکدپو خپله کیسه له په تفصیل سره پیل کړه، دکلی څو نور په

نژدی پر غمکه کیناستل، موتی ته ددغه کیسی هره برخه په زړه پوری وه. دسکدیو دکیسی له پای ته رسیدو وروسته یی وویل:

وبخښی تراوسه پوری تر ټولو د ضروری خبری یادونه ونه شوه. تاسو په دوو ورځو کی یوازی شپږدی خوړلی دی، تاسو به ډیر وری یاست، خودادبدهو گناه ده، زرشه بیرته کوه زمونږ له کوره ډوډی راوړه! بدهو وویل:

باداره! خوراک دلته هم ډیر راغلی دی ماوایل چی تاسو ولاړشی زه به یی دوی ته راواخلم.

سردار د بدهو سادگی خوښوله او دهغه په هره ساده خبره به یی وموسکل ورته ویی ویل:

مونږ به ولاړ شو وروره! خو خواره تاته له کومه راغلل؟

- باداره! ستانوکړ کالو ډوډی راوړی ده، ډولو کبان را کړی دی، مایی سنتی یوه کتوی کوچ راوړل.

باگو دوه سره کړی دغوښی ورنونه راوړی دی.

نورو خلکو هم ډیر څه راوړل خو ما بیرته وروسپارل.

موتی وویل:

ډیر ښه ته دوی ته ډوډی ورکړه بیایی زما کورته راوله.

په یخنی کی دوی ته بهر ویده کیدل ښه نه دی اوستا شپږه ډیره وړوکی

ده.

بدهو وویل:

سکڊيو دېدهو سپارښت وکړ او موتی راضي شو خپل کور ته ستون شو،
خو دېدهو د بې وسۍ په باب احساس ورسره ؤ چې کور ته ورسيد دوه
داونو خادرونه اودوی روجایی یی راواستولی.
سببا ته سکڊيو دموتی میل مه ؤ، اوبوه اونۍ وروسته د شاوخوا کلیو
خلک راتول شوی وو دېدهو د کور تر څنگ یی په یوه میدان کی یو کور
جوړاوه پر موتی برسیره د شاوخوا کلیو ورو سردارانو هم ددی کور له
جوړولو سره ډیره مینه بنودله.

(۵)

څو ورځی وروسته سکڊيو له کنول سره خپل نوی کور ته ورغلل،
سکڊيو وویل:

کنول! نور زموږ د سرگردانی ورځی پای ته ورسیدی اوسرله نن څخه
مونوی ژوند پیلیدي، کنول چی دننه ورغله وی لیدل چی دکلی خلکو
دوی ته د کور پر جوړولو برسیره د خوراک څښاک ښه ډیر شيان انبار
کړی دی چی د څو میاشتو لپاره بس دی.

دکلی په ټټو کی دا آواز ډیره توده وه چی کنول د یوه لوی سردار
لورده اوسکڊيو د یوه لوی راجه د پوځونو مشر سالار ؤ - دوی به له کنول
سره په ناسته او خبرو اترو اودهغی په خدمت ډیری خوښیدی. دوی به
چی فرصت وموند د کنول کره به ورغلی، کومی به او ورتنه بلاوه، چا به
ځای ورته جارو کاوه، دی به منعه کولی خو دوی به په ډیر ټینگار دا په
آرام کیناستلو مجبوره کړه.

دی گانه، دی به چی بهرته ووت غوښتل به یی له شپڼو او کب
نیوونکیو سره دهغوی په کارونو کی مرسته وکړی، خودوی به لاس په
نامه ودریدل او ویل به یی:

باداره! دا امکان نه لری چی مور وواو ته کوم کار کوی، ستا خدمت زموږ
فرض دی.

سکدبو به بدهو ته ورتلو او ټینگار به یی ورته کاوه چی وروره ته نن ارام
وکړه زه به دی نن وزی خړولو ته بوزم که نه زه به بیا شیدی درنه وانه
خلم.

هغه به غمجن شو و به یی ویل:

وروره! گوره داسی مه کوه، ته غواړی چی زه می کنول خورته په مخه
دورتلو جوگه پاتی نشم.

په دنیا کی زما هیڅوک نشته، زه داسی گنم چی ورور او خور می پیدا
کړل، خو ته بیا په وار وار د پردیو په خیر خبری راته کوی.

موتی به امسال گوله او دورخی به یی یو دوه ځله د سکدبو دوی احوال
اخیست، او تل به یی پوښتنه کوله:

کنول لوری! ښه یی څه تکلیف خونشته؟

هغه به ځواب ورکاوه:

ښه یم پلار جانه!

ده به په مینه د کنول پرسر لاس کیښود او ویل به یی:

ژوندی اوسی لوری! ته چی ماته پلار جان وایی زه داسی گنم چی په

شی او ترخواونیو پوری به دوی دهغو خلکو دسڅا په ډوډی له ژونده خلاص شی او دهغو پرځای به په خپل زیار او زحمت دډوډی خاوندان شی اوله بدهو سره به یوځای دیوه شپانه په څیر د زحمتو نوډک ژوند تیروی . خسو ددی خلکو پاملرنه لازياته شسوه ، ددی کلی له خلکو نه پرته دنورو کلیو خلک به چی کله دخپل لوی سردار لیدو ته را تلل سکدبو ته به یی یوڅه خامخا راوړل ، که به سکدبو ورور ددوی ددی شیانو له اخیستلو څخه انکار کاوه نو دوی به بیا کنول خورته زاری کولی او پردي به یی راضی کړه چی وایی خلی ، کله کله به ددوی په کور کی شات ، کوچ ، کبان او نور شیان دومره زیات شول چی کنول به پر گاونډیو وویشل.

د سکدبو غیرت او خوی دی تردیره پوری چوپ پرېنښود هغه یو سهار چی له بستری څخه را جگ شونځ سردار ته ورغی ، هغه پرېستره ناست ؤ او توخیده ، د سکدبو پر لیدو یی وویل : راځه بچی په راځه! پرون دکالو له کلی نه څو کسان راغلی وو جوار اووریجی یی راوړی وی . جوار می څو ټڅو ته ورکړل چی اوږه یی کړی ترسبا پوری به یی اوږه ستاکورته درورسیږی ، وریجی همدا اوس درلیږم . سکدبو وویل :

که تاسو همدغسی کولو ته دوام ورکړی ، نوزه به کوم بل ځای ته ولاړ شم ، زه دلته نه اوسم .

سردار تکان وخوړ سکدبو ته یی وکتل اوویي ویل :

هسی بی سببه خپه کیدل سبی نه دی.

سکدیو لږ پنبیمانه غوندی شوویی ویل:

زه له تانه خپه نه یم، خوزه ددی خلکو دخولو توپولو په حاصل چی
خپله خپته دکوم ډیر شرمییم، ماته سوته خوځلی عرض وکړ چی غواړم
خپل بار پخپله پورته کړم.

زما متی بی مزبوتی دی اوترتولو سخت کار کولی شم.

- څه کار کولی شی زویه!

سکدیو وویل:

ستا وزی چی نور شپانه خړوی، له هغوی نه به یو څه زده و خروم، کومه
مزدوری چی تاسو نورو ته ورکوی هغه ماته را کړی.

- زویه دا کار ستا له شان سره مناسب نه دی.

- داهم زما له شان سره مناسبه نه ده چی له نورو څخه یی واخلم او ویی

خروم.

- ښه نو زما یوه خبره به و منی؟

- ووايه!

- واوړه! ته زما زوی او کنول می نیورده.

څه چی له ماسره دی هغه زما په ژوند هم ستاسودی اوله مرگه وروسته
هم، که ته آرام نشی کیناستلای نو چی خومره وزی خړولای شی تری
رابیلی یی کړه، تاته به یو مزدور هم ونیسم.

سکدیو وویل:

- بيه زويه! نن آرام وکړه، ماښام چي شپانه راستانه شول له بدهو سره
يوځای ماته راشه.

سبا ته په يوه پراخه څرخځای کي د بدهو له رمي سره د سکديو پنځوس وزی
اوڅلوينښت پسونه هم څسريدل، سکديو تريوی ونی لاندي پروت و
او د بدهو د شپيلي خوري نغمی يی اوريدلی.

دینا دین لوډین کتابتون

کتاب پر لاسی شمېره

راجہ او مذهبی مشر

د سکديو له جيل نه تښتيدلو او د گنگارام وژل کيدلو پيښي له امله راجه د باغيانو پر خلاف په خپل چلن کې بدلون ته اړتيا احساس کړه. گنگارام د دې لپاره چې راجه ته دخپلې لومړۍ سوبې زيری پخپله ورسوي او دنور وړاندې تلو لپاره زيات پوځيان وغواړي د پوځ قوماندنه يې خپل ورور جي رام ته وسپارله او ولاړ، د تلو په وخت کې يې جي رام ته لارښوونه وکړه چې په يوه محدوده سيمه کې خپل عمليات جاري وساتي.

هغه دخپل ورور له تلو وروسته تر ۲۵ ميلې پورې د بې وسلو انسانانو، پرته راوېدن دخپلو تورو او نيزواز مويلو ته دوام ورکړ، هغه خلک چې په پښو کې يې د بدن د بوج اوچتولو توان و د سردار پرکلي د زورور دښمن د يرغل دخبر له اوريدو سره غرونو ته وتښتيدل او پناه يې يووړه، بيا هم د دښمن سپرو په خپلو گړنديو اسونو د زياتو بوداگانو او ماشومانو د تښتې لاره ونيوه او جي رام دهغوی په وژلو کې د سپيڅلي ديوتا

بیرغونو رپولو اجازه ورنکړه اودسکدېو پرغیشو ولگید مړ شو.

دگنگا رام له مرگه وروسته راجه غوښتل چې رام داس دپوځ سالار
کړي، خو مذهبي مشر چې دگنگا رام په څیر دسکدېو دهر دوست مخالف
ؤ د جی رام سپارښتنه وکړه، دراجه په نظر جی رام نه زړورؤ اونه
هوښیار، خو دهغه دنویو بریو په باب چې کوم خبرو نه را تلل دهغی په
سبب دبرهمنی سردارانو نه پرته یو شمیر تپت ذاتی سرداران هم دهغه
پلویان شوی وو.

راجه له مجبوری هغه ته دپوځ مشری وسپارله، دوه زره تنه پوځیان یی
مرستی ته ورواستول او امر یی ورته وکړ چې پر مختگ ته دوام ورکړي.
جی رام ددښمن له وارخطایی اوتپت پرک کیدو نه ډیره گټه اوچته کړه
په څو ورځو کی دهغه پوځ له کوم دیادونی وړ مقاومت پرته ډیره سیمه
ترواک لاندی راوستله، په لوړو غرونو کی دتوندو لارو له امله ددوی
دپر مختگ بهیر کرارؤ غرنیو قبايلو ته دخپلو کلیو پرېښودلو اوشاته
خوندی ځایونو ته دتافرصت په لاس ورغی، دحمله کوونکیو ویری
دهغو خلکو ځواک فلج کړیؤ. تریوی مودی یی په ځانگړی ځانگړی
ډول دځان ژغورلو هلی ځلی کولی او په زړونو کی اېسار شوی دبدل
اوریی دبی وسی په اوښکوبدل شویؤ.

نژدی دوی میاشتی وروسته یوه پېښه وشوه چې دقوم دځوانانو وینی
چې له ویری او وحشت څخه وچي شوی وی بیار اوخوتیدی.

دپه لاس راوړلو لار په پېښه کړی پرکلی حمله وکړه. خلک دحمله

څخه خپلې جونگړې ليدلې چې لمبې ترې پورته کيږي، دهغوی غينو خلکو هغه غرونه ددېنمن داسونو له پښو څخه خوندي گڼل او هغوی ته يې بډر وېل پيل کړل. د راجه سرتيرونه ددېنمن دغه جرئت يوه نوی خبره وه، ددوی سالار امر ورته وکړ چې له آسونو پلي شي او په هغوی پسې ورشي.

کله چې پلې پوځيان پر غرونو وروختل نو دغه خلک وارخطا شول او وتښتيدل، خو پوځوان په غيرت راغی او پر خپل ځای ودرېد، کله چې سرتيري يوه خطرناک گړنگه ته ورورسيدل ده پرې له پاسه دکانو باران پيل کړ. دسترگو په رپ کې پنځلس - شل تن سرتيري وغورځيدل اولاندی ورغريدل. دهغوی بل سالار پر غره دورختلو پرځای داغوره وگڼله چې بيرته کوزشي.

نورو خلکو چې داننداره له لري ليدله نو دبرېښنا په څير په شاوخوا لورو غونډيو راوختل چې بيا ددغې تنگي درې په هر گړنگ کې دبرې پرې وروړغريدلې، سرتيري ددېنمن له دې ناڅاپي حملې څخه وارخطا شول دځان ژغورلو لپاره يې يوې اوږلې خوا ته منډې وهل خو باغيان ددغې درې پر ټولو لارو دريدلې وو.

دشپې مهال چې کله چې رام دخپلو افسرانو د عملياتو راپور اورېده نو دهغو سلو تنو جنگياليو څخه يوازې څلور تنه تپيان ژوندي ورغلي وو.

اود سختو غرونو په منځ کې یوه دره یی خپل مرکز وټاکه، خو ځوانان له
دی دری ووتل اولری لری تیت شول، چی دخپل قوم څوک به یی ولیدل
دی دری ته به یی را استول.

چی رام د زور په نیشه مست ؤ، هغه دخو سرتیریو زیان ته هیڅ اړښت
ورنگر اوله ځنډه پرته یی له خپل ټول پوځ سره پر مختگ ته دوام ورکړ.
د ډیرو تشو کلیو دخپرونو له سوځولونه وروسته یوه ورځ دجی رام پوځ
دیوه تنگی څخه تیریده چی له پاسه ناڅاپه د ډیرو باران پری پیل شو.
جی رام په وار خطایی پرغونډی د حملی امر وکړ، خو هغه څوکه چی ده
دیوی غونډی څوکه بلله د غره یوه اوږه وه دی دخپل پوځ دخلورمی
برخی په له لاسه ورکولو هغی ته وروخوت، هلته یی ولیدل چی د غره له
کومی څوکی چی پردوی د ډیرو ویشتل دوام لری دراختلی ځای نه دوه
چنده نور جگ دی، د ډیرو باران ناڅاپه ودريد، اوجی رام داسی وگنله
چی دبښمن دده همت وارخطا کړ، ځکه یی پوځ ته د وړاندی تلو حکم
وکړ، خودده سرتیری به ایله سل متره پاس ختلی و چی دبښمن لاپه
جوش اوتوندی د ډیرو اورول پری پیل کړل، له لور غره څخه یوی ډبری
په لاره کی نوری ډبری ورسره رارغړولی او یو سرتیری به چی
غورځیدونو یو - دوه نور ملگری به یی هم لاندی ورسره غورځول. د پوځ
وارخطایی دجی رام اعصاب خراب کړل او خپلو سرتیرو ته یی دبیرته
ښکته کیدو امر وکړ، تردی وخته دجی رام نژدی نیماپی پوځ تباہ شوی
شود، د ډیرو دجی رام د تندی ولگیده اوده خپل دوه تنه نور سرتیری هم

اوڅوک خپل ملگری ورسره واخیستل ، چی دسرلښکر نه علاوه ټول دوه
نمیم زره تنه سرتیری د مرگ په خوب ویده شول.
څلور ورځی وروسته د دهرم پور له هر کور څخه دژړا او تندي وهلو غږونه
پورته کیدل.

(۲)

راجه په څومياشتوکی دجی رام دبریاو په باب ډیر داسی خبرونه
اوریدلی وو چی حوصله یی زیاتوله ، مذهبی پیشوا څو ځله ده ته ویلی
وو چی دجی رام په سالار کیدو کی ددیوتا گانو خوښه شامله وه هغه به
دهر نوی زیری سره راجه ته دغه خبره تکراروله:
ټولوا که ! که تاسو رام داس ته دغه دنده سپارلی وای نو دومره ستړی
بریاوی به نه وی ترلاسه شوی.

راجه دنوی ماتی او تباهی د خبر له اوریدو نه وروسته خپلو هغو ټولو
درباریانو ته کتل چی دکوم یو خپلوان په مرگ یی اوښکی تویولی
اوددی ماتی ټولی پره یی دیدمرغه مذهبی پیشوا پراورو ورواچوله ،
هغه په غوسه وغرمبید ویی ویل:

ښاغلی پیشوا! ووايه اوس ددیوتا گانورضا څه ده؟ دکوم راجه پر
سرچی ستاغوندي مذهبی پیشواوی هغه باید تخت اوتاج پرپیږدی
اوکوم ځنگل ته پناه یوسی ، تاتل ماته داسی ځای خپله پښه خیرلی ده
چی هلته دی دمداخلی هیڅ حق نه درلود ووايه اوس دی خلکو ته څه
ځواب ورکړ؟

راجه په غوسه شو ویی ویل:

ښه! دېگوان دارضاوه چی دده ددین داوچتولو لپاره جنگالیو سرتیریو
قومانده یوه خره ته وسپارل شی. ایا دخدای همدارضا وه چی زموږ
رعیت څخه په زرگونو میرمنی کونډی اوپه زرگونو ماشومان یتیمان
شی!، نه دا دخدای رضانه وه، ددی ټولو گناه ستا پراوړوده.

مذهبی پیشوا په عذر سردارانو ته وکتل، یوه سردار وویل: واکمنه!
اوس پخپلو کی دجگړو وخت نه دی له دښمنانو څخه دبدل اخستلو
وخت دی.

څنگه بدل؟ نن چی تاسو دخپلو عزیزانو اودوستانو دبربادی کیسی
اوری نویه سینو کی مودبدل اور په غرغښوددی. خوزه داپوښتنه درنه
کوم چی هغو خلکو چی دخپلو بچیانو، ښځو او ماشومانو وژل کیدل
پخپلو سترگو لیدل ترکومه به چوپ پاتی کیدل؟ کاشکی تاسو دسکدبو
پر مشوره عمل کړی وای اوددی پرځای چی هغه خلک مو خپل دښمنان
کړل ددوستی لاس مو ورغځولی وای. خو تاسو غوښتل ددښمن په
وینو خپله تنده ماته کړی خو په نړی کی هیڅ داسی انسان نشته چی
دلوتی ځواب په خپله موقع په ډېره ورنکړی.

کله چی تاسو ته فرصت په لاس درغی تاسو پر هغوی هرډول ظلم وکړ
او چی دوی موقع ومونده پر تاسو به یی ولی رحم کاوه؟ هغوی یوځل
رحم کړی ؤ او پایلی یی لیدلی وی، هغوی سکدبو له ډوبیدونه
ژغورلی و، تاسو دهغو بدل څه ډول ورکړ؟

هم وانه وريده . پر هغه سره ډول ډول تورو نه پوري کړل د مېرگ سزا مو ورته غوره کړه ، د ا هم د ديو تا گانو کرم ؤ چي ځان يي وژ غوره او ولاړ ، خو په تاسو کي به څوک دهغه ځای ډک کړای شي ، ايا هغه احمق چي د غره سرته د ختلو په شوق يي دوه نيم زره ځوانان ووژل ددي وړ ؤ چي د پوځ سر لښکر اوسالاردی و تا کړ شي ؟

سردار دراجه درانه غيچوپ کړای شو خود مذهبي پيشوا لپاره دغه خبري د زغم نه وي هغه وويل : واکمنه ! زه پوهيږم چي دي خبر تاته ډيره صدمه رسولي ده خو ته نه پوهيږي چي څه وايي ؟

زه د سکديو د بښمن نه وم خو د مذهب ساتنه زما ذمه واري او فريضه ده زموږ مذهب چاته له تپت ذاتو سره ددو مره اړيکو او يوځای ژوند اجازه نه ورکوي . مذهب اود ټولني قانون يولو ذاتي ته له تپت ذاتي نجلۍ سره د مينۍ اجازه نه ورکوي سکديو د دين سپکاوي کړي دي او د مذهب د ساتونکي په حيث دا زما دنده او فرض وو چي هغه ته سزا و تا کم ، که هغه زما زوی وای هم دهغه لپاره به مي بگوان « خدای » نه ؤ ناخوښه کړي .

راجه وويل : که دهغه په سزا خدای خوښ کيدای نو هغه به خامخا ځان نه وژ غورلي اونه به تېښتیده .

مذهبي پيشوا وويل :

ټولو اکه ! کيدای شي خدای هغه ديوي لويي سزا لپاره ژوندي ساتلی

بخښی اونه یی هیروی.

مذهبی پیشوا پردی خواب فکر کاوه چی رام داس دربار ته ورننوت
اودهغی پریشانه خبری دتولو درباریانو پام ورواړاوه، رام داس وویل:
تولو اکه! بهر ډیر خلک راتول شوی دی، تاسو لږ ورووځی هغوی ته
تسلی ورکړی.

راجه خواب ورکړ.

مذهبی پیشوا درسره بوزه، زه می رعیت ته په مخ نشم ورتلای.
یوه بوډا سردار وویل:

باداره! چی څه وشول وشول، اوس له تاسره داسی خبری ښی نه ښکاری
، تاسو همت وکړی د دښمن څخه د بدل اخیستو لپاره زموږ توری ستا سو
په مخ کی حاضری دی توریالی د بدنای داغونه په اوښکو نه بلکی په
وینو مینځی.

راجه پرغوسه شو وی ویل:

بیا همغه خبره! زه هیڅ نه پوهیږم چی تاسو بدل څرنگه اخستلای شئ؟
سردار وویل: تولو اکه! زموږ سره اوس هم دوه زره تنه پوځ شته که هڅه
وکړو دو مړه نور هم را تلولولای شو، زموږ د ماتې سبب یوازی داؤ چی
دښمن له سختو غرونو څخه گټه پورته کړه، که نه په میدانونو کی زموږ
یو سرتیری ددوی په سلگونو تنه زغلولی شی.

راجه خواب ورکړ:

ډیر ښه، ته له مذهبی پیشوا سره ورشه اود دښمن ته زاری وکړه چی

که هغوی ستاسو عذر و مانه نوزما پاتی پوځ بیا ستاسو په واک کی دی، که نه هغو غرونو ته ووايي چي ستاسو له مخي نه لری شي.

سردار تر لړ څنډه سربښکته و اچاوه بيا يي وويل: که تاسو گومان کوي چي دا هر څه د مذهبي پيشواله لاسه و شول نو تاسو ته ډاډ درکوي چي بيا به په راتلونکي کي هغه په داسي معاملو کي لاس نه وهي.

راجه لږ رانرم شو ځواب يي ورکړ:

تا پخوا له دې چي داسي ويلی وای له مذهبي مشر سره به دې مشوره کړي وه، زه ويرييم چي دې به خپل عادت بدل نکړای شي.

بد نصيب مذهبي پيشوا ته د ځان ژغورلو يو تدبير تر نظره شو ويي ويل: تولوا که! وعده کوم چي په راتلونکي کي ستا په هيڅ کار کي لاسوهنه ونه کړم.

راجه ته دا يو لوی بری ؤ پر تخت له کيناستلو څخه تر ننه هغه دې خبري دننه خوړلو چي د حکومت اصلي واک دهغه لويو بریتونو خاوند برهمن سره دې اودده حيثيت دهغه مذهبي مشر په لاسو کي د لوييدونکي يوي نانځکي نه زيات نه دی اودده هره هيله او اراده د مذهبي مشر رضا ته اړتيا لري. دهغه پر ماته اعتراف دراجه د غوسې اور سوړ کړ. دخپلي خوښي د پټولو هڅه يي کوله وي ويل:

بنا يي تاسو به گومان کوي چي ماتي زه بي همته کړي يم، نه، زه به پر غلیم بري تر لاسه کوم، خودا به داسي بري نه وي چي د بښمن څلور

مياشتي وروسته بيا سر را پورته کړای شي. زه غواړم داسي وینم چې...

شو، خو پر هغوی د تل لپاره غلبه نشو تر لاسه کولای، زمور په هیواد کی په زرگونو ټیټ ذاتی ژوند کوی.

دوی هم یو وخت زمور د دښمنانو په څیر آزادوو، که زمور پلرونو اونیکونو د داسی مذهبی مشرانو په رایه پردوی هسی ظلم کړی وای نو نن به دوی زمور په امن کی خوښ غلامان نه وای، که ددوی څپری اوجونگری ورسو ځول شوی او ښځی او ماشومان یی وژل شوی وای نو دوی به هم چیرته پناه اخیستی وه اوزمور څخه به یی ډېدل اخیستلو هڅی کولی، خوزمور نیکونو پردغو خلکو د بری تر لاسه کولو نه وروسته دوی ته د پناه ورکړه، دوی ته یی له خپلو ښارونو سره د کلیو جوړولو اجازه ورکړه، دا دهغوی دهغه سلوک نتیجه ده چی دغه کسان اوس مور د دښمن پر ځای باداران گڼی او په غلامی او خدمت موویاړی مور ته اوس دا حق راکړی چی هر ډول موزره غواړی هسی سلوک ورسره وکړو، مور دوی د سپیانو په څیر ذلیل گڼو خودوی پردی خبره هیڅ نه احساس ک، که موپه وار وار نشتر ورچوځولی نو دوی به مو خامخا په ژوندی دښمن بدلول، خوزمور د مشرانو ټپولو دوی د مرگ په خوب ویده کړی دی، زه په خپل لوی دښمن هم د غسی بری غواړم. که مذهبی پیشوا تربوی مودی پټه خوله پاتی شی زما باوردی چی په خپل مقصد کی بریالی شو.

د راجه اغیزمنی وینا ټول تراغیزی لاندی کړل، ټولو سردارانو په یوه غږ دده د تدبیر ستاینه وکړه، بویا سردار وویل:

مذهبی پیشواله دربار شخه دخپل اقتدار جنازه په وتلو لیده، خو
دخولی چوله کولو جرئت یی نه درلود.

راجه چی د سردارانو له لوري ډاډه شو مذهبی مشر ته یی وکتل او ویی
ویل:

بنا غلی پیشوا! زما باوردی چی ته هم زما له نظر سره موافق وی.
هغه خواب ورکړ:

خدای دی ستا په ارادو کی برکت واچوی، دا نوکله کیدای شی چی تاسو
دمذهب خدمت کوی اوزه ورسره اختلاف وکړم.

راجه رام داس ته وکتل ویی ویل:

دیرینه رام داسه! له نن نه وروسته ته زما د پوځ سالاری ته نن باید له
سینده پوری وزی.

په بنارکی چی خومره پوځ دی درسره بوی زه، د بنمن به له غرونو
راښکته نشی او پر تاسو به حمله ونکړی، ته اوس د پرمختګ هڅه مه
کوه په غرونو کی چی واورې راپریوزی دغه خلک به پخپله هواری ته
راکوزشی، خوستا کار دانه دی چی په نشتر یی زخمی او راوینن کړی
،باید ویی تپوی اوویده یی کړی، زه تاته دیره لویه ذمه واری سپارم.

رام داس راجه ته په معنی دار نظر وکتل او ویی ویل:

تولواکه زه پوهیږم.

لږ څنډ وروسته چی دربار ږنگ شو راجه رام داس همالته ایسار کړ

ورته ویی ویل:

پوری کړی دی داسی ونه شی چی ددینمن دیوه تن قربانی تول قوم یو
غل بیازموږ پر خلاف راوپاروی اوزه د پوځ د مشر تابه نه پرته دهغی
سیمي سرداری هم تاته سپارم.

نوی سردار

وخت تیریدلو، سکدیو دهغو خلکو په منځ کی له هره اړخه آرام ژوند درلود، دنړی هر نعمت چی په هغه ساده او معصوم چاپیریال کی یی آرزو کیدای شوای قدرت ده ته ورځنبلې ؤ. دتولنی دقانون پر خلاف چی ده په خپل زړه کی دکرکی اونفرت کوم تویان ورسره راوړی ؤ ورو ورو تم شو. هغه تولی ولولی، هیلې اوجذبی چی دعدل او برابری لپاره یی په زړه کی په غورځنگ وی، دژوندانه سره دمینی تررنگونو لاندی خپ شوی.

دسکدیو له ماغزوڅخه دبرابری دانسانی اصولو پربنیاد دیوی نوی دنیا ابادولو خیال ورک شوی ؤ، دده دپام مرکز اوس یو وړوکی هلک اویوه ماشومه نجلی گرځیدلی وو، سکدیو دهلک نرم مادهو اود نجلی شانتا ایښی ؤ.

کنول به مادهو په واروار پرسینه پوری کلک کړ اوسکدیو ته به یی ویل:

وگوره کنول! ددی پزه، سترگی، تندې او شونډې کټ مټ تاته ورته دی.

بدهوبه چی کورته راغی مادهو به په منډه ورغی اوتر پښویه یی لاسونه ورتاو کړل، شانتا چی دهغه نه دوه کاله کشره وه اوتر اوسه پوری گرغیدای هم نشوای پر غمکه به ناسته وه او په نیمه ژبه به یی (کا..... کا) ویل اولاسونه به یی غورغول.

هغه به دواړه واخیستل په چپرکټ به کیناست، ددوی دخوښی لپاره به یی شپیلی غږ وله اود ددوی د خندولو لپاره به یی دوزو، گیدرو اومپیرو غوندې رمباری ترخوله ویستلی. دوی به یی په خواب کی غورونه ونيول اووښتان به یی کشول، کنول به هر ځل ورته ویل:

بدهو وروره! تادوی شوخ کړل، اوهغه به په خدا خواب ورکاوه:
کنول خوری! ماشومان شوخ ښه وی، زه پخپله په دغه عمر کی ډیر شوخ وم.

موتی به راغی اومادهو به یی خپل کورته ورسره بوتله، اوچی ما دهوبه پخپله دهغه په کور کی په لوبو ستومانه شو بیا به بیرته راغی.
په اته کلنی کی به مادهو په یوه خره سپور شو اوله سکډیو او بدهو سره به ساراته تلو، ترمانښامه به په څر ځایونو کی له هغوی سره گرغیده.

بدهو هغه ته په ډنډ کی لامبو او په ونو دختلو او شپیلی غږ ولوزده کول وربښودل. او یوه وړوکی لینده به یی په لاس کی ورکړه اوهغه ته یی دغږ شونتیا وښودله شانتا به ددوی دغږ غاږه دخپله همزل

موتی ډیر بډا شوی ؤ اوزیاتره به ناروغ ؤ. دناروغی په حالت کی هم چی تر کومه ممکنه وه ده د سرداری د ذمه واریو سرته رسولو هڅه کوله او چی نور یی توان پای ته ورسید نو په ډیرو معاملو کی به یی له سکډیو څخه مرسته غوښتله ټولو کلیو پخپلو کی د څرخایونو حدود ټاکلی وو، کب نیوونکو هم په خپلو کی لوی ډنډ سره ویشلی وو پر ځمکو کی دکرنی کاروبار په هغو خلکو کی ډیر لږ ؤ او د دوی تر منځ جگړی هم ډیری لږی وی، خود کب نیوونکیو او شپږو تر منځ به کله ناکله جگړه پېښیدله او ټول سرداران به دخپلو خپلو کلیو دخلکو په ملاتړ راپورته شول، په دغسی معاملو کی د موتی پریکړه وروستی پریکړه بلل کیده، چی ده نور دکار توان نه درلودنو هغه دغسی معاملی سکډیو ته سپارلی.

د سکډیو عدالت خوښونی او پر معاملو پوهیدلو دی په خلکو ډیر گران کړی ؤ خود نورو کلیو ځینی سردارانو چی د موتی نه وروسته یی د سرداری خوښه لیدل، د سکډیو پر خلاف په زړونو کی کرکه او حسد پاله په هغو سردارانو کی را موله موتی نه وروسته د نفوذ او اغیزی له حیثه په دوهمه درجه کی ؤ.

دی دخپل ژوند دیوه لوی هدف د ترلاسه کولو لپاره د هغو خلکو سرداری او مشر تابه ته ناکراره ؤ او په ډیره بی تابی یی د موتی د مرگ انتظار کاوه، ده باور درلود چی نور سرداران به دده په مخکی سرپورته نکړی خوله سکډیو نه ډاډه نه ؤ.

مرستی پرته له بستری څخه را جگیدلی هم نه شوای خلک به ډله ډله دده پوښتنی ته را غلل، کنول اوسکدو به یی هروخت چی ده ته نژدی ولیدل په هغوی کی به زیاتره ددوی پر خواخوږی اعتراف کاوه، خو ځینو به چی له رامو سره هم نظره وو داکار ددوی ریاکاری گڼله.

سکدو درامو په باب اوریدلی وو چی پلاریی د موتی نه مخکی ددی خلکو لوی سردار و. دپلار له مرگه وروسته خلکو پریکړه کړی وه چی دی یی د پلار پر ځای لوی سردار و ټاکي خو په کومه ورځ چی دغه پریکړه وشوه په راتلونکی شپه یی را مو دیوه شپانه دمیرمنی پر آبرو دتیری هڅه وکړه چی دهغی په چیغو او کوکارو دکلی خلک راتول شول. سباته د سردارانو غونډی دی دلسو کلونو لپاره له سیمی نه وشړلو او موتی یی خپل لوی سردار غوره کړ.

رامو چی دخپلی جلا وطنی لس کاله چیرته تیر کړل هیڅوک پری خبر نه وو، خولس کاله وروسته چی بیرته راستون شو، دی خلکو پخوانی خپگان هیر کړی و، موتی هم دده گناه وروبځنبله او دیوه وړوکی کلی دسردار له مرگه وروسته یی دی دهغوی مشر او سردار و ټاکه. را مو به چی کله له سکدو سره کتل ددیوی اودیوتا و کیسی به یی ورته کولی اودی پوهیده چی دجلا وطنی یوه برخه عمر یی دلور ذاتو په کوم ښار کی تیر کړی دی.

راموته دتولنی دسترو سترو دیوتاگانو نو مونه یادوو او دهغوی درناوی یی هم کاوه، په هغو خلکو کی رامو یوازینی څوک و چی

ویل:

سکدیه! افسوس چی ته د آسمان له لور وڅخه د ځمکې د تل پستیو ته را لوبدلې یې ته ډیر بدمرغه یی. په شاوخوا کلیو کې را موزیات مشهور ؤ هغه به عجیبې او حیرانوونکې کیسې اورولې اوساده زړې شپانه به یې پر ځان ورماتول، دغه خلک د هر حیرانوونکې شی لوری ته په ورتلو عادی وو، خو د سکديو له راتلونې وروسته را مو دا احساس کړه چی له ده سره دخلکو مینه مخ پر کمیدو شوه. ما بنام مهال به د بنڅو اونارینه وو په مجلسونو کې چی اوس دده د کیسو پر ځای د سکديو او کنول په باب نوی افسانې اوریدل کیدی دده په زړه کې یې د کینې اوبدل اور ژغیراند کاوه. موتی که څه هم ناروغی او تیر عمر ډیر ډنگر کړی ؤ خوله هغه سره دخلکو په مینه اودرناوی کې هیڅ کمی نه ورا غلې. ځکه خورا موچی په هره خبره کې د سردار لخوا د سکديو ملاتړ لیده له هغه سره یې د مخامخ د بنمنی چرئت نشو کولی، بیا هم دی ډاډه ؤ چی د سردار له مرگه وروسته به ده ته دلاری د دغه ډبرې په لری کولو کې زیاتې ستونزې نه وي.

بودا سردار ډیری اونۍ د مرگ او ژوند سره لاس او گریوان ؤ چی بالاخره یو ما بنام مړ شو.

(۳)

چی سهار شو د ټولو کلیو خلک له خپلو سردارنو او مشرانو سره د موتی پر مرگ دویر اونوی مشر او سردار د غوره کولو لپاره د لویو ونولاندی په

شو سردارانو په گډه درامو اوڅو نورو دسکډیو نومونه وړاندې کړل. درامو پلویانو ویل چی هغه زموږ دقوم سپری دی، پلاراونیکه یی مشران اوسرداران وو، دده حق کوم پردی ته نشو ورکولی، دسکډیو پلویانو ویل چی کومی بښیگی په هغه کی دی په رامو کی نشته، هغه دلوی راجه دپوځ سالارپاتی شوی دی، پر حکومت کولو پوهیږی، که دی موږ مشرو تا کله یریه آرام شو.

ورو ورو دغه بحث دسردارانو له مجلس څخه عامو خلکو ته ووت. په سردارانو کی درامو غږ ترټولو لوړ ؤ او په عامو خلکو کی دبدهو بدهو، یوازی پردی پوهیده چی له سکډیو پرته څوک سردار کیدای نشی، دسردارانو غونډه دده په اند بی معنی وه. هلته دسردارانو په منځ کی چادسکډیو نوم واخیست دلته ده چیغی کړی:

زموږ سردار سکډیودی، سکډیو!!

دسکډیو پلویان له ده سره ملگری شول اوله څلورو خواو دسکډیو په پلوی غږونه اوچت شول.

درامو پلویانو هم دژبو توری راوايستلی خو دهغوی شمیرلې ؤ او غږونه یی دبدهو دملگریو په غږونو کی خپ شول.

رامو جگ شو او دسردارانو ترپرېکړی پوری یی دچوپتیا غوښتنه وکړه، خو چایی پروا ونکړه رامو دواړه لاسونه اوچت کړل او په لوړ غږ یی وویل:

دده نیا موږ به هره چی تاسو غواړئ سکډیو خپل سردار وټاکو خو تاسو

زموږ مشر کیدای شی که نه؟ ترڅو داپریکړه نه وی شوی تاسو صبر وکړی، تاسو داده اوسی چی موږ ټول دسکډیو درناوی کوو خو که سردارانو داپریکړه وکړی چی ذیل قوم سړی زموږ سردار نشی کیدای نو تاسو بیا دا اعتراض هیڅ حق نه لری.

خلک کیناستل اوس سردارانو بیا خبری پیل کړی، دعامو خلکو په څیر مشران هم زیاتره پردی نظروو چی سکډیو خپل سردار وټاکي چی کله درامو پلویان له هر لوري مایوس شول په کنځلو اویدو ردو ویلوی پیل وکړ، دسکډیو پلویانو پردوی پسی سوتی راواخیستل، سکډیو چی تراوسه پوری یوی خواته غلی دریدلی ؤ چی دغه وضعه یی ولیدله خلک یی یوی اویلی خواته تیل وهل وړاندی ورغی او په چوتره ودرید په لوړغږ یی وویل:

ورونو! زه ویریږم چی تاسو دهغه چا لپاره جگړه کوی چی هغه ستاسو دسرداری منلو هیڅ اراده نه لری.

زه تاسو ته دیوه بی یار او مرستندویه مسافر په توگه راغلم، تاسو داوسیدو لپاره کور را کړ، دخوراک او څنډیاک شیان مورا کړل، تاسو تل زه دیوه ورور په شان گنلم، خو مادانه دی هیر کړی چی زه دلته یو پردیسی راغلی یم، زما دورور رامو او دیرونورو دوستانو داخیال دی چی زه پخوا هم ستاسو خدمتگاروم اوس هم یم، په ماکی کوم توپیر نه دی راغلی، دانه غواړم چی زما پر سر تاسو پخپلو کی سره وجنگیږی.

، یو بودا سردار جگ شوویی ویل:
 مور به تاهیشکله پرنیږدو چی ولاړشی، که ته زموږ له مشرتابه نه انکار
 کوی نویا پخپله خوښه بل شوک راته وټاکه موږ به یی ټول امو منو.
 زیاترو تورو مشرانو هم دهغه نظر تائید کړ، سکدیو یو پر بل پسی ټولو
 سردارانو ته وکتل اویسایي سترگی پر رامو ونښتی، درامو د زړه
 ناکرداری زیاته شوه، سکدیو و موسکل اوویی ویل:
 ورونو! که تاسو ته زما پریکړه دمنلووی نورامو خپل مشر وټاکي.
 ټولو سردارانو د سکدیو پریکړی ته د تائید سرونه ټیټ کړل.
 درامو پر سردسرداری پگری ورو تړل شوه خو هغه په زړه کی داسی
 احساسوله چی ددغی بری ویاړ د سکدیو په برخه دی، دی به دخلکو پر
 بدنونو حکومت وکړی خو پر زړونو به یی د پخوا په څیر د سکدیو
 واکمنی وی، د سکدیو له لوری د ایشار او میرانی څاخکو دده په زړه کی
 د کرکی او کیني اور مړ نکړای شو.

درا مو داستان

رامو په یوه کال کې د ننه د اثابته کړه چې دغو خلکو ترده بڼه سردار نشو موندلی، دده دمشر تابه زمانه ددغو خلکو لپاره دیوه نوی دوران پیل و، ده د کب نیولو او رمو ساتلو پرځای کرنې ته زیاته پاملرنه وکړه ځکه خودده دهڅو په نتیجه کې د دندله غاړې نه د سیند ترڅنډو پورې د څنگلی ونو پرځای شنه فصلونه را زرغون شول اوله هغو خلکو سره دوزو او میوو پرځای د غواو د ساتنې مینه ډیره شوه.

رامو د وینو او بڼا خونو له څپرونه کرکه درلوده ځکه یې خپل اولس د خټینو کورونو جوړولو ته هڅاوه ځکه خو په لړۍ موده کې یو شمیر خلک د جونگرو نه وو تل او د خټو په پراخو کورونو کې یې ژوند پیل کړ، خو زیاترو په دې معامله کې پخوانی ژوند ته دوام ورکړ.

سکد یو داهرڅه دیوه سوله خوښوونکي تندر چې په حیث لیدل او په څه کار کې یې مداخله نه کوله، د موتی له مرگه وروسته د هغو خلکو په منع کې دده له سیاسي معاملو سره دلچسپي پای ته رسیدلې وه، خلک به د پخوا په څیر ورته را تلل او درامو د نويو نظریو په باب به یې پوښتنې

تری کولې، ده به یوازې دومره ورته وویل او ځان به پر ترکه...

درامو دنویو نویو اصلاحاتو په لور یی پام راړاوه، رامو د مېنډی تولنی
د پر مختگونو افسانې دوی ته ډیری اوږو لې او په دی خلکو کی یی نوی
هیلې او آرزو گانې را وېښې کړی خلکو ته خپل اوسنی ژوند درحم وړ
احساسیده اود هغه په اشارو یی تلل پیل کړل.

سکدېو تر ډېره وخته پوری دا گومان کاوه چی رامو د خپلې جلا وطنی په
موده کی دلور ذاتو دعیش او آرامی ژوند لیدلی دی، له هغه څخه اغیز
من شویدی اود دغو خلکو د ژوند د بدلولو په فکر کی دی، خو یوه ورغ را
مورده ته خپلې تولی ارادی وروښودی، اوسکدېو دخپل آرام ژوندانه په
سمندر کی دکوم نوی توپان دراتلو نخښی ولیدی.

(۲)

ماسپښین مهال سکدېو او بدهو د ډنډ پر غاړه دیوې ونی لاندي ناست
وو، مادهو په ډنډ کی لمبل، شاوخوا ته وزی اومیرې څریدلې، بدهو لری
یو سپور ولید چی ددوی په لور ورنژدی کیدو ویی ویل!
ورورده! هلته گوره لکه چی را موراروان دی.

سکدېو د بدهو د اشاری لوری ته نظر وړاوه اولری یی را مو وپېژاندوی
ویل:

بنا یی نن یی پر کومه نوی خبره سوچ کړی وی.

رامو چی نژدی ورغی له څره څخه پلې شو اوسکدېو ته نژدی کیناست
وی ویل:

زه له ستارو اسم تالتم.

- غواړم یوه مشوره درسره وکړم.

- دڅه په باب؟

رامو بد هوته وکتل او ویی ویل:

بدهو! زه له سکد یو سره یوه ځانگړی خبره کوم ته لږ د بلی ونی سیوری
ته ولاړ شه.

رامو او سکد یو تر لږ څنډه چوپ ناست وو او یو بل ته یی کتل بالاخره
رامو ویل:

وروره! ته پوهیږی چی زه دخپلو خلکو داوسنی ژوند څخه خوښ نه یم
اوله یوی مودی راهیسی ددی خلکو د ژوند دښه کولو په فکر کی یم، زه
چی داگورم چی زموږ په زرگونو خلک په غرونو، ځنگلونو او دښتو کی
خواړه واره دی اوددی هیواد په حاصل ورکوونکیو ځمکو لوړ ذاتی
واکمن دی نو ډیر خپه کیږم.

سکد یو ځواب ورکړ:

زه هم پردی ډیر خپه کیږم.

- زه پوهیږم چی ستا زموږ له قوم سره ډیره خواخوږی ده، خو تراوسه

دی ددوی د ژوند دښه والی کوم تدبیر نه دی سنجولی.

سکد یو ویل:

ددی چاره داده چی ستاسو د قوم ټول تیت او پرک خلک راتول اوله لوړ.

ذاتو سره جگړه وکړی او خپل له لاسه تللی حقوق بیرته ترلاسه کړی

،خو ددغو تیت شویو دانو په یوه مزی که راته له لږ ما او با ستا به خبر

خوپه لکونو نور داسی دی چی دهند دتولنی په سیوری کی د خپل
ذلیل ژوندانه په تیرولو برسیره خوښ دی اودوی د خپلو له لاسه ورکړیو
حقوق لپاره د جگړی تصور هم گناه گنی.

رامو خواب ورکړ:

زه نه غواړم چی دلور ذاتو سره جگړه وکړو زما باور دی چی که موږ تول را
تول شو هم پر هغو نشو بریالی کیدای ځکه چی هغوی د دیوتاگانو
نمانځنه کوی اودغه زورور دیوتاگان به پر خپلو پالونکو څوک بر لاسی
کیدو ته پری نیدی، ته که پر هغو دیوتاگانو باور نه لری بیله خبره ده
خو نن تاته دژوند هغه پیښه بیا نوم چی ترننه پوری می بل چاته نه وه
اورولی، تادا اوریدلی دی چی دی خلکوزه جلاوطن کړی وم، زه
څومیاشتی د خپل قوم دشپنو په مختلفو کلیو کی له تیرو لونه وروسته
بوه ورځ له راوی نه پوری وتم. له ډیرو ورځو منزله وروسته بوه کلی ته
ورسیدم.

دی کلی ته نژدی دلور ذاتو یو لوی ښار پروت ؤ. د کلی خلک زموږ د قوم
وو خو هغوی دلور ذاتو غلامان وو او تیت ذاتی ورته ویل کیدل، دهغوی
ژوند زموږ د سپیانو له ژوند نه ډیر ذلیلانه ؤ ددوی سپیان دلور ذاتو
ښارونو ته تلای شول خودوی دا اجازه نه درلوده له لری می چی ددوی
دنگی دنگی مانی اولور لور درمسالونه لیدل په زړه کی می دهغو خلکو
له ژوند څخه دخبریدو هیله راپورته شوه او په همدی کلی کی می وارول
یو څه موده چی هلته واوسیدم داراته معلومه شوه چی ددغه ښار له

خلکو یو کاروان راغی اوچی ددی غمکی بڼه حاصل یی ولید را غلل
اودلته یی واپړول او اباد شول په خو کلونو کی یی ټولی دکړنی وړ غمکی
له دی خلکو څخه ونیولی اودوی ته یی دڅنگل بڼه برخه پرېښوده.

ددی خلکو زیاتره دلور ذاتو له ظلم څخه په تنگ را غلل او چیرته لری
ولاړل او اباد شول خو یو شمیر یی دکپل پلار اونیکه دزیږیدو پرځای
نښتی پاتی شول.

دلور ذاتو کلی لوی شول او بالاخره په ښار بدل شو او د هغو خلکو کلی
ویجاړیدل چی بالاخره یو کلی تری پاتی شو دغه کلی به هم ویجاړ شوی و
خولور ذاتو دبرسات په موسم کی دسیلاب دمخه اړولو لپاره کله کله
دی خلکو ته اړتیا پېښیده ، ځکه خودښار راجه دی خلکو ته امر کړی و
چی څوک له کلی نه ونه تښتی ، که څوک څی هم دڅار و یو دبیلو حق
نه لری.

ددی امر له اوریدو وروسته دشیپي مهال څو تنو دتښتیدو هڅه و کړه خو
دراجه پوځیان پری خبر شول په هغوی پسی ورغلل او ویی نیول، دوه
دری تنه ځوانان یی چی دنیولو په وخت کی یی لاس اچولی و اوبیایي
هم دتښتې هڅه کوله دتوری دیوی په درمسال کی ووژل دپاتی
نورو گناه یی په دی شرط وبخښله چی په راتلونکی کی به داسی
حرکت نه کوی. دلور ذاتو په نظر کی دغو خلکو د هغو څارو و حیثیت
درلود چی مور یی د اړتیا په وخت کی ښکار کوو، خوددوی دنسل له

درمسال کی قربانیدو.

مادیره هڅه وکړه چی دغه خلک دلور ذاتو پر خلاف راوپاروم خوداراته معلومه شوه چی دغه خلک له لور ذاتو څخه نه بلکی دهغوی له دیوتا گانو څخه ویریدل. ددوی له خولی می د دیوتاگ نو د ځواک ډیری عجیبی اوحیرانوونکی کیسی اوریدلی چی زما په زړه یی دهغوی ویره خپره کړه زما پردی باورشو چی دغه خلک څرنګه چی د دیوتا گانو عبادت کوی اود هغوی په وړاندی قربانی وړاندی کوی ځکه یی مرسته کوی. که موږ داسی کولی نو دیوتا به خامخا زموږ هم مرسته کوله، ماته ډاډه خیال کی راوگرځیدل چی بیا یی یو وخت به زموږ قوم هم د دیوتاگانو عبادت کاوه چی اوس یی د هیرو لو او پریښودلو سزا گالی:

ډیری ورځی وروسته ماته دتولنی دهغو ځواکمنو دیوتاگانو د لیدو هیله په زړه کی راپیدا شوه او بده شپه می په خوب کی دهغوی د عجیبو اوحیرانوونکو څیرو له لیدو وروسته چی سترګی وغړولی نو د دیوتاگانو قدمونو ته درسیدولپاره می دلاری دتولو خطرونو او خنډونو پروا ونه کړه اود ښارد درمسال په لور روان شوم.

(۳)

په هرګام کی می داسی احساسوله چی زما سرگردانه اولس را پسی دی اولوی لوی دیوتاگان زما زاری اوریدو اوزما داوولس د تیری گناه بخښنی ته تیار ولاړدی.

دشپې په وروستی برخه کی سپوږمی په راخستو وه په لار د کی څو ځلی

ورسیدم.

درمسال ته نژدی په هوار میدان کی خوتنه چی بنایي د درمسال ساتونکی وو په خوب پراته وو او خوریدل، زه خپ خپ ورغلم د دروازی له درزنه می د ننه وکتل. د بلو دیو په تنه رها کی می عجیبی او حیرانوونکی خبری ولیدی زه وویریدم شاته شوم او غوښتل می چی وتښتیم، خو کوم لوی ځواک مخ پر وړاندی تیل وهلم چی بیا په ویره ویره د درمسال پراخی کوتی ته ننوتم.

تر لږ څنډه می وار خطا د دیوتاگانو حیرانوونکیو څیرو ته کتل غوښتل می چی د دغو دیوتاگانو څخه د کوم یوه پرېشو سرور کیږدم، ناڅاپه می د درمسال په کین لوری دیوال سترگی ولگیدی او حیران ودریدم. د تورو ډبرو په یوه چوټره د څو معمولی بتانو په منځ کی د مرمر ډبرو یو ښکلی بت ایښی ؤ چی په غاړه کی یی د مرمر اوو گلونو یو امبل ؤ او په پښور کی یی هم ډیر گلونه انباروو، زه وپوهیدم چی همدغه د قانون د خاوندانو خدای اود دوی د پرمختگ راز دی.

همدغه ستر ځواک دی چی خپلو نماتو غوښکیو ته یی ښکلی مانی اود کښت لپاره حاصل خیزی ځمکی ورکړی. دا همدغه دیوتا دی چی موږ تری لری شوی یو او دنړی له ټولو نعمتونو څخه محروم یو.

ما غوښتل چی د همدی دیوتا په پښو کی سر کیږدم اود خپل بی لاری شوی اولس لپاره درحم غوښتنه وکړم.

خو به زده کړه چې په دغه خیال د یو انسان لپاره...

په خیر دی درمسال ته نشی را تلای خوزه ددیو تا دغه بت په آسانی سره وړای شم. زما قوم دی ته اړتیا لری دوی دقانون له بنساره لری ددی لپاره نوری درمسال جوړولی شی. دسیند پرغاړه دگلانو کمی نشته، موږ به دمو اوو گلونو پرغای تل تازه گلان پردیو تا ورشیندو او شپه او ورځ به یی عبادت کوو.

دلور ذاتو ټولنی په درمسالونو کی ددیو تاگانو کمی نشته دوی دداسی بتانو په جوړولو پوهیږی نور به جوړ کړی.

سهار کیدونکی ؤ ددیر فکر کولو فرصت نه ؤ، وړاندی ورغلم ددیو تا په مخکی ودریدم او په ډیره عاجزی می وویل:

خدایه! زه غلاکوم خوته پوهیږی چی نیت می خراب نه دی تابه تل خوښ ساتم زما اولس تاته اړتیا لری.

دامی و، یل او ریږدیدو نکي لاسونه می دبت پریدن را تیر کړل، هغه می وخواوه و می لید چی وزن یی ډیر دروند نه دی، زړه می مزبوت کړ اوبت می راپورته کړ په اوږه می کیښود، رپیدونکی ډیو په گل کیدو وده په بیرده می گامونه واخیستل خو چی بت می په اوږه کاوه سربی له چت خخه را خریدلیو هغوزنگونو سره ولگید چی ماته وارخطایی ورته پام نه ؤ کړی فضا دزنگونو کړنگاډ که کړه زړه می ورپیږیده او منډه می واخیسته، خو پښی می ددهلیز له خنډی سره ونښتی او پر مخی را ولویدیم، له هغو وروسته پوه نه شوم چی نورڅه وشول خو چی سترگی مړ و غم ولې و مې لیدل چی په یوه په میدان کی پروت یم جامی می په

په غورو کی می په زرگونو غږ ونوازانگی کولی چی ویل بی:
 ددرمسالبت، تیت ذات پلید، لوی گناهکار... تردیره می سترگی
 پتی وی او پروت وم له تندی می مری وچه شوی وه سترگی می وغږولی
 او غوښتل می اوبه وغواړم خو چا په زوره وویل: تیت ذاتی سپی تراوسه
 ژوندی دی او ما داوبو غوښتلو جرئت ونکړ.

ترما ښامه په هماغه ځای پروت وم تندی بی سیکه کړی وم.
 ددوی په قهرجنو سترگو کی می درحم هیله نه درلوده، ددوی خیری
 می چی لیدی داسی می احساسوله چی یوه ډبره عبرتناکه سزایی راته
 غوره کړی ده.

لمر چی ولوید یو دلویو بریتونو خاوند راغی دغه خلک په ادب دهغه
 په درناوی ودریدل، هغه چی راغی دی خلکو ته بی څه وویل: اودوی
 ټولو دتوری دیوی توری دیوی قربانی، نذرچیغی بی وهلی او په ورو
 ورو ټولگیو ویشل شول او خپلو کورونو ته ولاړل. یوازی شپږ تنه په
 تورو او نیزو وسله وال سرتیری زما سره پاتی شول.

دشپی څو کسان مشالونه په لاس کی راغلل یو تن راږواندی شو په توره
 بی زما دپښو پری غوڅ کړل او یوه تن داوبو لوښی راوړ او نژدی راغی
 زموږ سربیی راواړاوه ما اوبو ته خوله خلاصه کړه څو غوړپه می چی
 وڅښل. داسی می احساس کړه یو ځل بیارا ژوندی شوم. داوبو لوښی
 ترپښو پوری لوند کړم او ښکته وبهیدلی. زما تنده لانه وه لری شوی په
 مخه کی می په یوه وړوکی ژور ځای کی لې اوبه راټولې شوې وې.

ماته دهغو خلکو له امر منلو پرته بله لاره نه وه، جگ شوم اوددوی په اشاره ورسره روان شوم دوو کسانو مشالونه په لاس کی اخیستی وو اوزما څخه وړاندې روان وولې وړاندې چې ولاړوومی لیدل چې تر شا پر سرتیرو برسیره د نارینه ؤ ، بنځو او ماشومانو یوه لویه ډله راپسی ده پوهیدم چې چیرته می بیایي په تلوتلو کی می د ځان د ژغورنی په زرگونو تدبیرونه وسنځول، خوله دغو خلکو څخه دخلاصون هیڅ لاره تر نظر رانغله، بیا هم زړه تسلی راکوله چې وژل کیږم نه، کله به می فکر کاود چې بنا یی زلزله راشی اودغه خلک می له وار خطایی څخه پریدي اووتښتی.

کله به می دعا کوله چې دشمال یوه تونده څپه راشی اوماورسره والوزوی اویو می سی ، کله به چې له څلورو خواو مایوس شوم د ټولنی دیوتاگان به می مرستی ته رابلل.

چې درمسال ته نژدی شوو دغه کسان دچا په انتظار شول، دناقوس اوزنگونو غږونه می چې اوریدل زړه می ورسره درزیده موږ تردیر څنډه درمسال ته نژدی ونه دریدو هماغه دلویو لویو بریتو خاوند چې ما بنام مهال می لیدلی ؤ راغی ، سپاهیانو را ته وویل چې ورځه، ما احساس کړه چې دمرگ کومی ته ډیرر نژدی شوی یم.

او هیڅ ځواک به می اوس ونه ژغورلی شی ناڅاپه می اراده وکړه چې دبی همتی په مرگ باید ونه وژل شم اوله مرگه وړاندې وروستی ځل باید د ځان ژغورنی هڅه وکړم ، سره له دې چې ټپي وم خوداسی پوهیدم چې دهغو

درمسال ته می چی پنبه وردننه کړه دبی شمیره چراغونو په تیزه رڼا کی می دتوری دیوی بت ولید او له خولی می یو اختیاره یوه کریدو ووته دهغی تر توری شپي زیاته تیاره خوله خلی ونکی او وپروونکی سترگی ، دهغی دوی لویشتی اوږده ژبه می چی ولیدل و ویریدم او سترگی می پتی کړی.

بدن می په خولو لوند شو اوس می هم دهغی سترگی په مخ کی راگرخی . زه یی دهغی په مخ کی کښینولم ، دلویو لویو بریتونو خاوند په یوه عجیبه ژبه څه سندرې غونډی وبله په ویلو ویلو کی هغه شاته وکتل یو پلن او بدقواره سړی له یوه لوی تبر سره راغی اوزما تر شاو درید . هغه یو نوی راگ پیل کړ او په ویلو ویلو کی یی بیا هغه سړی ته څه اشاره وکړه هغه تبر اوچت کړ .

په نړی کی تر مرگ وپروونکی شی نشته دمرگ دویری په مخ کی دتوری دیوی ویره رانه ولاړه زړه می په چاودون شو یو اورؤ چی په رگونو کی می غفلیده دبریننا په څیر راپورته شوم او په خپله مخه کی می دتورو اونیزو له اوچتولو نه وړاندی څوک تیل وهل څوک می وغورځول اود چاپر اوږو راواوښتم او له درمسال څخه راووتم . *

دیوه سپاهی نیزی می مټ معمولی وگراوه ، دبل توره می دسرنه لپ پاس تیرد شوه ، زما کوپړی د دوه توتی کیدو نه بچ شوه ، له درمسال څخه می په تیاره کی یوه شنبه هیڅ ونه لیدل ، کوم خلک چی هلته ولاړ و وارخطا

سترگو یی پناه شم هغه په ما پسې منډی راوړلی او خپلو نورو ملگریو ته یی چیغی وړلی.

ماڅوځلی خپل لوری بدل کړ خوزرو پوهیدم چی له دده نه می خلاصیدل آسانه نه دی په ذهن کی سمدستی یو تدبیر راغی یوی اوپلی خواته د کړیدو پرځای می مخامخ منډه واخیسته او خپل رفتار می لږ کم کړ، اوچی زما اودهغه ترمنځ پنځه شپږ گامه فاصله پاتی شوه او هغه د حملی په نیت توره اوچته کړه زه سمدستی ودریدم په ځمکه دده په لاره کی کیناستم.

ده سمدستی خپل ځان را قایونکړای شو پنبی یی زما له بدن سره ولگیدی او ملاقونه یی وخورل سر په څیری په ځمکه ولگید. زه بیا جگ شوم او په منډو می پیل وکړ او تر دیره وخته می شاته ونه کتل، کوم کسان چی را پسې وو مایی همغسی غږونه اوریدل.

د باغونو او فصلونو نه چی تیر شوم په بډه وړوکی لوړه و ختم او شاوخوا ته می وکتل. خلک لاتراوسه مشالونه په لاس کی د درمسال په شاوخوا کی گرځیدل له لوړی څخه ترراکوژیدو وروسته می د منډی کولو توان نه درلود او په عادی تگ می ټوله شپه مزل وکړ.

د شپې په وروستی برخه کی چی سپوږمی رابنکاره شوه زه د سیند غاړی ته رسیدلی وم، هلته می دخپل اولس یو شپون ولید شیدی یی را بانندی وڅښلی، له ستومانی څخه بی سیکه شوی وم او غوښتل می چی همالته ویده شم خو داډه نه وم اوداسی می احساسوله چی توره دیوی تراوسه

ماته داسودارالویده چی توره دیوری راته نهنګ نه شی له سپنده چی را پوری وتم ترشپړو ورځو پوری دلته هلته سرگردانه گرغیدم او ومه ورځ هغه ځای ته را ورسیدم.

را مو چی تردی ځای را ورسید ودرید او سکدیو ته یی وکتل ، سکدیو په یوه ژور سوچ کی ډوب ؤ ، درامو له چوپتیا سره یی وروسترګی راپورته کړی او ویی ویل : له دی خبرو سره بیا هم ته د ټولنی پردیو تاګانو عقیده لری ؟

را مو ځواب ورکړ :

تراوسه می خبره نه ده بشپړه کړی لومړی چی زه څه وایم هغه واوره .
اوس زه دهغو پښتو نه وروسته یوازی پریوه خبره باورلرم او هغه دا چی دلور ذاتو قانون خوندانو د ځواک راز دمر مرینو ډبرو په ښکلیو دیو تاګانو کی نه دی بلکی دتوری دیوی په ویروونکی بت کی دی ، امکان لری چی ښه دیو تاګان به هم ځواک لری خو زموږ پر خلاف چی څه کیږی دا دتوری دیوی په سبب دی توره دیوی دوی ته د تیت ذاتو د ماتولو سبق ورکوی ، هغه یی زموږ پر خلاف تیری کولو او په کرکه چلن ته هڅوی موږ تر هغو پوری دهغوی سره برابری نشو کولای ترڅو دتوری دیوی په څیر ځواک راسره نه وی چی موږ ته دارا وښی چی لوړ ذاتی ستاسو د ښمنان دی دهغوی ښارونه لوټ کړی ، دهغوی ځمکی تری ونیسی هغوی په پریو وتړی لوز ما په مخکی یی قربان کړی .

زه دا دعوه نه کوم چی که یوه ډبره و تراشو او یوه ویروونکی څیره تری

کہ مور ہم دھپلو پتانو پہ مخکی خیل دہنمان ووژنو نولکہ خرنگہ چی
مور ددوی لہ دیوتاگانو خخہ ویریو ہیخ داسی سبب نشته چی دوی
ہم ونہ ویریو۔

تردی غایہ چی راورسید رامو پہ جوش راغی او خیل موتی بی اوچت
کر پہ لور غریبی وویل؛

سکدیوہ! سکدیوہ! پہ غورواورد مور یوازی لہ دبری خخہ تراشلی بت تہ
ارتیالرو کہ پہ ہفہ کی شہ خواکوی اوک نہ، بیابہ تہ وگوری لکہ مور
چی دلور ذاتو خخہ ویریو دغسی بہ ہغوی لہ مور خخہ ویریو خرنگہ
چی دوی زموہ کلی لوٹوی مور بہ بی بنارونہ لوٹ کرو۔

خرنگہ چی دوی مور تیت ذاتی اوسپنگ گنی مور بہ دوی سپک او
ذلیل وگنو خرنگہ چی دوی مور لہ حاصل ورکوونکیو غمکو خخہ
وابستلو اوہفہ بی لہ مور نہ ونیولی دغسی بہ مور ددوی دک باغونہ
اورسیدلی فصلوتہ تری داخلو او دوچو داگو نو او غنگلونو پہ لور بہ بی
وشرو۔ سکدیوہ! تاوویل چی دغہ تیت او پرک دانسی پہ بودلر کی پیل
اسانہ نہ دی، خوزہ دادعوہ کوم چی دخیل دیوتا سرہ مینہ او دلور ذاتو
سرہ دہنمنی بہ دغہ تیت او پرک دانسی بہ پہ شوور غو کی پہ بود مزبوت
مزی کی راٹولی کمری، پہ نری کی ہیخ داسی انسان نشته چی پہ کوم
کار کی خپلہ بنہ وگوری نو بیبا مخ تری واروی پہ خسپرونو کی
اوسیدونکیو تہ یوازی دمانیو د خوب ورلیدلو ارتیادہ۔

اوریدلی ده اوله تانه داهيله لرم چي مرسته راسره وکړي څنگه سکډيوه
ستاڅه نظردی؟

سکډيو تردېره فکر کولو وروسته هم دی پوښتنی ته ځواب ورنکړای
شو.

ده ته دلومړی ځل لپاره معلومه شوه چي درامو اصلیت تراوسه له ده نه
پټ و رامو چي سکډيو چوپ ولید ویی ویل:

زه پوهیږم چي له اولس سره مینه به دی له ماسره مرستی ته اجازه
درنکړي ستا وینه به خامخا په څوښ راشي خوزه له تانه دایوه غوښتنه
کوم چي په مخه کی می مه درېره زه ستا دوست یم خو له خپلی مخی
څخه دازغیو لری کول دانسان فطرت دی .

سکډيو په غمجنه لهجه وویل: رامو! زما له هغو خلکو سره مینه نشته
، که ستا اولس له لوړ ذاتو څخه خپل غصب شوی حقوق بیرته واخلي
توبنایي زه تر تا هم ډیر څوښ شم ،خوزه دانه غواړم چي دډېری هغه بوت
چي دقانون خاوندانو لوړ ذاتو زړونه بی دکاڼوکړل ستاد قوم ساده
اومهربانه خلک به هم په وینی څښونکو ځناور و بدل کړي ، زه دیوه ستر
اوعادل ذات پر وجود عقیده لرم اوزما باوردی چي دهغه خوښه وی
یو داسی ځواکمن انسان به راواستوی چي ددیو تاگانو له مرستی پرته به
لوړ ذاتی اوتیټ ذاتی په یوه کتار کی ودروی. د لوړ ذاتو له زړونو څخه به
دپیریو خیری لری کا ، هغه به داوردو مودو سره شلیدلی زړونه بیرته

پیسوند کړي ، زه دیو داسی دیو تا به لټه کړم چي زما غږ به یې

پاتی برخه نه غواړم ستا په څیر ضایع کړم زه به دهغه ستر او عادل
خواک انتظار نه کوم چی له کلونو راسی چیرته ویده شوی دی، لوړ ذاتی
د کوم ستر او عادل ذات له رضا پرته پرمور واکمن دی اوتنه به وگوری چی
هغه ستر خواک زموږ په مخکی هم خنډونه جوړ نکړی.

زه یوازی له تاسو نه دا وعده غواړم چی مخالفت به می نه کوی.
سکد یو خواب ورکړ.

زه به دی مخالفت نه کوم خو ملگرتیادی هم نه کوم.
را مو جگ شوو بی وبل:

داما ته پخوا معلومه وه، بیه نوزه اوس درنه ځم ته به په خو وړ څو کی
وگوری چی زموږ دنوی دیو تاغ به زموږ اولس له کوم کوم غایه یوه
ځای ته را غونډ کړی.

سکد یو چوپ پاتی شورا مو پر خپل خره سپور شو او ولاړ، دهغه له
رخصتیدو وروسته بد هو په منډه راغی اوله سکد یو نه بی وپوښتل:
هغه چی سوک پورته غم راځاود تا ته بی څه وبل؟

ورورده زده رښتیا وایم تیر می تیار را سره و او ولاړوم، که څه خبره لاندی
باندی شوی وای نو نن راه نه خلاصیدو. آخر څه جک بی وهل؟
- بدهو هیڅ هم نه. څه خاصه خبره نه وه.

نوی دیوتا

دساون میاشتی هغو خلکو ته یو نوی پیغام راوړ، را موخو میاشتی وړاندې دشاوخوا ټولو کلیو خلکو ته دیوه نوی دیوتا دراتلرزیږی ورکړی ؤ دهغه دوینا ؤ په واسطه دچاپه زړه کی مینه را پیدا شوی وه را مو دهغه دیوتا لپاره دډنډ پرغاړه د پپیل تریوی ونی لاندی یوه اوچته چو تره جوړه کړی وه دراتلونکی دیوتا لپاره ده دگلانو اړتیا احساس کړی وه ځکه یی خلکو ته ویلی وو چی دډنډ نیلو فرگلان به څوک نه شکوی.

په دغو خلکو کی له سکدیو پرته بل داسی څوک نه وو چی هر ماښام اوسنه به ددیوتا دانتظار لپاره هغه چو تری ته نه ورتلل، چا به سهار وختی دا خبر راوړ چی ما پخپلو سترگو دیوتا ولید چی په چو تره کی ؤ او چی هغه زده ولیدم نو ورک شو چا به ماښام مهال دا خبر خپور کړ چی دیوتا نن د سپیده چاودنه وړاندی په ډنډ کی لامبل، خو چی زه یی ولیدم په اویو کی یی غوټه ووهله اوبیا راونه ووت.

اوریدوسره عادی کیدل.

سکدیه هغه کوله چی له دی خبرونه ځان بیل وساتی ، خلکو به دزیاتې تسلی لپاره هغه کوله چی دنوی دیوتا په باب دده نظر معلوم کړی خوده به یوه اوبله خوا خبره اړوله ، بد هو دراموله هری خبری سره په کرکه عادت شوی ؤ خود نوی دیوتا په باب هره ورځ دیوی نوی خبری اوریدو ورو ورو دغه خبری ده ته هم په زړه پوری کړی چی له چانه به یی دا اوریدل چی نوی دیوتا به ددوی جونگری په مانیو بدلی کړی اوددوی په شاپو ځمکو به دمیسو ، گلانو او پنبی باران وکړی نودی به ددی پرځای چی خوښ شی پردی به خپه شو چی ددیو تاسره به درامو شهرت زیات شی اویا به خلک تر سکدیو د هغه زیات عزت کوی ، ده دا احساسوله چی له سکدیو سره دخلکو مینه ورو ورو مخ په کمیدوده ، کو مو خلکو چی له رامونه کرکه کوله اوس پری ورمات شوی دی او چی نوی دیوتا راشی نودغه خلک به سکدیو بلکل هیر کړی.

تردی زیات دی پردی خپه ؤ چی دکلی ښځی به چی هروخت له کنول سره راغونډی وی اودهغه پرېښو به یی سر وراېښود و اوس یی درامو دکور په لوری پام اوښتی و خوددی ټولو خبرو سره سره ده په ډېره ناکراری دنوی دیوتا انتظار کاوه.

(۲)

یوسهار داسمان پرتهر دتورو وریځو کاروانونه دختیغ نه لویدیځ لوری ته روان وو ، دساون دنمجنی هوا په زړه پوری څپی راالوتی وی ، سکدیه

پر باران لمدي ختو، را کيندلی او وړوکی غای بی جور اوه، کنول شیدی
ولوشلی او په یوه ختینه کتوه کی بی را پور ته کړی د سکد یو سره نژدی
ودریده، سکد یو دیوه ژور چورت خڅه سر را پور ته کړ او له خولی بی بی
اختیاره ووتل:

توپان! یو بل توپان!!

کنول اندینمنه شوه ویی ویل!

خه ډول توپان! ته له سهار راسی په خه چورتونو کی ډوب بی! واخله
دا شیدی، بدهو کبان راوړی دی زه به بی اوس پاخه کړم.
سکد یو د کنول له لاسه د شیدو پیاله واخیسته ویی ویل:
کنول! بنا بی دازما د ژوند وروستی توپان وی.
- ته کله کله داسی خبری کوی چی زما سر نه پری خلاصیږی.
سکد یو شیدی وڅښلی او پیاله بی کنول ته ورکړه.
بدهو ساه نیولی انگر ته ورننوت او چیغی بی پیل کړی!
وروره! هغه راغی، هغه ما پخپلو ستر گوولید.
سکد یو ویوښتل!

څوک را غلل، ته ولی دومره وار خطا بی؟

- دیوتا! درامود یو تا!! د ډنډ پر څنډه پر چوتره ناست دی.
ما هغه ولید او را غلم، اوف څومره اوږده ژبه بی ده.
زه تری ویریدم. خلکو بی په مخ کی گلونه انبار کړل.

ورشه، ستاوژی به نن زه بوزم.

- وروره! زه توکی نه کوم، ماهغه پخپلو سترگو ولید.

- ماکله ویلی چی ته توکی کوی، خوستا له دیوتا سره زما هیڅ مینه

نشته.

- وروره! که ته زما نه خپه یی نوبیا به هیڅکله هم هلته ورنشم، دیو

تا چی هرڅه وی ما ته تر تا زیات ارځښت نشی درلودای. که ته دانه

خوښوی چی هلته ورشی زه به هم هیڅکله ورنشم، خوزه یوازی دومره

پوښتنه درنه کوم چی هغه اصلاً څه شی دی؟

نه خبری کولی شی، نه خوځیدای شی نه سترگی رپوی ما ته خوداسی

ښکاری چی ساه هم نه اخلی.

- بدهو! رامو دهغی په اړه تاته څه ندی ویلی؟

- وروره! رامو خو دهغی په باب ډیری عجیبی خبری کوی، کله

وایی چی هغه به مور ته لویی لویی مانی جوړی کړی، کله وایی چی

هغه به دلویو پاچا هانو او راجه گانو سره جگری وکړی اود هغوی باغونه،

فصلونه او څرخایونه به تری واخلي مور ته به یی وسپاری، خوزه په دی

حیران یم چی هغه به چوپ اوبی حرکت نه ناست وی دا کارونه به څه ډول

وکړی؟

سکد یو په بی پروایی وویل:

دا پوښتنه هم باید له رامونه وشي.

بدهو له سکد ښه نه دی. به حرکت کیناست وی ویل:

پتوی، زه گورم چی له کومی ورغی ددیوتا په باب خبری پیل شوی دی
ته دیرغمگین وی، ددی دپوتا په باب خلکو غوښتل له تانه دیری
پوښتنی وکړی خوتاسی یی په یوه اوبله خبره واپړوی اوځان تری تیروی،
زما له نورو سره څه کار نشته، خوستا آرامی زما آرامی ده اوستا غم
زما دی وروره!

ماته یوازی دومره ووابه چی آخر داڅه شی دی او ته په څه خبره
اندېښمن یی، تاله مانه هیڅکله هم دخپل زړه خبره نه ده پته کړی، اوس
له مانه څه غلطی شوی ده؟

دېدهو د پوښتنو په ځواب کی سکدېو ترڅه څنډه حیران و او هغه ته
یی کتل، بالاخره یی وویل:

مادهغه دیوتا په باب ډیر څه ویلای شوای خو زه ویریم چی ته به په
دی اړه خبری په زړه کی ونه ساتلای شی.
دېدهو ځواب ورکړ:

وروره! په زړه کی هغه خلک خبره ساتی چی له چانه ویره لری زه له چا
ویره نه لرم.

- مگر ماله را موسره وعده کړی ده.

- څنگه وعده:

- همدغه خبره چی زه به ددیوتا په باب دده مخالفت نه کوم.

- زه کله وایم چی ته دهغه مخالفت وکړی زه له تانه یوازی دا پوښتنه

کوم چی دا دیوتا څه شی دی؟ آخر هغه څه خبره ده چی ته غواړی له ماسه

بدهو! ته وعده وکړه چې دغه خبرې به د بل چا غور ته نه رسېږي!
- زه وعده کوم.

- ښه نو اوږه - دادیو تاله آسمانه نه دی را کوز شوی داپخوا هم ډبره وه
او اوس هم. بدهو په حیراني وپوښتل:
ډبره؟

- هو کی ډبره! ته په غرونو کی دی ته ورته په لکونو ډبرې ویني.
په هغو اودی کی یوازی یو توپیر دادی چې داتراشل شوی اود انسان په
خیر بدله شوی ده.

که بدهو درامو په لاس جوړ شوی دهغه بوت پرځای چې پر چوتره بی
حرکته چوپ دریدلی ؤ داسی لیدلی وای چې گرځی را گرځی او خبرې
کوی هم دسکدیو پر خبرو به یی شک نه ؤ کړی. بیا یی هم دخپل لږ اوږ پر
شک دلری کولو لپاره وپوښتل:

خو وروره! ډیرو کسانو پخوا دغه دیوتا دلمبلو، اتن او گرځیدو په
حالت کی لیدلی دی آیا داتول....؟ سکدیو دده خبره ور لنده کړه ویی
ویل:

را مو یو هوښیار او ځواکمن سړی دی، دنورو له خولی چې څه وغواړی
را ایستلی یی شی، که دی ووايي چې مادشپی لخوا یو پسه ولید چې
د آسمان په لوړ والوت نو په زرگونو نور داسی سادگان به وویني چې دا
اعتراف وکړی چې موږ هم پسه آسمان ته دالوت په حال کی لیدلی دی،
لږ وخت وکړه که زه دا ووايه چې دشپږ مهال مې دیوتا ولید

خلک دشپي له خواله لري که کومه ونه وگوري دابه ووايي چي ديوتا پر
فيل سپور دي او په څنگل کي چي کوم شپون وويني چي شپيلي غړوي
دوي به گومان کوي چي ديوتا دي او شپيلي غړوي، تا په ټول عمر کي
د يو په خپلو سترگونه دي ليدلي، خو په مور کي داسي هېڅوک نشته
چي له ديو څخه ونه ويريږي. ددي ويري سبب دادي چي هر د ورځ د ديو
انو کيسې اوري په توره شپه کي مور ته وني او بوټي هم ديوان او
پيريان شي او تري ويريږي، ددغه ديوتا په باب را موله يوي مودي ډول
ډول خبري او آوازي خپرولي، خلکو په خپلو سترگو ديوتا نه دي ليدلي
چي نخيږي او کيني او جگيري بلکي درامو په سترگويي ليدلي دي
اوداهم امکان لري چي پر هغه لوړه چوتره د بوت له اېښودو څخه مخکي
پخپله را مو هلته نخيدلي وي.

د سکديو هري جملې د بدهو په سترگو کي يو ډول څلا زياتوله داسي
بي گڼله چي سکديو د درستي نړي د حکمت او علم خزانې دده په
مغزونو کي ور تيل وهلې، په وار واري داپه زړه کي وروگرځيدل چي
په منډه ولاړ شي او په هغه لوړه چوتره ور پورته شي اود ديو تا تر څنگ
په کرس کرس وځاندي خلک ده ته په حيراني وگوري خودي خدا ته
دوام ورکړي. خلک يي وويروي او ويي گواښي اوله چوترې څخه يي
د رابښکته کولو هڅه وکړي خودي په لوړ غږ ووايي چي دا ډېره ده، ډېره!
دا رامو تراشلي ده او تاسو ته پري دوکه درکوي. د داسي خيالونو تر
اغيزي لاندې د بدهو زړه توپونه وهل وي ويل:

سڪڊيو خواب ورکڻ:

را مودا ٽول ستاسي دخير لپاره ڪوي، دهغه نيت خراب نه دي، ماله
هغه سره ڙمنه ڪري ده چي مخالفت بهي نه ڪوي، ٽڪه خو ڪه زمادغه
خبري ڊبل چا تر غوره ورسيدى ٻنه ڪار به نه وي:

دبدهو پر خيره بب ما پوسي را خيره شوه، دده وضعه هغه ماشوم ته ورته وه
چي موري ي يوه عجيبه دلويو نان ٽڪه ور ڪري خو ورته وويي چي دابه
بهر ته نه وري اوچا ته بهي نه ور بشڪاروي.

هغه په هيله منه لجهه وويل:

وروره! زه له رامو نه دڄه خير تمه نه لرم، دادهغه دذليلو لو ٻنه وخت
دي. سڪڊيو خواب ورکڻ:

زه پردي خبرو تر تا ٻنه پوهييم ته اوس چوپ اوسه.

- ڊيره ٻنه ده وروره! زه به چا ته نه واييم، يو ٽل هلته ور غم وگورم چي

خلڪ هه ڪوي؟

- زه دي هلته له ورتلونه ايساروم، خو هلته بيا ڄه سادگي ونه ڪري.

- ڊاڊه اوسه، دايي وويل اوبيا دبدهو جگ شوه ڊچو تري په لوري ولاڙ،

دبدهو له تلونه ڊير څنډ نه و تير شوي چي دسڪڊيو په زړه ڪي ڄه ور

وگر څيدل او پخپله هم ڊچو تري په لور ورپسي ورغي.

(۳)

دشاوخوا ڪلير خلڪ ڊچو تري پر شاوخوا را توليدل، دنوي ديوتا مخي ته

دگلانو او آمونو انبارونه پراته وو، رامو ڊچو تري نه لاندی پر يوه ڊيره

را هو ددیوتا له ستاینو وروسته دخپل قوم دشانداري را تلونکي داسي
تصویر وښود چی رازيی ددغه سپیڅلي بوت دخوښي په ترلاسه کولو
کي نغښتي ؤ، دنمانځني او قرباني دارغښت له بیا نولو وروسته ده
خپل اولس ته دا ډاډ ورکاوه چی نور به دوی ته څوک ددلته، هلته
هرگردانه شپږ نوم نه اخلي، بلکي ډیر زړه دوی هغه له گڼي گوني
ډک ښارونه او ښکلي کورونه ونیسي چی تر هغو لاندی ددوی دپلرونو
اونیکونو جونگری ښځي شوی دی هغه ورځ لری نه ده چی ددوی پاچا
هان او ملکی پر اسونو اوفیلاتو سپاره شی اوله دښمنانو سره جگری ته
راووزی. چی دهمدغه دیوتا په مرسته به دوی پر هغوبری ومومی.

دغو خلکو ته دخپلو پاچا هانو او ملکو تصور ددغه دیوتا په مرسته
دترلاسه کیدونکیو نورو ټولو نعمتونو نه دوی ته ډیر زړه وړنکی اوله
زغم نه اوچت ؤ. دهرچا زړه له خوښي نه په توپونو ؤ، دټولو په سترگو
کي دامیدونو دیوی بلی وی.

اودهر یوه ورمیږد دیوتا دمهربانیو او کرم تر بار لاندی ټیټیده، غرض
داچی نوی دیوتا درامو په ژبه دی خلکو ته دنوی ژوند، نوی رڼا اونو
یو خوښیو پیغام ورکاوه.

سکدیو چی پر غونډی وربښکاره شو، سره له دی چی دنوی دیوتا له را
تگ سره دی دخلکو په نظر نور پخوانی شوی ؤ خودیوی شیبی لپاره یی
دتولو پام خپل لور ته ورواړاوه، دوی غوښتل دنوی دیوتا په اړه دده په

روایه چی تول احمقان اوخړه یاست.

دسکدو تندي تریو شو او ورویی ورته وویل: چوپ شه. له دی سره
دهغه شونډی وگنډل شوی.

را موسکدو او بدهوته وکتل او په فکر کی شو، لږ ځنډ وروسته یی
وویل:

ورونو! تاسو ووايي چی د دیوتا په خوښ ساتلو کی موگټه ده او که
تاوان؟

له څلورو لوریو غږونه اوچت شول:

گټه، گټه.

رامو وویل:

موږ ددغه دیوتا د خوښی په ترلاسه کولو سره د ځمکی او آسمان تول
نعمتونه حاصلولی شو. په یاد ولری که دغه دیوتا ناراضه شو نو موږ
تول به په مصیبت کی را گیر شو ددغه دیوتا ناراضه کوونکی به زموږ
ترتولو بد دښمن وی که چا ددی له عبادت او نمانځنی نه انکار وکړ موږ
به یی له خپلی خاوری ویاسو، څوک چی زموږ د سپیڅلی دیوتا په
شان کی بی ادبی وکړی. موږ به ډیره سخته سزا ورکړو.

خلکو درامو خبره ورسره تائید کړه وی ویل:

بی شکه، همداسی به وکړو.

درامو له وینا وروسته بی دیوی وزی سر د دیوتا په پښو کی غوڅ کړ له
هغه وروسته ورځم، وغرمبیدی اود باران څاڅکو ورو ورو د دیوتا په

را مو هر سهار خلکو ته لمر له را ختو مخکی د دیوتا په مخکی
د حاضریدو او عبادت امر و کړ او بیا یې غونډه ښکته کړه ، سکد یو غوښتل
چی د خلکو ورپام نشي خورده غښو مینه والو را ايسار کړ او د دغه دیوتا
په باب یې دده څخه دڅه اوریدو هیله وکړه .
سکد یو په غمجن غږ وویل :

زه خوښ یم چی یو زورور مرستندوی مو وموند خو سکد یو غوښتل نور
هم څه ووايي خو د خلکو په سترگو کی د خوښی ځلاله نور څه ویلو را
ايسار کړ ، ده داونه غوښتل چی هغوی له دغه خیالي جنت څخه را
ویاسي .

یوه تن وپوښتل :

خو څه ؟

سکد یو یو اوبلی خوا ته وکتل پوښتنه یې وکړه :

ودرینه ! بدهو چیرته ولاړ ؟

یوه سړی ځواب ورکړ :

هغه دا اوس پر چوټره ولاړ ؤ .

سکد یو چی دا واوریدل خلک یې یو اوبلی خوا ته کړل او چوټری په
لوری مخه کړه ، چی ورنژدی شو ویی لیدل چی څو ځوانان بدهو تیل
وهی او د هغه له خولی اوږزی څخه وینی روانی دی ، بدهو په لوړ غږ دوی
ته کنځلی کړی ، سکد یو په منډه ورغی د بدهو او نورو ځوانانو ترمنځ شو
بیایي یو زلمی تیل واهه او ویی وویل :

سکد یو تری وپوښتل :

څه خبره ده؟

دده په ځواب کې رامو څو گامه وړاندې ورغی ، تر لږ څنډه دواړو یو بل ته وکتل ، داد رامو د بری ورغ وه ، که یی غوښتلی پر سکد یو به یی هم یو کاری گوزار کړی ؤ . خو هغه یو هوښیار دښمن ؤ ، پوهیده چی سکد یو د خپل عمر یوه برخه په پوځ کې تیره کړی ده پر هغه کور گوزار هوښیاری نه ده ، پردی سربیره هغه پردی هم پوهیږی چی د خلکو مینه ورسره لږ شویده خو ختمه شوی نه ده ، دنوی دیو تاله درناوی سره سره ډیر داسی کسان شته چی له سکد یو سره به بدسلوک ونه زغملای شی .

سکد یو وپوښتل :

بدهو څه گناه کړی ده؟

رامو ځواب ورکړ :

له ده نه پخپله وپوښته!

سکد یو بدهو ته وکتل او ویی ویل :

بدهو تاڅه وکړل ؟ ما په وار وار ورته ویلی وو چی څه بی عقلی ونه کړی .

بدهو ځواب ورکړ :

ماهیڅ نه دی کړی ما یوازی د الیدل چی وگورم دیو تاله ختو څخه جوړ شوی دی که له ډبرې څخه .

د بدهو له دی خبری سره سکد یو رامو ته په معنی دار نظر وکتل او هغه

شوهغه وویل:

وروره! دې وېخېنه دیوتا یی په عمر کی نه دی لیدلی.

را موداډ منه ساه واخیسته خواب یی ورکړ:

زه پوهیږم دی ناپوه دی خړته یی پوهولی شی:

-ته ډاډه اوسه، راشه بدهو کورته خوا!

دباران له توندیدو سره د بوت شاوخوا ته راتول خلک ورو ورو له شول،

خلکو را موته وویل چی ولاړ شی، خوهغه خواب ورکړ:

تاسو ولاړ شی زه له دیوتا سره څه خبری کوم.

(۴)

بدهو سکډیو کورته ورساوه اوبیا خپل کورته راگرځیده چی هلته نژدی

دکلی څو تنه تیریدل او د دیوتا په باب یی خبری کولی.

یوه له بل نه پوښتنه وکړه:

مگر اوس را مو هلته څه کوی؟

بل خواب ورکړ:

ولی تاوانه وریدل چا وویل چی هغه په یوازی توب کی غواړی له دیوتا

تاسره څه خبری وکړی.

نورو په یوه غږ وویل:

له دیوتا سره خبری!!

- واوره دا څو څه لویه خبره نه ده.

دغه خلک په خبرو بوخت وو او تیر شول، بدهو تر ډیره په باران کې ولاړ
ؤ، بالاخره هغه پخپل زړه کې وویل:

دادروغ دی، دادروغ دی، اویا په منډه خپل کور ته ولاړ له هغه ځایه
یې تیر راواخیست اویا دهغې چوټرې په لور ولاړ.
بدهو دپپل دلویی ونی له لورې چوټرې ته ورو جگ شو او د ونې دتنې
له شانه یې چوټرې ته وکتل.

رامو له باران څخه یې پروا آموښه خوړل او پوستکي اوزرې یې د دېو
تامخې ته انبارول، هغه چې پر مړه خټه ام و خوړل بوت ته یې مخ
وروړاوه او ویی ویل:

- غوره دیوتا! نور می په خټه کې ځای نشته، تا ډېر خوړل دغه زړی
او پوستونه ستا دینې اشتها د ثبوت لپاره بس دی زه به یې خورم
او شهرت به ستا زیاتېږي خو ماته یوازې د آمو د خوړلو لپاره نه یې جوړ
کړی، د وینو د څښلو لپاره می جوړ کړی یې، د خپلو د پښمنانو د وینو،
زما د اولس د د پښمنانو د وینو او د پاچا هانو اولویو واکمنو د وینو لپاره
د بدهو غوندې ناپوهو او سکدو غوندې هوښیارانو. زما ښه دیوتا! زه
به دی په مخکې د وینو لښتی وبهم.

ستا د خوښې لپاره نه بلکې د خپلې خوښې لپاره، زه پوهیږم چې ستا
لپاره خوښې او غم هیڅ معنی نه لري، ته ډېره یې خو انسان له تانه دگټې
او چټولو په چل پوهیږی. اوس ما ښام کیدونکې دی زه درنه ځم.

رامو دا وویل له چوټرې څخه راګوز شو، خو څو گامه چې ولاړ بیرته یې

نه په هغو کی دومره جرئت نشته، که دی مات کړی هم پروا دی نه لرم، نور به جوړ کړم، ترڅو چی په غرونو کی ډبرې شته تر هغی به پردی لوړه چوټره تاته ورته کوم بوت دریدلی وی.

را موداوویل اوبیرته یی مخ واړاوه، گړندی گامونه یی واخیستل اوله چوټری څخه راکوز شو، دماښام څخه دشیپې په تیارو بدلیدلې باران هماغسې توند اوریده، بدهو خپ خپ دونی دتنی له شانه راووت پر چوټره کیناست او دپا تی آمو نو په خوړلوی پیل وکړ، یو آم لږ تروش و هغه یی د بوت پر مخ وروویشته اووی ویل:

را موبدماش ټول خواړه آمو نه خوړلی دی.

هغه له دیو تاسره درامو خبری اویدلی وی، دهغو الفاظ یی تکرارول اود آم دخوری شیري سره یی دزهر وگوت هم تیراوه: ددهو په څیر دناپوهانو اود سکدیو په څیر هوښیارانو وینی!

هغه تر ډیره پوری د آمو نو خوند وانه خیستلای شود تورو په برېښنا کی بی ددیو تاهیبتنا که څیره ولیده اورا جگ شو.

دوهم ځلی چی دبرېښنا رڼا شوه ده تیر را اوچت کړ او وړاندی ورغی، سره له دی چی فطرتاً زړور و زړه یی ودرزید.

چی توری بیا و برېښیدی ورسره جوخت ددهو تبرد بوت پر ورمیږو. نښت او پر چوټره دیوه درانه شی دغورځیدو غږ اوچت شو بدهو غوښتل وتښتی خو څه خیالی یی په ذهن کی وروگرځید اوتم شو، دتورو په رڼا کی یو ولیدل هم دده تاسه دده وینا کړه دده وینا کړه دده وینا کړه

ته وروغور غماوه له دی سره بیا توری ویرښیدی اودوریغو وپروونکی
 غرمبا پورته شوه، باران نور هم توند شو، دوریغو نوره گړزا دومره زوروره
 وه چی دی له ویری په غمکه کیناست، دتورو په برښنا کی بی پر
 سترگو تیاره راغله اوداسی بی احساس کړه لکه غمکه چی ریږدی.
 دېدهو په ذهن کی درامو دغه خبری چی که دیوتا خپه شونو مصیبت
 به راشی دوهمونو په پټه ورته په مخکی نڅیدلی، د شیشکو اودیوانو
 کیسی چی ده پری باور کړی ؤ دیوه زړور شپانه دژوند یو کمزوری اړخ
 ؤ.

ده دیوه خطرناک دښمن مقابلی ته خپل ټول توان اوزور په کار اچولی
 شوای غمکه بی یو وخت په تیاره کی خپله یوه وزه پیری گڼلی وه، وژلی
 بی وه خودی له هغه شیانو څخه ډیرویریده چی مخامخ نه را تلل بلکی
 په زړه کی پتیدل او پردماغ بی حمله کوله. د ډبري بوت بی دورخی لخوا
 ښه پلټلی اولیدلی ؤ اوماښام بی چی درامو خبری واوریدی نور هم ډاډه
 شوی ؤ خو که ده را مونه وای لیدلی چی ددغه وپروونکی بوت په مخکی
 بی آمونه خپول، دی به بی مخی ته نه ؤ ناست او په جرئت به بی آمونه
 نه وو خپولی. داویل به غلط وی چی که رامو په خپلو خبرو کی ددی
 بوت د ماتیدو اندیښنه نه وای ښودلی نو بدهو به پر هغو د حملی جرئت
 نه ؤ کړی، د سکډیو په باب درامو د نیت څخه د خبریدو نه وروسته که
 دېدهو په مخکی له دغی ډبري نه غر جوړ شوی وای هم ده به بی له ماتولو
 ددغه تیاره کړی د سکډیو د دغه له لاسه وده هر خط ته اوږه ورکولای

اصلي خطر لري شوی ؤ خو و همونه پاتې وو، و همونه چې په رڼا کې مخې ته نه دراتلل. او په تياره کې پر دماغ حمله راوړې د بدهو دسترگو په مېخ کې مارتير شوی ؤ خو ليکه يې پاتې وه، هغه له مار سره جنگيدلی شوای خود ومړه يې پر ځان باور نه ؤ چې له هسې ښې نه مار ورته جوړ نشي.

بدهو له ويري دکور په لور منډه واخيسته، دوهمونو شيشکي ورپسې وي، چې له لومړي چوټري نه را کوز شو پښه يې وښوئېده، پر مخې ولويد او څو گامه نور هم وښوئېد.

ملا يې معمولي وگرېده، د تورو په برېښنا کې يې يوه اوږده خړا وکتل. شاوخوا هيڅ نه وو، که وای نو خامخا به يې مقابلي ته را پورته شوی وو، برېښنا بيا و غلېده بدهو چيغې کړې وې ويل: بدمعاشه! په تيارو کې راپسې يې په رڼا کې مخې ته نه راغې!

هغه جگ شو بيا يې د منډې وهلو اراده وکړه خو ورپه ياد شول چې شيشکه هغوی نه پرېږدي چې تری وويريږي او منډه واخلي له دې سوچ سره ورو ورو روان شو بيا به يې هم چې دوه درې گامه واخستل يو غل به يې شاته وکتل، چې کلي ته ورسيد بدهو وليدل چې دکلي پراخې کوڅې پرويالو او خوړونو بدلي شوي دي. دې دخپل کور پر ځای نېغ د سکديو دکور په لور ورغی.

سیلاب

دسکدیو دخپری په یوه کونج کی خراغ بل و هلمته ورسره په یوه کټ شا
نتا او مادهو پراته وو، په دوهم کونج کی له دوو چپرکتونو څخه پریوه
سکدیو ناست و، دهغه په څیره کی دژوروسوچونو اوذهنی کشمکش
نخبی وی.

په دوهم کټ کنول پرېشانه ناسته وه او ده ته یی کتل.
کنول وپوښتل:

نن ته څه سوچونه کوی! دادیو تایی لاشه بلاوی؟

سکدیو کنول ته وکتل او ځواب یی ورکړ:

اوس ماد دیوتا په باب فکر نه کاوه، کنول تاته دی خپل وطن نه یاد پیری
؟

دسکدیو دی خبر و دکنول له مسترگو نه دماضی پرده پورته کړه او څو
شیبی په هغو غرونو، درو او ډنډونو کی ورکه شوه.

سکدیو بیا وویل:

کنول! ماته نن ستا وطن را یاد پیری، زه داسی فکر کوم چی په دلته
اوسېده مې دخپل عمر ډېره برخه هسې ضایع کړه.

وای.

هغه ډیر ښه خلک وو، دوی یوه پوځی لار ښود ته اړتیا درلوده، مابه په
خو میاشتو کی له دوی نه سپا هیان جوړ کړی وو دوی به می سره یو کړی
وو او دراجه د پوځونو په مخکی به می داوسپنی د دیوال په څیر درولی
وو.

کنول ته به بیا دخپل هیواد یوه ملکه وای اوزه به ستا د پوځ سرلښکر
وم. د ټولنی او کلتور لوی لوی پاچا هان به دی مقابلی ته را تلل او مابه
هغوی ته ماته ورکوله.

کنول په سادگی ځواب ورکړ:

کنول به دملکی په نامه دومره خوښه نه وای لکه اوس چی ستا
د خدمتگاری نوم ورپوری دی. که ته هلته تللی وای هم مابه په خوښی
نه وی پرینسی چی جگړی ته ولاړشی موږ به لری چیرته غرونو ته تللی
وو او یوه څپره به مو آباده کړی وای.

که اوس هم ستا اراده وی نو په هغو غرونو کی به داسی ځایونه وی چی د
پاچا پوځونه نه وی ور رسیدلی.

سکدیو وویل:

کنول! ښایی وضعه داسی راشی، چی موږ له دی ځایه تللو ته مجبور
شو مگر اوس هلته زما له څه شی سره مینه کیدای شی ستا اولس به
اوس دلور ذاتو د قانون له غلامی سره روږدی شوی وی، دوی به اوس هغه
څوک دیو تا گان گنی چی ددوی آزادی یی تری اخیستی وه.

ددوی وضعه به داسی واکمنی وایله چی داسی وایله:

کنول وویل: ما اوریدلی دی چی را موله لور ذاتوسره دجگری خیال لری؟

سکدیو خواب ورکر:

هغه تاپوه دی ددی کلیو د شپنو نارینه او بنځو ټول شمیر تر لسمو زرو زیات نه دی دی ددی خلکو په زور د پاچاهی خوبونه وینی.
- نن چی ته بهرته تللی وی دهغه میرمن دلته راغلی وه ماته بی ویل چی زه ملکه کیوم.

شاننا دڅپری په بل کونج کی په کټ کی را جگه شوه ویی ویل:
دشیشکی لورا

کنول او سکدیو وخنډل:

سکدیو تری وپوښتل:

لوری همدا اوس را ویننه شوی؟

پلار جانه ویده وم په خوب کی می دیوتا ولید و ویریدم.

- ویده شه لوری هغه شه دویری شی نه دی.

- بدهو کاکا ویل چی دهغه ژبه ډیره اوږده وی او ماشومان خوری:

- بدهو دروغ وایی ته ویده شه.

شاننا بیرته پر پوته خوڅه په خیال کی ورتیر شول بیرته را پورته شوه

اود ماد هو سرته کیناستله، وروی هغه ته وویل:

وروره! سهار به ددیو تالیدو ته ورځو.

مادهورا وینن شو سترگی یی ومښلی وی ویل: درومه شیشکی!

پلار جانه داسه خپ ته نه بریدی.

شانټا! دی ولی په تنگ کوی، که یی یوه څپیره ووهلی بیا به تر نیمی
شبی پوری ژاړی.

شانټا بیرته په خپل کټ پریوته او تر لږ څنډه پوری یی چټ ته کتل بیا
یی وویل:

موری! باران له کومه راځی؟

کنول چوپه وه خوماده هو هماغسی چی پروت ؤ خواب ورکړ:
له وریځو نه راځی نور له کومه راځی.

- وریځی له کومه راځی؟

- له غرونو نه.

- غرونه له کومه راځی؟

مادهو چوپ شو، شانټا له سکډیو نه پوښتنه وکړه:

پلار جان! غرونه له کومه ځایه راځی؟

کنول په غوسه شوه ویی ویل:

ستاله سر نه، اوس ویده شه که نه وهل خوری، شانټا سترگی پټی کړی

خولې څنډه وروسته یی بیا وویل:

مور جان!

کنول په توندی خواب ورکړ:

شه دی؟

- هیڅ هم نه

- چی هیڅ هم نه نوولی غږ راته کوی؟

به راشی، که د سیند او به هم را نشی موز دوزواو میرو لپاره مجبور یو
کومی غونډی ته وخیږو ما همدا اوس چی دوزو خپری ولیدی دننه ډیری
اوبه ورغلی دی، ډنډ هم ډک شوی دی او اوبه نوری زمونږ د کلیو په لور
راماتی دی.

ډنډ دنامه په اوریدو سکډیو ټکان وخور ویی ویل
ته اوس ډنډ له لوری راغلی یی؟

- وروره! هلته می تلوته څه اړتیا وه ته بهر ته ووزه پخپله وگوره،
د کلی کوڅی په ویاالو او خورونو بدلی شوی دی.
زما په گومان خوبه درامو، نتهواولکهو کلی اوبه ورسره یوسی، درامو
کلی تر ټولو ټیټ پروت دی، که دهغوی کلی اوبه یوسی نودی به وایی
چی دیو تا دچا د گناه سزا راځړه، دابه ونه وایی چی ما دخپلو دروغو سزا
ولیده.

سکډیو حیران شوی ویل:
څه ډول گناه؟

مدهو پریشان شو سکډیو ته یی وکتل، هغه یی چی جدی او غوسه
ولید پر خپل جرم دا اعتراف جرئت یی ونکړای شو، که ده د سکډیو پر
شونډو یوه پیکه موسکا لیدلی وای هم نودا اعتراف ورته گران نه و چی
ووایی:

ما هغه مصیبت ختم کړ او راغلم، خود سکډیو تیز نظر دده حوصله

کاکا هغه آم خوری؟

بدهو خواب ورکړ:

هغه یی نه خوری خورامو به یی و خوری اوزری او پوستکی به یی
دهغه مخی ته وغورځوی.

کتول و خندل، سکدیو هم و موسکل اووی ویل:

بدهو! ته اوس ډیر چالاک شوی یی، زه ویریدم چی ستا په سبب به څه
مصیبت کی را گیر نه شو.

سکدیو دغه خبره په خندا وکړه خو بدهو ونه زغملای شوه.

زړه یی ولوید، په ډکو سترگړی سکدیو ته وکتل او ویی ویل:

زما په سبب به تاسو څه مصیبت کی را گیر شی؟

وروره! ته ولی داسی نه وایی چی ورک شه چیرته په اوبو کی ډوب
شه.

- او هو! ته خو خپه شوی ماخو ستا ستاینه وکړه! بڼه اوس له شپیلی

راته وغږوه!

د شپیلی غږولو غوښتنی له بدهو څخه هر څه هیر کړل ویی ویل:

زما شپیلی خو په کور کی پاتی ده.

- شانتا دما دهو شپیلی ورکړه!

مادهو به دویده کیدو په وخت کی تل خپله شپیلی تر سر لاندی ایښودله.

شانتا ور جگه شوه چی شپیلی یی را اخیسته هغه یی په ورمیږه

شانتا ته ډیره شوخه شوی یی!

شانتا شپیلی بدهوته ورکړه اورا غله پر خپل ځای کیناستله، مادهو هم
پریوت خود شپیلی غړی چی پر غوړولگید راجگ شو او ویی ویل:
بدهو کاکا، بدهو کاکا

شپه تر نیمایی واوښته، مادهو، شانتا او کنول د شپیلی خوړو نغموته
خوب یوړل او ویده شول، د سکد یو پر سترگو هم خوب زور راوړ خونه یی
غوښتل چی د بدهو زړه مات کړی، رپیدونکی دیوه هم گل شوه او د بدهو
د شپیلی وروستی تالونه د باران په شرکنده ترانه کی ورک شول، هغه
وو یل:

وروره "دیوه مړه شوه زه نور څم".

سکد یو وو یل:

همدلته ویده شه. زه به له مادهو سره یو ځای ویده شم.

- نه وروره زه به دوزو احوال هم راسره واخلم، باران ونه درید تر سهاره
به د سیند اوبه خامخا راوخیژی.

بدهو داو ویل او جگ شو خود روازی ته نژدی ودرید د سکد یو خبره چی
تراوسه ده د څه ویلو جرئت نشو ورته کولی اوس تری پناه وه، د بدهو زړه
ودرزیده یی جرئت څخه یی کار واخیست ویی ویل: وروره!

- څه خبره ده بدهو!

د بدهو د زړه درزا گړندی شوه، الفاظ یی شونډه ته راغلل او ودریدل:

ماشومانو اونارینه و چیغی اوفر یادونه و اوریدل، هغه را جگ شو کنول
بی راویننه کړه اووی ویل:

کنول! لکه چی اوبه را غلی، ما دهو اوشانتا را جگ کړه بنای تیښتی
ته اړ شو.

کنول چی راجگه شوه او پښی یی له بستری نه بهر کیښودی و ویریده
وی ویل:

اوبه خوزموړ دکور دننه هم را غلی دی وړی لمدی شوی دی
دادوړیو په باب داندیننی وخت نه دی زموړ کور دیر په جگه دی، که
دلته اوبه را غلی وی نو مطلب یی دادی چی شاوخوا شپری به سیلاب
ورسره وړی وی.

سکد یو بهر په انگر کی دڅارویو د پښو غړ واورید په بیر ه را جگ شو
دروازه یی وازه کړه، بدهو دری خره په منده ورسره راوستی وو، هغه په
زوره وویل:

وروره! بیر ه کوه سیند را پورته شوی دی، خلک د غونډیو په لور
تښتی، ته په بیر ه سامان پر خرو بار کړه زه به وزی یوه لوړڅای ته ورسوم
او بیرته به راشم بدهو داوویل اود سکد یو دڅواب په انتظار نه شو او په
منده بیرته بهر ته ووت.

(۲)

سهار وختی سکد یو، بدهو اود دوی بال بچ له کلی نه نژدی یو میل او

داسمان پر تتر ده پورب او پچهم ۱۱» پرافق دخپرو شویو تور و وریځو په منع کی د سپینو وریځو یوه نسبتاً نری نقاب لاندی په ډول ډول رنگونو وریځی د لویدیځ څخه ختیځ لوری ته خوځیدلی وی، داسی ښکاریده چی د سمندرونو واکمن چی خپل پوځ یی د همالیی پر عظمت او سپیڅلتیا دخپلو خزانو او شتمنیو د شیندلو لپاره رااستولی ؤ دخپلی شتمنی یوه برخه یی ساتلی وه او د پنجاب پراخو میدانونو ته یی مخه کړی ده.

د راوی سیند په میلونو میلونو اوږود غزیدلی ؤ، اوبه هماغسی را پورته کیدلی په کلیو کی دبانس او درگو څپری نه تر سترگو کیدی. ځای ځای د خټینو کورونو د بوالونه داوبو نه راوتلی ښکاریدل. چی هغه هم ورو ورو نریدل اود اوبو په غیږه کی ورکیدل.

شاوخوا د پنځو له ژړا او فریاد څخه ښکاریدله چی د شاوخوا کلیو څخه خلک پوره اوسلامت نه ووراوتلی، دغه وړوکی غونډی اوس دیوه لوی ډنډ وړو کوټاپو گانو ته ورته دی، د سیلاب زیاتیدو دهغو ترمنځ د تلور اتلو لاری هم بندی کړی وی.

سکدیو څو ځله دی ته چمتو شو چی په اوبو کی په لامبو پوری وزی او شاوخوا خلکو ته ورشی او تسلی ورکړی، خو کنول او بدهوبه را ایسار کړ، بدهوبه په وار وار ورته ویل:

وروره! دومره لری په لامبو تیریدل آسانه نه دی، او دا ټول ناپوهان زموږ د ښمنان دی موږ باید له هغوی سره هڅاړیک ونه کړو. اوبه

ددوی دښمنان کیدای شی ،خودکنول زاریواو دسیلاب مخ پرزیاتیدو
 اوبودی دخپلو ارادوله عملی کولونه را ايسارکړی ؤ.
 دسکديو دا اراده هم نه وه چی له نور و خلکو څخه دی بیل په یوه لوره
 وخیژی اوځای دی ونیسی ، خودشپې مهال چی کله بدهو څاروی
 ورسره راوستل اوله کلی را ووت نو په لاره کی یی څو لوری پریښودی
 اودځان لپاره یی داسی یو ځای غوره کړ چی دبل چادورتلو گومان نه
 کیده ، دشپې مهال زیاترو شپنو دنوی دیوتا نسبتاً لوی او اوچتی
 غونډی ته مخه وکړه ، ځینو هڅه وکړه چی بدهو هم ورسره یوځای
 صفا اتکار وکړ او ورته ویی وبل چی نه زه له تاسو سره ځم اونه به تاسو
 زموږ سره ځی.

(۳)

شانتا اومادهو له سکديو بدهو اوکنول څخه لږ لری یوه څنگ ته ناست
 وواو دخپو کورونه یی جوړ ول ، مادهودا سمان په لور وکتل اوویی ویل:
 شانتا! وگوره وریځی تښتی ، دوی به اوس خپلو خپلو کورونو ته ولاړ
 ی شی اولی څنډ وروسته به لمر راوخیژی.
 شانتا دسر له خوځولو سره ځواب ورکړ.

نه وروره! دابه اوس میړی ، پسونه وزی اوغوايان اومینې شی
 اولویو لویو ډنډونو ته به مخه کړی هلته به اوبه وڅښی بېرته به راشی

- په لوړو لوړو ونو به وخیژو.

- زموږ پسونه اووزی به څه کوی؟

شانتا په سوچونو کی شوه، خولې غنډ وروسته یی خواب ورکړ:

موږ به په ونو نه خیژو غرونو ته به ولاړ شو، بد هو کاکا ویل غرله ونو

نه ډیر جگ وی مادهوتا غرلیدلی دی؟

- نه!

- بد هو کاکا ویل چی ما غرلیدلی دی، هلته په ځمکه کی سوری وی

چی تل یخی، خوری اورنی اوبه تری بهیږی، دهغو شوکی وریځو ته

ډیری نژدی وی، که موږ هلته ولاړ و له وریځو سره به لوی کوو،

ډاډیږی گړندی زغلی، هلته به خلک پردی سپارلی کوی.

مادهو آسمان ته وکتل اووی ویل:

زه به هم هلته ولاړ شم او په وریځو به سپارلی کوم.

- زه هم . . .

- نه ته نه، نجونی پر وریځو سپرلی نه کوی.

ډایی وویل بیایی بد هو ته وکتل اووی ویل:

بد هو کاکا! زه غره ته ځم پر وریځو به سپریم، ته هم راسره ځی که

نه؟

- هوکی بچی! موږ دلته نه پاتی کیږو.

مادهو سکډیو او کنول ته وکتل اووی ویل:

مورجانی تا غریب دلی دی؟

کنول د خواب ورکولو پرځای سکدیر ته وکتل اوسترگی یی رادکی شوی.

مادهوبیا وویل:

مورجانی تا غرنه دی لیدلی؟

- زوی جانہ! زه غرونو ته نژدی زیږیدلی یم.

- هلته له ځمکې څخه اوبه راخوتیږی؟

- هوکی!

- نو زه به خامخا هلته ځم، کنول بیا سکدیر ته وکتل.

سکدیر وویل:

کنول مور به هلته ولاړ شو.

مادهو دهغه تر پښو لاسونه ورتاو کړل ویی ویل:

پلار جانہ مور به کله هلته څو؟

- چی کله اوبه ښکته شی.

کنول وویل:

مگر که هلته ستا د پښمن و نوبیا؟

- اوس مور څوک پیژندلی شی، ستا قوم به دا گومان هم ونکړی چی

ته ددوی د سردار لوری، اوس که دراجه پوځیان هم هلته وی نو دا گومان

به هم ونکړی چی یو وخت زه ددوی د پوځ لوی سالار وم، کنول مور به

خامخا هلته څو.

ده په هغه لوړه غونډې د خلکو د گڼې گونې یو څرک لیدای شوای ، له دومره لری څخه ده دهغوی غږونه نشو اوریدای ، بیایې هم دا احساسوله چی هغوی ټول دده لوری ته راگوری اودده په باب خبری کوی. دده دغه وهم غلط هم نه ؤ ، دنوی دیوتا نما نځونکیو ته دهغه د سرور کیدو سبب معلوم شوی ؤ.

دیدهو زیاتو کلیوالو شپږو دده تیر پیژندلی ؤ چی دشپې مهال له وار خطایې څخه ده په چوتره پریښی ؤ. دوی دخپلو بریادیو ټوله پړه دبدهو پر سرور غورځوله او هېڅوک داسی نه وو چی ددی بوت د ماتوونکی غوښو شکولو ته چمتو نه وی خو رامو دخپلو تودو او احساساتی وینا و په واسطه دا ثابته کړی وه چی ستاسو اصلی دښمن بدهو نه بلکی سکدیو دی بدهو یو بی عقله انسان دی هغه پخپله اراده دا کار نشی کولای.

بدهو به داسی کار ته خامخا سکدیو هڅولی وی سکدیو دلور ذاتو څخه دی زموږ نیکی هغه زموږ ورور نشی کولی.

هغه نه غواړی چی موږ داسی دیوتا ولرو چی مرسته راسره وکړی ترڅو موږ پر مختگ وکړو ، خپل له لاسه ورکړی حقوق بیرته ترلاسه کړو اود قانون او ټولنی له خاوندانو سره برابر شو ، هغه د دښمن جاسوس دی ، دلور ذاتو ټولنی به له دی ویره درلوده چی موږ په کوم وخت دکوم زورور دیوتا په مرسته ددوی پر خلاف دریږو. ځکه یی ډیر کلونه دمخه خپل جاسوس زموږ منځ ته راواستاوه.

پر مورو دامصیبت څکه را غلی دی چی له دیوتا سره بدسلوک شوی
دی، کومی بنځی ماشومان اوسری چی دوب شوی دی، د هغوی دوینو
پور پرسکدبو دی، تاسو ټول ډیر ناپوهان یاست، زما باوردی چی له ده
څخه به بدل وانځلی خو دیوتا خپل بدل اځلی او خامخا به یی اځلی.
دیوتا مری نه بڼه بدلوی، زما باوردی چی زموږ دیوتا به یوه ورځ بیرته
په بدله بڼه راشی، سکدبو دهغه له غضب څخه ځان نشی ژغورلی، هغه
گناه کړی ده سزایی باید وگالی.

(۱)

ما ښام مهال آسمان شین شوی ؤ، لمر داورد سگړوتی په څیر بدل شوی
ؤ، د شفق سرخی داوبو تر تل پوری داوردیوی لږزیدونکی ستنی په څیر
ښکاریده، بیا ډوبیدونکی د لمر سترگی پراویو تندی کیښود اود اور ځلی
د اوبو پر مخ خپور اودوینو پر سمندر بدل شو.
بالاخره دکایناتو دمحفل دیوه په پردو کی پته شوه اود ځمکی پر مخ
دڅپگان توری تیاری وغوړیدی.
خو پراسمان دیوه لمر له مشال څخه دمحر و میدو په بدل کی دستوریو په
زرگونو دیوی بلی شوی.

دشپی دیوی برخی له تیریدو وروسته دختیځ دیوی غونډی له شا څخه
دتی رڼا وړانگی راپورته شوی او پراسمان دنیمی دایری په بڼه خپری
شوی، اولر څنډ وروسته دغره په څوکه دسپو ږمی سپین تاج وځلید.
بدهو دورځی لخوا دغونډی په شاوخوا کی په اوبو کی ددوبو اغزنوونو
وچې څانگې داتولې کړی وی او بڼه کافی خس یی برابر کړی وو، خو

دورځی په اوږدو کی وزی دغونډی په څوکه په وېشو کی خریدلی خو
مړی نه شوی، بیا هم دهغولیکه شیدی ددوی لپاره بس وی شانتا
اومادو یوازی دشیدو پر څښلو تسلی نه کوله شانتا دمادهو په غور کی
ورو څه وویل اوهغه داویو څښلو په پلمه بوی خواته ولاړ لږ ځنډ وروسته
بیرته راغی اوله شانتا سره نژدی کیناست، شانتا چی دهغه موتی بند
ولیدل دموسکا په مطلب یی وپوهیده اوورجگه شوه دواړه لاسونه یی
مادهو ته وروغځول مادهو بدو ته وکتل ویی ویل:

کاکا! بیا یی شانتا په لاسو کی د دوریجو ډک موتی ورپرانیستل.
لږ ځنډ وروسته بدو دخبرونه ناڅا په چوپ شو او ویی ویل:
تاسو څه کوی؟

دواړو خولی بندی کړی او بدو ته یی وکتل.
شانتا ورته شوه په غور کی یی ورته وویل:
کاکا خوله دی وازه کړه!

بدو خوله خلاصه کړه او شانتا په بیرته شو دانی وریجی په خوله کی
ورو اچولی.

بدو وویل:

هی لیونی او بیا چوپ شو، بیا دری واپرو اومی وریجی ژوولی.
هریوه چی خپله خپله برخه خلاصه کړه او ټولو یو بل ته وکتل.

مادهو وویل:

کاکا جانه! نوری راوړم. بیا ورجگ شو اودکتوی څنگ ته کیناست خو
لپی وریجی یی په لمن کی راواچولی او بیرته راغی دبدو ترڅنگ

درامو کسات

دشپي په دريمه برخه کې دکنول درد ناکی چينغی بدهوله خوبه
 راوینن کړ، هغه سترگی مېنلی اوله غایه راجگ شو، په ویره یی یوې
 اوبلی خواته وکتل، خو گامه لری کنول د سکډیو پر سینه سرایینی و
 او پر مخی پرته وه، ده دغه کریغه هسی خپل وهم و باله او غوښتل یی
 چی بیرته پریوزی چی دسکډیو دزگیروی غږی واورید.
 بدهو په وارخطایی وویل:

وروره!

سکډیو دغواب پرځای ورو خپل لاس راپورته کړ یوه شیبه یی لاس په
 هوا کی و او بیا دغوښودوی بی روحه توتی په خیر بیرته لاندی ولوید،
 بدهو وارخطا شو چیغی یی کړی:

وروره! وروره!! اودسکډیو په لوری یی منډه ورواخیسته، چی نژدی
 ورغی یوه ویروونکی ننډاره یی ولیده چی وینی یی په رگونو کی یخی
 ودریدی.

دسکډیو له سره څخه وینو داری وهلی. دکنول بومت چی دسکډیو

نه، نه داسی نشی کیدای، زه هسی خوب وینم، داسی نشی کیدای!!
خودسهار دتازه هوا ټپو یی په خوشیو کی د بدن ټول حواس راوینن
کړل، په دردناکه لهجه یی وویل:

وروره! بیا د سکدو ترڅنگ کیناست، چی دسکدو د لاس له خوځولو
اوده ته په غږونو ستیری اوما یوس شونو بیا یی د کنول متی په خپلو
مزو ټولاسونو و خوځولی او غږونه یی پری وکړل:
خوری! خوری!!

شاننا او مادهو هم وارخطا راغلل او په چیغو یی ددوی ترڅنگ ژړل.
کنول له خوځله ژوری ساه اخستو وروسته سترگی وغړولی بدهو په
دیره ناکراری تری وپوښتل:

خوری! داڅه وشول ووايه زما په ورورڅه وشول؟
کنول ترڅه ځنډه بدهو ته حیران حیران کتل بیا یی په رگونو یوه غیر
معمولی لړزه راغله او د برینا په خیر گړندی راپورته شوه داوبو غاړی ته
ورکوزه شوه بدهو هم ورپسی و دی وویل:

هغه درومی! خوزه یی نه پریرم زه دسکدو بدل اخلم، هغه بیا په منډه
راغله او سرته راوختله بدهو په خیر او بو ته وکتل هلته یی له ځنډی لږ
لری خو غیدونکی شی ولیدل، لړزه یی گواهی ورکړه چی رامو دی.
لږ ځنډ وروسته کنول بیرته راغله او په لاس کی یی دسکدو توره وه
چی له نن نه خو کاله وړاندی ده ته رام داس ورکړی وه، کنول چی داوبو
ځنډی ته، غله یی کی کتل...

په تش لاس بی په اوبو کی ورتوب کړل.

هغه بی پایه ځواک چی دکسات جذبی دکنول په زړه کی را پیدا کړی ؤ
ناڅا په رخصت شو، چی بیرته پاس وختله د ما دهواوشانتا کریږوی
زړه ولرزاوه.

پر خپلو پښو بی له زغم نه زیات بوج احساس کړ، دی دخپل میره
دکسات لپاره له مرگ اوژونده بی پروا دتوبن څپو ته ځان
ورغورځولی شوای خودخپل ژوند دیوه بی چی ترسترگو لاندی په
چوپیدو لیدله چوپ پاتی کیدل ورته یولوی از موپس ز، دا دخپل
ژوند له یوه ډیرستر غموونکی حقیقت سره دمخ کیدو نه وړاندی ځانته
په دروغو دتسلی لپاره څو ځلی په تلوکی ودریده، سرتربایه دبی کسی
تصویر شوه آسمان ته بی مخ وړاوه اوپخپل کمزوری غږی وویل:

ای ستر او عادل ذاتا زما ژوند ده ته وروبخښه، په دی بی رحمه نری
کی زما بچیان ترمازیات ده ته اړتیا لری.

له دی الفاظو سره دکنول له سترگوداوبڼکو چینی راوختییدی .
ځلیدونکی سپوږمی اوستوری بی له سترگو ورک شول . ورو ورو
دسکدیو په لوری ورغله، ماد هواوشانتا په ژراورغلل اوددی ترپښو
بی لاسونه راوخرخول، مورولی بی یو ځل بیا په میرو رگونو کی دژوند
ساه پوکره.

په مینه بی اولادونه بوی خوا ته کړل سکدیو ته نژدی کیناستله او دهغه

سرس به غږ کړ ونیو.

دهغه له سرڅخه وینی ولی بهیری؟!

-بچی! ته په منډه په کتوی کی اوبه راوړه!

مادهو شانتا ته وکتل او ویی ویل:

شانتا ته هم راسره راځه!

مادهو او شانتا اوبه راوړی، کنول دیر په زحمت د سکد یو په غاښونو کی گوتی ورکړی او خوله یی پری وازه کړه، مادهو یی داوبو کتو پر خوله ورکیښوده، د څو غوړ په اوبوله تیرولو نه وروسته سکد یو سترگی وغړولی او یو پر بل پسې یی مادهو، شانتا او کنول ته وکتل ویی پوښتل: بدهو چیرته دی؟

کنول احساس کړه چی دستراو عدل خوښوونکی څواک په مخکی یی دعابی اغیزی نه ده په تسلی یی ورته وویل:

ستا سرمعمولی زخمی دی، بدهو به اوس راشی، همدا اوس ستا په دښمن پسې ورغی، سکد یو بیله دی چی څه وواپی سترگی یی پتی کړی.

کنول مادرته وویل: بچی! لږ دی دپلار سرته تکیه ورکړه، زه به پتی پری وټرم، مادهو په دواړو لاسو د سکد یو سترکیه کړ او کنول دهغه دپگړی یوه برخه راغوڅه کړه او پرسری پتی وروترله، بیای یی سر په غیږکی کیښود او کیناستله، سکد یو بیا سترگی وغړولی او ویی ویل:

کنول! بیا یی بدهو ناوخته شی، هغه ته ووايه چی زه می خپل اولادونه

تاته هغه غرونه ښکاری!... هغه غرونه!
 بیا د سکدیو په سترگو کی اوښکی را غلی.
 کنول وویل:

ته داسی خبری مه کوه، ته به روغ شی، له مور سره به یوځای ولاړ شی.
 سکدیو څه ځواب ورنکړ ماد هواوشانتا ته یی وکتل اودواړه لاسونه
 یی وغځول دهغوی سرونه یی پر خپل تهر پوری کلک کړل بیا یی
 سترگی پتی کړی په کمزوری اوی سیکه غیری وویل:
 ای ستر او عادل ذاته! ته ددوی ساتندوی شی.
 ستا څخه پرته په دنیا کی ددوی هېڅوک هم نشته.... هېڅوک یی
 شته. د سکدیو شونډی هماغسی رپیدلی، خود کمزوری په سبب یی
 غړنه اوریدل کیده.

دسهار دنخبو له رابریدونه وړاندی سکدیو څوځلی سترگی وغړولی
 او څو بی معنی خبری یی ترخولی ووتی.
 وروسته بیا په وار وار بی هوښی پری را تلله، او کنول به دما د هو په
 مرسته هرځل اوبه ورځنبلی اود را په خود کولو هڅه یی کوله.

(۲)

بدهو په شپنو کی غوره لامبوزن بلل کیده، هغه څوکاله پخوا له یوه
 شپانه څخه دبرسات په موسم کی پرسیند دپوری وتلو په شرط کی دوی
 وزی گتلی وی، رامو باوری وچی هغه به د سکدیو مرگ په چوپتیا ونه
 زغملاي شی.

پراته وو

چی ددوارو ترمنځ پسونه او وزی پندې وی.

رامو ته دا اسانه ښکاره نه شوه چی پر یوه حمله وکړی اویا سمدستی بل ته ځان ورسوی، ده پرېکړه وکړه چی د یوه په تپې کیدو که بل راوینن نه شو نو دواړه به وژنی، که نه په یوه به مرګونی گوزار کوی اود تیښتی لاره به نیسی، هغه داهم احساس کړه چی له سکدېو څخه وروسته به بدهو دومره خطرناک نه وی څومره چی د بدهو نه وروسته سکدېو کیدای شی. بدهو ناپوه دی، خوشکدېو دمقابلې وړدی د بدهو له کسات نه د ځان ژغورلو امکان شته خود سکدېو د کسات له تصور نه دده زړه په لرزه شو.

د سکدېو پرسر د تیر گوزار کنول راویننه کړه او دهغی وپروونکی کړیوی درامو حواس اوفکر له کاره واېستل.

ده دواړو خطایی په حالت کی تېریا را پورته کړ خو په هغه خلکو کی د ښځی وژل یو داسی کار ؤ چی درامو غوندی انسان ضمیر هم ونه زغملاي شوی، کنول دخپل تپې میړه پر سینه سرور کینود اوبی سده شوه اورا مو تېرو غورځاوه اویو ته بی ورتوپ کړل.

هغه تر لږ څنډه په خپل ټول توان لامبو ووهله، له غونډی نه نژدی پنځوس گزه لری بی چی شاته را وکتل څوک بی ورپسی ترسترګو نه شول، دا ده شو او آرام بی لامبو ووهله، کله چی بدهو په اویو کی ورتوپ کړل نورامو ښه لری تلل ؤ.

شو، دده باورؤ چی که په تول توان لامبو ووهی نورامو به ډیر زړه لاتدی کړی، خو هغه پردی هم وپریده چی که رامو دی ولیده نو سیده دیوی غونډی پرځای به چیرته شاوخوا په کومه بله وړوکی غونډی کی پټ شی.

چی هلته راغلی پناه راوړونکی به یی ملاتړ وکړی ځکه خوده له خپلی خولی پرته نور تول بدن په اوبو کی پټ ساته اورا ماته یی ددی شک ځای نه پرېښود چی څوک ورپسی دی.

له وړوکیو وړوکیو غونډیو نه چی تیر شول بدهو وپوهیده چی رامو نور له لویی غونډی پرته بل لور ته مخه نشی کولی نو غږ یی پری وکړ:

بدماشه ودریږه! بیا یی په خپل تول توان اوبه څیری کړی اودرامو په لور ورغ

را ښیر چالاکه ؤ، خو چی نه لری کیدونکی بلایی مخی ته ولیده دیوی گیدړی دمکراوهوښیاری پرځای یی دیوه څیروونکی ځناور دپربکړی له ځواک څخه کار اخیستل غوره وبلل، ددیوتا غونډی چی دده وروستی دپناه ځای ؤ تراوسه ډیر لری ؤ، که هغه لوړه را نژدی وای نو دبدهو غونډی زیر ورسپری په وړاندی به یی د خپلی سربازی دازموینی پرځای تیښته ډیره هوښیاری بلله، خواوس له مقابلی پرته بله لاره نه وه ارامو غوښتل دخپل لور قد نه گټه اوچته کړی او په نسبتاً لږ وژورو اوبو کی یی دپښو ټینگولو اراده وکړه خو دبدهو گړندیتوب چی هغه ته

ته بی وکتل ، بدهو چی وړلند شو ودرید ساه نیولی یی وویل:
را مو ته نور نشی تلای.

را مو زرو پوهیده چی د بدهو ساه سوغیدلی ده او غواړی چی دمه جوړه
اوبیا حمله وکړی ځکه ده داموقع ورنکړه او په دواړو لاسونو یی اوبه
څیری کړی وړاندی ورغی او هڅه یی وکړه چی بدهو ترستونی ونیسی
اوساه یی وړینده کړی.

خو بدهو ناڅاپه غوټه ووهله ، را مو اندیښمن شولایی داوېو څپو ته
کتل چی ترشایی د بدهو سرله اوېو راووت ، له دی سره جوخت یی را مو
دسرتروینستانو ونیو اوبیا دواړه په اوبو کی ډوب شول.

(۳)

شانتا بدهو ولید چی پر لوره ورختلو ویی ویل:
مور جانی! کاکارا غی.

سکدېو د بدهو د نامه په اوریدو سترگی وغړولی. بدهو په منډه نژدی
ورغی او نژدی ورته کیناستلو ویی ویل:
وروره! وروره!

سکدېو بېله دی چی څه ووايي پر هغه یی سترگی ښخی کړی.
بدهو ته چی تر نن پوری سکدېو درعب ، جلال او خپلواکی یوه مجسمه
ښکاریده دهغه د غمجنو کتو تاب یی را نه وړ ، په سترگو کی یی
اوښکی راوختیدی او په ژړه غونی غږیی وویل:
وروره! چورت مه ووهه ډیر زړه روغ رمت شی.

دسکدېو پر شونډو پوه دردناکه موسکارا وغورږېده او له بدهو څخه یې
 نظر آسمان لوری ته کړ، ستوری ورو ورو دسهار په رڼا کې ورکېدل،
 د سپوږمۍ رڼا هم ورو ورو پیکه کېدله، دسکدېو په بې روحه رگونو کې
 ناڅا په لړزه پیدا شوه اولاسونه او پښې یې وخوځېدل په سترگو کې
 یې ویروونکې رڼه وځلېده، په ناکراري یې ساه واخیستله،
 مادهو، شانتا، کنول او بدهو ته یې وکتل بیا یې درې ځلې کنول ته غږ
 وکړ او غږ یې خپ شو، له سترگو داوښکو چینی راخوتیدې او له پوی
 اوږدې ساه سره دسکدېو د ژوند د یوه دتل لپاره مړه شوه، کنول د شانتا
 مادهو او بدهو د موجودیت له احساسولو پرته د لیونیو په څیر د هغه
 سترگی شونډې او تندي ښکلول.

دوهمه برخه

دهغه په مخ کې د آزادۍ او خوښۍ هغه دنیا وه، چې په اوبو کې
یې خپې راپورته کیدی، گلان غوړیدل ونو د شمال په خپو کې
تالونه خوړل... هلته چې ژوند له خپلو ټولو رنگینو او ښکلاوو
سره موجود ؤ.

... هغه د بې وسۍ په حالت کې آسمان ته وکتل او ویی ویل:

خدایه! تا هغه ټیټ ذاتی ولی پیدا کړ؟

او چې هغه دی ټیټ ذاتی پیدا کړی ؤ نوزده دی ولی په لور ذاتو

کې پیدا کړم؟

خپل وطن

خو ورځی له یوی او بلی خوا سرگردانی وروسته کنول دبپاس سیند
ولید، پنځه ورځی د سیند پر غاړه له مزله وروسته یی پر بله غاړه دخپل
پلرنی وطن هغه سمسوری غونډی لیدلی چی تر اوږدی مودی پوری یی
د تهذیب او ناپوهی تر منځ دبیلگون کرنی حیثیت درلود. چی دهغو په
سبب ډیر کلونه د آزادو قبایلو څپری د برهمنی ټولنی دکسات له اور څخه
خونډی پاتی وی.

له راوی څخه تر بیاس پوری کنول په لاره کی ډیر کلی او ښارونه لیدلی
وو. هغه ښارونه چی پر لوړو مانیو یی د ټولنی دبچیانو د عظمت بیرغونه
رپیدل، او هغه کلی چی د تیټ ذاتو په کمتری او ذلت یی اعتراف کاوه.
په ښارونو کی داوسیدونکیو انسانانو په باب کنول ډیر څه اوریدلی وو،
بدهو څخه له کنول او سکد یو سره په یو ځای اوسیدو او څه ډرامو دکیسو له
اوریدو څخه پردی پوره عقیده پیدا کړی وه چی دانسانیت ډیری بد مرغی
په دغو لوړو مانیو کی پالل کیږی. ځکه خوبه یی چی کوم ښار ولید نو له

وه، یو ماښام دوی یوه کلی ته ورسیدل. بدهو له خرونه بارونه لری کړل او ماشومان یی کنول ته پرېښودل، پخپله داور راوړو لپاره کلی ته ولاړ. په کلی کی ده د درگو دخپرو پرځای ټکلی کورونه ولیدل.

ناڅاپه یی دیوه کور له منځه چی دروازه یی خلاصه وه دناقوس او زنگونو غږونه واوریدل.

بدهو داندېښنی په حالت کی دننه ور وکتل. ددیوی په رڼا کی یی دیوی توری دبری بوت ولید، بدهو بیرته پر شا راوتښتید چی کنول ته رالاند شو، ساه نیولی یی وویل:

زه هم حیران وم چی دلته داسی کورونه له کومه شول.
څه خوری چی دلته تم کیدل دبر خطرناک دی، که چا ولیدو نو مصیبت به جوړ شی.

هغه په بیرته سامان بیرته پر خروبار کړ او له کلی نه یو میل لری یی دمه وکړه. تردی وروسته بدهو کوم کلی ته له ننوتلو نه وړاندی لومړی دا لیدل چی هلته لا د درگو خپری دی او که نه دخټو کورونه.

تیمپ ذاتو بدهو او کنول مساپر گڼل او په دیر اخلاص به ورسره مخ کیدل. داور پرځای به یی دوی ته دپخو خوړو په ورکولو ټینگار کاوه. دوی به یی دی ته مجبورول چی کورونو ته یی ورشی او شپې ورسره تیری کړی.

بدهو ددوی دا ټول عادتونه خوښول، خودشپې لخوا به یی چی له هغوی نه ددیوی او دیوتا په باب حیرانوونکی کیسی اوریدلی نوویه ویریده او تری جگ به شو.

ده دا پریکړه کړی وه چی بیا به دکوم تپت ذاتی کړه هم شپه نه کوی.
 کله کله به هغه په تلو تلو کی اندیښمن ودرید او کنول ته به یی وویل:
 زه ویریریم چی هغو خلکو ته هم د دیوتا گانو ناروغی نه وی رارسیدلی.
 د بدهو لخوا کله کله ددغسی اندیښنی ښکار ولوبه کنول هم پریشانه کړه
 او په خپل زړه کی به پردی پوښتنو مجبوره شوه چی زه چیرته ځم؟ هلته به
 زما لپاره څه شی وی؟
 خو لږ وروسته به یی پروایی پری غلبه وکړه او بدهو به داسی احساسوله چی
 کنول دنیم بیداری نه وروسته په لټ واوښته او په درانه خوب ویده شوه.
 که به بدهو په وار وار کومه خبره تکراروله نو دی به حیرانی سترگی ور
 واړولی چی بیا به یی لږ او ډیره پاتی ځلا داوښکو تر پردو لاندی پټه شوه.
 پر کنول داسی حالت غلبه کړی وه چی پر یوه انسان د بیوسی او مایوسی
 د بیساری څپي له راتلو وروسته راځی. چی له یوه ژوندی انسان څخه
 بالاخره د ډبري بوت جوړ کړی.
 دی ته پرله پسې څپگان یو سکون او آرامی وربخښلی وه. ددی په زړه
 کی چی دغم په وروستی تل کی بی غوتی وهلی نور د ژوند په باب
 د فکر هېڅ پاتی نه وو.
 بدهو به په وار وار هڅه کوله چی دا پر خړه سپره شی.
 خو هغی به پر پلي مزله ټینگار کاوه. دخپل هدف او منزل په لور به یی کله
 گامونه چټک او کله سست شول خو دا توان یی نه درلود چی ودریری.

د سیند گومان کوی او هغه لوری ته مندی وروهي. لوټ شوی سوداگر په هر تیاره غار کی دخپلو جواهرو خیال کوی.

کنول ته ماضی خوب ښکارېده او اوس یی تعبیرونه ورته پیدا کول. کله کله به یی دا په خیال کی وروگرځیدل چی سکدیو مړ شوی نه دی. دی لکه چی دا هر څه په خوب کی لیدلی وی. خو چی ما د هو، شانتا او بد هو به یی ورسره یو ځای ولیدل په وار خطایی به یی له بد هو نه پوښتنه وکړه:

وروره! هغه رښتیا مړ شوی دی؟

بد هو به یوه شیبه مخ راوگرځاوه او د مایوسی او خپګان تیاری مجسمی ته به یی وکتل او درېدونکیو شونډو نه راوتونکی غږ به یی را قاپو کاوه، وبل به یی:

کنول خوری! اوس موږ له صبر پرته نور څه کولای شو؟

د کنول په څیر بد هو ته هم د سکدیو مرګ د ژوند مفهوم بدل کړی ؤ.

لمر هر سهار په خپل پخوانی شان او شوکت راختو. ستوری هر ماښام راښکاره کیدل. سپوږمۍ هره شیبه خپله بڼه بدلوله، ونی همغسۍ ولاړی وی. په قضا کی د پخوا په څیر مارغان په الوتلو وو. دبیا س څپو له راوی سره هیڅ توپیر نه درلود.

خو بد هو داسی گنله چی په دی کایناتو کی یوه داسی خلا پیدا شوی ده چی بیا به ډکه نشی.

د ژوندون د نغمی هغه تار چی په هر خوځښت او ترنگ کی یی د بد هو

بدهو ته خپله ساه بنده ښکاریدله. د ډیر درانه غم له زوره یی غوښتل چی
ښی کریغی و کړی او دخپل زړه بوج سپک کړی.

خوهغه توپان به چی له زړه نه د درد ناکو چیغو په ښه راپورته شو تر
شونډو پوری به یی چی رارسیده په سویو اسویلیو او آهونو به بدل شو.

کله کله دکنول او ماشومانو خیال دی پر شونډو چوپړلو مجبور کړ او د
اور هغو لمبی چی له زړه به یی راپورته شوی وی په اوبو به بدلی شوی او د
سترگوله لاری به بهیدلی. د آسمان له ستوریو پرته چی په وار واری
دبدهو ډکی سترگی لیدلی وی د خاورو دهغو ذرو نه پرته چی په وار واری
داوښکو غمی ور خڅولی وویل چاته دا معلومه نه وه چی دده په وړوکی
دنیاگی کی څه ډول توپانونه را الوتلی دی.

دکنول غوړونه دده له اسویلیو سره او سترگی یی دده د اوښکو له لیدو
سره نا آشنا وی. دهغی په گومان بدهو یو نارینه ؤ، یو داسی میره چی
دژوند دهر توپان مقابله یی کولی شوی.

یوازی یوه شپه کله چی دوی د سیند پر غاړه ویده وو او کنول دپخوا په
خیر پرته وه او داسمان ستوریو ته یی کتل دی له بدهو نه چی هلته نژدی په
ریگونو کی پرمخی پروت ؤ، واوریدل:

وروره! ته چیرته یی؟ او بیا یی تر ډیره دهغه سلگی اوریدلی.

کنول دلومړی ځل لپاره دا احساس کړه چی دا داسویلیو او اوښکو په
نړی کی یوازی نه ده ورته یی ویل:

- ویده کیدل اوس زما په وس کی نه دی.

بدهولې را سنبال شو، ویی ویل:

کب: کیو ویل چی ستاسو له کلی نه اوس ښار جوړ شوی دی او هلته د پاچا دسرتیریو واکمنی ده. موږ ته به د ښار دننه اجازه رانکړای شی.

- وروره! موږ به له ښاره بهر چیرته خپره جوړه کړو.

- مگر که هلته څو او بیا له ښاره بهر خپری جوړو نو بیا ولی دلته له دی کب نیوونکیو سره پاتی نشو؟

دغه خلک که د دیوتا گانو په باب دومره خبری ونکړی نو بد خلک نه دی.

- وروره! دا ستا د ورور وروستی هیله وه.

- مگر ده ته دا معلومه نه وه چی د دیوتا گانو نمانځونکیو هلته پښی تینگی کړی دی. خوری زما سره د ځان نه بلکی ستا د ماشومانو غم دی.

- وروره! داسی خبری مه کوه. آخر هلته خوزما د قوم نور خلک هم اوسیدی.

- خوری ستا خوښه. خوزه به دانه خوښوم چی څوک دی مادهو او شانتا ته د دیوتا گانو په باب خبری وکړی.

ځکه خوزه ستا د قوم له خلکو سره اوسیدل هم نه خوښوم.

زموږ جونگره به له دوی ټولو نه بيله وی.

- وروره! زه پخپله له چا سره یو ځای اوسیدل نه غواړم.

بدلیدی .

توله شپه په شاوخوا کی په الوت سترمانه اورا ور کی په ویشو کی غلی
کیدل . په شاوخوا ونو کی دمرغانو نغمی پیل شوی .

دختیځو لوړو غرونو له شانه ، دسری رڼا پلوشی داسمان په لور راپورته
کیدلی او د شپې نور څادر د لویدیځ لوري ته ورتولیدو ، لمر چی داورد
سکروتنی په خیر سور او تر خپل حجم لوی ښکاریدو ورو ورو د غره پر څوکه
راپورته شو . چی د سرو وړانگو له امله یی دبیا س درنو او بوڅپی له وینو
سره گډی ښکارولی .

بیا د لمر ستر پرگه د ویلی شوی اوسپنی په خیر سپینوالی زورور شو .
حجم یی وړوکی غوندي شو او دونو اوږده سیوری سره راټول شول .
په شاوخوا بوټو او څانگو کی د غنی پر جالونو او پانو د پرخی رڼه
څاخکی درنگارنگ قیمتی غمبو په خیر ښکاریدل .

کنول د پخوا په خیر تر ټولو ډومبی راوینښه شوه او د وزو شیدي یی
لوشلی . مادهو هم را جگ شوی ؤ او ناست ؤ . شانتا لا پرته وه او سترگی
یی مښلی .

بدهو د شپې تر ډیره دوینښ پاتی کیدو له امله اوس په درانه خوب ویده ؤ .
کنول شیدی ولوشلی را جگه شوه او مادهو ته یی وکتل ، ویی ویل :
زویه جگ شه ولا مبه ، کاکا دی هم پاڅوه .

د کاکا په نامه شانتا را بیداره غوندي شوه جگه شوه او مادهو چی

یې وکړه.

کنول وویل:

— وروره! طبیعت خودی جوړ دی؟

هغه ځواب ورکړ:

بدن می خورزیږی.

کنول وویل:

کب نیونکی تر اوسه پوری نه دی راغلی.

بدهو د سیند پر غاړه دریو وړو کیو کښتپو ته اشاره وکړه، ویی ویل:

هغوی هغه دی راځی.

مادهو جنوب لوری ته اشاره وکړه ویی ویل:

مورجانی! هلته وگوره هغه دی راغلل.

کنول، بدهو او شانتا ته وکتل، کوم پنځه سوه گامه لری له یوه وړو کی

کلی نه څو تنه کب نیونکی د سیند په لور را روان وو.

بدهو وویل:

زه به په بیره ولاړم، مادهو راځه!

بدهو او مادهو په منډه سیند ته ځانونه وغورځول. تر څو ځله غوتو وهلو

اولی لامبو وروسته دواړه له سیند څخه راووتل، په دی څنډ کی کب نیونکی

کنول ته رانژدی شوی وو.

یو تن یی چی نورو مشرؤ د کنول مخی ته د پانښ بدهو وړو کړ، ته کی یی

پوری غاری ته ورسوو.

کنول ورته وویل:

تاسو ډیر ځانونه په زحمت کړل، بیایې د ټوکړی له سر نه پلنی پانی پورته کړی، ویی لیدل چې لاندی څو ډوډی او یوه کتو ده چې له تازه کوچوډ که ده.

د ډوډی له خوړلو وروسته دوی له خپلو میوو او وزو سره په کښتیو کی سپاره شول. د سیند اوبه که څه هم گرندی وی خو په څپو کی یی د برسات د لومړیو ورځو مستی نه وه.

د سیند په منځ کی توندی بوی څپې کښتی څو گامه لاندی ورسره پوری خو مانوگانو زربیرته را قابو کړی او دری واړه کښتی پوری غاړی ته ورسیدی.

کنول د مانوگانو مننه وکړه او هڅه یی وکړه چې یوه وزه ورکړی خو هغوی دیوی کونډی څخه د مال اخستلو نه انکار وکړ.

د مانوگانو له ډلې څخه دوو تنو غوښتل تر وروستی منزل پوری له کنول دوی سره ملگرتیا وکړی، خو بدهوله هر ناپیژندوی سره ډاږپکو سره مخالفت کاوه. هغه وویل: تاسو اوس هم زمونږ سره ډیر زحمت وگاله اوس زمونږ منزل ډیر لری نه دی تر مابینامه به هلته ورسیدو.

یوه مانو تری وپوښتل:

تاسو به چیرته ولاړ شی؟

یوه بوډا مانو په حیرانی وویل:

هغه خوډیره موده شوه چی ویجاړ شوی دی، اوس هلته دلور ذاتو ښار جوړ شوی دی. ښایی دهغه ښار شاوخوا ته د تیت ذاتو کوم وړوکی کلی نوم به جوین پوروی.

ما اوریدلی دی چی د ښار سردار ډیر ښه سړی دی او زموږ پر خلکو چی د ښار په شاوخوا کی اوسیدی هیڅ ظلم نه کوی.

هغوی ته یوازی د ښار د رمسالونو او څاگانو ته د تلو اجازه نه ورکوی. نور هر ډول آزادی لری.

په پیل کی پر هغو خلکو ډیر ظلمونه کیدل، د پاچا د پوځ مشر گنگارام او دهغه ورور چی رام ډیر ظالمان وو.

د گنگارام د نامه اوریدو سره د کنول په تصور کی په وینورنگینی کوڅی راوگرځیدی چی له مریو ډکی وی. او هر لوری ته څپری داور په لمبو کی راښکیل وی.

دی د سوځیدونکیو څپرو په منع کی خپل پلار لیده چی په خاورو او وینو کی بی ترپکی وهلی. د کونډو او یتیمانو کریزی بی اوریدی.

د برهمنی ټولنی د زامنو پر خلاف د سردار دلور په زړه کی د کسات چوپ خور لن بیا په لمبو شو. خو دهغو لمبو په مخ کی یی د سکدو څیره ولیده چی داور لمبی او په ترپکو تپی انسانان یی ورو ورو له نظره لری شول.

د تپیانو او کونډو کریزی او فریادونه یی له غورو ورک شول. دی یوازی

بدهو تر دیره پوری له مانوگانو سره روغېر کاوه. د بیرته ستنیدو په وخت
کی هغوی له کنول سره د سمي خدای پامانی هیله وکړه، خو بدهو په اشاره
را ایسار کړل.

مانوگان په خپلو خپلو کښتو کی سپاره شول او ولاړل.
بدهو تر لږ څنډه چوپ ولاړ ؤ او سیند ته یی کتل. شانتا او مادهو هم پر
داسی مهال زده کړی وو چی باید چوپ وی. دوی حیران وو بدهو ته یی
کتل.

بالاخره ورو ورو ورغلل او کنول ته ورنژدی شول، بدهو ورو په غمجنه
لهجه وویل:

خوری، کنول خوری!

کنول سر را پورته کړ او بدهو ته یی وکتل. د سردار دلور په زړه کی
د کسات لمبی دغم په اوښکو بدلی شوی وی.
بدهو وویل:

واوره کنول! مور هلته نه ؤ.

کنول په عنر ته ورته نظر بدهو ته وکتل او ویی ویل:
- وروړه! یوازی یو ځل می هلته بوزه. زه وعده کوم چی هلته به پر پاتی
کیدو ټینگار ونه کړم. زه به له لری یوازی خپل ویجاړ کور یو ځل وگورم او
بیرته به راځو.

وروره! دا امکان نه لری چی زموږ د قوم دنورو خلکو په څیر د ښار شاوخوا
ته چیرته موږ ته هم دیوی جونگری آبادولو ځای پیدا شی؟

ماشومانو راتلونکی څه ډول وی؟

- نه وروره اوس به مور څوک وپیژنی؟ په هغو خلکو کی یو سړی زموږ
دکلی و. هغی زما په باب هیڅ شک هم ونه کړ. اوس که ستا ورور هم
راشی ما به په دی وضعه کی ونه پیژنی.

بدهو وویل:

بنه خوری! چی څنگه دی خوبه ده هغسی به کړو. جوین پور به اوس
څومره لری وی؟

له دی ځایه به نژدی دری میله لری وی.

بدهو وویل:

نو غرمه همدلته تیروو.

مادهو وویل:

راځه کاکا په سیند کی ولامبو.

بدهو وویل:

نه په دی څنډه کی اوبه تیزی دی، خو مادهو د ټولی خبری له اوریدونه
مخکی په یوه ټوپ ځان سیند ته ور واچاوه.

بدهو وویل:

ناپوهه له څنډی نه وړاندی مه څه! دایی وویل او پخپله یی هم سیند ته
ځان وغورځاوه.

مادهو و خندل او غوټه یی ووهله.

بدهوا و مادهوپه دوی تولو پسی رمه لاری ته برابروله. د دزره د درزا سره کنول کله ورو اوکله کړندی گامونه اخیستل، ددی دژوند پر اسمان له تورو تیارو پرته نورڅه نه وو، مایوسی یی دیوه نه انکار کیدونکی حقیقت په بڼه سترگوته ولاړه وه، دهیلو، آرزوگانو او احساساتو نړی یی ویجاړه شوی وه، دامید تول بدغونه یی دمایوسی دوپرونکیو دښتو په وسعتونو کی ورک کړی وو. بیا هم یوه وهم، یوه جنون چی دیوه انسان په زړه کی پر ماته د عقل او شعور د اعتراف نه وروسته را پیدا کیری داله هرځل لویدو سره جگیدو او پر مخ تلو ته هڅوله او تکیه یی ورکوله، دوهمونو په ښکلیو پردو کی حقیقت دخپلی بدرنگی څیری دپتو لوڅه کوله. دی دخپل چاپیریال په تیارو کی د عقل او شعور د مشال تکیه پرېښوده د نامعلومو امیدونو دیوی یی بلولی، دیوه دوکه خوړلی ماشوم په څیر به یی توله نړی دروغجنه وگڼله، کله نده به تیری تولی پېښی هسی یو یو وهم ورته ښکاریده، اودی به خپل زړه پردی منلو مجبور اوه چی ددی دپلار اونیکه کلی ویجاړ شوی نه دی بلکه همغسی آباد دی، سکدیو هم ژوندی دی اوله کلی نه بهر ددند پرغاړه ددی دورتلو انتظار کوی.

اوچی داووبنی په منده به راشی او په غیږ کی به یی تینگه کړی اوتری و به پوښتی:

کنول ته چیرته وی؟ دابه ورته وایی:

سکدیوه تازه ډیره وژړولم.

ددی دزړه له درزا سره به گامونه هم سم گړندی شول. خود نامعلومو

پاتی حواسو به د حقیقت له شومی خبری څخه دوهمونو بڼکلی پرده لری
کړه اوله دی سره جوخت به یی پښی بیرته سستی اود زړه درزا کمه
شوه.

خوپه زړه کی به یی بیا یو نوی غبرگون راپورته شو، اود وهم اوشعور
گډوا حساساتو به یوه نوی دنیا جوړه کړه، دی به خپل زړه ته ویل چی
سکدیو مړ شوبدی خوا یا دا امکان نه لری چی هغه بیا ژوندی شوی وی،
سکدیو په کومه بله لاره جوین پورته رارسیدلی وی او ددی له پلار سره
یوځای د سیند پر غاړه ولاړ وی، ددوی دورتلو انتظار کوی! ددی د قوم
وژل شوی هم بیرته راژوندی شوی وی اوله خپل کلی څخه یی
دبرهمنی کلتور حمله راوړونکی بیرته شپړلی وی او دلور ذاتو مانی
بیرته د تبت ذاتو په څیرو او جونگرو بدلی شوی وی؟!!

دلوردورانگو جال دلویدیغ لوری ته ورتولید و، پرافق دخرو وریځو
یوه توته ورو ورو په سره رنگ بدلیده، ختیځ لوری ته د کانگری دلورو
غرونو څو کی داسی ځلیدی لکه د سپینو زرو تاجونه یی چی پرسروی
چی د شفق له سرخی سره هغه هم د یاقوتو د غرونو په څیر ښکاریدل.

کنول د غونډی پرسر ولاړه وه او دخپل کور بدله شوی نقشه یی لیدله،
شاوخوا لوری اوتیستی غونډی او پکی ولاړی ونی په همغه پخوانی
حالت وی، سیند هم د پخوا په شان بهیږده، لاندی دلوی ډنډ په ولاړو
اورنو اوبو کی دونو سیوری همغه د پخوا په شان ښکاریدل خو هغه
ورو کی کلی چی کنول ته یی تصور تردی هرڅه زړه وړونکی ؤ اوس په

چی ددی دپلار اونیکه د جونگری ابری یی تر تادا وونو لاندی ښخی وی ،
د ښار شاوخوا ته ورو ورو خپرو پردی گواهی ورکوله چی دبرهمنی
تولنی له باغیانو څخه ځینی امن خوښی غلامان شوی دی .

د مایوسی اوبی وسی د سمندر په تل کی له غوتی خورلو نه وروسته
د کنول له خپل زړه څخه لومړی پوښتنه داوه چی :

زه دلته دڅه لپاره را غلم ؟ دی بدهو ، مادهو او شانتا ته وکتل
اوسترگی یی راډکی شوی ، بیا یی خپل مخ په شلیدلی ټیکری کی پټ
کړ او په زوره زوره یی وژړل ، شانتا ووبریده د مور غیږی ته یی ځان
واچاوه او په سلگیو شوه ، مادهو په دغسی شیبو کی د بدهو دکرو ورو
په تقلید عادت شوی ؤ خوداځل هغه هم تردیره ځنډه له زغم نه کاروانه
خستلای شو او اوښکی یی وبهولی .

کنول چی خپل بچیان په ژړا ولیدل دمورولی احساس یی پرهرڅه غلبه
وکړه ، اوښکی یی پاکی کړی او یو پر بل پس یی مادهو او شانتا په غیږ
کی ونیول بیا یی بدهو ته وکتل وی ویل :

وروره درځی !

بدهو ویل :

اوس چیرته ولاړ شو خوری ؟

راځه وروره ! ددی ښار نه بهر به چیرته موږ هم واړوو .

اوس شپه راغله ، که تانه غوښتل چی دلته پاتی شو سهار به بیا بل

لوری ته روان شو .

دغونډی نهغه ښکته کیدو وروسته دتیت ذاتو دیوه وړوکی کلی
سپیانو ددی وړوکی کاروان ډیر تود هرکلی وکړ، خوتنه نارینه اوښخی
چی د سپیانو غپیدل یی واوریدل له کورونو څخه راووتل اوله بدهو
اوکنول نه یی ډول ډول پوښتنی کولی:

له کوم لوری راغلی؟ څوک یاست؟ چیرته ځی؟

دشی دلته ولی نه پاتی کیږی؟

کنول چوپه وه بدهو هم چاته څه خواب ورنکړ، اوسپیان یی په یوه
اوبله وشړل له کلی نه ووتل او تیر شول دکنول په غوښتنه یی ددند
پرغاړه دڅو گڼو ونو ترڅنگ خرده ودرول اوبرونه یی تری واورول.

نیمه شپه وه، بدهو، مادهوا وښانتا په پرڅه لاندې چمن شلیدلی اوزری
بستری غوړولی وی اوپه درانه خوب ویده وو، کنول خوځلی پر یوبل
اړخ واوښته او هڅه یی وکړه چی ویده شی داسمان ستوریو ته یی کتل.
دختیغ دیوی لوری څوکی له شانه سپورمی رابښکاره شوه اودستوریو
ځلاپیکه شوه، کنول ته ناڅاپه څه وریاد شول او جگه شړه دلوی ډنډ په
لوری ورغله.

په ډنډ کی ځای ځای دنیلوفرگلان غوړیدلی وو او اور کی په فضا
کی په نڅا وو، کنول په خپل ماشومتوب کی په زرگونو ځله دغه
نداری لیدلی وی خواوس یی دهغه زړه رابښکون هیڅ درک نه و، په
ماشومتوب کی به دی دغه ټول شیان دخپل ژوند یوه برخه گڼل، دی به
پر اور اورکیو پسی مندی وهلو اودنیلوفرگلان راشکولو او پانی پانی

خوبنیدله به ، بیاسکدیو را غی ، هغه دسکدیو شمکی اواسمان ته یو
نوی رنگ ورکړ ، او دی ته دنړی په هر بنسایسته شی کی دسکدیو
دکومی بنیگنی شرک بنکاریده دی ته په غرونو کی دسکدیو د عظمت
، په سپوږمی کی دهغه زړه راتېکون ، په لمر کی دهغه جلال اودبدبه ، په
ستوریو کی دهغه موسکا اودنیلوفر په گلاتو کی دهغه سپیڅلتیا
اوپاکی ترسترگو کیده ، خودسکدیو له مرگه وروسته د طبیعت بنکلی
خیره ددی په نظر مسخ شوی وه او د ژوند خوږه نغمه ترخه شوی وه .

کنول د دند پرغاړه غاړه روانه وه ، دیوی لوری په لمن کی یی د آمو
نو خو ونی ولیدی دا ودریده اویا په منده ورغله د یوی ونی نه یی غیر
راوگرځوله دادهغو آمونو نیالگی وو چی سکدیو کرلی وو .
کنول په درد ناکه لهجه وویل :

سکدیوه ! زموږ دمینی نیالگی اوس په لویو ونو بدل شوی دی ته
چیرته یی ؟ چوپو کینا تو د کنول ددی پوښتنی ځواب ورنکړ اودا
دچورتونو په نړی کی ډوبه شوه ، سکدیو یی په مخ کی ولاړ و او دی پر
چپرکت پرتو آمونو ډیری ته اشاره وکړه او ویل یی :

دخوراکی شیانو په خوړلو څه گناه ده ؟ ته بیا یی تربل سبا پوری له
سینده پوری نه وتلای شی بیا یی څو ورځی نور دلته پاتی شی ،
دومره ورځی له څه خوړلو او څښلو پرته

اویا چی کله دی پر خپل لاس د کینو لیو نیالگیو نه واښه اوبوتی
خیشاوره کول هغه له غوندی نه راکوز شو دی ته ودرید ، کنول په خپل
درزیدونکی زړه لاسونه کیښودل ویل یی : دا آمو نه په هغه ورځ

ناڅا په دآم له وني نه د بوم وپروونکي غږ اوچت شو او د کنول دخيالونو
پنکلي دنيا گي ورسره ورانه ورانه شوه، ددي بچيان ورياد شول او په
گړنديو گامونو بيرته راوگرځيده.

سهار وختي چي کله بدهوراجگ شو او دلنبلو اراده يي کوله دکنول
غږي واوريد هغه دخپلو بچيانو ترڅنگ په درانه خوب ويده وه اوويل
يې:

زه به همدلته پاتي شم دازما وطن دي ، دامی دبچيانو وطن دي ، زه به
همدلته اوسم ، همدلته اوسم .

بدهورتريځنده لاس پرتندي ايښي ؤ او چورتونو يووړ ، بالاخره وغځيد
او جگ شو ما دهويي وخوځاوه ، هغه راويښ شو سترگي يي ومبلي .
بدهوورته وويل:

راځه چي ولا مېر!

دلامبلولني دمادهوتوله سستې لري کړه اوله خوښي نه په تو
پونوشواو په منډو منډو دبدهوپه مخکي روان شو.

په همدې ورځ د گاونډيانو غلامانو په مرسته بدهويوه خپره جوړوله
، دهغو تپت ذاتو نو کرانو له خولي ورته معلومه شوه چي دنيا
راوسيدونکي نيم ميل دخپل مذهب دساتني حريم کافي گني ددندپه
بله غاړه دبنارلوي درمسال ؤ ، خودنيا په خير دغه درمسال هم له دي
ځايه په بڼه فاصله کي پروت ؤ . بدهوته دهغو نو کرانو له خولي داهم
معلومه شوه چي ددي بنار سردار دپاچا دنورو سردارانو سره ډير توپير

ورځی په اونیواو اونی په میاشتو بدلیدل، دوخت پتی که څه هم دکنول دنه لری کیدونکو تپونو دوانشوای کولی، بیایی هم د درد زیاتوالی ورو ورو لږ شو. دمره شوی میره مینه یی دهغه دژوندیو نځنیو په لوری راگرځوله، دکوندتون مایوسی یی دمورولی په هیلو بدلی شوی دبدو ورځی په میرو او وزو پسی دسیوری په اوږدیدو اورا تولیدو تیریدی هغه به ماښام ستومانه راغی او دودی به یی وخوره ویده به شو.

او که به مادهاو شاننا تینگار وکړ نو د شیشکو او دیوانو کومه کیسه به یی ورته وکړه، د شاوخوا کلیو له شپږو نه ده د لوړ ذاتو د ټولنی او کلتور د دیوتا گانو به باب ډیر څه اوریدلی وو، خوده ته د دیوتا مفهوم د ډېرو او یا ختو دیوه ویروونکی بوت نه پرته بل څه نه و، د غرنی قوم د شپږو له یوه چانه چی ده د دیوتا نوم اوریده داسی یی گڼله چی کوم رامو دوی تیر ایستلی دی په لس میاشتو کی کومه دیادونی وړپېښه ونه شوه ډیر سات لومړی میاشت مادهاو شاننا لپاره له خوبیو ډکه وه، دوی به کری ورځی په دندکی لنبل او ماښام به په کومه لوړه وختل اود سیند ننداره به یی کوله.

ماشوم عبادت کوونکی

کری شپه له اوربنت وروسته سهار دوریغو وړی وړی توتی دیوه
 لوټ شوی کاروان په خیرتیت اویرک دلویدیغ په لور روانی وی. له
 لری ددرمسال دزنگونو کړنگهار اوریدل کیده، ددبرونه جور شوی یوه
 کور په پراخ انگر کی دآم تریوه ونه لاندی خو غوایان ولاړ وو، په برنده
 کی یوه کم عمره نجلی چی نوی له خویه راویښه شوی وه غځیدله، له
 بستری راجکه شوه اوسترگی یی سره مبلی ویل یی:

مورجانی! مورجانی!!

- لورکی! شیدی لوشم.

نجلی انگر ته راغله اووی پوښتل:

مورجانی! پلار جان می ولاړ؟

موریی خواب ورکړ.

لوری هغه به وختی درمسال ته رسیدلی وی.

نجلی په غوسه شوه ویی ویل:

راوخیژی موهنی دی ناشته وکړی بیا یی راواستوه، اوس ته لاس اومخ
 ومینځه شیدی وڅښه موهنی داوبو کوزه مخی ته کیښوده او کیناستله
 چی دمخ مینځلو اراده یی کوله رندهیری ولید چی په منډه د ننه ورغی
 او په سوځیدلی ساه یی وویل: راځه موهنی چی د دند په لوری ولاړ شوله
 هغه ځایه به نیلو فرگلان راوړو رام، سروپ، اندر او لچهی هم تللی دی.
 دموهنی مور وویل: گوره رندهیره! که څی نو موهنی درمسال ته بوزه
 که نه نو د اهدلته په کور پرېږده.

موهنی مخ ته داوبو لپی ورواچولی ویی ویل:
 موری! موز به د دند په بیا درمسال ته ورشو.
 ستا لپاره به نیلو فرگلان هم راوړم.
 مور یی په غوسه شوه ورته ویی ویل:
 گلان دی خاوری شه په اوبو کی ډوبه نشی.
 - نه موری! گلان به رندهیر راوشکوی، زه به اوبو ته ورنژدی هم
 نشم.

- ښه نور رندهیره زوبه پردی پام کوه واخله لوری دغه شیدی وڅښه!
 موهنی داوسپنی یو جام راواخیست او ورغله له مور سره ودریده
 موری جام ورک کړ داخپ خپ رندهیر ته ورغله وروی ورته وویل:
 واخله بیره کوه!
 رندهیر سرورته وخوځاوه ویی ویل:

ورگر موهنی بیا په منده مورته ورغله او ورته یی ویل:

مورجانی! نن دوه جامه خنیم ، موری رندهیر ته مخ وروړاوه ، هغه
وخندل اودی په موسکابل جام ورته ډک کړ ، موهنی شیدی وخنبلې
اوجام یی پر برنده کیښود له رندهیر سره ولاړه موری له شانه ورپسی
غږ کړ:

لوری ډیر خندونکړی.

- نه زربه راشو.

موهنی له دی ویری چی موری بیرته وروڼه غواړی د رندهیر نه
مخکی مخکی یی مندی وهلی. درندهیر عمر لږ او ډیر لس کاله و
اوموهنی دوه کاله تری کشره وه، دموهنی دمور نوم ساوتری و رندهیر
ددی ښار د سردار زوی و او موری مړه شوی وه.

ددند پر غاړه ددوی ملگری دیوی نا آشنا نجلی سره ولاړ وو او پوه نا
آشنا هلک ته یی کتل چی ددند په ژورو اوبو کی یی غوټی وهلی.
لامبورن هلک دوی ته په داسی نظر وکتل چی فرین پری وواپی بیا یی
وویل:

شاننا! وگوره زه دلاندی له تل نه خاوره را باسم.

شاننا دهغو ماشومانو دپاکو اوسو تره جامو تر رعب لاندی را غلی وه
اندینمنه شوه دخندی په لوری ورغله او ویی ویل:
راځه مادهو چی کور ته ځو ، مور به انتظار کوی.

ویی ویل:

هغه بیچاره لکه چی ډوب شوراویی باسه!
 رندهیر به بیره کورنی وایستله اوپه اوبو کی بی ورتوپ کرل هغه
 لاژورو اوبو ته نه ورسیدلی چی مادهو خندی ته راوړسید اوسریی له
 اوبو را ویوست، شانتا ته یی یو صدف راوغورغاوه ویی ویل:
 واخله:

موهنی شانتا ته ورنژدی شو، ویی ویل:
 واه واه صدف!

شانتا صدف هغی ته ونیولوی ویل:
 واخله ته بی اخلی!
 موهنی صدف دهغی له لاسه واخستل ویی پوښتل:
 هغه ستا ورور دی؟
 - هوکی!

لچهی مادهو ته وویل:
 مورو ته هم صدف راویاسه!

- ښه ده تاسو ته به یی هم راویاسم.
 مادهو خوځلی غوتی ووهلی اوهریوه ته یی یو یو صدف ورکړ،
 رندهیر هم خوځلی د صدف درا ایستلو هڅه وکړه خو لاس ته یی څه
 ورتغلل مادهو پوښتل: تاته یی هم راویاسم؟

ندهیر غماز وکړ:

گلان یی راوشکول، موهنی په اوبو کی دورگه بیدو پرغای له خندی نه
دیوه گل را شکولو هغه وکړه اولاس یی وروغځاوه خو پښې یی و
پښویدی او غرم په اوبو کی وروغورځیده.

نورو ماشومانو په کمرس کمرس وخنډل رندهیر ددی مرستی ته
وروړاندی شو، خودده له وررسیدو مخکی هغه راپورته شوه لری
شوندی بوخی کړی او بیای یی له نورو سره کړسندۀ خدا بدرگه کړه.

مادهو له ژورو اوبو هغه دنیلو فرخو دانی لوی لوی گلونه راوشکول
او چی له دند نه راوت زړه نازړه یی موهنی ته ونيول.

موهنی بيله دی چی څه ووايي دده له لاسه یی گلان واخستل، مادهو
تری وپوښتل:

نور راوشکوم؟

موهنی ځواب ورکړ: نه داده پردی.

مادهو نور لورۀ احساسوله، خوزړه یی نه غوښتل چی دغه
ماشومان پریږدی او کور ته ستون شی هغه بیا په دند کی ورتوب کړل او
رندهیر ورغی ویی ویل:

زه غوټه وهم ته به می راو نیسی؟

هوکی!

مادهو غوټه ووهله رندهیر دغه دنیلو هغه وکړه خو هغه ډیر لری
تری ولاړ، له هغه وروسته بیا رندهیر غوټه ووهله خو مادهو هغه
راو نیول، مادهو او رندهیر تودره څنډه به هم درلوده، رندهیر وای:

خپلو خپلو کورونو ته ستانه شوی وو موهنی چی درنده بیرله بی پروایی
 څخه ډیره غوریده له شانتا سره بی د آشنا کیدو هڅه کوله.
 هغه شانتا ته نژدی په چمن کی کیناستله او ویی پوښتل:

ستا هم لامبور زده ده؟

- هو کی اوستا څنگه؟

- زه له ژورو او بو څخه ویریږم.

شانتا تری وپوښتل:

ته له بناره راغلی یی؟

- هو کی ، ته دکومه ځایه؟

- موږ همدلته د ډنډ پر غاړه اوسپیږو.

- ښار دی لیدلی دی؟

- نه. بدهو کا کا وایی چی د ښار دیوتا انسانان خوری.

- لیونی هغه ستا ساتنه کوی.

- نو تا دیو تالیدلی دی؟

- زه یی هره ورځ وینم ، ته غواړی ویی وینی؟

- چیرته؟

- په درمسال کی.

- په درمسال کی؟ زه هلته نه ځم

- ولی؟

- زه وینم.

- نه ولی؟

- که دی هغه ونیسی اوودی خوری شه به کوی؟

- داتاته چاویلی چی دیوتا خلک خوری؟

- بدهو کا کا.

- هغه شوک دی؟

- زما کا کادی.

- هغه به کوم ځنگلی وی؟

- ځنگلی شه شی وی؟

- ځنگلی هغه وی چی ښاری نه وی لیدلی.

- نو بیا مور تول ځنگلیان یو، په مور کی هیچا هم ښار نه دی لیدلی.

د ښار خلک د ځنگل خلک وژنی؟

- نه ولی؟

شانتا غوښتل چی د ښار په باب توری پوښتنی هم وکړی خو مادهو او

رندهیر له ډنډه راووتل او د دوی پام هغوی ته ور واوښت.

مادهو له رندهیر نه وپوښتل:

سپاته دلته راځی؟

رندهیر ځواب ورکړ:

هو کی راځم.

- ته شپیلی غیولی شی؟

یې له جیبه راوايستله شونډی یې پری کینډودی او په موسکا یې رندهیر او
موهنی ته وکتل.

موهنی وویل:

رندهیره راڅه چی کورته څو.

مادهونه غوښتل چی دخپل کمال دښودلو موقع له لاسه ورکړی ،
وروکی گوتی یې پر شپیلی راوگرځیدی او په فضا کی زړه راښکونکی
نغمه وکړنگیدله.

درندهیر او موهنی غوړونه دموسیقی له خوند څخه ناخبره نه وو. خو
دشپیلی نغمه دوی ته ډیره په زړه پوری معلومه شوه. ښایی ددی لپاره چی
دشپیلی غږونکی ددوی همزولی ؤ. دوی یو دبل دا حس ساتو او اغیزو
داندازی معلومولو لپاره په وار وار یو بل ته کتل، درندهیر سترگو د حال په
ژبه ویل چی گوره تا کورته دتلو ضد کاوه، او دموهنی کتو ځواب ورکاوه
چی کاشکی تا هم داسی شپیلی غږولی شوای .

مادهو دغه نغمه پای ته ورسوله او پر فضا سمدستی چوپتیا او خپګان
غلبه وکړه. رندهیر او موهنی په ډیره مینه هغه ته کتل.

شانته دونی له څانګی څخه د مادهو کورتی راوړه ده ته یې ورکړه او ویی
ویل:

واخله! اوس دی کورتی واغونډه چی کورته څو.

رندهیر وویل:

مور ښا ته بیا راځو، تاسو راځی؟

رندهیر جامی واغوستی او له موهنی سره ملگری شو خو گامه ولاړ خو
بیرته راوگرځید او له مادھونه بی پوښتنه وکړه:
تاسو چیرته ځی؟

- موږ د دند پر هغه بله غاړه او سپړو.

- زه به سبا ته شپیلی راوړم ته یی رازده کوی؟

- در زده به یی کړم.

- ستا نوم څه دی؟

- مادھو! او ستا څه؟

هغه ځواب ورکړ:

- رندهیر.

مادھو بیا له موهنی نه وپوښتل:

ستا نوم؟

- زما نوم موهنی دی.

- تاته د ډینگ بچیان دروښیم؟

- هو کی چیرته دی؟

- ته خو هغه وژنی نه؟

- نه یی وژنم.

- ښه ده راځه زه یی دروښیم.

د شاننا د صبر کاسه ډکه شوی وه هغی وویل:

ما د ډینگ بچیان لیدلی دی وری شوی یم، زه کور ته ځم.

رندهیر وویل:

راخه موهنی هغی ته به بیا راشو!

- نه، زه به بی همدا اوس ووینم. تاچی لمبل زما خبره دی نه اوریده، زه
غوارم ددینگ بچیان وگورم او ته غواری چی وتنبتی.

- بنه نوراخه!

رندهیر او موهنی په مادهو پسی ور روان شول.

خوگامه چی ولاړل مادهو په یوه ونه کی وخوت او له خالی نه یی دوه
وروکی بچیان را کوز کړل او دموهنی او رندهیر په مخکی یی کیښودل.

موهنی وپوښتل:

دامبوکی ولی خلاصوی؟

مادهو غو، اب ورکړ:

وری سوی دی.

موهنی وویل:

نه ته دروغ وایی دا بگوان نوم یادوی.

- بگوان! دا خه شی دی؟

موهنی حیرانه شوه خواب یی ورکړ:

او هو ته بگوان نه پیژنی؟

هغه ته پیدا کړی یی.

مادهو ثری وپوښتل:

ته بگوان (خدای) جوړه کړی یی؟

- ته هم هغه جوړ کړی یی.

- هغه گلان چا؟

- دا هم خدای پیدا کړی دی، پلار جان می وایی چی تول شیان خدای پیدا کړی دی.

مادهو اندیښمن شو پوښتنه یی وکړه:

هغه چیرته دی؟

- تاتراوسه خدای نه دی لیدلی؟

مادهو سر و خو غاوه او خواب یی ورکړه:
نه!

- هغه په درمسال کی دی، موز یی هره ورځ وینو.

ته غواړی چی ویی وینی؟

- مگر بدهو کاکا خو ویل چی په درمسال کی دښار خلک ماشومان خوری.

- هغه تاهسی داروی، راڅه رندهیره ده ته درمسال وروښیو.

- مگر ناوخته به شی.

- نه مونږ به زر راوگرځو.

(۲)

مادهو زړه نازړه دویری او اندیښنی ترا حساساتو لاندی له موهنی او رندهیر سره روان شو. بدهو ده او شانتا ته د درمسال په باب په زرگونو ویروونکی کیسی اورولی وی. خو موهنی چی ده ته وویل هغه ته هسه.

کله چی دی ډیر وړوکی ؤ په ونو کی له ختلو نه یی ویراوه او ویل یی، چی هلته شیشکی دی او لاندی به دی راوغورغوی. کله چی لیرا لوی شو ددند لوری ته به یی له تلو نه را ایسار اوه او ورته ویل به یی چی هلته نهنگان وی خواوس هغه په ژورو او بو کی لامبو وهلی شی او نهنگ دده دخورلو لپاره نه ورغی که په درمسال کی کوم دویر ولوشی وای نورندهیر او موهنی یی ولی نه ډارول.

مادهو په خپل زړه کی دا ویل چی بدهو کا کا زه په ونو کی له ختلو نه ځکه را ایسار ولم چی تری را ونه لویږم. له اوبو نه یی ددی لپاره ویرولم چی پکی ډوب نشم، اوله درمسال نه می بنایي ددی لپاره ویروی چی زه لاره هیره نه کړم او دبنار نه چی هغه زه ډارولم امکان لری دبنار په باب هم هغه ماته دروغ ویلی وی. که دبنار خلکو رښتیا هم ماشومان خورلی نو رندهیر او موهنی او نور ماشومان به یی ولی پرینودل. ک کا دروغ وایی زه به نن هغه ته ووايم چی له درمسال نه راغلم او تا دبنار په باب هم ماته دروغ ویلی وو.

دمادهو زړه له خوبښیو نه په توپونو ؤ، خوبیا یی په زړه کی یو خیال وروگرځید چی بگوان «خدای» به څنگه وی؟ په درمسال کی به چی ناست وی دا هر څه به څه ډول جرړوی؟ دده په مغزونو کی دخدای هیڅ خیالی تصویر جوړ نه شو، په هر صورت هغه پردی ډاډه شوی ؤ چی بگوان «خدای» به کوم وپروونکی شی نه وی.

ددرمسال نه بهر شتکرا وگوپال ددرمسال دوه خدمتگاران او

درمسال ته ننوت، ددرمسال په پراخه خونه کې یې چې ډول ډول بوتان
ولیدل هیبت پری راغی.

هغه بیرته وگرځید او ویی ویل:

زه ویرییم.

موهنی تسلی ورکړه ویی ویل:

له خه شی ویریږی؟ دا ټول ښه دیوتا گان دی.

هغه په حیرانۍ وویل:

دیوتاگان! تاسو خوزه ددی لپاره راوستم چې خدای راوښی هغه چې

مور یې جوړ کړی بو.

موهنی ځواب ورکړ:

هله گوره! هغه تر ټولو اوچت خدای دی، راځه له نژدې یې وگورو ولی

ویریږی؟

مادهو په ویره ویره وړاندې ورغی درندهیر او موهنی په خندا کې دده

ویره هم ورو ورو لری کیده. پر هغه بوت چې دټولی نری له شیانو نه پرته

یې دنیلوفر گلان او موهنی غوندې ښکلی زړه وړونکی څیری پیدا کړی وی

دده مینه راغله.

دی نور هم وړاندې ورغی او څو ځلې یې ریډبدلی لامسونه پر بوت

کښېږدل او بیا یې دهغه پر بدن راتیر کړل. موهنی ته یې وکتل او ویی

ویل:

دا خو څیدلای او گریدلای ولی نشی؟ دا خو ډیر کلک دده ښار له در

داسی مه وایه خدای به درنه خپه شی ، دده په مخکی خلک سرود غړوی
راڅه مور یی هم ووايو.

- سرود څه شی دی؟

- ستا سرود هم نه دی زده ، ښه ته غور و نیسه مور یی وایو.

دموهنی او رندهیر خواړه غړونه په درمسال کی وکړنگیدل ، مادهو خو
ځلی ددوی الفاظ په زړه کی ورسره تکرار کړل او بیا دسرود په ویلو کی
ورسره شریک شو.

دمذهبی سرود نه چی وزگار شول مادهو وپوښتل:

زه دخدای په مخکی شپیلی وغږوم؟

رندهیر ځواب ورکړ: وغږوه!

مادهو یوه په زړه پوری نغمه او چته کړه ، له درمسال نه بهر د شپیلی پر
غږ شنکر او گوپال څک شول.

گوپال وویل:

ای شنکره! څومره خوږ غږ دی؟

شنکر ډانگ راواخست راجگ شو ویی ویل:

وای تبهه شوو ، دا څو هماغه ټیټ ذاتی هلک دی چی دډنډ په غاړه

شپیلی غږوی.

شنکر ددرمسال په لوری منډه واخسته او گوپال ورپسی شو مادهو چی
دوی ولیدل چی په منډه درمسال ته ور ننوتل وارخطا شو شپیلی یی له لاسه
وغورځیده او دی د رندهیر تر شاپت شو.

سرولگید او بیا هغه ځای پر ځای پر ځمکه راوغورځید.

له سر څخه یی د وینو داری او چتی شوی، شنکر دوهم ځلی ډنډه او چته
کړه خو گوپال ور وړاندی شو. دهغه لاس یی ونیو او ویی ویل:
شنکره! دا دخدای درمسال دی، دتوری دیوی درمسال نه دی.
رندهیر که څه هم کشر و څو په رگونو کی یی دیوه زړور لوړ ذاتی وینه
چلیده او بیا د بنار تر ټولو دلوی سردار د زوی په مخکی دیوه معمولی
نمانځونکی داسی کړه وړه نوی خبره وه.
هغه په غوسه وویل:

تا هغه ولی وواهه، تا ته یی څه تاوان رسولی و؟

د درمسال خدمتگار د غوسی په حال کی دخپل سردار د زوی په پیژندلو
کی لږ ځنډ وکړ، هغه وویل:
دا تا دلته راوستی و؟

هو کی! موږ راوستی و، زه یو ځل کور ته ورسیم بیا گوره چی پلار جان
می څه در سره کوی.

- احمقه ستا له پلار سره به هم گورم. ته دا نه پیژنی چی یو تپست ذاتی دی
او درمسال ته یی راوستل لویه گناه ده. هغه دا وویل او بیا یی ماتهو تر
پنیو ونیو او له درمسال نه یی په کشولو بهر ته ویوست. د وینو کرښه
دخدای له بوت نه پیل وه او دتورو ډبرو پر غولی یی لویه نښه پرېښوده له
درمسال څخه بهر په وینو او چمن کی ورکه شوه.

رندهیر له غوسی څخه لږ زیده او موهني ژر غونی په هغه پسې روانه شوه.

راوگرځید. رندهیر ته یی وکتل او په گواښ یی ډانگ وروښود چیغی یی کړی:

تا دی راوستی و؟

په دی ځنډ کی گوپال رندهیر ته ورورسیده.

هغه د رندهیر پر اوږه لاس کیښود او ورته ویی ویل:

نور له دی ځایه تښته!

د گوپال پردی خبره د رندهیر غیرت څوښ وخور په بیرته یی لاس ټنکته کړ او یوه ډبره یی را پورته کړه او شنکر یی پری وویشت، ډبره پر ښځه برابره شوه شنکر دو ډبره لاسونه پر تنډی ونیول او پر ځمکه کیناست.

په دغسی معاملو کی گوپال تر شنکر زیات د آزاد فکر خاوند نه و څو د شنکر سره کوم پخوانی خپګان یی لاس او پښی ورتړلی وو. شنکر د ډیری غوسې په سبب رندهیر ونه پیژاند، که هغه د گوپال په څیر په سره سینه فکر کړی وای نو ښایي ډیری د لګیدو نه وروسته یی هم ډبی ځایه او تویو تو پر ځای به یی زړه ته تسلی ورکوله او ویل به یی چی دغه ډبره ویشتونکی لاس د کوم عادی ماشوم نه دی.

شنکر دخپل تنډی څخه وینی پاکولی راجګ شو او ډانګ یی بیا راپورته کړ، د ټپی زمري په څیر د رندهیر په لور ورغی خو گوپال یی لاره ونیوه ورته یی ویل:

ته لیونی شوی یی دا پیژنی چی څوک دی؟^۱

په لور خم شو خجالت غوندی شو ویی ویل:

ښه زه مذهبی مشر ته ورغم. دا که د سردار زوی دی او که د پاچا دا حق نه لری ټیټ ذاتی راولی اوز مور درمسال پری پلید کړی.
گوپال وویل:

ستا دمنډو رامنډو تر ټولو وروستی پایله به داوی چی بیا به له سینده مور اوبه راوړو او درمسال به پری مینځو، شنکره په یاد لره چی دده پلار آبله ورغ مذهبی مشر ته دری غوايي او یو آس ورکړی ؤ، هغه به ټوله پړه پر مور راواچوی او له رام داس سره د تکر پرځای به هغه ته دا ډیره آسانه وی چی زموږ پرځای درمسال ته دوه نوی خدمتگاران ونیسی.
شنکر بی له دی چی څه ځواب ورکړی رندهیر او موهنی ته یی کتل او یوی خواته ولاړ، گوپال له شا څخه ورپسی غږ وکړ:
چیرته ځی؟

-په سیند کی ځان پاکوم ته له درمسال نه وینی پاکی کړه.
گوپال ځواب ورکړ:

خپله بلا زما پر سر مه راغورځوه، ته درمسال صفا کړه زه به ستا لپاره ځان ولېږم.

د گوپال طنز د شنکر گامونه نور هم گړندی کړل.

موهنی په منډه ماتهو ته ځان ورورساوه، گوپال رندهیر ته وویل:
ولاړ شه زویه! ته دا نه پیژنی چی څومره گناهکار دی.

سباته به ماته فیرنی راوری که نه؟

رندهیر بیلده دی چی شه خواب ورکری دمونهی پر لور ورغی او گوپال
درمسال ته ولاړ.

مادهو چی راهه خود شو سترگی یی وغړولی او جگ شو کیناست.
رندهیر وویل:

مونهی! دده وینی لانه دی دریدلی، توکر راوړه چی زخم یی وروترو.
مونهی په بیرته خپل ټپیکری راواخیست رندهیر ته یی ورکړ. رندهیر
دمادهو زخم پری وتاړه، مونهی سلگی وهلی او اوښکی یی پاکولی
دمادهو مخی ته کیناستله.

ورته یی ویل:

درد به درته کوی؟

مادهو په ویریدلی لهجه خواب ورکړ:

نه!

رندهیر وپوښتل:

ستا کور کوم لوری ته دی؟ راځه چی کورته دی ورسو.

مونهی تسلی ورکوله ویی ویل:

ته غم مه کوه رندهیر ستا بدل واخیست، په لویه ډبره یی پر سر
وویشتلو.

مادهو وویړیده یوی او بلی خوا ته یی وکتل او ویی ویل:

درغی! له دی ځایه وتښتو!

دری واپره ماشومان له هغه غایه روان شول.
 مادهو لومړی له دوی سره د گامونو اخستلو هڅه وکړه خو چی خو گامه
 پې واخیستل تگ یی کرار شو هغه وویل:
 زما سر درد کوی لږ کرار غی.
 رندهیر او موهنی یی پل راو نیو.

(۳)

د دند غاړی ته چی ورسیدل مادهو خپله مور او شانتا ولیدل. کنول په
 حیران نظر یوی او بلی خوا ته کتل چی مادهوی ولید خو ښه شوه او گړندی
 دهغه په لور ورغله دخوښی او ښکی یی په سترگو کی ډنډ شوی
 ویل یی:

زما بچیه ، زما غمیه! مادهو چیرته وی!
 اوه... دا څه دی ، ستا سر په وینو سور دی. وینی تری راغلی... ته چا
 ووهلی...

بیا یی رندهیر او موهنی ته اشاره وکړه:
 دوی ووهلی یی!

- نه مور جانی دوی ماته هیڅ نه دی ویلی.
 - نو ته چا ووهلی یی؟

د مادهو پر چوپتیا موهنی خواب ورکړ:
 شنکر وواهه.

کنول د مادهو له سره د تیر اخلاص او...

ما هم بدل تری واخیست.

کنول تری وپوښتل:

ته څوک یی بچیه؟

-زه رندهیر یم، مور دی درمسال ته بیسولی و چی بگوان «خدای» ور

وپیو، هلته شنکر دی وواهه او ما هم دهغه سر پری مات کړ.

کنول وار خطا شوه ویی ویل: درمسال ته...

دخدای ورښودلو لپاره؟!

-هوکی ده ویل چی ما خدای نه دی لیدلی.

-دماضی ډیر تصویرونه دکنول سترگو ته ونڅیدل.

او بیا په یوه ژور چورت ډوبه شوه.

موهنی تری وپوښتل:

ته دده موری؟

-هوکی لوری دا ټیکری ستادی؟

-هوکی!

-داپه وینو ککړ شوی دی زه به یی اوس درته ومینځم.

-نه دا یی همدغسی پر سرور پریږدی.

-نه لوری که دی مور پوښتنه وکړی څه خواب به ورکوی؟

ما ډیر ټیکری ورک کړی دی، هغه له ما نه پوښتنه نه کوی، تاسو دده

زخم ښه وتری.

-ستا نوم څه دی لوری؟

رندهیر وویل.

راځه موهنی موږ هم نور ولاړ شو.

موهنی په تلو تلو کی ودریده ویی پوښتل:

شنکرویل دا تیت ذاتی دی، ته هم تیت ذاتی یی؟

کنول په درد من غږ وویل:

زه تیت ذاتی یم خو زما زوی...

موهنی دکنول په مطلب ونه پوهیده خو سره له دی چی ماشومه وه مگر

دایی احساس کړه چی دی ښه پوښتنه ونه کړه، ودریده بله پوښتنه یی وکړه:

تیت ذاتی څه شی وی؟

- تاته نه دی معلوم؟

- نه.

کنول ځواب ورکړ:

تیت ذاتی انسانان وی، مینه کوونکی انسان خو په دی دنیا کی هغوی

انسانان نه گڼل کیږی. راځه مادهو! بچیہ تاسو هم ولاړ شی!

موهنی او رندهیر دښار په لور روان شول.

مادهو، کنول او شانتا تر لږ څنډه همالته ولاړ وو او دوی ته یی کتل.

موهنی څو ځلی شاته مخ ورواړاوه او ورته ویی کتل او په سترگو کی یی

مادهو ته یو نه هیریدونکی پیغام ورکړ.

کنول ته دموهنی په لور د مادهو د غس کتل ښه کاره نه شول.

او په زړه کی یی وویل:

زما نازولیه! ته تر هغوی په هېڅ کی کم نه یی، ستا رنگ تر دوی ډیر سپین او سترگی دی تر دوی ډیری ښکلی دی خو ته دخپلی مور له گیدی څخه دیوه تپت ذاتی له برخی سره زیږیدی یی، بیا یی مادهو تر مټ ونیو ویی ویل:

راځه بچیه څه ته گوری ستا نری له هغوی نه بيله ده.

څپری ته چی نژدی شوه دکنول څه په خیال کی ور وگرځیدل ودریده او دمادهو پر سړی لاس کیښود ویی ویل:

بدهو ته څه مه وایه، که هغه خبرشی چی ته چا وهلی یی خو دی بدل وانخلي آرام نه کښینی او مور ټول به په مصیبت کی راگیر شو.

مادهو تسلی ورکړه ویی ویل:

نه مور جانی نه ورته وایم، ورته ویه وایم چی له ونی نه راولویدم.
- دا وعده هم راسره وکړه چی بیا په هغه لوری ته نه ځی او له هغو ماشومانو سره به دلیدو څخه نه کوی.

- ولی موری زه خو هغوی وهلی نه یم.

- زویه! که دهغوی پلار او مور ته معلومه شوه چی ددوی ماشومان ستاسو سره لویی کوی نو مور به له دی ځایه وشړی، ته ددند بل لوری ته مه ورځه.

- ډیر ښه دی موری زه به هغه لوری ته نه ورځم.

ارجن تری وپو بیتل:

موهنی نه ده راغلی؟

ساوتری خواب ورکړ:

خدای پوهیږی چیرته تللی، زه درندهیر دوی کورته دپو بستنی لپاره
ورغلی وم. هغه هم تر اوسه پوری نه دی راغلی.

نوبیا به بنایي له هغه سره چیرته په لویو بوخته وی. دومره ولی
اندینمنه یی چی وړی شی پخپله به راشی.

-ته دلته څه کوی ولاړ شه ورپسی ووزه. هغوی ددند لوری ته تللی ووزه
دیره ویریږم...!

ارجن دساوتری دڅورولو په نیت وویل:

موهنی ستا په څیر ناپوهه نه ده درمسال ته به تللی وی.

-بښه ده پری ږده چی راشی زه به یی نن حساب واخلم.

-هغی ته څه مه وایده. په دغه عمر کی موږ هم ټوله ورغ بهر تیروله.

-ستا مینې هغه بی لاری کړی ده.

-بښه نور می ماغزه مه خوره! دادی پسی ورځم.

ارجن جگ شو بوتونه یی په پښو کول چی بهر دروازه خلاصه شوه موهنی
اورندهیر دواړه کورته ورننوتل.

ارجن بیرته پر چپرکت کیناستلو ویی ویل:

دادی هغوی راغلل تا هسی شور گډ کړی ؤ. بیا یی لور ته مخ واړاوه

ویل ستونی یی را دک شو او سترگی یی او بنلنی شوی.

- هلته خه وشول؟ ته ژاری وخو وایه چی هلته خه پینش شول؟

ساوتری وویل:

لوری ولی نه وایی ددند سره خه وشول چا خوبه وهلی نه وی؟

موهنی دخپل زړه راقابو کولو هخه وکړه ویی ویل:

په دند کی یوه هلک لنبل هغه دا گل ماته راوشکاوه.

مور ته یی ددینگ بهیجان هم راوښودل، مور هغه دېگوان دزیارت لپاره

درمسال ته بوتلو شنکر پر دانگ وواهه او سری مات کړ، موهنی دا وویل

او په سلگیو شوه.

ارجن تری وپوښتل:

شنکر هغه ولی وواهه؟

دموهنی پر چوپتیا رندهیر خواب ورکړ:

هغه ویل چی دا تیټ ذاتی دی.

ارجن وارخطا غوندی وویل:

تیټ ذاتی! هی هی: تا سو تیټ ذاتی درمسال ته پیولی ژ او موهنی تا دا

گل دیوه تیټ ذاتی له لاسه اخیستی دی؟

- هوکی او دغه سیپی هم ماله هغه نه اخیستی!

- لری یی وغورځوه موهنی! دا ناولی دی، ساوتری ته موهنی ولښوه او

پاکی جامی ورواغونده.

موهنی ددغو گلانو دناولتوب په راز ونه پوهیده ویی ویل:

نشی کیدای.

- پلار جاندهغه لاسونه هم پاک وو. مور چی ورغلو هغه لنبل.

ارجن په درانه غږ وویل: تیت ذاتی په لنبلو نجیب کیدای نشی.

خته چی کلکه کړی غمی نشی کیدای، وغورځوه گلان!

موهنی دارجن تر منطق دهغه له درانه غږ نه ډیره تر اغیزی لاندی راغله

او گلان یی وغورځول. په انگر کی ولاړخوسکی ورغی هغه گلان یی بوی

کړل او بیا بیرته تری په شا شو.

ارجن وویل:

ودی لیدل زموږ غوایان هم دتیت ذاتو له لاسه خه شی نه خوری.

رندهیر چی تراوسه پوری چوپ ولاړ ویی ویل:

نیلوفر گلان خو غوایان نه خوری. که یی تاسو پخپلو لاسو راوشکوی او

ورته وایی چوی هم خوله به ورنه وړی.

که ډیر وړی وی بنایی ویی خوری.

ارجن دخپل خجالت دپتولو هڅه وکړه ویی ویل:

نه چوپ شه!

ارجن چوپ شو، موهنی دهغه دزړه دساتلو په غرض دی بحث ته دوام

ورکول ضروری گڼل ویی ویل:

پلار جانده! دهغوی لاسونه کټ مټ زموږ په شان دی، که دغه گلان زموږ

په لاسونه ناولی کیږی ددوی په لاسو به څنگه ناولی شی؟

-لوری! هغوی له سره تر پښو ناولی دی، او له دوی سره په لگیدو هر

- ډیره لویه گناه.

- ولی؟

- ځکه چی خدای ددوی په لیدو خپه کیږی. د خدای درمسال ناولی

کوی.

- خدای له دوی نه ولی کرکه کوی، آیا دوی یی پیدا کړی نه دی؟

- ته ډیره ناپوهه یی موهنی، خدای دوی پیدا کړی دی خو تیت ذاتی.

- دوی ولی تیت ذاتی دی؟

- ځکه چی خدای له پلیدی او ناپاکی خاوری څخه جوړ کړی دی.

- خدای دوی له ناپاکی خاوری نه ولی جوړ کړی دی؟

- موهنی که دی نور چتیاات وویل ژبه به دی درباندي تاو کړم. د خدای په

اراده کی موږ لاس نشو وهلی. هغه چی څوک غواړی په لوړ ذاتو او څوک

په تیت ذاتو کی پیدا کوی، د نړی ټول شیان یو ډول نه دی، سپوږمی تر

لمر وړوکی او ستوری تر سپوږمی وړوکی دی.

په بڼی کی یوه ونه لویه او بله وړوکی وی، ازغی لرونکی بوتی او میوه

لرونکی ونی په یوه بڼی کی را زر غونډیږی. خو یوه غوڅوی او اوږونه پری

بلوی او دبلی د تاندی ساتلو لپاره اوبه ورکوی.

مرهني ظاهراً ډاډه او چوپه شوه، خو په زړه کی بی داسی بی انصافه

خدای ته بد ویل چی دشکر غوندی بد اخلاقه سپری یی لوړ ذاتی او مادو

غوندی ښکلی هلک یی د ناولی خاوری نه جوړ کړی دی.

ددی خبرو اترو په پای کی ددی سره د خدای په باب تصور یو زورور

په عامه وضع کې د موهنې په عمر کشرې نجلۍ بڼایې پردې مسئله
 زیات فکر نه وای کړی خو دا غیر معمولی هوښیاره وه.
 او کومې پېښې ته هسې په سرسری نظر کتلو عادی نه وه. ددی پر ماغزو
 چې دخدای د ښه تصور په رڼا روښانه وو په ناپامۍ کې ورو ورو تیارو زور
 راوړ.

د خدای استازی

څلور کاله ذهني او بدني ودی دغه ماشومان دلور ذاتو او تیت ذاتو پر ازلی
توپیر اعتراف ته اړ کړل.

د رندهیر او موهني چاپیر یال دا ور وښودل چی دوی د پخوانی زیون
دکومی نیکی په سبب دلور ذاتو په کورونو کی زیږیدلی دی.

مادهو ته د ځان په باب دا معلومه شوی وه چی یو بد مرغه تیت ذاتی دی
خو ده ته ددی پوښتنی ځواب ور کوونکی نه و چی دی تیت ذاتی ولی دی؟

د خپلو څپرو نه بهر ددوی الوت یواځی د هغو خلکو تر کورونو پوری
محدود وو چی ددوی په څیر یی دهندی کلتور او ټولنی د سپیڅلی او
ښکلی ښار له دیوالونو بهر په خپلو وروستو جونگرو کی د ژوند ښی او بدی
ورځی تیرولی. او پردی یی د فکر کولو اړتیا نه احساسوله چی دوی تیت
ذاتی ولی دی.

دوی دلور ذاتو پردی عقیده هم نه وو خبر چی دوی د پرومبی زیون
دکومی نه بڅښوونکی گناه د سزا گاللو لپاره تیت ذاتی شوی دی.

په عادی وضع کی مادهو ته ددی امکان نه و چی په دغسی مسایلو فکر

دوی به سهار او مابنم په یوه غونډی وختل کله به یی ښار او کله د تپت
ذاتو کلی ته کتل یو لوری ته خوښی په نخیدو وی او بل لوری ته د بی کسی
او ښکی بهاندی ښکاریدلی .

دوی به د څپرو د بی وسی او زړه ماتوونکی ژوندانه له نندارونه سترگی
واړولی او د ښار د لوړو ماڼیو شان او شوکت او په هغوی کی داوسیدونکیو
عظمت به رعب پری واچاوه . کله به چی د لمر لویدو نه وروسته ښار ته نژدی
د درمسال زنگونه وکړنگیدل او په فضا کی به د ناقوس آزانگی خپری
شوی نو د دوی خیالونه به دهغه شانداری مانی پر شاوخوا راخرخیدل چی
د دنیا هر غوره او بد شی پیدا کوونکی پکی وجود درلود .

د درمسال د خدای خیالی تصویر به یی سترگو ته ودرید .
او ده به خپله بی وسی او غریبی هیره کړه د کایناتو د دغه سترځواک په
وړاندی به یی سربښکته شو چی دهغه په دم د سیندونو داوبو خوځښت ،
د غرونو ښکلا او رنگینی او د گلانو تازگی ولاړه وه .

په اشارو بی باد چلیده او وریخی الوتلی او توری بریښیدلی .
چی لمر ته یی جلال او دبدبه ، سپوږمۍ ته یی ښکلا ، ستوریو ته یی زړه
راښکون او گلانو ته یی تازه گی وریځنلی وه .

مادهو ته د خدای دروښانه خیالونو په وړاندی د چاپیریال تیاری په
تولیدو ښکاریدی ، پر ځمکه او آسمان کی د خدای پر سترتوب د اعتراف
کوونکیو لپاره ډیر شیان وو ، که دغه زړه وړونکی ننداری نه وای هم نو

ماده به دهغه خدای ته مال بدودیا چې د خدای ننداری نه وای هم نو

وای دریدلی که له هغوی سره ددوی دلیدو ټولی لاری بندی نه وای نو
 دانړی به دوی ته څومره ښایسته اورنگینه وه؟
 دکایناتو دغه ننداری دوی ته څو مړه ښایسته ښکاریدلی، رندهیر دده
 یادیده خو په دغه یاد کی دومره ناکراری نه وه لکه دموهنی په
 یادیدو کی له موهنی پرته ده ته دخدای دغه نړی له ټولو ښکلاؤ سره
 نیمگری ښکاریدله کله به چی دشپي تیارو دتیت ذاتو جونگری نوری
 هم بی خونده اوسری کړی اودښار په هره کوڅه او واپت کی به دیوی
 وځلیدی نو دمادهو په معصوم زړه کی به ددردیو څرپکه وزغلیده، ده
 به پخپل زړه کی ویل چی رندهیر اوموهنی به دلورذاتو له نورو
 ماشومانو سره دهغو دیوو اوچراغونو په رڼا کی لوی کوی کاشکی زه
 هم له دوی نه یو وای.

له دوی سره می لوی کولای، دوی ته می شپیلی غیولی. ددوی
 سره می دخدای دښکلو درمسالونو سیل کولی، دوی به زه هیر کړی یم
 ! نه نه دوی به زه هیر کړی نه وم دوی به یوه ورځ زما په لټون پسې
 خامخاراشی، زه به رندهیر ډنډ ته دسیل لپاره بوزم موهنی ته به دژورو
 اوبوگلان راوشکوم او ورپه یی کړم، هغه به ډیره خوبښه شی خونه....
 زه یو تیت ذاتی یم، هغه به زما په لاس راشکیدلیو گلانو ته لاس هم
 ورنه وړی، هغه به ماته په کتلو کی سترگی پټی کړی زما غږ چی واورې
 په خپلو غوږونو کی به گوټی ننه باسی... مگر دڅه لپاره؟
 مادهو به دشپي مهال له ویده کیدونه دمخه زیاتره وختونه دا اراده

دسهار په رڼا کې گډه وده شوه، هغه به کله د دندې بلی غاړې ته د تلو اراده بدله کړه او کله به یې د امید او ویرې په گډو احساساتو کې د بدې او کنټول له سترگو څخه ځان گوښه کړ او دخپل هدف په لور به یې مخه وکړه.

خو تر درمسال پورې به خو رسیدو مصلحتونو به یې پر هیلو خاورې ورواړولې.

هغه به په وار وار دې خیالونو غوړاوه چې د ښار خلکو به دوی ته دلور-ذاتو او تیت ذاتو توپیر وربښودلی وی، امکان لری چې هغه ماته وگوري په حقارت مخ رانه واړوی. که بدل شوی نه وی هم زما له دوی سره لیدل بڼه نه دی که د ښار خلک پردی خبر شول چې مسو له لور ذاتو ماشومانو سره دنړۍ کیدو څخه کوونو موږ به په ډېولو وشرې بیا به له دوی سره دلیدو هیله د تل لپاره ختمه شي، له دې سوچونو وروسته به ما د هو بیرته راوگرځید خو عقل تل له زړه سره ملگرتیا نه کوله کله کله به دارادې سیلاب د مصلحتونو بندونه ورسره ونړول او ما د هو به د درمسال لاری ته نژدې په بوتیسو کې غلې شو او بیا به په کومه ونه کې وخوت دموهنی دراتلو لار به یې څارله خو غلې هغه درنده بیر اوموهنی په لیدو هم بریالی شو چې درمسال ته تلل خو هغوی یوازی نه وو د ښار خو نېمونی او هلکان به نور هم ورسره وو او ما د هو به د اجرئت ونه کې چې مخی ته ورشي.

غاړه په لوبو اوسات تیريو بوخت شول ، مادهو چی رندهیر له نورو
هلاکانو سره په لامبو بوخت ولید شو ځلی یی په خیال کی ورغلل چی له
ونی راکوزشی اوډند ته ځان وروغورځوی خودیوه ټیټ ذاتی دځان کم
گڼلو احساس دی له دی نه ایسار کړ موهنی له خپلو نورو ملگریو
تجوتو سره دده له ونی نه پنځلس شل گزه لری ددند پرغاړه ولاړه وه ،
مادهو ته نژدی بوی قمری په بله ونه کی په غاړو پیل وکړ موهنی ونی
لوری ته مخ ورواړاوه او تر قمری یی په شو چنده خواړه غږ دهغه دغاړو
او نغو خواب ورکړ .

مادهو ته اوس دهغی مخ بڼه ښکاره کیده دښار له نورو تجوتو سره
دپه ستوریو کی سپوږمی ښکاریده ، موهنی دکوهو ، کوهو ، ناری
وهلی اود قمری د لیدو لپاره دونی په لوړو رغله دمادهو زړه په درزیدو
شو ، ده دموهنی له سترگو دځان پتولو هڅه کوله او په شاخونو کی یی له
بوی ونی څخه بلی اوله هغی څخه دریمی ته ځان ورساوه ، اوس
ددند پرغاړه دلویدونکو ماشومانو له نظره پناه اولری ؤ . ده یوازی
موهنی لیدله قمری غاړی بس کړی وی او موهنی دونو په منع کی ولاړه
وه بوی اوبلی خواته یی کتل ، مادهوله ونی راکوز شو اوموهنی ته یی
کتل دهغه زړه دخوښیو په سمندر کی غوتی وهلی موهنی د قمری له لیدو
څخه مایوسه شوه اوبیرته ستنه شوه .

مادهو داسی احساس کړه چی د تقدیر لاس دی دخوښیو د آسمان څخه

راوېنې شو، اوددغه شعوردې پايه سيلاب پوی څپې هغه ټول ديوالونه
چې له پير يوراهيسې دتپت ذاتي اولور ذاتي ترمنځ دريدلي ووونړول ،
مادهو په پيره له جيبه شپېلي راوايستله اودموهنې دپام وړاړولو لپاره
بي يوه غوړه نغمه وچيرله دغه ملايمه نغمه دتپت ذاتي دزندۍ شوي
غږ ترجمانه وه موهنې چې دشپېلي غږ واوړيد ودرېده څه فکري وکړ او
بېرته راوگرځيده اوداندېبنې ، خوښۍ اووړي له گډه وډو احساساتو
سره بي پوی اوښلي خوا ته کتل اودمادهو په مخکې ودرېده ، دمادهو
په زړه کې يو توپان را اوچت شو اوشپېلي بي له شونډو بېله شوه .

موهنې وويل: څوک يې... مادهو.... مادهو! مادهو چې دموهنې
په غږ کې دکرکې اوياسپکاوي پرځای دمېنې اوانس احساس وليد
دموسکا هڅه يې وکړه خوله موسکا سره يې دهغې دمېنې او احساس
جذبو سترگې وراوښلنې کړې.

- موهنې ته راغلي! زه ډې وپيژندلم؟

مادهو داوويل سترگې يې ورپولي چې داوښکو څاڅکي يې بيا له بڼو
پرېاړخو گاتو وڅڅيدل اوبيا ځمکې ته تويي شوي .

موهنې وويل:

زه اورندهير څو غلي دندته راغلو خو ته موونه ليدې دا دومره موده

چيرته وي؟

مادهو ځواب ورکړ:

موهنی ترلې ځنډه مادهوته چې په ژورو سوچونو کې ډوب وه وکتل ،
هغه د ښار له ټولو هلکانو څخه ډیر مناسب او ښکلی ؤ خوییا هم هغه یو
تیت ذاتی ؤ او موهنی پردی حیرانه وه چې له هغه څخه یی کرکه ولی
نه کوله دی هغه لیده ، غړیی اوریده بیای یی هم له ځایه نه خوځیده
دتیت ذاتی او ښکو ترلې ځنډه ددی دهله تم کیدو بیه ادا کړی وه .

ناڅا په درندهیر غږ اوچت شو:

موهنا! موهنا! چیرته یی راځه چې کورته ځو!

موهنی په ویریدلی لهجه وویل: زه ځم.

مادهو سرتړپایه غنر شووی ویل:

بیابه راشی؟

- کیدای شی زه نه پوهیږم. موهنی د ډنډ په لور منډه واخیسته

او ترشایی ځواب ورکړ.

دمادهو د ژوند رڼ د ونو شاته پټه شوه خودده د زړه په غمجنه فضا کې د

هیلو په زرگونو ډیوی بلی شوی په توپونو منډو او شپیلی غږ ولو

کورته ورسید ، کنول چې ډوډی په مخکی ورته کیښوده څو نمری یی

وخوړی بیای یی وویل:

مورجانی نوره اشتها نه لرم.

- نن ډیر خوښ یی زویه ، ته چیرته تللی وی؟

- همدلته وم موری! زه شپیلی درته غږوم!

دایی وویل او شپیلی یی راواخیسته او نغمه یی پکی اوچته کړه.

نن یی بدن ورته چست اوسپک بنکاریده اود عادی تگ پرځای یی منډی وهلی، دغونډی سرته چی وخوت څلور وخواوته یی نظر و اچاوه نن د خدای دنیا ورته بشپړه بنکاریده، نن یی د خدای پرستر ځواک اعتراف کاوه، موهنی دهغه په اشاره ددند غاړی ته راغلی وه، دهغی دپام وراړولو لپاره قمری هم هغه را استولی وه دده د شپیلی سرته خدای داسی اغیزور یخبللی ؤ چی موهنی په تلو تلو کی بیرته راوگرځیده، اودا هم دهغه ورکړه وه چی یوی لوړ ذاتی نجلی څو کاله وروسته هم هغه ولیدوی پیژندلو او له هغه سره یی په کرکه چلن ونه کړ.

خدای په اړه ددغسی په زړه پوری تصور سره دده زندگی شوی هیلې په وینوشو یوولو بدلی شوی.

دی په خیال کی دورستو جونگړونه وتلی ؤ اود ښار په ښکلیو ماڼیو کی گرځیده، ده دیوی داسی دنیا د جوړولو خوبونه لیدل چی هلته ټول اوسیدونکی د لوړ ذاتی اوتیټ ذاتی له نومونو سره نا اشنا وو.

خدای پرستر ځواک دده د اعتماد اویاور په سبب د ژوند هرافق ده ته دمایوسی په ورینځو کی دسهار دراتلو پیغام ورکاوه، ماده را اسمان ته وکتل اوویی ویل:

خدایه! زه پوهیږم چی یو تیټ ذاتی یم ماته ستا په درمسال کی دپښی ایښودلو حق نشته، زه دهغوی ښارته هم نشم تلای خوته خدای یی اوتاته دا آسانه دی چی له نړی څخه د تیټ ذاتی او لوړ ذاتی ترمنځ توپیر ورک کړی.

سبا ته دلوی ډنډ پرغاړه له لمدو ختو مادهو په ډول ډول بنو بوتان
جوړ کړی وو او دهغوی د خوښی لپاره یی مذهبی سندره زمزمه کوله.

(۳)

دوه کاله نور تیر شول مادهو په دی موده کی دختو په بوتانو جوړولو
کی ښه مهارت ترلاسه کړ، ډیر بوتان یی جوړ کړل او بیرته یی مات
کړل بیا یی بوداسی بوت جوړ کړ چی ترټولو پخوانیو ښایسته ؤ مادهو
هغه دلوی ډنډ پرغاړه په بوتو کی پټ کړ.

هغه به دورغی لږ تر لږه یو ځل خامخا دلوی ډنډ غاړی ته راتلو پخپلو
لاسو د خدای د جوړ کړی بوت په مخکی به یی له موهنی او رندهیر نه زده
کړی مذهبی سرود ووايه او بیرته به تلو.

یوه ورځ رندهیر اوموهنی چی له درمسال نه بیرته راگرځیدلی وو دلوی
ډنډ پرغاړه د شپیلی خور غی واوریډ، موهنی په تلوتلو کی ودریده
او ویی ویل: رندهیره! دغه شپیلی غی وونکی به څوک وی؟؟
رندهیر ځواب ورکړ:

زه چی هغه بله ورځ له دی ځایه تیریدم دغه غی می واوریډ ډیره ښه
شپیلی غی وی.

- تاهغه هیڅکله نه دی لیدلی؟

- نه هیڅکله نه!

- لیدلی دی دی خو هیر شوی دی دی.

درمسال ته برتلوا

- هو کی هغه.... رندهیر پر خپلو مغزوزور راوړ او زیاته یی کړه:
چی شنکرو واده.... څه نوم یی ؤ.... مادهوا موهنی په تائید سرو
خوځاوه او ویی ویل:

راځه چی ویی وینوا

- مگر هغه لکه چی ټیټ ذاتی ؤ.

دموهنی زړه ولوید ویی ویل:

مگر زما باور نه راځی چی هغه دی ټیټ ذاتی وی ته یی هم چی ووینی
بنا یی ټیټ ذاتی یی ونه بولی.

رندهیر ځواب ورکړ:

ټیټ ذاتی خوله بنی څخه نه ښکارېږی.

موهنی وویل:

رندهیره! موږ له ټیټ ذاتو نه ولی کرکه کوو؟ رندهیر ته دموهنی

اودهغی دپلار ترمنځ بحث وړیه زړه شو، ځواب یی ورکړ!

ماتراوسه په دی اړه هیڅ فکر نه دی کړی.

دشپیلی غږ غلی شو او بیا دچا دسندری خوږ غږ اوچت شو. داهمغه

مذهبی سرود ؤ چی مادهو په یوه ښکلی راگ کی وایه.

رندهیر څک شو ویی ویل:

نه، دا کوم ټیټ ذاتی نشی کیدای، مذهبی سرود وایی او غږ یی زموږ

له دوی نه په درمسال کی زده کړی ؤ خود ماد هو د لیدو هیلې دوی
پرهره هیله زور راړو اوله څه ویلو پرته له رندهیر سره روانه شوه.

له لارې تلو وروسته رندهیر او موهنی ماد هو ولیده چی بی خبره

د بوه —————

بو تی تر څنگ دخپل راگ په تل کی ډوب ؤ، رندهیر دی ونه پیژندلو
ماد هو چی راگ پای ته ورساوه سترگی بی پورته کړی چی رندهیر او
موهنی بی په مخ کی ولیدل هک پک شو، لږ ځنډ وروسته راسنبال
شو و بی ویل: تا سوراغلی خدای را واستولی.
پردی خبره رندهیر او موهنی یو بل ته وکتل، بالاخره موهنی ځواب
ورکړ:

موږ ستاغی واورید را غلو ته ډیر بڼه سرود وایی.

- زما سندره ستاسو خوښه شوه؟

- ولی نه، رندهیر همدا اوس ویل چی موږ په ښار کی تر تانبه سرود

ویونکی نشته.

رندهیر وپوښتل:

ته ماد هو بی؟

- هوکی و دی نه پیژندلم؟

- دغه سرود دی چیرته زده کړی دی؟

- ستا په یاد نه دی، تا راښودلی ؤ.

مودی وړاندی خبره ده دغه سرود دی تراوسه پوری څنگه په یاد پاتی شو؟

- زه یی هره ورځ دخدای په مخکی وایم:

- ستاخدای چیرته دی؟

- په هغه بوتی کی ، ودریږی زه یی دروښیم مادهو په بوتی ورتیت شو دلاندی بیخ څخه یی دڅاوری بوت راویوست اوددوی په مخکی یی کیښود.

رندهیر وپوښتل :

داتاله کومه ځایه راوړ؟

مادهو ځواب ورکړ:

ماپخپله جوړ کړی دی داستاسوله خدای څخه ډیر وړوکی دی زه به اوس یو لوی خدای جوړوم.

کت مې ستاسو دخدای په شان تاسو به یی لیدو ته بیاراشی؟

دهغه په ځواب کی رندهیر اوموهنی چوپ شول.

مادهو سرتړپایه غږ شو په سترگو کی یی اوښکی راغلی ویی ویل:

خامخاراشی زه هر ماښام پرغونډی څیژم اوستاسو ښکلی ښار گورم په کال کی یوه شپه هغه ډیر روښانه وی په هر کور کی ددیو وکتارونه

ترسترگو کیږی موهنی وویل:

هوکی هغه « دیوالی » شپه وی.

و.و.

- رام چندر صاحب شوک دی؟

- هغه دخدای استازی و.

- دخدای استازی څه شی وی؟

- یو داسی انسان چی په هغه کی دخدای غوندی زوروی.

- په انسان کی دخدای غوندی څواک څنگه پیدا کیدای شی؟

- دهغه په نمانځنه او - زه به هم دخدای نمانځنه وکړم. خو مور جانی

می راته وویل چی ته هر څه وکړی بیا به هم دلور ذاتو سره برابری ونکړای

شی. آیا زه دخدای په نمانځنه ستاسو په شان نشم کیدای؟

موهنی چوپه شوه، دهغی سترگو له رندهیر څخه ددی ځواب غوښتنه

کوله.

مادهو ناکراره شو ویی ویل:

ووايي! دخدای لپاره ووايي، آیا زه به ټول عمر تبت ذاتی وم؟

موهنی ځواب ورکړ:

- نه، نه دخدای به ستا مرسته وکړی.

چا دلوی ډنډ له لوری غږ وکړ:

وروره! وروره!

مادهو د شاننا غږ وپېژانده، په بیره یی بوت په بوتیو کی غلی کینود او

ویي ویل:

شاننا! زه دلته یم.

رندهیر او موهنی غوښتل چی ولاړ شی خو چی شاننا یی ولیده ودریدل،

په لتولو دی ستومانه کړم ، ته دلته څه کوی ؟

مادهو خواب ورکړ :

هیڅ هم نه ، شانتا راشه .

دمادهو سره چی هغی موهنی او رندهیر ولیدل لږ پښه نیولی غوندی
شوه او ورو ورو ورغله .

رندهیر وپوښتل :

دادی خور ده ؟

- هوکی تا ونه پیژندله ؟

رندهیر مادهو ته څه خواب ورنکړ ، هغه څو غلی سرتړپایه د شانتا له
لیدو وروسته په زړه کی وویل :

آیا دا امکان لری چی دغه خور او ورور دی تیت ذاتی وی ؟ زموږ په ښار
کی ددوی په څیر برهمن او نجیب زاده نشته . آیا خدای داسی کوی چی
دغسی ښکلی څیری پیدا کړی او بیا کرکه ورسره وکړی ؟
رندهیر وویل :

ښه مادهو نور موږ څو . خوزه یوه خبره درته کوم .

- ووايه !

- هغه بوت پت درسه وساته ، او بیا د ښارد کوم سړی په وړاندی دغه
سرود مه وایه .

- بوت خوزه دکا کاله وپری پت ساتم ، خود مذهبی سرود په ویلو کی څه

چارل یی.

شاننا بیا وپو بتل :

دا خرک وو؟

مادهو خواب ورکړ:

دخدای استازی.

- داڅه شی وی؟

- ته نه پری پوهیږی، راځه چی کور ته ځو.

شاننا خوله بوڅه کړه ویی ویل:

واه واه، توزه ستا په اندازه هم نه پوهیږم، ستا مطلب دا و که نه چی

دښار اوسیدونکی وو؟

مادهو وخنډل.

تراوه یی درندهیر ټولی مشغولتیا وی چکر، ښکار نیزه بازی او

پر آس سپرلی وه. دا لومړی ځل و چی ده دخدای، دیوتا، لوړ ذاتی، تیت

ذاتی په اړه جدی فکر کاوه. هغه په تلو تلو کی ودرید او له موهنی څخه

یی وپو بتل.

دا کیدای شی چی خدای دشاننا او مادهو په څیر څیری جوړی کړی او

بیا کرکه تری وکړی؟

موهنی خواب ورکړ:

رندهیره! زما په خیال خو خدای له هیچا نه کرکه نه کوی، کله چی یوه

مور دخپل ښکلی او بدرنگه ماشوم سره یو ډول مینه کوی نو دا کله

امکان لری چی خدای چی مور ټول بی پیدا کړی یو، ټولو ته سی یو. ل

تیری تورونکی

مانہام مہال وریخی پر آسمان راخپیدی، بدھو، شانتا، کنول او مادھو
ددودی خورلونه وروستہ بہر پر چپرکتونو خملاستل، دلویدیخ لوری تہ
توری ویریتیدی او بدھو راجگ شو کیناست.

کنول وویل:

خہ خبرہ دہ ورورہ! تاخو ویل دیر خوب راخی؟

بدھو چپرکت ورسرہ واخپست خواب پی ورکر:

دغہ وریخی بہ خامخا ووری او زما خوب بہ خراب کری زہ دتنہ غم نن
خوہسی ہم گرمی نشتہ.

شانتا وویل:

زہ ہم دتنہ ویدہ کیوم، راخہ ورورہ تہ ہم دتنہ ولار شہ!

مادھو شانتا تہ دغواب ورکولو پرخای خپلی مور تہ وویل:

موری جگہ شہ زہ دی کت دتنہ یوسم. کہ باران راشی بیا بہ دی دشیپی لہ

خوبہ ویاسی.

کنول جگہ شہہ جونگری تہ نتوتہ او مادھو پی چارپایی ورواخیستہ

دتنہ پی یوورہ.

مادهو بهرته دوتلو په حال کی خواب ورکړ:
 ماته اوس خوب نه راځي موری. دننه گرمی هم ده، زه به وروسته راشم.
 بدهو ویل:
 چي باران راځي بیا موږ راوینن نه کړی.
 - نه کاکا! زه به چوپ دننه راشم.
 مادهو بهر پر خپل کت کیناست، له لری د درمسال د زنگ غږ راتلو او
 د مادهو زړه درزیدو.
 شانتا دننه نه غږ پری وکړ:
 وروره ماته نکل وکړه!
 مادهو خواب ورکړ:
 چوپه شه! کاکا له خوبه وزی!
 بدهو پر اړخ واوښت ویی ویل: شانتا شور مه کوه.
 - توزه هم بهر ته غم، او بیا په خپو پښو بهر ته ووته.
 مادهو زړ پر بستره وغځید او په خریدو شو.
 - هن ته مکار ته گوره چي تراوسه یی خبری کولی او اوس بیا په خریدو
 شو!
 - گوره شانتا! مامه خوروه که نه وهم دی.
 کنول دننه نه غږ پری وکړ:
 شانتا ولی یی آرام نه پرید دی، ته د شپي هم په کرار نه شوی!
 بدهو یو ځل وغوښید:
 شانتا! له دې شپي څرک څرک څرک؟

مادهو له بستري څخه جگ شو او خپ خپ د جونگري تر شا دلوی ډنډ په لور ولاړ، لږ چي لري ولاړ دلاري څخه يي ځان ونواو بو ته کړ، د درمسال لاره يي ونیوه او په منډو يي پيل وکړ، دلوی ډنډ پر غاړه چونگېنو او چرچريو آسمان پر سر اخیستی ؤ خود مادهو غوړونو يوازي يو غږ اوریده چي هغه د درمسال د زنگ غږ ؤ.

په لوی زنگ هر نوی گوزار دده د زړه درزا او گامونه گرندی کول، هغه په منډو منډو کي په وار وار دا خبره تکراروله:

زه به دخدای استازی له ځانه جوړوم.

... زه به دخدای استازی شم!!

(۲)

له درمسال څخه لږ لري مادهو ودرید او تر لږ ساعت دمې جوړولو وروسته يي یوی او بلی خواته کتل او کرار کرار د درمسال په لور ورو روان شو. د درمسال له دروازو څخه د چراغونو رڼا ښکاریدله هغه داسي احساسوله چي د درمسال د ساتونکیو وپروونکی سترگی يي څاري.

پر آسمان دور یغو تور خادر ځای ځای شلیدلی ؤ او ستوري ښکاریدل.

مادهو دونو خواته ورغی او تر تیاره لاندی يي ودرید، د درمسال زنگونه بند شوی وو، او دننه چا مذهبي سندرې ویله. مادهو د مذهبي سرود الفاظ ښه نه اوریدل، زړه نازړه وړاندی ورغی او تر ټولو دوروستی ونی وشاته ودرید چي د درمسال له برنډی نه کوم شل گامه لری وه.

د درمسال الفاظ ښه نه اوریدل، زړه نازړه وړاندی ورغی او تر ټولو دوروستی

په هغوی کی یوه مذهبی سندره ویله، مادهوله هغه سره دسرود الفاظ
تکرارول، مذهبی سندره پای ته ورسیده او خلور واره نمانځونکی بهرته
راووتل، مادهود چراغ په تنه رڼا کی هغوی ونه پیژندل بیا هم ددووتنو
په باب دده داشک وچی هغوی ددرمسال پخوانی ساتونکی دی.

یوه یی وویل: پندت «پیشوا صیب!»

تیاره ده زه به دی کور ته ورسوم او بیرته به راشم.
هغه خواب ورکړ:

نوبیا به ستا سره تردی ځایه شوک راځی؟
بل تن وویل:

ښه ده پندت جی! شنکر له پیریانو ډیر ویریږی زه به درسره ولاړ شم!
پیشوا بیا خواب ورکړ:

شنکر ویریږی خوزه نه ویریږم، زه یوازی ځم.

تاسو دواړه دجسونت جی خدمت وکړی، پیشوا دا وویل او یوه دتیت قد
ځاوند ته یی اشاره وکړه زیاته یی کړه:

تاته خو دلته څه زحمت نشته؟

هغه دتیت قد ځاوند ورته وویل:

نه دلته ماته هیڅ تکلیف نشته.

- بوت به تر کله پوری تیارشی؟

- بس اوس لږ کار پاتی دی، دوی اونی به ولگیږی.

- ښه نو امن مو غواړم!

دده به خواب کې درې دنمسکار «احترام» غږونه اوچت شول.

ونی ته ور جوخت شو

پاتی دری کسان ددرمسال په انگر کی یوه لوری ته پر کتونو پر یوتل.

شنکر پوښتنه وکړه:

تا تر اوسه پوری شو مره بوتان جوړ کړی دی؟

تیت قدی سری خواب ورکړ:

تر دوو سوو پوری به وی.

-ته دتوری دیوی بوت هم جوړولی شی؟

-درام نگر ددرمسال بوت خو ما جوړ کړی دی، راجه پر هغو یو فیل

راویاښه.

-فیل! هغه به تاڅه کړی وی؟

-هیڅ هم نه، هسی یو مصیبت ؤ، ما مذهبی پیشوا ته ورکړ.

گوپال وویل:

درام نگر دتوری دیوی بوت خودیر مشهور دی، ویل کیږی چی هر کال

هله شو تنه قربانی کوی.

-هو کی په لومړی ورځ یی اووه تنه تیت ذاتی په پښو کی قربان کړل.

شنکر وویل:

تراوسه پوری دلته دتوری دیوی ددرمسال سور پروت دی او دتیت ذاتو

نسل دومره زیات شوی دی چی هره ورځ یی یو حلال کړی هم لږ به نشی،

خو اوس یی په مخکی هسی دکوم څاروی قربانی اېښودل کیږی.

دتیت قد خاوند وویل:

اور بدله هر دی چی ستاسو پر دایره تیت ذاتی ورکړی او ددرمسال

چی څنگه پاچا وی همغسی بی سرداران! لوی مذهبی پیشوا څو ځلی
دده شکایت پاچا ته یووړ څو وایی نه وریده .

-نوبیا به دا واکمنی تر ډیره پاتی نشی .

- تاسو ته به څه ووايو ، دلته ټیټ ذاتی دومره زړور شوی دی چی مور
تری پزی ته راغلی یو ، هغوی په ډنډونو کی لامبی ، په سیندونو کی کبان
نیسی ، او که په لاره چیرته ورسره مخامخ شی نو دا مجال چیرته دی چی
گوښه شی او لاره درکړی مور پخپله لاره تری چپوو .

گوپال وویل:

جسونت صاحب! په دی کی نه دراجه گناه ده او نه دسردار ، دغه سیمه
چی مور ونیوله ډیره موده یی لانه ده وتلی . په پیل کی له دوی سره
سختی وشوه ، خو د هغو پایله داشوه چی دغه خلک لری غرونو ته وختل
او زموږ سره به یی جگړه کوله ، د پاچا پوځونو ته ډیر زیان واوښت .

مخکینی سردار چی پر دوی ظلم وکړ دومره بری یی تر لاسه نکړ لکه رام
داس چی په نرمی کی تر لاسه کړی دی . هغه پخوا له دی چی له دوی سره
د غلامانو سلوک وکړی دایی ضروری وبلله چی دوی بغاوت پریدی او
غلامی ومنی .

د سردار رام داس د چلن په سبب اوس دی خلکو دا هیږ کړی دی چی دوی
زموږ غلامان دی ، دوی ورو ورو په خدمتگارانو باندی بدلیږی ، خو تر
اوسه پوری په دوی کی تر یوه حده د بغاوت روحیه شته . که نن مور له

یې مری ورغوشی کړی؟

د تیت قد خاوند وویل:

ته ښه وایی.

گوپال وپوښتل:

شنکر ویده شوی دی.

د گوپال په خبرو به زیاتره شنکر ته خوب ورغی، هغه په خریدو راغلی و. په دې خبرو کې د ماد هو د ژوند د کتاب یوه نوی پاڼه واوښته، نړۍ یې په مخ کې د یوه لوی ډنډ په څیر وه چې هلته لویو کبانو وړوکی له کومې تیږول، ده دا احساس کړه چې خلک د خدای درضا تر لاسه کولو پر غای دهغه تر نامه لاندې د دنیا په کمزوریو انسانانو باندې د تل لپاره خپله واکمني ټینگول غواړي.

هغه خدای چې ټول یې پیدا کړي دی پر یوه مهربانه او ډبل دښمن نشي کېدای، آیا دهغه ورپه یې پر ټولو نه اوړوی؟ دهغه شمال ټولو ته نه رسېږي، دهغه لمر ټولو ته رڼا نه ورکوي، او دهغه غمکه د ټولو لپاره خوړی میوی، دانی حاصل نه ورکوي؟ خدای بدنه دی، هغه زموږ دښمن نه دی، دغه خلک پر تورو او نیزو برسیره دمکر او فریب په خطرناکه وسله سمبال دي، خو موږ څه کولی شو؟ موږ د دوی د اسونو او فیلاتو مقابله نشو کولی اونه دوی ته لاسونه ورغځولی شو. زه به د خدای عبادت کوم د خدای استازی به شم.

یوه نابشپړ شوی بوت او دهغو د جوړولو سامان ته څه پاملرنه ونه کړه او
درمسال ته ننوت، د خدای د بوت په مخکی لاس په نامه ودرید، هغه په
خپ غږ ویل:

خدایه! غواړم ستا استازی شم، آیا ته له تپت ذاتو نه کرکه کوی، آیا تا
مور پیدا کړی نه یو؟
خدایه، خدایه!

مادهو د بوت په پښو کی ور ولوید او په سلگیو شو.
بهر په ونو کی د شپې مرغې «خفاش» دوزرونو څرپهار مادهو وویراوه
او رایوړته شو او له دروازی سره غلی ودرید، د درمسال د ساتونکیو
څرهار د دوی پر بی خیری گواهی وبله، مادهو بیرته راوگرځید بوت ته بی
وکتل او په خپله لهجه بی وویل:

خدایه! ستا د درمسال دروازی زما پر مخ بندی دی.
خوزه غواړم ستا نمانځنه وکړم، غواړم ستا استازی شم، که ستا
پالونکیو او خدمتگارانو زما لاره نه وای بنده کړی نو هر ورځ به دلته
راتلم، تا ته به می شپیلی غږوله، ستا ستاینه به می کوله او سرود به می
درته غږاوه، دلوی ډنډ له پاکو او بو نه به می دنیلوفر لوی لوی گلونه
راوړل او ستا په پښتو کی به می انبارول.

مادهو چی داوویل څه بی په خیال کی ور وگرځیدل او دخوښی یوه څپه
بی په زړه کی راتیره شوه:

ستا لاس نه چر له غوړی ختم نه بوتان جوړولی شی آیا د ډبرې نه بوت

لاس یی دبوت پریدن را اگر خاوه.

بیای یی په زړه کی له ځان سره وویل:

مگر سپینه دېره! بیای یی له لږ چورت وروسته پخپله ځان ته ځواب ورکړ:

په سیند کی دیری دی.

(۳)

سهار د درمسال په برنده کی د نابشپړ شوی بوت تر څنگ دبوت تورلو
دیر سامان ورک و. تگ بوت تورونکی اسمان پر سر اخیستی و؛
هغه خو تک می له دیلی څخه راوړی و، هغه تر بنڅ می له بنارس نه
راوړی و، پلاتی پلاتی سامان می له پلاتی پلاتی ځای څخه راوړی او
اخیستی و. اوس به زه بیارام نگر ته ځم، د خدای پار دی، د خدای له
درمسال نه غلا وگرره!

بل لوری ته، شنکر گوپال ته او گوپال شنکر ته بدرد ویل:

او یو پر بل یی تور لگاوه چی د خړه غوندی ویده و.

-ستا خریدل د څو نګینسی په څیر غړ لری.

بالاخره دواړو پر بکړه وکړه چی د شپې دلته هیڅوک نه دی راغلی.

لنډونی بوت تورونکی غاښونه چیچل پوندی یی جګی کړی په دواړو
لاسو یی تندی ته شړق ورکړ ویی ویل:

خامخا څوک راغلی دی، د شپې زما سامان پر ځای و.

که څوک راغلی نه وی نو زما د سامان غله تاسو یاست.

ورېځنېلی و؟

ماسپېنېن مهال په ښار کې مذهبي پېشوا، شنکر، گوپال او ډېره
توروونکي وار خطا ولاړ وو.

ډېري توروونکي دخپل له لاسه تللي سامان تر لاسه کولو هڅې کولې،
شنکر د تېټ ذاتو پر خلاف د حکومت د سختو کړو وړو غوښتنه کوله.
مذهبي مشر غوښتل چې دخپل درمسال خدمتگاران له سزا وژغوري،
له رام داس سره د حکومت بدنامي وېره وه.

هغه د تېټ ذاتو په اړه د شنکر له خبرو نه دراپيدا کيدونکيو شکونو او
بدگومانو لري کولو هڅه کوله.

گوپال تراوسه پوري چوپ ولاړ و، رام داس تری وپوښتل:
گوپاله ته څه وايي؟

گوپال پر دې پېښه د شنکر او مذهبي پېشوا په څير خپه نه و.
له درمسال نه غلا بېشکه بدکار و خو گوپال پر دې خوښ و چې بوت
جوړوونکي د فېل بڅښلو دخبرو په اړه سزا وگاللې.
اوس ده ته له ډېرو توروونکي نه د ټولو کنځلو د بدل اخستو فرصت و هغه
غواب ورکړ:

خدای چې تاسو ته کوم عقل درکړی دی موږ نشو وررسيدای.

خو زه فکر کوم چې دا څه وشول د خدای پری خوښه وه.

خدای غل هم را استولی شی او دوطن ساتونکي ته هم امر کولی شی چې
دده سامان پټ کړي. زما په خيال کوم بهر دده سامان نه کېدای

چی دا دهغه دروغو سزا وه.

ډبره تورونکی له غوسې نه بی واکه شو ویی ویل:

دروغ، دروغ، پلیده ما تاسو ته څه دروغ ویلی دی؟

گوپال خواب ورکړ:

ودرېره! زه درته وایم!

ښه مذهبی پیشوا! دده عمر به څومره وی؟

مذهبی پیشوا تیر د تورونکی ته په څیر وکتل ویی ویل:

دشپیتو کلونو په شاوخوا کی به وی!

ډبره تورونکی په غوسه وویل:

شپيته نه پنځوس کاله، درې میاشتی لاکم.

گوپال له مذهبی مشر نه بله پوښتنه وکړه:

ښه مشر! درام نگر دتوری دیوی درمسال څه وخت جوړ شوی دی؟

هغه خواب ورکړ:

پر هغو پیری تیری شوی دی.

- د بوت یی څومره موده کیږی؟

- هغه هم ډیر پخوانی دی.

- دی وایی چی دتوری دیوی بوت ما جوړ کړی دی.

چی بیا می په انعام کی یو فیل گټلی دی.

بوت تراشونکی بی قابو شو، ویی ویل:

دی هسی اوتی بوتی وایی، چتیاات وایی!

رام داس وپوښتل:

شنکړه څه خبره وه؟

په عادی وضع کې شنکر هېڅکله هم د ګوپال په ګټه ګواهی نه ورکوله.
خو دده پر زړه ددې ټورونکي د کنځلو اغېزه لاپاتې وه.

ځواب یې ورکړ:

بډاره! یوازې دراه نگر د سوری دیوی بوت نه دی، ده خو ویل چې
د هندوستان د ټولو لویو درمسالونو بوتان ما جوړ کړی او پاچا هانو او
ټولو اکانو دومره فیلان په انعام کې را کړی دی چې اوس می په کور کې
د هغو د ترلو لپاره ځای نشته، ما د هندوستان په نامه لویو لویو مذهبي
مشرانو ته ورپېښلی دی.

اوس د مذهبي مشرو او ژو چې ویی خنډل او ویی ویل:

ماته خو یی یو سیرلی هم نه دی را کړی.

ددې ټورونکي پښې پر ځمکه نه لګېدې او له دې ټورونکي غوسې ټول
ریږدېدې، په لږزیدلې غږ یې وویل:

دا ګناه ده! بې انصافی ده، زما سامان دی بدماشانو غلا کړی دی، زده به
بدل تری واخلم زه به پاچا ته ورشم!

رام داس له خپل جیبه درې دسرو زرو سکې را وایستلې ددې ټورونکي
ته یې وروغورځولې او ویی ویل واخله او نور له دې ځایه تېښته. مورستا
په لاس جوړ شوی بوت ته هم اړتیا نه لرو.

تېرې ټورونکې به رږدېدلې لاسونه سکې راوړلې ته که یې ته

چی ددرمسال په لور تلل شنکر گوپال ته وویل:
شباباش بچوا! دروغ ویل ستا کار دی، له هغه احمق نه دی ښه شی جوړ
کړی.

ماښام گوپال رام داس وروغوښت او چی بیرته هغه له ښاره راستون شو
شنکر ته یی له لری چیغی وهلی:
شنکره بچوا! سردار ماته غواړا ښخېلی ده. په شیدو او کوچو کی یی
راسره شریک یی، یوازی دومره وکړه چی واینه به ورته راوړی.
شنکر لاسونه وروړل.

(۴)

ماښام مهال ارجن چی ډوډی وخوره ساوتری ته یی وویل:
تا واوریدل، تیره شپه چاله درمسال نه دبوت تراش سامان غلا کړی
دی.

ساوتری حیرانه شوه ویی ویل:
خدای له درمسال نه غلا! دومره ستره گناه څوک کولی شی؟
- دا دکوم تپت ذاتی کار دی.

دموهنی تندی تر یو شو ارجن ته نژدی ورغله او ویی ویل:
پلارچانه دغله درک معلوم نه شو؟
- لورجانی لتون یی روان دی، که پیدا شو نو ډیره لویه سزا به ورکول
کیږی.

- څه دوا ښا بلل چا نه

- لیونی! لور ذاتی شوک هم له درمسال نه غلا کولای شی!
دا دکوم تپت ذاتی کار دی.

موهنی چوپه شوه او ارجن او ساوتری ترلی څنډه له خبرو وروسته ویده
شول، موهنی تر دیره پوری وینه وه، هغی ته په وار وار مادهو په خیال
کی راتلو او هر ځل یی ځانته دا تسلی ورکوله چی نه هغه دا کار نشی
کولای، هغه هېڅکله داسی نشی کولای.

خدای دی وکړی چی هغه داسی نه وی کړی، له نیمی شپې وروسته
دهغی خیالونه په خوبونو بدل شول، دی په خوب کی لیدل چی دلوی ډنډ
پر غاړه له مادهو سره خبری کوی.
- هغه ورته ویل:

موهنی زه یو ډیر لوی خدای جوړوم، کټ مټ ستا سو د خدای په څیر، ما
د ډېرو تراشلو سامان پیدا کړ.
او دی ورته ویل:

مادهو دغه سامان غلی کړه، هغوی به تا ونیسی بویه دی زی او بیا به
دی قربانی کړی.

په بوتیو کی د سردار سرتیری راینکاره شول او هغه یی ونیو ورسره بویی
تلو، موهنی هغوی ته زاری کولی:

دی پریدي، هېڅ گناه نه لری. هغوی دتوری دیوی د بوت مخی ته
بوتلو، دتوری دیوی دوپروونکی خبری په لیدو دموهنی له خولی وړوکی
کړیږه ووته.

موهنی له ویری لږ زیډه ځواب یی ورکړ:

- هیڅ نه موری!

- لور جانی که ویری پی راشه له ما سره یو ځای ویده شه.

موهنی بیا ځواب ورکړ:

نه موری اوس سهار کیدونکی دی، زه به دخدای عبادت کوم.

دارجن دکوز یوه کوټه دنمانځنۍ او عبادت لپاره وقف وه.

دیوه بوت مخی ته لاس په نامه کیناستله. په خواږه غږ یی څو مذهبی

سندري وویلې، بیا یی په درد منه لهجه دعا وکړه:

خدایه! ته پوهیږی چی هغه بی گناه دی، هغه ته ستا نوم هم معلوم نه و،

دا هر څه هغه ته موز وروښودل.

موز ددرمسال لاره وروښودله، خدایه! هغه دزړه له اخلاصه ستا سره

میننه کوی اوستا سره مینه کول گناه نه ده، آیا تا هغه پیدا کړی نه دی؟

هغه چی په څه ډول ستا په اړه فکر کوی، په کومو لاسونو چی ستا بوتان

تراشی. په کومه ډبه چی ستا مذهبی سرود وایی او په کوم زړه چی ستا

سره مینه کوی، دا ټول تا جوړ کړی او پیدا کړی دی، دا کله کیدای شی

چی ته دخپلو پیدا کړیو انسانانو دمینی ځواب په کرکه ورکړی، بیا دهغه

خیره هم داسی نه ده چی پیدا کوونکی یی دی کرکه ورسره وکړای شی.

دموهنی په سترگو کی دمادهو خیره راوگرځیده، دی دسهار په تهرنا

کی بوت ته وکتل او له مادهو سره یی پرتله کاوه. دمرمړی په بی روحه

بوت کی له یوه مرموز هیبت نه پرته نور هیڅ نه وو.

او ځلیدونکیو سترگو په تل کی دی ته د ژوند یوه په زړه پورې ځلاته
سترگو شوه.

په وار وار د زاریو او دعاگانو په وړاندې د بوت مرموزې چوپتیا یې زړه
غورځولې ؤ، ددی تودی او توندی ساه گانې په سړو اسویلیو بدلی شوی
وی خودمادهو تصویر یې په هر ورگونو کی یو نوی خوښت پیدا کړ.
دی د دغه سپیڅلي بوت له درشل نه لری په هغو زړه وړونکیو فضاؤ
کی الوت کاوه چی هلته او بوڅپی وهلی، گلان غوړیدل، ونی زنگیدلی
، اود شپیلې له سر نه نغمی راوتلی هلته چی ژوند له خپلې ټولې
رنگینۍ سره ؤ هلته چې دهرې سطحی نه لاندی ژوری وی، داسی ژوری
چې غوټی وهونکی کله هم ځان پکی ستومانه نه احساساوه دغه بوت
د خپل عظم . او سپیڅلتیا سره سره د بوی ځلیدونکی سپینی ډبرې
نه پرته ... غیڅ نه ؤ، د نمانځونکی په سترگو کی د تندې، په غیږ کی،
سوز او په زړه کی یې د درزا او ټکانو نوله را پیدا کولو څخه بی وسه ؤ.
موهنی په وار وار خپل تیت او پرک خیالونه سره را ټول کړل او هڅه یې
وکړه چې د خدای سپیڅلي بوت د خپلې پاملرنې مرکز کړی خو بالاخره
یې پر خپله بی وسي اعتراف وکړ هغی د خدای د بوت په پښو کی
سرکښود ویی ویل:

خدایه! ماوېڅښه هغه یو تیت ذاتی دی زما هیڅ خواخوږی ورسره
نشته، زه غواړم لری تری واوسم زه به لوی ډنډه ته هیڅکله هم ولاړه نه
شم، که هغه ته سزا ورکړای شی زه به هیڅکله پری خپه نه شم،

موہنی ربتیا ہم ستالہ ماسرہ ہیخ خواخوری نشته، کہ مادبوت پہ
پسو کی قربان کری بیا بہ خہ کیری؟

موہنی ووبریدہ سربی را اوچت کر دھغلہ سترگو اوبنکی بهیدلی،
سلگی بی وھلی وی ویل:

خدایہ! مادروغ وویل مادروغ ویل، زہ بی وسہ یم،
اوهفہ بی گناہ دی ہفہ غواری یوازی ستا عبادت وکری کہ تہ ربتیا
خدای بی نو مرستہ بی وکرہ.

موہنی چی دومرہ وویل ناخا پہ ووبریدہ او جگہ شوه، دھفی زہ
احتجاج وکر، ربتیا خدایہ! دادی خہ وویل؟ ستا ددہ پر خدای توب کی
شک دی؟

موہنی سمدستی ددی پوہنتنی خواب ورنکرای شو لاس پہ نامہ
دبوت مخی تہ ودریدہ دسہار درنا پہ زیاتیدو بی سام اوہیبت مخ
پر کمیدو شو.

ایا دابوت، داپہ لاسو جوڑہ شوی دبرہ خدای کیدای شی..... آیا داستا
غیر اوریدای شی؟ ستا دزہ پہ راز پوہیدای شی؟.... آیا ہمدی تولہ
نری پیدا کری دہ؟

موہنی ددی پوہنتنو پہ باب پہ فکر کولو ووبریدہ، ددیری اندیہنی
پہ حالت کی لہ کوتی راووتہ، پہ انگری کی دآم پہ ونہ کی پوی قمری زہ
رانیگونکی غاری کولی ارجن بہر تہ وتلی و اوساوتری غوالوشلہ.

موہنی تردیرہ پوری چوپہ وہ او قمری بشکلیو غارو تہ بہ غور نہ لہ

ساوتری شاته وکتل اووی ویل:

نن دی چی پلار جان په عبادت ولیدی ډیر خوښ شو.
ستاسری چی د خدای په پښو کی ایښی ولید ویی ویل چی زمالور
نور هوښیاره شوی ده لوری دشپی دی څه ډول خوب لیده؟
- موری په یاد می نه دی خو په څه خبره ویرېدم.
د بهر له دروازی څخه رندهیر دوه دری ځلی وروکتل خو چی دموهنی
ورپام شو بیا دننه ورغی اووی ویل:
موهنی ډیرانگ بچی گوری؟
- چیرته دی؟

- زموږ په کور کی! دشپی یوه ښکاری نیولی و رای ی وړ ساوتری
وویل:

لوری شیدی وڅښه بیا ولاړه شه.
موهنی له رندهیر سره دیوازی خبرو لپاره نا کراره وه، ویی ویل:
زه اوس بیرته راځم موری!
له کوره چی راووتل موهنی رندهیر ته په غمجن نظر وکتل رندهیر
دهنی په څیره کی ددی دوضعی له اټکل سره عادی شوی و پوښتنه یی
وکه:

موهنی ته چوپه یی څه خبره ده؟

- رندهیره زه غواړم یوه خبره درته وکړم خپه کیږی خونه؟

کور کی وم.

- رندهیره! که غل و نیول شی پلار به دی سزا ورکری؟

- خامخابه سزا ورکوی. ددرمسال غل شوک بخنبلی شی؟

موهنی له لږ څنډ چورت وهلو وروسته وویل:

رندهیره! که دغه سامان چا ددی لپاره غلا کړی وی چی د خدای

بوت تری جوړ کړی چی عبادت یی وکړی بیا به هم سزا ورکول کیږی؟

رندهیر حیران شو ویی ویل:

موهنا! ته څه غواړی راته ووایی؟

موهنی وویل:

رندهیره ستا به یاد وی چی مادهود خدای دبوت جوړولو سره مینه

درلوده!

رندهیر له ژورو سوچونو سره موهنی ته وکتل هغی بیا وویل:

رندهیره! که په هغه ورځ موږ دی درمسال ته نه وای راوستی نو خبره

به تردی ځایه پوری نه رسیده.

اوس دده ژغورل زموږ پر غاړه دی که چاله هغه سره دغه سامان ولید

ویه نیول شی خو ته دی ژغورلی شی ته لوی ډنډ ته ورشه تری وپوښته

چی که هغه سامان ده غلا کړی وی چیرته یی دی غلی کړی.

که درندهیر له یوه ټیټ ذاتی سره څه خواخوږی هم نه وای دموهنی

اشاره ورته دحکم په معنی وه هغه موهنی ته ډاډ ورکړ وی ویل:

زه همدا اوس ورځم که دته څرک آس دیوا دی ته دایم دتوکل...

نه، چي ته له لوی ډنډنه راوگرځي بیا می کور ته در سره بوزه.

(۵)

شانتا دلوی ډنډ پر غاړه پریوه ډبره ناسته وه د نیلو فرغلانو پانی یی شکولی اویوه یوه یی ډنډ ته ور غورځولی، شاوخوا ورته وزی او پسونه خریدل، چي دونوله منځه یی د آس د پنبو تر بهار واوړید وزی اومیری سره څکی شوی همغه لوری ته یی مخونه واړول او په خپله ژبه یی یو بل ته څه سره ویل:

شانتا هم جگه شوه ودریده، درندهیر آس دونو په منځ کی راښکاره شو او وزی اومیری و ترهیدی یوی اوبلی خوا ته سره تیت شوی، سپاره پر خپل ټول ځواک داس جلب را کش کړ، اس په دریدو دریدو کی د اوبو څنډی ته را ورسید، شانتا و ویریده او شاته ولاړه پنبه یی له ډبرې سره ونښته او شا پر تخته په اوبو کی ولویده.

رندهیر له آس څخه پلي شو او په اوبو کی یی ورتوپ کړل، شانتا یی له مټ څخه را ونیوه راجگه یی کړه ویی ویل: بخښنه غواړم دغه آس ډیر یاغی دی، زه لومړی ځل پری سپور شوم ته خوبه خور شوی نه وی؟ شانتا درندهیر په څیر نیک خوبه ځوان ځان ته دومره نژدی تصور هم نه کاوه ددی په سپین اوسره مخ کی خورنگه څپي واوښتی، رندهیر ته یی څو ځلی سترگی تیتي کړی اوبیا به یی ورته وکتل، د زړه درزا اوسا د گانی به یی کله توندی او کله کراری شوی چي له اوبو راووتل رندهیر یی مټ پرېښود اوبیا یی تسلی وکړه ویی ویل:

کی ځان وچاوه رندهیر پریوه تبت ذاتی لاسونه لگولی وو، دهغی
موسکی اونه هیریدونکی خیره یی لیدلی وه، دهغی غیری دغورونو له
پردونه دزړه تل ته کوز شوی ؤ بیا هم ده دپنیمانی پرځای دخپل زړه
درزا احساسوله.

شانتا ده ته د ځواب پرځای چوپه وه او ورته کتل یی، دی دلومری
ځل لپاره په خپل نامه کی ښیگنی احساس کړی، دی په وار واد
رندهیر له خولی دخپل نامه اوریدل غوښتل.
رندهیر بیا وویل:

شانتا! ستا نوم شانتا دی که نه!
شانتا دهوپه دود سروخوځاوه.

- گوره شانتا! زه دیوه ضروری کار لپاره را غلی یم.
ستا ورور چیرته دی؟
شانتا ځواب ورکړ:

هغه.... خو هغه ویلی وو چی چاته می مه وربښی.

شانتا چی دا وویل بیایی بیله دی چی اراده وکړی ښی لاس گنډ
ونوته یی وکتل.

- هغه داهم ورته وویل چی که زه راشم هم دی به نه را ښی؟
- نه تا اوضو هنی خود یر یادوی.
- نو ته دهغه درک نه را کوی چی، چیرته دی؟
شانتا په سوچونو کی شوه.

شاننا و موسکل اویایی هغو گنرونو ته وکتل ویی ویل:
 نه ته نه یی خبر چی هغه چیرته دی.
 رندهیر وویل:

هغه په هغو ونو کی پټ شوی دی.
 شاننا په کرس کرس وخنډل.
 - ته دلته څه کوی؟

- بدهو کاکا بنکار ته تللی دی، نن زه او ورور می وزی څروو، ته به
 چاته نه وایی ورور می په هغو ونو کی ډبري توډی زه به ورشم راهه یی ولم.
 - ته زه له تاسره ورځم.

رندهیر آس پر بوه ونه و تاړه اوله شاننا سره د مادهو په لور ورغی، په
 گڼو ونو کی یو پریل کی ننو تلیو څانگو اولاندی راز غورن شویو بوتواو
 وښود وړاندی تلو لاره ستونزمنه کړی وه.
 رندهیر او شاننا له سخت زیار وروسته څه لاره ووهله.
 رندهیر وپوښتل:

څومره نوره لاره باید ولاړ شو؟

- څومره چی راغلی یولی تر هغو زیاته.
 شاننا بیا زیاته کړه:

دلته ماران ډیر دی، نن می ورور یو تور مار وواژه. چی هلته ورسیدو
 زه به یی دروښیم، ما پخپله هم څو ماران وژلی دی.

یو لرگی رامات کړویی ویل:

راځه اوس څه خطر نشته.

شانټا وویل:

زه خومار په لاس کی اخلم بیایی وژنم، دادروغ وو خو که نن مار مخی
ته ورته راغلی وای شانټا به رندهیرته دخپلی زړورتیا دوربندولو اویا
دهغه دساتنی لپاره دهغه په نیولو کی هم زړه نازړه شوی نه وای .
یوځای یی دشوډبرو په منځ کی یو مرمرو لید دوی لپښه ورته ودریدل
او پرېږه یی دترېښځی دگوزارونو غږونه واوریدل شانټا وویل:
بس نور راوریږو.

لپښه نور چی وړاندی ولاړل دترېښځی ټک ، ټک ناڅاپی بند شو ، شانټا
رندهیرته وکتل اوویی ویل:
ورور به وېروو ته شور مه کوه.

شانټا په احتیاط دونو څانگی بوی اوبلی خوا ته کړی او وړاندی تله
رندهیرددی پرسادگی خندل اوله شا ورپسی و.

دیوی لویی ونی لاندی شانټا ودریده او حیرانه شوه او بوی اوبلی خوا
ته یی وکتل، چادونی په څنگ کی په وینو کی دکیناستلو لپاره ځای
جوړ کړی و ، د تورل شویوډبرو څو ټوټی خوری وری پرتی وی . شانټا
په وارخطا یی رندهیرته او هغه په اندېښنه دی ته وکتل.

بالاخره شانټا وویل:

بنا خونو شخه رابښکته او ددوی په مخ کی ودرید.

هغه زړه نازړه پوښتنه وکړه:

موهنی هم را غلی وه؟

دمادهو پر خوله دموهنی نوم رندهیر ته بڼه ښکاره نشو، ویی ویل:

موهنی به دلته دڅه لپاره راتله؟

مادهو وویل:

تاسو چی را غلی پر ما موږ پرا حسان وکړ، زما داتمه نه وه چی تاسو به

زما په لته پسی تردی ځایه راځی.

رندهیر وویل:

مادهو زه دیوی ضروری خبری لپاره را غلی یم.

- ووايه!

- تادله څه کول؟

مادهو پریشانه شو شانتا ته یی وکتل، دهغی ویریدلو سترگو

داگواهی ورکوله چی رازی رندهیر ته ویلی دی.

رندهیر تسلی ورکړه ویی ویل:

ویرینه مه، تاچی څه کول زه پری خبریم.

تابوت تور لو او ددېرو تور لو سامان دی له درمسال نه راوړی دی.

مادهو ځواب ورکړ:

رندهیر زه تا ته دروغ نه وایم خو ویرینه چی را نه خپه نه شی.

رندهیر وویل:

- زه پوهیږم څکه خودلته پټ کار کوم.

مادهو ونی ته تږدی یوه بیلچه لری کړه اووی ویل:

داوگوره! ماچی ستاسودپښو غږ واوړید داهرڅه می غلی کړل.

رندهیر دبیلچی دلری کیدونه وروسته ولیدل چی لاندی ددبری
تورلوسامان ایښی دی ویی ویل:

ته ډیر هوښیاری موهنی دتاپه باب اندیښنه درلوده، هغی زه
راواستولم.

مادهو ویل:

رندهیر! زه حیران یم چی ته او موهنی دینار له نورو خلکو سره څو مړه
توپیر لری زه به ستا دنیکی بدل هیڅکله درنکړای شم.

رندهیر ځواب ورکړ:

موږ هم حیران یو چی تاسو دواړه خو په بڼه اوڅیره کی تبت ذاتو ته
ورته نه یاست.

درندهیر له دی خبری سره مادهو خپه شو او سری ښکته واچاوه
خودشان تا سترگی له خوښی نه و غلیدی.

رندهیر ویل:

ښه نوزه اوس بیرته ځم راباندی ناوخته کیږی.

- راځه دلو ډنډ تر غاری زه درسره ځم، بیای سامان بیرته دبیلچی

نه لاندی پټ کړ او دشان تا اورندهیر نه مخکی شو.

دلوی ډنډ پر غاړه چی مادهو آس ولیدو، به ښتا:

ماده وویل:

رندهيره په دند کی نه لامبی؟

درندهير کورته دتلو پيره وه خو چی شانتا هلته وه دمادهو غوښتنه ورته دمنلو وړ وه، له غنډ وروسته لوړ ذاتی او ټيټ ذاتی په پوه دند کی لنډیدل، سره له دی چی رندهير په ښار کی یو غوره لامبورزن و خو هغه ته بیا مادهو په دی کمال کی ترځان اوچت ښکاریده.

له دنده چی راوتل دواړو نیلو فرگلان راوشکول رندهير خپل گلونه شانتا ته ونيول، مادهو بیا رندهير ته ونيول اوویي ویل:

دا درسره واخله موهني ته یی ورکړه، دهغی دغه گلان ډیر خوښ دی.

دمادهو له خولی چی رندهير بیا دموهني نوم واورید تریخوالی یی احساس کړ، خودشانته په مخ کی هغه مادهو دگلانو له اخیستلو نه انکار ونکړای شو.

(۶)

رندهير اس زغلاوه اوښارته ننوت، موهني له خپل کور نه بهر دیوی ونی لاتدی دهغه په انتظار ولاړه وه، هغه چی نژدی ورغی له اس نه پلي شو او دموهني دځورولو په نیت یی هغی ته په غمښتن نظر وکتل دمیهني ښک سمدستی تک زیر شو.

په ژړه غوڼی غمښی وپوښتل:

رندهيره! څه خبره ده؟

- موهني ډیر بدکار و شو، هغه ونيول شو.

په دغه وخت کی داسی یو بله مادهو هم ویاړ:

دموهنی په سترگو کی اوبنکی وځلیدی.

رندهیر کرس کرس په خندا شو او موهنی سرتړپایه عنډر شوه او هغه ته یی وویل:

رندهیره! دخدای په روی توکی مه کوه رښتیا ووايه تا هغه ولید؟

- هو کی! ته دهغه غم مه کوه، هیڅ ضرورت نه نشته راځه کورته!

- ته خوراته ووايه هلته څه وو؟

رندهیر ټوله کیسه تیره کړه بیا یی گلان ورته ونيول ویی ویل واخله دادی گلان! موهنی دهغه له لاسه گلان واخستل برندهیر له شرارت ته په ډکی موسکا ورته وکتل ویی ویل: موهنی ته ناولی شوی دا گلان مادهورا شکولی وو. موهنی په موسکا جواب ورکړ: ماته څه معلومه ده چی چاشکولی دی، خو گناه یی دراوړنکی او ماته را کوونکی پرسر ده.

بدهو اوشنگر

نژدی ترڅلورو میاشتو پوری کنول اوبدهو دما د هو له مشغولتیا و ناخبره وو، د یخنی په موسم کی د لوی دند پر هغه بده غاړه دمشغولتیا اوسات تیری هیڅ شی نه وو، پر غاړه وابنه وچ شوی وو، دونو پانی رږدلی وی اود نیلو فرگلان خوداسی ورک وو چی تابه ویل دلته به هیڅکله هم نه وو خو مادهو به دورځی یوځل هلته خامخا تلو.

بدهو دخپلی سادگی خلوص او ایثار په سبب په شاوخوا کلیو کی په خلکو کی ډیر عزت تر لاسه کړی و، دی به له هغوی سره ښکار ته تلونو هغوی به تر خپله وسه د سیند په یخواو بو کی له ورکوزیدو نه ایسار ولو اود خپل ښکار د ویش په وخت به یی ده ته له نورو نه زیاته برخه بیلوله ددوی په جگړو کی دبدهو پر بکړه وروستی بلل کیده.

د ښکار په وخت کی به دبدهو په غیر حاضری کی وزی او میړی پوول د شانتا او مادهو پر غاړه وو او مادهو به بیا د ډبري تورلو لپاره ټوله ورځ فرصت درلود، خو کله کله به هغه بدهو دمپړو پوولو او د کبانو نیولو لپاره ورسره بوتلو، بدهو په خپل ژوند کی نه غوښتل چی دما د هو پر سرڅه ذمه واری ورو تپی خو غوښتل یی چی هغه بوښه شپون او غوره ښکاری

په غږولو کی بدهو دهغه پر کمال اعتراف کړی ؤ، خود دهغه داگیله وه
چی مادهو دکیانوپه نیولو اورمی څرولو کی زړستومانده شی اوتری
راتنبتی.

یو ماینام یی کنول ته وویل:

خوری! دمادهو بهرزړه هیڅ نه لگیری آخر دی په کور کی کړی ورځ څه
کوی؟

کنول حیرا نه شوه ځواب یی ورکړ:

کورته خو هغه له ماینام نه مخکی نه راځی کومه ورځ چی ته له کوره
وزی دی هم له سهاره تر ماینامه چیرته ورک وی.

- نو هغه چیرته ځی؟

- زه تل هغه دلوی ډنډ لوری ته په تلوراتلو وینم، کله کله شانتا هم
ورسره ورکه وی.

شانتا! تاسو دواړه چیرته درومی؟

شانتا ځواب ورکړ! هیچیری هم نه، دلوی ډنډ پرغاړه دبتو یوه جوړه
اوسپړی مور دهغوی لیدو ته ورځو. په دی څنډ کی مادهو راوړسید او
بدهو چی ولید ورته ویی ویل:

څنگه بچو دبتو جوړه دی ولیدله اورا غلی؟

مادهو اندیښمن شو ځواب یی ورکړ:

دبتو جوړه! چیرته ده؟

- ته له کومه ځایه را غلی؟

- کاکا! هلته می شپیلی غړوله، مایوه نوی نغمه زده کړی ده درته
وایی وروم.

شاننا په بیرته ورته وویل:

واوروه وروره!

مادهو پر شپیلی شونډی کینودی اوبوی دردوونکی نغمی یی د بدهو
غوسه په مینه بدله کړه، بیا هم دهغه زړه گواهی ورکوله چی مادهو څه
خبره تری پتوی د شپي یی د ویده کیدو پروخت مادهو ته وویل:
مادهو! زه سهاروختی ټنکار ته غم ته میږی درسره سنبال کړه.
سهار چی مادهو د بدهو کټ تش ولید خوښ شو.

شاننا یی راویننه کړه ورته ویی ویل:

شاننا! مور چی شیدی ولوشلی میږی اووزی د ډنډ غاړی ته درسره
راوله، زه به همالته یم، شاننا غلی سرورته وخوځاوه او مادهو په خوښی
د لوی ډنډ په لور مخه وکړه، د ډیرو گردونو په سبب څو گامه وړاندی
سترگو څه نه لیدل، د لوی ډنډ غاړی ته چی مادهو ورسید څلورو لوریو ته
یی وکتل او چی ډاډه شو په گڼوونو کی ننوت، د یخنی په موسم کی دده
دهد ف ځای ته لاره ډیره سخته نه وه، وچو پانو او مراوو ځانگویی مخه
نشوای نیولی، مادهو په تلوتلو کی شانه څه کړپا احساس کړه او وار
خطا شو یوی او بلی خوا ته یی وکتل چی څه خوځنده شی یی ترسترگو
نه شول پر خپل وهم یی وځنډل او وړاندی ولاړ.

شوی وای، دورو کی خبری انسانی خط اوخال ډیره غوره نمونه وه، په سترگو کی یی دمرموز هیبت پرغای، درهم، مینی اوبخبنی لافانی غلکاوه، مادهو یو سامان راپورته کړ اود زیو برخو په گرولو اوبیویو لوبوخت شو.

دونوله شانگونه دپرخي شاخکی ورتوی شول خو مادهو دخپل شاوخوانه ناخبره په خپل کار بوخت و لې وروسته یی په درمسال کی زده کړی مذهبی سرود پیل کړ، دهغه غږ ورو ورو اوچت شو.

ناخاپه یی مادهو، مادهو! غږ واورید اوسترگی یی پورته کړی اوبیا هک حیران ودرید په مخکی یی بدهو ولاړؤ.

ده په ویریدلی غږ وویل:

کاکا ته ښکارته نه یی تللی؟

بدهو په یوه بله نړی کی ؤ، دهغه ټول حواس په سترگو کی راټول

شوی وو او هغه بوت ته یی کتل.

مادهو وویریده بیایي وویل:

کاکا دادخدای بوت دی ماجور کړی دی...

کاکا ته خپه شوی؟

پریدهو دی خبر وهیڅ اغیزه ونه کړه، دی دیوه داسی کمره په خبر

پرغای ولاړؤ چی داوبو دناکراره څپو دڅپیرو خواب دحقارت نه ډکی

چوپتیا نه پرته بل هیڅ نه ؤ، مادهو ورجگ شو وړاندی ورغی او بدهو

بدهو په لاس مادهو له مخی یوی خواته کړ او دېرېښا په خیر گړندی
ورغی تربښخ یی او چته کړه او د بوت د ماتولو هڅه یی وکړه خو مادهو په
یوه لاس دهغه مټ او په بل یی تربښخ ونيوله او ویی ویل:

کاکا . کاکا!

له خوشیو کشمکش وروسته مادهو له بدهو نه تربښخ واخستله او دی
یی شاته تیل واهه بدهو د لومړی غل لپاره خپل بوداتوب او د مادهو
غوانی احساس کړه.

کله به یی بوت او کله مادهو ته وکتل، داسی یی گڼله لکه دواړه چی
ورپوری خاندی، دی چی هرڅومره داسی څوک ژ چی پر ماته یی
اعتراف نه کاوه خو په مخکی یی یو داسی ځوان ژ چی د سکد یو وینه یی
په رگونو کی چلیده.

اودا داسی وینه نه وه چی د بدهو په زړه کی د بل شوی اور لپاره داوبو
کار ورنکړی. دهغه په سترگو کی داوړ سپرغی په اوښکو بدلی شولی
او په ژړه غونی غم یی وویل:

بچی ته اوس له مانه ځواکمن شوی یی، ستا پوهول نور زما په وس کی
نه دی له دی خبر ورسره د بدهو په سترگو داوښکو هغه څپی چی تراوسه
یی د پتو لو او تم کولو هڅه کوله وبهیدی.

د مادهو زړه پخوا پنځیمانی څپلو ددی ننداری تاب یی رانه ووړ یی
اختیاره ورغی او د بدهو په پښو کی وړولو بدوی ویل:

زما زویه! زما مادھو! زه نن ډیر خوښ یم چی ستا په متو کی دومره زور وینم. ستاهغه ورځی په یاد دی چی په وړو کیو خپرو به دی پر مخ وهلم او مابه ستا لاسونه ټینکلول، ته ماته اوس هم هماغه مادھویی.

بدهو داوویل اود مادھو پر متو یی لاسونه را تیر کړل، مادھو خپلی اوښلنی سترگی ورپورته کړی بدهو ته دهغه په خیره کی د غم تن سبوری هم دروند ؤ، هغه پر خپلو غمجنو شونډو د موسکا غورو لوهڅه وکړه ویی ویل:

بچی! ته به گومان کوی چی زه ستا دښمن یم خودا کله کیدای شی چی زه د سکدیو زوی وینم چی څان اورته غورځوی خوزه چوپ پاتی شم.
- کاکا ماهیخ بدکار نه دی کړی مابوت جوړ کړی دی.

دهغه خدای بوت چی موږ ټول یی پیدا کړی یو هغه چی ځمکه او آسمان یی پیدا کړی دی.
بدهو وویل:

راموهم داسی خبری کولی هغه هم یو بوت جوړ کړی ؤ. خوله هغه سره د حکومت هوس ؤ، هغه غوښتل دختمو له بوت نه دام جوړ کړی او انسانان پکی ټنکار کړی.

غوښتل یی خلک له بوت نه و ویروی او خپل غلامان تری جوړ کړی، هغه له دیوتاگانو څخه هماغسی کار اخستل غوښتل لکه لوړ ذاتی یی چی د تیت ذاتو د حقوقو د غصبولو لپاره کوی، دهغه لومړنی ټنکار

زما خدای دلور ذاتو خدای نه دی چی له چاسره مینه اوله چانه کرکه
کوی، زه خدای هغه ذات گنم چی ټولو ته په یوه سترگه گوری، چی
دهغه جور شوی لمر اوسپور می دټولو کورونو ته یو ډول وړانگی او
تودوخه ورکوی، چی رااستول شوی وریخی یی پر هر فصل اوری، چی
دهغه په امر چلیدونکی هوا مور ټولو ته سادر اکوی، غمکه یی دهر چا
لپاره پنبه اومیوی پیدا کوی له هر چاسره مینه او عدالت کوی.
ایا داز مور ذمه واری نه ده چی دداسی خدای بوت جور کړو اونمانځنه
یی وکړو!

- مگر زه نه پوهیږم چی ددبری دغه بی روحه ټوټه چی تر پرون پوری
داهم معلومه نه وه چی چیرته پرته وه نن ستا د تربیخی په گوزارونو ولی
ددی وړ شوه چی مور یی عبادت وکړو، ته پخپله وایی چی خدای هغه
دی چی لمر اوسپور می یی پیدا کړی دی اوس ته ووايه چی چادغه شیان
بیدا کړی دی هغه باید څنگه وی؟

ایا ددی تورل شوی ډبری له هغه سره څه نسبت اوتراو کیدای شی؟
مادهو خواب ورکړ:

کاکا! دا خو دهغه بوت دی، زه کله وایم چی دا خدای دی ترڅو دهغه
کومه بڼه زموږ په مخکی نه وی مور یی نمانځنه څه ډول کولای شو؟
- زویه! زه همدغه درته وایم چی دغه شکل چی تا جور کړی دی د خدای
بڼه نشی کیدای، ستا خپله خیره تردی ډیره غوره او بڼه ده اوبیا که دا

ټول ټیږی توږونکی کولای شی دلیر او سپوږمی په څیر کوم شی جوړ کړای شی؟

لیر او سپوږمی خوله دی څمکی نه لری دی، ته هره ورځ د ختیځ لور لور غرونه وینی چی پرڅو کویی ۱۲ میاشتی واورې څلیږی، چی په لمن کی یی شرشری او خورونه بهیږی، ددی غرونونه لور بل غردی چی څوک یی له اسمان سره لگیږی، که ته هلته ولاړ شی نو دابه احساس کړی چی څوکه تراشلی دبری (بوتان) خدای گنی دا پر هغه ملندی وهل دی. که ستا دا گومان وی چی خدای دیوه داسی څواک نوم دی چی دنړی هرڅه یی پیدا کړی دی نو په مینه یی نمانځنه او عبادت وکړه، هیڅوک تانشی منعه کولای ستا پلار هم بوستر او عادل ذات مانه اونمانځنه یی کوله، خوزه وایم چی که ستا په زړه کی ددی ډول ډول شیانو په لیدو د خدای د عبادت تلوسه نه را پیدا کیږی نو په خپلو لاسو تراشلیو بوتانو نه به څه تر لاسه کړای شی؟

(۲)

د بدهوله دی خبرو نه وروسته مادهو داسی احساس کړه چی دیوه درانه خوب نه را وینی شوی وی. د ساده زړی شپانه هری خبری دده پر زړه دنشتر او غشی کار کاوه، د بوت تراشلی نقش او کرښی یی تر نظره ورکیدلی، او په تصور کی یی د سیند پر غاړه یوه پرته ډبره لیدله چی پیږی پیږی د خدای د سیمڅلر په تاج، د یو لپاره د کمره ډبره، د توونک د مویانو

وی؟ آیا ددی تراشلیو د برو له هغه ستر خواک سره څه تړاو اونسبت کیدای شي چی ته یی پیدا کړی یی؟

دا خبره د بدهو په خیال او خاطر کی هم نه وه چی دده د وینا هر لفظ دمادهو د خیالونو نړی گډه وده کوی. هغه دمادهو چوپتیا دده ضد او شله توب گانه خپه شووی ویل:

مادهو زویه! زه پوهیږم چی زما دخبرو پرتا هیڅ اغیزه نشته، زه تانه منع کوم خو ته دا کار دلته په اوسیدو نشی کولی، موږ باید دیر زر داسیمه پریږدو، بیا یی ته خبر نه وی چی لوړ ذاتی تیت ذاتو ته ددی کار اجازه نه ورکوی.

که چاته معلومه شوه نو ستاسزا به مرگ وی.

مادهو خواب ورکړ:

کاکا! ماته معلومه نه وه چی ته دخدای په باب دومره خبریې خومانه غوښتل چی چاته دوکه ورکړم، بلکی پخپله په یوه دوکه کی راگیروم، تازما سترگی راخلاصی کړی دد برو بوت یوازی تر هغه مهاله ماته خدای تر سترگو کیده چی سترگی می پتی وی. نن زه دسترگو پر غږولو دا احساسوم چی هغه زموږ له نظرونو ډیر لری دی.

موږ یوازی دهغه د جوړو شویو شیانو څخه دهغه د عظمت اټکل کولای شو، پخپلو لاسو د تراشلیو بوتانو څیری دهغه څیری ته ورته نشو جوړولی، هغه په هر ښکلی شي کی شته دی.

ددې د زده له خبره به ته به نه شه، هغه یو ځل بیا ور وړاندی شو او

- مگر کاکا! رښتیا ووايه ته خدای منی؟

بدهو خواب ورکړ:

زه یو داسی ځواک منم چی د ځمکې او اسمان هر شی یی پیدا کړی دی،
چی دهغه له رضا پرته هیڅ کار نشی کېدای، چی موږ ته له یو بل سره
دمینې درس را کوی، پاتی شوه خبره د دیوتا گانو او بوتانو، زما له هغو
سره هیڅ کار نشته.

دا زموږ د دښمنانو د ژبی لفظونه دی چی په دی نومونو موږ په دامونو کی
رښکېلوی. که رښتیا رانه پوښتی نو زما له دی نه کر که ده.

مادهو موسکی شو، ویی ویل:

کاکا! ماته دا نه وه معلومه چی ته په دومره شیانو پوهیږی.

بدهو وویل:

سکد یو هم زه ناپوه گنلم، خو دهغه په ژوند کی ماته ددی اړتیا نه وه چی
ځان هوښیار کړم، چی کله به هغه زما په لاره کی کوم ازغی لیده ماته به
پر هغو ورتلل مزه را کوله او له دومره بوج سره زه په هر ډول سمواو کړو لارو
تلای شوای. خو اوس زه د ځان لپاره نه بلکی ستا په خاطر په لاره کی پام
کوم او بیا گام اخلم. زه نا خبره وم خو د سکد یو مرگ دی ته اړ کړم چی فکر
وکړم.

زه زړه وروم خو ستاسو د ساتنی ذمه واری دارن کړی یم.

کاشکی نن سکد یو ژوندی وای او دغه ناپوه بدهو دمیر وپوولو، پرونو

مادهو پر ځمکه پرته تر بنځ راواخیسته او بدهوته یی وړ وړاندی کړه
،ویی ویل:

کاکا! واخله دغه بوت دی پخپلو لاسو مات کړه ، زه وعده کوم چی بیا به
ستا له خوښی پرته هیڅ نه کوم.

بدهو تر بنځ واخسته له څه فکر کولو وروسته بوت ته ورنژدی شو ،
د ماتولو په نیت یی دوه ځله لاس اوچت کړ ، خو تر بوت پوری له رارسیدو
وړاندی به یی لاس پخپله ودرید ، بیا یی مادهو ته وکتل ویی ویل:

مادهو! تا به ددی پر تراشلو ډیری ورځی لگولی وی!

- هوکی کاکا .

- زه دا نشم ماتولی . راځه دا چیرته وغورځوه .

- چیرته یی وغورځوم ؟

- په لوی ډنډ کی ، مگر اوس به دی څوک ووینی .

- کاکا ما بنام به یی وغورځوم ، راځه اوس کورته ځو .

مادهو بوت راواخیست او دونی لاتندی یی کیښود په وچو پانو کی یی
پټ کړ بیا دواړه کورته روان شول .

(۳)

سبا ته شنکر چی سهار له خپلی کوتی نه راووت ددرمسال ددروازی په
مخه کی یی یو ښکلی بوت ولید ، بلی کوتی ته ورغی او دگوپال
دراوینولو پرځای یی ژوندی دی وی خدای! ناری وهلی او نیغ یی دښار
لاره ونیوه . گوپال په ناوخته راوینیدو عادت ؤ خوشنکر ویریده چی که نن

ترشارا کتل او لابه گړندی شو، تر ښاره پورې چې رسیده سره له دې چې
ډیره پخنی وه پرده خولی راماتې وی.

له ښار نه بهر شو تنو دی را ایسار کړ او دواړو خطایې پوښتنه یې ترې وکړه
خو ده غوښتل د دغه گران بیه شی لومړی خبر د ښار د سردار غور ووه پخپله
ورسوی. ځکه خو یې هر پوښتونکی ته د دواړو من خواب ورکولو پرځای
وړاندې ځان ورساوه. د دې نتیجه دا شوه چې ډیرو کسانو په دې پسی مندی
وهلی او چیغې یې وهلې:

شنکړه ودریږه څه خبره ده؟!

چې ښار ته ننوت مخامخ یې رندهیر ولید چې را روان دی.
دخلکو چیغو او کوکارو د هغه پام شنکر ته وراړولی و.
هغه هم غږ پری وکړ:

شنکړه ودریږه!

خو شنکر ځان بلی کړ شی ته وواهد او غوښتل یې لاره بدله کړی، رندهیر
دده پردی کار هم وخنډل او هم غوسه ورغله په منډه ورغی شنکر یې تر مټ
ونیو او ویی خوځاوه، ورته ویی ویل:

شنکړه څه خبره ده! غلا خو به دی نه وی کړی، ولی ټول ښار در پسی دی؟
شنکر چې ډیره بده ساه یې سوځیدلې وه او سیلیده تر لږ ځنډه یې هیڅ
خبره تر خوله نه راوتله بیایې وویل:

دخدای لپاره ما پریده چې ستا پلار جان ته ورشم.

رندهیر خواب ورکړ:

کاوه.

شنکر وار خطا شو شاوخوا ته یی وکتل او په مایوسی یی غوږ ورکړ:
ما په درمسال کی د خدای نوی بوت ولید، چی دیوتا پخپله جوړ کړی او
د شپی مهال یی هلته ایښی ؤ.

رند هیر دشنکر مټ پرېښود، خو اوس دنورو وار ؤ.
درند هیر له لاسو چی ووت اوس خو نورو راگیر کړ او خو ژبو په یوه وخت
ډول ډول پوښتنی تری کولی.
ښه شنکره! هغه څه ډول بوت دی، د ډبري دی که داوسپنی، د سرو زرو به
وی! څومره لوی دی او تا څه وخت لیدلی...

شنکر غوښتل دوی ته لنډ لنډ غواښونه ورکړی او ځان تری خلاص کړی،
خو پردی پوه شو چی دخلکو د تسلی نه پرته یی تری خلاصیدل گران دی.
له شنکر نه چی چا پوښتنی کړی وی هغوی د درمسال په لور مخه کړه،
خو تر هغوی نور زیات لا هلته وو، ځکه خوشنکر شو خو ځلی مجبور شو
خپلی خبری تکرار کړی، په دی کی یی ولیدل چی گریال یی دریغه منډی
وهی او را روان دی.

ده دخلکو نه د ځان ژغورلو وروستی هڅه وکړه خو بی گټی وه.
گریال چی نژدی شو خلکو غوښتل چی هغه هم را ایسار کړی، خو هغه پر
خپلو مزیتو متو خلک یوی او بلی خواته کړل او وړاندی تیر شو.
شنکر د گټی گونی نه هغه مهال خلاص شو چی ټول خلک یو بو د درمسال
په لور روان شول. دنارینه نه وروسته د ښځو نوبت ؤ. خو ښځی د داسی
لا الهه نه گټی، ځکه دوی تر ډیره دشنکر لاره ډېر نکړای

د سردار او مذهبی پیشوا مانیو ته چی ورغی شنکر پوه شو چی هغوی ته
 گویال وختی دا خبر رسولی دی او هغوی درمسال لوری ته روان شوی دی.
 شنکر مایوس شو او بیر ته راو گرځید، اوس ده غوښتل چی ددرمسال په
 لور تلونکی بنځی او نارینه بیا ده ته پام وړ واړوی او په هماغه ناکراری له
 ده نه پوښتنی وکړی خو ډیر زر داور ته څرگنده شوه چی دی اوس چا ته نوی
 معلومات نشی ورکولی، چا پر دی اعتراف هم نه کاوه چی ښار ته تر ټولو
 لومړی دغه خبر شنکر راوړ، هر سړی شنکر ته داسی ورنښودل چی دنوی
 بوت په باب تر ده ډیر معلومات لری.

لی وړاندی یی په یوه لویه غونډه کی رام داس، مذهبی مشر او گویال
 ولیدل، دی پرستومانی برسیره په منده ورغی او په غونډه کی ورشریک
 شو، خو چی درام داس سترگی پری ولگیدی تری ویی پوښتل:
 شنکره! تا هم هغه بوت لیدلی دی؟

شنکر پردی پوښتنه داسی احساس کړه لکه چا چی دیخوا اوبو منگی
 پری ورتش کړی وی، ده په غمجنه لهجه ځواب ورکړ:
 باداره! ما له لمر ختونه ډیر وړاندی دغه بوت لیدلی ؤ.
 ډیر تا هغه ددرمسال په دروازه کی پرینی ؤ.

د شنکر پر مظلومیت د زیاتو لو لپاره گویال وویل:
 باداره! ما خوبوت ددرمسال دننه لیدلی ؤ، اوس ښایی بهر ته راوتلی
 وی!

مذهبی مشر وویل:

زما پر شنکر داسی زهږ ته وختی راوتلی ؤ.

شوی دی، بیا هم دی حیران و چي بوت درمسال ته دننه څنگه رسیدلی دی.

درمسال ته په ورننوتلو شنکر پوه شو چي گوپال له ده سره ډیر لوی شرارت کړی دی، نوی بوت چي ده له دروازي څخه بهر لیدلی و اوس د درمسال دننه رسیدلی و.

خلکو پر نوی بوت په خلاص زړه مال وښینده.

مذهبي مشر مذهبي سرود وویل، خوددغو کړو وړو په دوران کی شنکر په زړه کی رندهیر ته بدرد ویل.

دی پر دی باوري و چي دنذرانی په ویش کی به دی له گوپال سره د برابرۍ برخی څخه برخمن نه وی.

موهنی هم درمسال ته رسیدلی وه، هغه بوت ته نژدی ورغله او ویی لیده، بیا یی دخلکو له نظره غلی ځان رندهیر ته ورساوه او ودریده.

رندهیر و موسکل پوښتنه یی وکړه:

موهنی! زه تاته یوه حیرانوونکی خبره کوم.

-ووايه!

-دلته نه، زه به دلوی ډنډ پر غاړه ترونو لاندی ستا انتظار کوم. که

غواړی چي دمادهو په باب څه واوری نو خامخا راشه، راځی که نه!

دموهنی پر مخ د حیا سرخی راخپره شوه، هغی د رندهیر له سترگو نه

ځان ژغورلو مخ یی بل لوری ته واړاوه ویی ویل:

درځم!

رندهير پخوا هلته تللی ؤ، موهنی چی ولید ویی ویل:

گوره رندهیره! زموږ دغسی گرغیدل بښه نه دی.

زرو وایه څه خبره ده؟

رندهير وویل:

ما غوښتل چی تاته له څه ویلو مخکی خپله تسلی وکړم.

- آخر څه وایی که نه؟

رندهير وویل:

موهنی! هغه بوت لکه چی مادهو جوړ کړی دی.

موهنی وار خطا غوندی شو ویی ویل:

مادهو! زه خوی نه شم منلی. هغه داسی بوت نشی جوړولی.

- راځه زه یوشی دروښیم.

- څه شی راښی؟

- یو داسی شی چی زما خبره رښتیا ثابته کړی.

راځه ولی وبریږی؟

موهنی له لږ زړه نازړه توبه وروسته له رندهير سره روانه شوه.

دلوی دند بلی غاړی ته چی ورسیدل دواړه دونو په ځنگل ورننوتل،

رندهير هغه غای ته ورسید، ودرید چی مادهو ډبری تراشلی.

رندهير پر ځمکه خورو ورو د ډبرو توتو ته اشاره وکړه ویی ویل:

موهنی! آیا دا دهغی ډبری توتی نه دی چی تراشل شوی او بوت تری

رندهیر وویل:

مادهو ما دهغه په تورلو دلته هغه وخت ولید چی دی بلکل نابله و،
ماتاته ویلی هم وو، خو ما دا گومان نه کاوه چی دی به دغسی بوت و تورلی شی.
- مگر هغه بوت درمسال ته چا ورساوه؟

- زه پردی پوه نه شوم. لومړی هغه گلان در کړل او دخدای پالونکې یې
ناولې کړه، اوس یې دخدای پر درمسال هم زور راوړ، که دبشار خلکو ته دا
معلومه شوه چی دغه بوت چی دوی مال او دولت پری ښندی پوه ټیټ ذاتی
جوړ کړی دی نو بیا به څه کیږی؟

موهنی وویل:

رندهیره! که بوت هغه په درمسال کی ایښی وی نو ډیر به یې کړی دی.
رندهیر وویل:

زه یوازی پردی خبریم چی دغه بوت ده جوړ کړی دی.
بیا هم زما گومان دا دی چی درمسال ته د هغو راوړونکی بل څوک دی.
امکان لری دا دگوپال او یا شنکر کار وی.

موهنی وویل:

نوبیا خو هغوی پردی خبر دی چی دغه بوت مادهو جوړ کړی دی.
- زه هم همدغه فکر کوم موهنی، دهغه ژوند په خطر کی دی.
- ته له هغوی پوښتنه نشی کولی؟
- زه له دوی نه مخکی غواړم له مادهو څخه پوښتنه وکړم.

- ته لری ودریره! زه به پوښتنه تری وکړم بیرته به راشم، امکان لری هغه
په لاره کی چیرته میږی پیا یی او ویی وینو.
دگنووونو نه چی راووتل دوی له یوی خوا نه دشپیلی غږ واورید او
دموهنی زړه په درزیدو شو.

رندهیر وویل: دا همدی دی راځه!

موهنی او رندهیر له یوی غونډی نه چی تیر شول هوار میدان ته ورسیدل
، هلته ما دهر پوچرو وښو ناست و او شپیلی یی غږوله.

شاوخوا میږی او وزی ورته خربدلی، موهنی ودریده ویی ویل:

رندهیره! ته تری وپوښته او راځه، زه همدلته دریږم.

- ته له هغه نه ویریری څه، راځه!

مادهو ته چی ورنژدی شول له غنډ دواړه ولاړ وو.

هغه په خپلو چورتونو کی ډوب و. بالاخره رندهیر ورو غږ پری وکړ:
مادهو!

مادهو ووریده جگ شو ویی ویل:

تاسو راغلی! بیا یی دواړو ته وکتل او بیا یی سترگی پر موهنی مینځ
پاتی شوی.

موهنی دده دنظر تاب رانه وور او سترگی یی ښکته واچولی.

رندهیر وویل:

مادهو! زه تاته دیوی پوښتنی لپاره راغلی یم.

مادهو شک غونډی شور رندهیر ته یی وکتل او په بیسه یی بیا واښه

رندهیر وویل:

نه، زموږ بیرده، زه له تانه دیوی پوښتنی خواب غواړم.

هغه بوت چی تا جوړ اوه چیرته دی؟

مادهو وار خطا شو لومړی یی رندهیر او بیا موهنی ته وکتل او چی
ددواړو په خبره کی یی دغوسی پرغای دخواخوړی نخښی ولیدی ویی
ویل:

تاسو کینی زه یی درته وایم.

رندهیر او موهنی یوی او بلی خوا ته وکتل او بیا پروښو کیناستل،
مادهو له دوی نه لې بیرته کیناست ویی ویل:

تاسو له درمسال نه راغلی یی؟

رندهیر خواب ورکړ:

هوکر

-نوبیا له مانه څه پوښتنه کوی!

رندهیر وویل:

زه دا پوښتنه درنه کوم چی دغه بوت تا پخپله هلته رسولی دی که...؟

-هوکی ما رسولی!

-سولی؟

-له بوتانو څخه یوازی ددرمسال خاوندان گټه کولای شی، هغه ماته په

کار نه راتلو.

سړگ تا اخر غږنډتا چی دخدای استازی شی.

دخدای دلاری بنودلو لپاره په نړۍ کې ډیر شیان شته، لمر، سپوږمۍ، ستوری، سیندونه، غرونه چی وی مورو ته له خدای سره دمینی لپاره پخپلو لاسو د بوتانو جوړولو اړتیا نشته.

رندهیر بی ځوابه غوندی شووی ویل:

که خلکو ته دا ټولی خبری معلومی شی پوهیږی چی تاته به کومه سزا درکوی؟

- که ته سزا را کوی زه حاضر یم، که نه خلک پردی خبرونه خبریږی.

شاننا دمادهو لپاره دودی راوړه، دهغی په راتلو دخبرواترو دغه لړی تر لپ غنده ودریده.

شاننا دشرومبو کتوه پر ځمکه کیښوده او پرسری په یوه زاړه توکر کی نغښتی دودی کیښودی.

دحیرانی او خوښی په گډوډو احساساتو بی رندهیر او موهنی ته کتل. دهستی دبن دغه ښکلی غوټی اوس په خوږ بویه گل بدله شوی وه.

رندهیر په تیرو څو میاشتو کی د شاننا دیالیدو لپاره ډیر تدبیرونه په کار اچولی وو، نن هم که دده په لاشعور کی دحسن او معصومیت ددغی مجسمی دلیدو او موندلو تلوسه نه وای نو ده به موهنی دمادهو په موندلو کی دومره نه وای مجبوره کړی. دده دخوږنو دیوی بی مخی ته ولاړه وه. ده چی هر څومره هڅه وکړه له شاننا سره بی ځان بی علاقی ونه بنودلای شوای وی ویل:

موهنی ادا پیژنی؟

وغربسته او دهغه په اشاره کیناستله.

دموهنی بنځینه حس زرد شانتا او رندهیر تر منځ دسترگو پر سوال
خواب و پوهیدو هغې وویل:

مور چی شانتا لیدلی وه هغه وخت دا دیره وړوکی وه.

- هوکی، مگر دا هغه ورځ هم ما ولیدله.

- څه وخت؟

- چی دمادهو په لتون پسی راغلی وم.

رندهیر او موهنی د ماشومتوب ملگری وو، او ددوی پلرونو او میندو
ددوی د ټول عمر دیوبل ملگریا په اړه هم اشاری او کنایې معلومیدی.

همدغه سبب و چی موهنی دمادهو د زړه دا احساساتو پر پوهیدو برسیره
هغه ته په خپل زړه کی دځای ورکولو پریکړه ونکړای شوه. تر اوسه پوری
له مادهو سره ددی تر او تر خواخوږی پوری محدود و.

دی درندهیر په موجودیت کی دبل چا خیال هم گناه بلله.

دی دا هم احساسوله چی که رندهیر نه وای او مادهو یی دومره له نژدی
لیدلی وای خامخا به یی اغیزه پری کوله. که هغه هم درندهیر په څیر یو
نجیب زاده وای بیا به ښایی دی ټول عمر هم دا پریکړه نشوای کولی چی
دهمیشنی مینې لپاره کوم یو غوره کړی.

او که دوی دواړه ددی د ماشومتوب ملگری وای نو څو دځوانی منگ ته

رسیدلی پر زړه به یی یوازی دمادهو واکمنی وای.

اوس دی له رندهیر سره مینه کوله خو له مادهو نه ویریدله.

سترگی وروړولی دهغه ناکراره او گړندی نظر دسترگوله لاری دده دزړه
تل ته ورکوز شو او دی احساس کړه چی ددی په زړه کی له دغه تپت ذاتی
سره یوازی دخواخوړی احساسات نه دی، بلکی ددی دزړه دنفو هغه
تارونه چیرلی شی چی درندهیر او یا دبل چا نظر هلته نشی رسیدای.

په چورتونو کی شوه او په زړه کی یی ویل:

کاشکی مادهو رندهیر وای. خو سمدستی پر خپل دی خیال وشرمیده،
راجگه شوه، ویی ویل:

راځه رندهیره ناوخته شوه مور جانه به زما انتظار کوی.

رندهیر په نه زړه راپورته شو، مادهو او شانتا هم ودریدل.

رندهیر وویل:

مادهو! له موهنی سره ستا ډیره اندیښنه ده.

موهنی ته درندهیر دغه طنز بدبشکاره شو غوښتل یی چی په خواب کی

یی درندهیر په باب شانتا ته څه ووایی خوبیا چوپه پاتی شوه.

رندهیر بیا وویل: ښه مادهو نور درنه ځو.

ته مو ډیر پریشانه کړی.

مادهو موهنی ته وکتل ویی ویل:

کاشکی تاسو هره ورځ ما داسی پریشانه کړی.

شانتا وویل:

وروره! زه هم غواړم کور ته ولاړه شم.

ستا ورور اوس هم ډېری تراشي که نه؟
 - نه هغه اوس بدهو کا کا منعه کړی دی، هغه بورت یی چی تراشلی ؤ هغه
 یی هم چیرته غورځولی ؤ.
 موهنی تری وپوښتل:
 موردی څنگه ده؟
 - ښه ده ته ورسره گوری! راځه ډیره به خوښه شی.
 رندهیر وویل:
 هو کی موهنی راځه ددی مور به ووینو.
 - نه، اوس ناوخته کیږی، بیا بله ورځ.
 لې وړاندی چی ولاړل ددوی لاری سره بیلی شوی.

(۴)

دموهنی او رندهیر له رخصتولو وروسته مادهو تر لې څنډه چوپ ولاړ ؤ او
 هغوی ته یی کتل، خو چی هغوی دغونډی په اړخ کی واوښتل او له سترگو
 پناه شول.

دده په زړه کی یو توپان را اوچت شو، له لې چورت وروسته یی ورپسی
 منډه کړه او دسترگو په رپ کی دغونډی سرته وخوت.

رندهیر او موهنی په دی څنډه کی دغونډی په لمنه کی دلوی ډنډه غاړی
 ونو ته رسیدلی وو، د مادهو نا کرارو سترگو تر تر لې څنډه هغوی ته کتل خو
 لې وړاندی چی ولاړل ددوی لاری سره بیلی شوی.

یوازیتوب ، مایوسی او بیوسی څخه ولړزیده ، درمسال او بوتانو چی تراوسه پوری د لوړ ذاتو او ټیټ ذاتو ترمنځ د پله کار ورکاوه هغه پل هم نور ړنگ شوی ؤ ، دده په زړه کی موهنی د خدای د بوت لپاره ځای کړی ؤ خو د بدو پر بی وخته لاس وهنی تر دیره وخته دیوه ټیټ ذاتی زړه پرېښود چی د بوت درمسال شی .

بیا هم له بوت سره داریکو له شلولو سره ماهدو احساس کړه چی د زړه کلی یی دیوی داسی هستی پر خیالونو آباد شوی دی چی دنړی د ښکلیو منظرو په څیر حقیقت ؤ .

دغه ژوندی حقیقت موهنی وه . موهنی چی دده شعور ته ورننوته او دده په زړه کی یی د بوتانو ، درمسالونو او دیوتاگانو مینه پیدا کړه . . . موهنی چی دده وروستی ارمان ؤ ، چی ددی د ترلاسه کولو لپاره یی د خدای د بوت لارښوونه او مرسته غوښتله .

پر خدای او یا د کایناتو پر ستر ځواک اوس هم دده عقیده وه ، خو دده د الوت مخه د خدای په لور نه وه ، ده د دغه ستر ځواک څخه دا توان غوښت چی دده او موهنی ترمنځ واټن له منځه یوسی .

پر غونډی ولاړ ؤ او تر لږ څنډه یی دوران دی تلو او یا بیرته راگرځیدو پرېکړه نشوای کولی خو ناڅاپه یی له یوه خیال سره په بدن کی د برېښنا څپه وغلیده .

آیا د موهنی په دلته راتلو کی دهغه ځواکمن ذات لاس نه ؤ .

آیا دهغه دلته راتلل دا معنی نه لری چی دهغه له ماسره زړه لگیری ؟

وی، آیا دل ضروری نه وه چی ما دخپل زړه رازوړته ویلی وای؟

له دی خیالونو سره هغه احساس کړه چی هماغه خوا گمن ذات په یوه نوی
اقدام کی دده ملاتړ او مرسته کړی.

ده ځان له بوتیو نه څنگ ته کاوه او له ډبرو نه را کوزیده او چی لاندی را کور
شو ډیری گړندی مندی یی پیل کړی. چی له ونو راووت رندهیر او موهنی
یی ولیدل دده مندی هم کړازی شوی، په زړه کی یی له ځانه وپوښتل:
که رندهیر بده ومنله بیا به څه کیږی؟

بیا یی پخپله زړه ته تسلی ورکړه:

نه، رندهیر داسی نه دی، هغه دلور ذاتو نورو خلکو سره توپیر لری. هغه
زما سره خواخوږی لری، که خپه شی هم زما پری پروا نشته، مینه گناه ته
ده، موهنی به خامخا زما پر خبرو نه خپه کیږی، که خپه شی هم زما له زړه
نه به د تل لپاره شکونه او بدگومانی لری شی او له دی سره یی بیا گامونه
گړندی شول.

رندهیر او موهنی چی دده د پښو غږ واورید شاته یی راوکتل، دوی په
پوښتو کی نظر ورته وکتل او دی گټوی دده پښو ته بیتا زولنی واچولی
یوه شنبه ودرید او بیتا ورو ورو روان شو او ددوی په مخکی ودرید:
رندهیر تری وپوښتل:

مادهو خیر خودی؟ دهغه په لهجه کی خیرانی او خواخوږی دواړه وی.
بیا هم مادهو دهغه پوښتنی ته تر لږ ځنډه ځواب ورنکړای شو. بالاخره یی

ووايه خه وایی موهنی ته؟

دمادهو په مغزو کی اوس نه الفاظ وو او نه خه موضوع، په دیر زحمت
بی وویل:

دا اوس چی ما د بوت په باب خه وویل ته خوبه پری خپه شوی نه بی؟
موهنی ددی پوښتنی د خواب پر غای په حیرانی ده ته کتل.
مادهو بیا وویل:

زما اراده داسی نه وه چی ستا زړه آزرده کړم.
موهنی د مادهو د تسلی لپاره وویل:

زه درنه خپه نه یم، زه دا حق نه لرم چی له تانه خپه او یا خوبه شم.
مادهو غوښتل ووايي چی مادا حق تاته درکړی دی، خو جرئت بی
ونکړای شو، هغه د موهنی پر غای رندهیر ته مخاطب کیدل آسانه وگنل
ویی ویل:

رندهیره! ما له دیو تاگانو سره مینه ونکړای شوه خو زما په زړه کی
ستاسو مینه له هغی مینی څخه زیاته ده چی له دیو تاگانو سره ستاسو په
زړونو کی ده. زه هغه ستر خواک منم چی تاسو بی خدای بولی خوزه پخپلو
لاسو د جوړو شویو بوتانو څخه دخپل خدای په لاس د جوړو شویو
دیو تاگانو سره مینه غوره گنم او ماته تاسو د خدای جوړ کړای شوی
دیو تاگان یاست.

د تاسو اشاره تر رندهیر، موهنی ته زیاته وه او هغی ددی خوږ والی

احساس کړ. ددی د شوق له امله د خپل دنده په پیل کولو کې

نرول.

دی په وار خطایی وویل:

مادهو مور درنه خپه نه یو. دتولنی دسپیشلی لور غرور په نرمی بدل
شوی ؤ، خوددی خبرونه وروسته یی چی رندهیر ته وکتل دغه نرمی په حیا
بدله شوه، ویی ویل:

راځه رندهیره!

مادهو وپوښتل:

بیا به راشی؟

رندهیر ځواب ورکړ:

ښایی راشو.

ددی ښایی څخه د رندهیر مطلب خامخا ؤ خو موهنی په خپل خیال کی
فکر کاوه چی دتل لپاره سره بیل شول.

(۵)

ددی لیدونه وروسته د مادهو لپاره د ژوندانه ټول تصور په موهنی کی
راتول شو، ده ته دنړی په هر ښکلی شی او هری په زړه پوری ننداری کی
دموهنی څرک ښکارېده، هغه موهنی چی دده تر شعور لاندی ورننډه او
دی یی دخدای لوری ته ورکړ کړ، دخپل پیدا کوونکی دیوتا جوړولو ته یی
وهڅاوه.

اوس یی دده دزړه او دماغ ټول ځواکونه د ځان په لور ورکشول.
په درمسال کی دخدای د بوت له پرېښودو نه وروسته مادهو داسی

هغه پل چي د تبت ذاتي چونگره يي دلور ذاتو له محل سره پيوستولي
شواي يوه ناخاپي سيلاب ورسره واخيست.
تر څو مياشتو پوري چي د بوتانو په جوړولو بوخت ؤ، ده ډيري خيالي كلا
گاني جوړي كړي، د بوت په مخكي د لاس په نامه دريدو او دعا نه وروسته
ده داسي احساسوله چي كه نن نه وي نو سبا ته او كه سبا نه وي بله ورځ به
دي د خداي استازي كيږي.

خداي به خپل بي روحه بوت په خبرو راولي او هغه به ووايي:

مادهو مور زيات درنه خوښ يو، وغواړه څه غواړي؟

او دي به دنمانځني له جوشه د بوتانو په پښو كي سر ږدي او دهغه سپيڅلي

درشل به په خپلو اوښكو مينځي بيا به ورته وائي:

خدایه! زه موهني درنه غواړم. او خداي به ووايي چي مور ستا دا غوښتنه

پوره كوو.

بيا به خداي له خپلو نامعلومو ځواكونو سره دلور ذاتو هر سړي زړه ته

ورننوزي او وپه وائي:

گوري! مادهو زما استازي دي، تاسو حق نه لري چي له هغه نه كركه

وگړي، او بيا به دهغه ځواكمن لاس موهني د ټولني له زنځيرونو څخه

خلاصه كړي او ده ته به يي راولي.

بيا به دي او موهني يوه داسي دنيا جوړه كړي، چي دلور ذاتي او تبت

ذاتي ترمنځ به د كركي او نفرت ديوالونه نه وي درېدلي.

سهار به ده له بدهو سره میږي یولی اوپر غونډی به وخوت ښار ته به
بی کتل، هغه خو پونه چی شاوخوا بی له ښار سره تړلی وه ده ته حوصله
ماتوونکی اودنه تیریدو وړ ښکاریدل.

ده به درمسال ته سترگی ورواړولی او احساس به یی کړه چی هغه
بوت چی ده پخپل لاس تراشلی ؤ او هلته بی وړی ؤ موهنی اوددی
دقوم تولو انسانانو ته له مادهو او دده دقوم له خلکو سره دکرکی
اودښمنی سبق ورکوی او دا ورزده کوی چی دی دخدای داستازی
کیدو لپاره نه بلکی ددی لپاره پیدا شوی دی چی تپت ذاتی واوسی
او ویللی شی.

خو ماسپښین مهال دموهنی له ناخا پی راتگ نه وروسته ده ته
دا حقیقت څرگند شو چی دی سره له دی چی دپوتانو اودرمسالونو څخه
یاغی دی موهنی ته دکرکی وړ نه دی تردی وروسته ده ته دژوند ترخه
حقیقتونه بیا په ښکلیو خوبونو بدل شول، خیالی مانی یی بیا جوړی
کړی.

دده دزړه په درمسال کی دخدای دپوت پرځای دموهنی ژوندی تصویر
ځای ونیو دپوت په واسطه خدای ته درسیدو پرځای ده ته دا اسانه
اوپه زړه پوری لاره ښکاره شوه چی موهنی یی واسطه شی.

مادهو دخپل ژوند پر هراق یوازی موهنی لیدله، ده غوښتل د شپیلی
په هر سر کی دهغی دغې خور والی پیدا کړی، او غوښتل بی دنړی دمخ
په هر سر کی دهغی دغې خور والی پیدا کړی، او غوښتل بی دنړی دمخ

ددرمسال تصویرونه دخدای په اړه ددبری تور و نکیو دتیتو خیالونو
هنداری وی خو موهنی دخدای دتخلیق دخواک نمونه او غوره
بنکارندویه وه.

له موهنی سره زیاتیدونکی مینی یی له شاوخوا سره مینه اوزره خواله
کمه کړه، خو ورځی وروسته یی داسی احساس کړه چی دمپرو پوولو اود
کبانو بنکار داسی څه نه دی چی دده دزړه مخ پر زیاتیدو نا کراری ته دوا
شی، ده ته په انتظار کی اوږدی ورځی اوناپایه شپې له زغم نه وتلی
وی.

دخپل زړه دبار کمولو لپاره یی یوه راز دار اودوست ته اړتیا درلوده خو په
شاوخوا کی دتیت ذاتو په کلیو کی داسی څوک نه وو چی دده دغه
اړتیا یی پوره کړی وای، دکمی داحساس لاندی خپل شویو انسانانو
په منځ کی یو هم داسی نه و چی دده دزیاتیدونکیو هیلو اوارمانونو
حوصله یی زیاته کړی وای.

نژدی تردوواونیو پوری دپریشانی په حالت کی تیرولو نه وروسته یی
دلری دند پر غاړه په ونو کی ښخ کړی سامان راویوست، ماسپین مهال
یی دسیند پر غاړه دپرتو دبرو نه یوه لویه سپینه ډبره وټاکله اویا یی
هغه کور ته راوړه.

دخلکو له نظره لری دخپل شغل لپاره ده ته د لوی دند پر غاړه ډیر
خوندی ځایونه وو خو مادهو په دی کی دچالاس وهنه نشوای زغملی د
لور ذاتو له لوری ډاډه و چی ددوی له نظره تر نورو ځایونو ورته خپله

درلوده کله چی هغه پوه شی چی هغه د دیوتا او خدای پرځای دکوم
انسان بوت جوړوی بیا یی اعتراض ونکړی.

ځکه خو چی بدهو ماښام دکبانو له ښکارنه بیرته راستون شونو
مادهو دډبرې په تراشلو بوخت ؤ هغه بهر له شانتا او کنول نه پوښتنه
وکړه چی مادهو چیرته دی؟

کنول په سادگی ځواب ورکړ:

دښه ډبرې ماتوی ، وایی چی شانتا ته له ډبرو نه نانځکی جوړوم
اودی ته گوره دومره لویه شوه اوس به له نانځکو سره لوبیږی؟
شانتا دخپلی مور په ځواب کی چی د بدهو وضعه بدله ولیده ووږیده
اوزری وویل:

هو کی کاکا! مادهو ډبرې ښی نانځکی جوړوی د جونگری په منځ
کی ناڅاپه دتیشی ټک اوتوک بند شو.

اومادهو زړه نازړه بهرته راووت او پرته له دی چی بدهو څه تری
وپوښتی ده وویل:

کاکا زه شانتا ته نانځکی تراشم.

بدهو بيله دی چی څه ووايي جونگری ته ننوت اود ډبرې پر پروالی
اندیښمن کړ مادهو ته یی وکتل.

دهغه په کتوکی ډول ډول شکونه اوبدگومانی ښکاریدلی.

مادهو بیا وویل:

کاکا! شانتا بیا ماته نانځکه جوړه کړه زه هم ځه وڅو ورځې به

چی ستا خیالونه تراوسه سم نه شول.

• - کاکا ته فکر کوی چی زه بیا د خدای بوت جوړوم؟ نه نه زه دروغ نه وایم زه به یوه داسی نانڅکه جوړه کړم چی ستا به هم خوښه شی.
دمادهو خواب بدهو ډاډه نکړای شو بیا هم هغه پردی خوښ و چی مادهو دغه خبره تری پته نکړه.

خو ورځی وروسته د ډبرې په تراشلو کی چی بدهو او کنول دی ډیر ډوب ولید پریشان شول دلر ختلو نه ترلر لویډو پوری د جونگری نه د ترېښځی تک توک غږونه پورته کیدل، اوچی د ترېښځی په وهلو به دمادهو لاسونه ستومانه شول نو دلې څنډ لپاره به یی شپیلی راپورته کړه او په جونگری کی به کله دخوښیو ډکی او کله ډیری غموونکی نفمی اوچتی شوی شانتا هم دخپلی نانڅکی په باب دمادهو دومره زیار اوبوختیدنی حیرانه کړی وه.

کله کله به هغه بدهو د میړو پوولو او یا دکبانو ښکار ته ورسره بوتلو، خودنیمگری کار د بشپړولو مینی هغه تر ډیره بهر رایساریدو ته نه پرېښود. خو اونی وروسته چی شانتا په خپل کور کی یوه ښکلی نانڅکه ولیده له خوښی په جامو کی نه ځاییده خو مادهو پر خپلو هڅو ډاډه نه و.

شانتایی په غور کی وویل:

وروره! دا خو موهنی ته ورته ده.

ده په خواب کی ورته وویل:

رندهير اوشانتا

رندهير دموهنی په باب پر خپلو خیالونو هیڅکله هم فکر نه و کړی. دوی له ماشومتوبه سره یوځای و، دیوه پندت نه یی زده کړی کړی وی، دیویل په باب یی په یوازیتوب د فکر کولو فرصت نه و موندلی اوچی دځوانی پر درشل یی گامونه کیښودل هم دوی دواړو په راتلونکي کی دبیلتون هیڅ خطر نه احساساوه ځکه خو هغه احساسات چی دبیلتون له اندیښنو څخه راپورته کیږی دیوه همیشنی نژدی والی په سبب خپ پاتی شول، موهنی ته له پلار او مور وروسته رندهير خپل ساتونکی بنکاریده اودی هغه دخپل ژوند ډیر لوی او په زړه پوری برخه باله. له شانتا او مادهو سره دوروستی ځل لیدو نه وروسته دواړو دخپلی راتلونکی په اړه د فکر کولو موقع ومونده، رند هیر دیوه خام ذهنه زلمی په څیر غوښتل دژوند څو ورځی د حالاتو له سیلابونو سره په څپو کی تیری کړی خو موهنی دیوی ښځی د فطرت له مخی مجبوره وه چی دراتلونکی توپان څخه دځوندي کیدو لپاره د پناه ځای ولټوی. رندهير به چی کله سهار د بنکار او ماښام د چکر په پلمه بهر ته ووت دده

له شانتا سره لومړنی دوه درې لیدنی یی دمادهو په مخکې وشوی
ځکه یی له هغه سره دڅه ویلو اوڅه اوریدلو هیله ترسره نه شوه یوه ورځ
یی په څرخای کی له مادهو سره بدهو هم ولید بدهو دلور ذاتو په باب
دخیل نظر بدلون ته چمتو نه و خوله رندهیر سره ډیر زر بلد شو، ددی
سبب دا و چی رندهیر له دوی سره په ډیره تواضع چلن کاوه بل سبب یی
دا و چی رندهیر داسی جامی اغوستی وی چی ده لومړی ځل سکدیو
پکی لیدلی و، دسکدیو په څیر دده پر ملاهم توره څوړنده وه او په یوه
گونه کی یی دسرو زرو گوتی هم وه دسکدیو گوتی اوس له کنول سره وه
خو توره یی تراوسه پوری بدهو ساتلی وه.

بدهو وویل:

ته دپاچا سرلښکری؟

رندهیر د بدهوله خولی دسرلښکر دلفظ په اوریدو حیران شو ویی
ویل:

نه زه دپوځ مشر نه یم پلار می و، خواوس هغه دښار سرداردی.

بدهو وویل: ستا پلار جان به زموږ خلکو نه خامخا کرکه کوی.

- نه هغه له هر چا سره عدالت کوی.

- ما اوریدلی دی چی ستاسو یو دپوځ مشر دتیت ذاتو ډیر لوی دښمن

و دهغه نوم لکه چی گنگارام و.

- دگنگارام له وژل کیدو نه ډیره موده تیره شوی ده. زه هغه وخت

- دهغه نوم خدو؟

- سکديو .

د سکديو د نامه په اوږدو مادهو شک شو خو پردی چوپ پاتی شو
چی پتایی پردی نامه بل شوک وی ، بدهو د مادهو په مخکی ددی
خبرولری ته دوام ورکول مناسب ونه بلل هغه وویل:

مادهو ! زه تیری شوی یم ولاړ شه له کوره شرومبی راوړه .

مادهو دکور په لور ستون شو او بدخوله رندهیرنه وپوښتل:

ستاد پلار نوم خویه رامداس نه وی؟

- هوکی همدادی ، مگر ته یی څه پیژنی؟

- ماله چانه اوږیدلی دی .

بدخوله سکديو څخه خوځلی دخپل ژوند داستان اوږیدلی ؤ اوس چی
دا ورته څرگنده شوه چی رندهیر درام داس زوی دی دده پاتی شکونه
هم لری شول او کنه دلور ذاتو سره د مادهو راشه درشه دی خامخا
څوراوه ، زړه یی غوښتل چی هغه ته د سکديو په باب څه ووایی
خو د مصلحت لپاره چوپ شو درندهیر سترگی د جونگرو په لور اوښتی
وی خودده دهیلی پر خلاف چی کله مادهو له شرومبوسره یوازی راغی
نوپه خپل زړه له بوج سره رخصت شو .

په لاره کی لوی ډنډ ته نژدی دده زړه له خوښیو په توپونو شو ، شانتا
داوېو منگی پرسرابښی ؤ او را روانه وه هغی چی رندهیر ولید دیوی
ونی لاتدی ودریده دده له خولی بی اختیاره ووتل:

شود.

- شانتا! زه ستاله ورورسره ناستوم ستا دراتلو انتظار می کاوه.

شانتا زره نازره منگی له اوږی کوز کر اووی پوشتل:

موهنی دیوی خنگه ده؟

- بیه ده تادیره بادوی.

- هغه ستاخه کیږی؟

- هغه زما دیلار د دوست لورده.

دواړه ترلې غنډ چوپ ولاړوو رندهیر غوشتل چی دغه چوپتیا ماته
کړی اوڅه ووايي چی یوه لوری ته دکوم حیوان دمنډو ترپهاراودچا
دکنځلو غږ اوچت شو دونوله منځه یو ترهیدلی غویی رابښکاره شو
ورپسی شنکرؤ چی په یوه لاس یی دغوايي لکی نیولی وه او پر بل یی
په دانگونو واهه اومندی یی وهلی.

خرغوايه دبیرته گرغیدو نوم نه پیژاند اودساره سوغیدلی شنکر غوسه
پردی هم زیاتیدله چی دغه غوايي دگوپال ؤ.
رندهیر زرووېل:

بیه شانتا ته اوس درغه بیا به سره ووینو.

شانتا منگی ورسره واخست اورندهیر یوی خواته ودرید، شکرچی
هغوی دواړه ولیدل غویی یی پرېښود اورندهیر ته نژدی راغی ویی
ویل:

دایر خراب غویی دی صیبا

شنکر درندهیر طنز وز غملو وی ویل:

ته دلتہ خہ کوی؟

رہندہیر غولب ورکری:

زہ دینکار لپارہ را غلی وم اوس می ستامخ ولید دادی بیرتہ کورتہ

خم..

شنکر وویل:

بنکار خورو ان دی!

- کوم بنکار؟

شانتالہ ورناندی تللی وہ شنکر هفی تہ اشارہ وکرہ وی ویل:

هغه!

رندہیر پد غوسہ ورتہ وویل:

گورہ شنکرہ! پد هوش خبری کوه تہ یو برهمن یی.

شنکر خجالت غوندی شرویی ویل:

ویخبته توکہ می وکرہ.

- دتولو لپارہ عقل تہ ارتیادہ او هغه لہ بدہ مرغہ خدای تاتہ نہ دی

ورکری.

شنکر وغور مبییدہ او پد غوایی پسی روان شو اورندہیر پد زہ کی دہ

تہ بدویل اودبنار پد لوری مخہ کرہ.

(۲)

دکال خلورمی میاشتی « اھارہ » وروستی ورخی وی.

دوریغو په پرستن کی پتاشواود وریغو سیوری دختیغ پرغرونو
اوغوندیو گړندی تیریدلی شانتا او کنول دخپلی جونگری په مخه کی
دیوی ونی لاندی ناستی وی.

ناخاپه شانتا دجونگری شاته داس دپښو ترپهار واورید دهغی زړه له
خوښیو په درزیدو شو او جگه شوه دجونگری بل لوری ته ورغله خو
گامه لری رندهیر دآس جلب نیولی ؤ اوپلتونکی نظریی یوی اوبلی
خواته اچاوه.

شانتا په کتوکی دی پوه کړ چی دلته خبری مناسبی نه دی اورندهیر
دلاس په اشاره وپوهوله چی دی دلوی دند لوری ته درومی درندهیر آس
په گتوونوکی ورک شو او شانتا راغله له خپلی مور سره کیناستله.
کنول تری وپوښتل :

څوک وو؟

هغی خواب ورکړ:

نه پوهیږم څوک وولی غنډ وروسته یی وویل:

مورجانی! دیره گرمی ده زه به لږ په لوی دند کی ولاړم او بیرته به راشم.
- ته خوهمدا اوس له هغه غایه راغلی، ښه ولاړه شه!

شانتا ترهغو پوری چی مور یی لیدای شوه عادی روانه وه، خو چی
دبوتیو شاته پناه شوه دیوی غرنی هوسی په خبریی په منډو پیل وکړ.

رندهیر آس پرپوه ونه پوری تړلی ؤ او هغه په اوبو کی له غوړیو وهلو
وروسته خپلی جامی بدلولی، د رندهیر په لیدو شانتا ښه ونښه او دا هغه

شاننارا غلی!

شانناده ته دڅه ځواب ورکولو پرځای په یوه لاس دونی یوه څانگه راتپته کړه او پر بل یی پانی را وشکولی او دنده ته یی وغورځولی.

رندهیر بیا وپوښتل:

شاننارا! مادهو چیرته دی؟

شاننابله پانده راشکوله ځواب یی ورکړ:

هغه ټوله ورځ په کور کی دی، نن بدهو کاکا په زور مپړو پولو ته ورسره بوتلو.

- کړی ورځ پر کور هغه څه کوی؟

- بوتان جوړوی:

- بوتان هغه څنگه؟

- هغه دری بوتان جوړ کړی دی کټ مټ دموهنی په څیر، خودریم یی تر ټولو ښکلی دی.

رندهیر په ژورو چورتونو کی ډوب شو، دموهنی بوت جوړول داسی گناه نه وه چی بوتپټ ذاتی دی پری وېځېدل شی، ترلی ځنډه یی په خپلو ټولو پخوانیو کپرو ورو شرم احساس کړ مادهو ده ته دکرکی وړ ښکاره شو، خوله دی سره جوخت ده ته دا په خیال کی ورو گرځېدل چی که د مادهو او موهنی ترمنځ ده دیوه زنځیر په څیر دوصل کار نه وای ورکړی نو مادهو به دا جرئت نه کاوه اوس دامعامله یوه خطرناک بر او ته رسیدل، ده.

ترخواخوړی پوری محدوده ده ، دهغی دپوهولو اړتیا نشته که هغی ته معلومه شی چی یو ټیټ ذاتی ددی بوتان جوړوی نو ټول عمر به یی ونه بخښی.

..... خوزه هم له ماد هوڅخه څه توپیر نه لرم ، ماترنه پوری دافکر نه دی کړی چی زما اودبوی ټیټ ذاتی نجلی ترمنځ یو داسی خلیج پروت دی چی تری تیریدل امکان نه لری پردی سربیره زه دراتلونکی د پایلو نه بی بروا پردی پسی مندی وهم آیا زه دومره توان لرم چی دټولنی ددستور زولنی وشلوم ؟ ددی نجلی لپاره به ده « بد ذاتی » تور اوپیغور و منم ؟ ددی پوښتنو په ځواب کی دده ضمیر چیغی کړی چی : نه رند هیره ! ته دما د هویه څیر دځان په دوکه کولو روږدی شوی یی ته شانتا یوه لویه اویوه موسمی مشغولتیا گنی ، ته غواړی یوازی ددغه خوړیو په گل نه گټه واخلي خو په زړه دی له دی سره د مینی پرځای دټولنی ددستور درناوی اویا ویره ناسته ده ته چی په کومو پېښو دلته را غلی یی په همغو به بیرته ولاړ شی بیا به ددی نجلی څه حال وی ، آیا ستامینه به دی ته دزهرو پیاله نه وی ؟

رند هیر په غمجن نظر شانتا ته وکتل ، هغه اندېښمنه شوه ویی پوښتل :

ته د بوتانو په باب په فکر کی شوی ؟

ده ځواب ورکړ :

وراندی دکا پنا تو د خوښیو زانگو وه د خپگان او اندېښنی تصویر شوه، د
درزیدونکی زړه هیلې ارادی او احساسات په زاریو بدل شول. تر ژبې
پورې ورسیدلې شونډې ورپیدې، ورپریدې او بیا پوله بله نېستی
پاتې شوی شانتا څه ونه ویلای شوای او دغه زاری په اوښکو بدلې
شوی او په سترگو کی وځلیدې.

شانتا سر څوړند و اچاوه او په څیرن تکرې یې اوښکی پاکې کړې ښکته
یې کتل.

ناڅاپه دې په وېشو کی یو خوځند شی ولیدل او په رگونو کی یې وینه
وچه شوه په سترگو کی یې د غم او خپگان پر ځای دویری نڅښې
راښکاره شوی یو مار سر له وېشو را پورته کړی ؤ او درندهیر پښې ته
نژدې شوی ؤ دشور ماشور وخت نه ؤ شانتا د بربینا په څیر گړندی ورغله
او رندهیر یې تیل واهه او یوې خواته یې کړ خوله دې سره یې له خولې
یوه وړوکی چیغه ووته او پر خپله پښه ورتیته شوه، کوم وخت چی
درندهیر سترگی پر مار ولگیدې هغه نژدې په یوه بوتی کی ننوتلو.

رندهیر بیا شانتا ته وکتل او ویی پوښتل:

څه وشول؟

شانتا په مرسکا ځواب ورکړ:

هیڅ نه.

: رندهیر وویل:

اؤف ډېر خطرناک مار ؤ، که تانه وای تیل وهلی بیا یې چیچلی یې

یې دی.

- هوکی! دا ډېر زهر لرونکی دی.

- دمرگ په وخت کې خو تکلیف نه وی؟

- نه، وایی چې دمار د زهر په سبب خوب پری راځي.

شاننا وویل:

تاویل چې زه به بیا دلته نه راځم؟

- هوکی! خوزه خبر نه وم چې ستازده به پری خپه شی.

د شاننا پر شونډو غمجنه موسکا وغورځیده ویی ویل:

اوس به زما زده نه آزرده کیږي اوس که ته راشی هم مابه ونه ویتي.

- ولی شاننا ته چیرته ځي؟

شاننا له لږ څخه وروسته په خوږې حالت سترگی پټی کړی وی ویل:

لکه چې خوب راځي! له دی خوه بیا بیا یی زما سترگی ونه

غږیږي.

رندهیر وار خطا شو چیغی یی کړی:

شاننا ته لکه چې مار

- هوکی! زه مار وچپچلم خو خوښه یم چې ستا په کار راغلم شاننا دا

نه بیا کیناستله او خپل ښنگری ته یی وکتا.

رندهیر د یوې شیبې لپاره هک پک شو او بیا وروړاندی شو او غږونه

یې پری وکړل:

شاننا! شاننا! ... ورغی ددی به منم که کیناست به خپله د ږدېدل

هغی په جنگری گوته کیښوده ویی ویل:

داوگوره!

رندهیر دپوی سری نخښی ترڅنگ وړوکی تیاکه ولیدله په درد ناکه
لهجه یی وویل:

شانعا! تازمالپاره ولی ځان په خطر کی واچاوه!

شانعا په پرېمنه موسکا رندهیر ته وکتل او ځواب یی ورکړ:

مار تاته ډیر لنډو که ماته لری کړی نه وای نو مار به!

درندهیر په زړه کی دلور ذاتو دکبر او غرور د مزېوتو کلاگانو د پړالونه
چی پخوا وراسته شوی وواوس ټول له پېڅه ونړېدل، تپت ذاتی نجلی
دلومړی ځل لپاره ده ته پوه پېڅه ښکاره شوه، داسی پېڅه چی دده
لپاره یی پر خپل ژوند لوی کولای شوای اود مرگ د وېروونکی څېر ی
له لیدو سره یی موسکا کولی شوای، ده په زړه کی ویل:
رندهیره ته ددی مینی اودی اېثار حقدار نه وی.

تالپ وړاندی د ټولنی له دستور څخه د پیری له امله له دی څخه د تل
لپاره درخصتیدو اراده کړی وه، ته یی همته یی مینه او ویره هېڅکله
هم نشی پوځای کیدای، مینه گټی اوتوان ته نه گوری.
دی نجلی ته وگوره چی دمار له چېچلو سره خاندی.

کاشکی ته هم دومره زړه وروای. خواوس به څه کېږی؟ د شانعا
د مرگ له تصور سره دده پرېدن لږزه راغله له درد اودوکه په ډکه لهجه

شاننا په غمجنه لهجه وويل:

پاروگر (مارنيوونکي) به څه وکړي؟

- هغه دهر څو مړه زهر جن مار زهر زيبېلي شي.

- مگر ما اورېدلی ای چی د تور مار د زهر و هېڅ علاج نشته.

- نه د هغه سره دهر مار علاج شته، شاننا ته په وژغورل شي.

- مگر تا څو ويل چی زه به بېارانشم.

- نه، ما دروغ ويل، زه به هره ورځ دلته راغم ستا لپاره به ټولې نړۍ ته

شاګرم، زه ستايم، د تل لپاره ستايم.

درندهير له هرې خبرې سره د شاننا ساه ګړندی کېدله، يو ساعت مخکي

چی درندهير نه مایوسه شوه له نړۍ نه د تل لپاره پر تلو هېڅ خپه نه وه،

هلکي د مار له چپچلو نه وروسته پردی خوښه وه چی پر درندهير یی

وروستی پری تر لاسه کړ، خواوس درندهير پر خوله دمینی د اعتراف له

اورېدو وروسته دی ته د نړۍ هر ازغی له ورومو دک گل ټکارېده،

رندهير ددی و اودی غوښتل چی د مرګ له غواکمنو منګولو ځان

وژغوري او په دی نړۍ کی ژوند وکړي، لومړی درندهير له مینې څخه

مایوسه شوه او ژوند ورته ګران شو خواوس درندهير دمینی له اعتراف

سره مرګ ورته ګران و، د ژوند هیلو د مرګ څیره ډیره وپروونکي کړي

وه ددی په سترگو کی اوښکی راغلی وی پوښتل:

هغه پاروګر په راشی؟

پرسترگو می تیاره راخی لږ کرارعه.

- نه شانتا! مورو باید بیره وکړو شانتا تر لږ غایه گړندی ورسره
ملگرتیا وکړه خو پښی یی ریریدلی دوه دری غلی یی پښی له دبرو
سره ولگیدلی اوتیندکونه یی وخورل اورندهیر داپه خپلو متبو کی
ورسره واخستله اود جونگری په لوری منډه واخستله.

(۳)

شانتا یی چی په دی حالت ولیده دکنول سترگی ردی ردی وختی ،
اورجگه شوه اورندهیر ته یی کتل ،دی دڅه ویلو او وړاندی ورتلو همت
نه درلود خوبا لخره مورولی پروار خطایی بری وموند ویی ویل:
ته څوک یی ، پر شانتا څه شوی دی ؟
رندهیر شانتا پرکت خملوله جواب یی ورکړ:
دامار چیچلی ده.

کنول چی دا واوریدل چیغی یی کړی:
زما لوری! زما شانتا اودراپه هوښ کوئولپاره یی وخوځوله.
شانتا سترگی وغړولی ویی ویل:
مورجانی خوب ته می پریدده.

-لوری! ووايه مار چیرته وچیچلی ؟
شانتا هماسی پرته وه بننگری ته یی اشاره وکړه ویی ویل:
دلته.

پر بننگری وړوکی تناکه اوس بڼه لویه شوې وه.

کنول وویل:

که دغه تناکه وچوی بڼه به وی.

-او هوا ماته معلومه نه وه، کوم تیره شی راوړی!

مانن خنجر هم په کور کی پرېښی دی.

کنول اندېښمنه شوه ویی ویل:

تېرو نه مادهو او بدهو ورسره وړی دی نور تیره خه شی په کور کی نشته

هو یو شی شته دهغی شوکه بڼه تیره ده کنول په منډه ولاړه له جونگری

نه یی یوه توره له پوښ سره راوړه. توره که خه هم ډیره پخوانی وه خوچی

کله کنول له پوښه را وایستله نو غلیدله، دی توره رندهیر ته په لاس کی

ورکړه ویی ویل:

زه یی نشم غوڅولی ته بیرته پری کړه!

رندهیر په بیرته دتوری پر شوکه تناکه وڅیرله، چی توره یی بیرته په

پوښ کی ایښوده پر موتی یی دخپل پلار دنامه توری ولیدل، هغه

حیران شو کنول ته یی وکتل او غوښتل یی خه تری وپوښتی خو د وخت

نزاکت چوپ کړ ویی ویل:

بڼه ده زه اوس غم ډیر زړه بیرته راشم.

کنول تری وپوښتل:

پاروگر چیرته اوسیری؟

-له دی غایه اته میله لری!

- اته میله لری! بیاخو به ډیره ناوخته شئ.

پرتول آسمان راخپری شوی وی چی دنډ ته ورسیدوی لیدل چی اس یی
پرخیل غای نشته ، ده داس دورکیدو پردول دول سبببونو فکر کاوه
اوله کوره یی د بل آس دراختلو په نیت دینار په لور منډه واخستله خو
چی دونوله منځه ووت شنکریی ولید چی آس یی ترجلب نیولی دی او
ورسره کشوی یی.

یاغی اس گام پرگام په دوو پښو دریده او شنکر به تری وویریده په یوه
لاس به یی د آس جلب نیولی ؤ او په بل کی یی لښته ورته خوځوله اوله
خانه یی لری دایسارولو هڅه کوله.

نن بیا ښار ته زړرسیدل دشنکر لپاره د ژونداو مرگ مسأله وه ، نن ده
دیر څه لیدلی وو رندهیر درام داس زوی دیوی تیت ذاتی نجلی پرپښو
لاسونه وهلی وو او هغه یی دلیونو په څیر په غیږ کی نیولی وه او منډی
یی وهلی ، کاشکی رندهیر ترلږ څنډ نور هم په هغه څپره کی پاتی شی
خودغه یاغی آس دغه بدماش ضدی اوناپوه ځناور چی دانسان له بوج
سره دباد په څیر زغلیدای شی دشنکر دبدمرغی په سبب نن د وړاندی
تلو پرغای دشاته تلو تمرین کاوه.

آس په دی نیت ده ورسره راوستلی ؤ چی رندهیر ترده مخکی کور
ته ونه رسیږی دده دی ته هم پام ؤ چی اس دثبوت په څیر وړاندی کړی
رام داس به بیا دده هری خبری اوریدو ته چمتوشی خودا اس ؟
کاشکی نن یی مخ دلکی خواته گرځیدلی وای.

درندهیر غږ اوچت شو :

آس چي رندهير غڙ واوريد و شنيده او دمغي پر دووڀنو ودريد.

درندهير دوهم غڙ اوچت شو:

داچيرته درسره پيايي؟ گوره جلب يي پرينڊي... اوهو... جلب يي له پاسه ونيسه.

شنکروږيده:

هو صيب! داسي دي لکه غاښونه يي چي نه وي، رندهير نژدي ورغي اس يي تر جلب ونيو او په غوسه يي وويل:

ته ډير احمق يي! آخر تاله هغه غاښه ولي را خلاص کړي دي؟
شنکر په طنز به لهجه خواب ورکړ:

صيب! ما فکر کاوه چي تاسو لکه چي دهغه ټيټ ذاتي نجلي په مينه کي دا بيچاره هير کړ.

رندهير په غوسه شو ويي ويل:

گوره شنکر! له درمسال نه بهر ستا هيڅ کار نشته.

که دي يو سون له خولي وتلي و بيا به زه پوه شم چي ته برهمن نه يي.

رندهير بيا پر آس پښه واړوله او دسترگو په رپ کي دشنکر له نظره ورک شو.

پاروگر

پر آسمان درنگارنگ و ریختو توتی غوړیدلی وی چی ورو ورو په یوه
تیاره رنگ، پرده بدلیدلی، چی رندهیر کوم پنځه میله لاره ووهله
شرکند باران ونیو، د ورو کيو هسکو تیتو او غونډیو په منځ کی چی تیر
شو مخی ته یی یو نسبتاً هوار میدان راغی، وروستی میل لاره یی وړوکی
وړوکی خوړونه مخی ته راغلل چی تری تیر شو، دی په ختو او باران لیت
پیت و چی دیوی غونډی په لمنه کی د تیت ذاتو یوه کلی ته ورننوت، یوی
جونگری ته چی ورنژدی شو چیغی یی وکړی: څوک شته! څوک اوری!
یو ښځی سر له دروازی رابهر کړ او تر څو رندهیر هغی ته څه ویل بیرته په
شا ولاړه. د ښځی له تلو وروسته خوشی بی وروسته یو ځوان راښکاره شو
او د آس له قد او قامت نه یی د سپاره دار غښت اندازه ولگوله له جونگری نه
بهر ته راووت.

رندهیر تری وپوښتل:

دلته کوم پاروگر او سیری!

هوکی باداره دهغه جونگره هغه دپرونی ته مخامخ ده.

زه ستاسو له جونگري نه کرکه نه لرم، مگر زه نن غواړم چی پاروگر پیدا
کړم، هغه چیرته تللی دی؟
ځوان ځواب ورکړ:

تاسو نن هلته نشی رسیدای، هغه نن سهار څو کسانو دچا د علاج لپاره له
سینده پوری غاړی ته ورسره بیولی دی.

- مگر دا ضروری ده چی نن یی پیدا کړم. هغه کلی څومره لری دی؟
- کلی لری نه دی، له سینده پوری غاړی ته بنکاري، خو په داسی باران
کی معلومه نه ده چی اوبه څه وخت او څومره پورته شی. نن به څوک سیند
ته د کښتی ورغور غولو همت ونکړی.

رندهیر لږ مایوس غوندي شو او له آس نه پلي شو دځوان پراوړه یی لاس
کیښود ویی ویل:
گوره! دا دچا دژوند خبره ده.

زه ستا مرسته غواړم، په یوه لاره می له سینده پوری غاړی ته ورسوه.
ځوان زړه نازړه شوده ته یی وکتل.

رندهیر دخپل لاس له گوتیې څخه دسرو زرو گوته وایستله هغه ته یی
وښوه ویی ویل:

دا واخله، اوس له ماسره نور هیڅ هم نشته.

تیت ذاتی ته دهغه پراوړه دیوه لوړ ذاتی دمینی او مهربانی لاس له هغه
گوتیې څخه څو چنده قیمیتی و، هغه وویل:

دی، ته، تیا نشته، زه، ایا که زه...

زه په باغی خپو کی هم له سینده تیریدای شم.
 یوازی دهغه پاړو گډ راوستو لپاره کښتی ته اړتیا وینم.
 ځوان وویل:
 هغه له اوبو نه لږ ویریری خو ښایي تاته انکار ونکړای شی، خیر دی و به
 گرو هغه په زور هم راوستلای شو.
 راځه زه به ستا آس په کور کی وټرم، سیند دلته ډیر نژدی دی.

(۲)

ځوان آس په جونگره کی دننه پرېښود او له رندهیر سره ملگری شو،
 دواړه په منډه د سیند غاړی ته ورسیدل.
 د کب نیوونکیو څلور وړوکی وړوکی کښتی وی چی د سیند پر غاړه پر
 موریو پوری تړلی وی او په اوبو کی یی تالونه خوړل. ځوان کب نیوونکی
 یو د خاورو ښوولی راواخیست او د کښتی اوبه یی پری لری وغورځولی.
 رندهیر له بلی د غسی یوی کښتی څخه کنډولی راواخیست او له کب -
 نیوونکی سره په کار کی شریک شو.
 دواړو د کښتی له منځه داوبو په ایستلو او کښتی د سیند څپو ته
 ورغورځولو کی ډیر ځنډ ونکړ.
 کب نیوونکی پری خلاص کړل او بانس یی اوچت کړ، رندهیر ور ته
 وویل:
 اوبه خو تر اوسه پوری نه دی راختلی؟

خوډه له هری خپی څخه د تیریدو او د گرداب نه د وتلو نه وروسته همدغه خبره تکراروله چی:

باداره! داخو هیڅ نه دی، ما له لویو توپانونو سره د غری وهلی دی، اوس که پر موږ هلته ځنډ ونشی نو ښه به وی، او به ورو ورو راپورته کړی. بلی غاری ته چی ورسیدل کب نیوونکی د کښتی پری پر یوه ډبره پوری وتاړه او دواړه په منډه ولاړل له ځنډی څخه کوم دوه سوه گامه لری یوه کلی ته ورننوتل.

کب نیوونکی یوی جونگری ته اشاره وکړه ویی ویل: دا د کلی د ملک کور دی، راځه ته همدلته ایسار شه زه به د پاروگر درک معلوم کړم.

رندهیر ځواب ورکړ:

نه، ته لومړی دا معلومه کړه چی هغه په کوم کور کی دی، زه هم درسره ځم.

کب نیوونکی جونگری ته ورننوت او لږ ځنډ وروسته له یوه عمر خورلی سړی سره راووت، دا د کلی ملک ؤ، هغه چی رندهیر ولید له لری لاس په نامه ودرید او درناوی یی پرغای کړ ویی ویل:

باداره! ته او دلته په داسی موسم کی.

راځه د تنه زه به پاروگر همدلته راوغواړم.

-نه زه له تاسره ځم، پر ما اوس هم ډیره ناوخته شویده.

-سمه ده باداره چی ستا څنگه خوښه ده. راځه!

- باداره! هغه اوس پښه دی، خدای خبر دی چی نن دهغه پر پښه ولی
 تنهاکی راوختی، هغه دپلار او مور ایکی یوازی زوی دی، مور یی چی
 تنهاکه ولیده شور یی. گد کر چی زوی می مار چپچلی دی.
 او هغه هلک هم ډیر ساده دی چی ورغلو دی پر کت پر مخی پروت و چی
 بیرته راغلو او پاروگر مور او ست هغه چرس شکولی وو مور ته یی کنځلی
 کولی:

تاسو ټول بدمعاشان یی، تاسو زه پر باران لوند کړم.
 رندهیر وویل:

اوریدلی می دی چی دی دهر ډول مار علاج کولی شی.
 - باداره په دی کی شک نشته، هغه لیونی غوندی دی خو مور لیدلی دی
 چی کله دی مار چپچلی ته پر وخت رسیدلی دی هغه یی مرگ ته نه دی
 پرینودی.

۱۳۱

دوی دری واړه خبری کولی او یوی چوتری ته ور ننوتل.
 پاروگر د کلی دڅو کسانو په منځ کی ناست و او دپیریانو، شیشکو او
 دبرانو کیسی یی کولی، دهغه بړه نوکر دبنگو یو چیلم پری ایری کړی و بل
 یی ورته تیاراوه.

ملک پاروگر ته لنډ ورغی او په غوږ کی یی څه ورته وویل.
 او هغه سروخو غاوه په لور غو یی وویل:

ته پوهیږی چی دا شوک دی؟ دا دبیا س د سیند پوری غاری لوړ ذاتو
د ښار اوسیدونکی دی او په دی هیواد کی یوازی د همدی ښار سردار داسی
شوک دی چی له مور نه کرکه نه کوی.

که هغه خبر شی چی زما د ښار یو شوک د پاروگر لپاره دلته راغلی ؤ او
هغه بیا داسی نه خواب ورکړی ؤ نو خامخا به خپه شی.
خلکو چی دا واوریدل یو له بل سره یی پسپسکی پیل کړی.
او ملک پاروگر ته وویل:

کالو! پوهیږی چی دغه خلک دی زولنی په پښو کی هم بیولی شی.
رندهیر ددی لپاره چی د ملک خبری نوری هم ښی اغیزمنی شی وویل:
د ښار سردار زما پلار دی. بیا هم زه دی نه مجبور وم.

په تلو کی به خامخا به په باران کی په زحمت شی خو چی زه یی دچا
د ژوند ژغورلو لپاره غواړم راسره یوزم هغه ستاسو د قوم یوه نجلی ده،
هغی زما په پښو کی مارولید، غوښتل یی ماوژغوری او مار هغه وچیچله.
د سردار د زوی په مخ کی خلک لاس په نامه ودریدل، او ملک وویل:
باداره! ستا لپاره زموږ سرونه حاضر دی، بیا یی پاروگر ته مخ واړاوه:
کالو! جگپری که دی په زور بوزو؟

د کالو د مغزونو نه لا د ښگو نشه نه وه تللی بیا یی هم چی د خلکو غوسه
ولیده جرئت یی په ویره بدل شو، هغه وغوښیده:

گوره په باران کی می بهر ته مه بیا یی، هر به شم، کنستی به په سیند کی
واوری او ما به... ما به نهنګه خبرم

پاروگر ته د بنگو په نیشه هلته په خپره کی راتول خلک ټول نهنگان
بیکار بدل، چیغی یی کړی:

وگوره نهنگ! او بیا یوه کوچ ته ورغونج شو.

ملک وویل:

نن یی دیر بنگ و هلی دی. خو موږ یی د نیشی تر الوتو انتظار نشو
کولی. په باران کی به یی ماغزه زر سم شی. چه جوا ته دده کڅوړه در سره
راواخله.

یوه تن د پاروگر کڅوړه اوچته کړه او ملک له خلورو غوانانو سره پاروگر
په زور بهر ته راویوست، هغه تر لږ غنډه لاس او پښی وغورځول کنځلی یی
وکړی خو توند باران او د غوانانو غواکمنو متو یی د ماغ وړ برابر کړ.

ویی ویل:

بنه ده پری می ږدی، غم.

چی څنډی ته ورسیدل رندهیر پوه شو چی د سیند وضع بدله شوی ده،
هغه ډبره چی دوی د کښتی پری تړلی و اوس په اوبو کی ډوبه شوی وه،
د غوان مانو په تنډی کی چی رندهیر د پریشانی نخښی ولیدی ملک ته یی
وکتل.

هغه ورته وویل:

باداره! خطر خوشته خوزه در سره ملگری یم، ستا خو لا مېوزده ده؟

رندهیر غواب ورکړ:

ته زه لا غره د بک د ده د لاه او د شخړه نه و یر و او دهغه نجلۍ د ژوند

زما لامبو نه ده زده، د وې به شم، پر ما رحم وکړي.

خو خلکو په زور په کښتۍ کې ورسپور کړ.

په دې کښتۍ کې پوازي يو بانس و، ملک يوه تن ته دېل دراور وويل،
هغه په منډه له نژدې پورې پلې کښتۍ څخه پل بانس راوړ. رندهير له
پاروگر سره نژدې کينا ست او ملک او ځوان مانو د کښتۍ پر تيل وهلو
بوخت شول.

کوم وخت چې هغو دواړو د سيند له توندو څپو سره مقابلې کوله پاروگر
دراز په توگه ورو رندهير ته وويل:

رښتيا ووايه ستا لامبو زده ده؟

رندهير ځواب ورکړ:

هو کې زده مې ده.

پاروگر سور اسويلی وکېښ ویی ويل:

نو بيا خو به دغه بدماشان خامخا کښتۍ د وېه کړي.

- ولي؟

- بس ددوی له ماسره سيالي ده، فکر کوي چې که ما د وې کړي څوک به

مې پوښتنه کوي، که ستا لامبو نه وای زده نو دوی به ستا د ساتنې خيال

ساتلی و، خواوس دوی پردې ډاډه دي چې تاسو به په لامبو ځان وياسي او

دې بدماشانو ته گوره داسې کښتۍ چلوي لکه چې دا سيند نه وي کومه

ويا له وي.

رندهير پاروگر ته د تسلي په نيت وويل:

-دوی تر مور زیات پام کوی.

-خاوری پام کوی. ددی خلکو په باب به هغه وخت پوه شی چی کښتی واورې.

وای هغه ده خپه راغله. . گرداب ته کیو تو.

هله گوره خه شی راغلل، نهنگ دی نهنگ. هغه یوه لرگی ته چی اوبو ورسره راوړ په لاس اشاره کوله.

دملک تجربی او دشوان مانو همت کښتی روغه رمتیه بلی غاری ته ورسوله او دوی په منډه کلی ته ننوتل.

شوان له خپری خخه آس راوست. پاروگر وویل: اوس خوما بنام دی مور به ښار ته کله ورسیدای شو؟

رندهیر ورته وویل:

ته پر آس په ما پسی راسپور شه اوس به ورسپیږو.

- هی هی .. زما پلار، زما دپلار پلار، زمانیکه پر آس نه دی سپور شوی، او دا خو آس نه دی پیری دی، زما خودده په لیدو اروا وپوړتیده.

ملک رندهیر ته وویل:

ته پر آس سپور شه دا دده کڅوړه درسره واخله، دی به مور له شا درپسی بار کړو.

رندهیر په بیر په پر آس سپور شو او کڅوړه یی ورسره واخسته. ملک او دهغه ملگریو پاروگر په داسی حال کی چی چیغی یی وهلی له شا ورپسی سپور کړ.

زه ستاسو نوم پوښتلی شم؟
غوان مانو په خواب کی وویل:
زما نوم نتهو دی.

ملک وویل: زما نوم دهر مودی. افسوس چی ته په باران کی راغلی او
په باران کی بیرته روان شوی. موز ستا هیڅ خدمت ونکړای شو.
-تاسو زما سره ډیر څه وکړل. اوس خدای ته زاری کوی چی دهغی ژوند
وژغورل شی. زه به بیا کله له تاسو سره وویښم.

رندهیر د آس جلب لږ سست کړ او پاروگر له ویری لاسونه دده تر ملا
تینگ راوخرخول. دهر موڅو گامه له آس سره منډی وهلی کالو ته یی
وویل:

کالو! له موږ نه خپه نشی. ته دیوه ښه کار لپاره روان یی، که ته دهغه
نجلی ژوند ونه ژغورلای شی نو زموږ ټولو بدننامی به وی.

چی له کلی راووتل رندهیر اس پونده کړ، او هغه دباد په څیر گرندی شو،
پاروگر چیغی وهلی:

لږ کرار! لږ کرار څه. ستادی پر خدای سوگند وی، په دیوتاگانودی
قسم.

چی نیمایی لاره یی ووهله رندهیر شپي راگیر کړ او آس یی کرار کړ.
دباران زور لږ کم شو.

خو په تیاره کی یو گام وړاندی هیڅ نه لیدل کیدل.

وروستی دوه میله لاره خوړونه او غونډی داسی سره ورته وو چی رندهیر

شو او په ډېره عاجزی یې د شانتا د ژوند دعا کوله. چي جونگری ته یې نژدی
شو څه غږ یې وانه ورید تسلی شو، مادهو او بدهو چي د آس د پښو ترپهار
واوریدله څپری نه راووتل مادهو غږ وکړ:

څوک یې رندهیر؟

هغه په نا کراری تری وپوښتل؟

شانتا څنگه ده؟

هغه وړاندې ورغی د رندهیر د آس جلب یې ونيو ویی ویل:

هغه په هوښ کی نه ده. بیا یې وپوښتل:

پاروگر راته غی؟

دازما شاته سپور دی کوز یې کړه.

بدهو وړ وړاندې شو د پاروگر درابښکته کولو لپاره یې تکیه ورکړه.

رندهیر کڅوړه مادهو ته ونيوله اوله آس نه پلي شو ویی ویل:

آس چیرته وټرم؟

بدهو د آس جلب په لاس کی ونيو ویی ویل:

زه به دا د څپری د لاتدی وټرم. مادهو ته دوی د تنه در سره بوزه.

(۴)

د چراغ په تته رڼا کی رندهیر شانتا ولیده چي پر یوه کټ بی سده پرته وه،

کنول یې سرته ناسته وه.

پاروگر پوښتنه وکړه:

پاروگر څه وایي؟

دلته تناکه یی ما وڅیرله.

- تاشه وکړل چی تناکه دی څیرلی ده. نجلی به وژ غورل شی ماته مار هم
دیر زهرجن نه بشکاری.

پاروگر دا وویل او پر زخم یی خوله ور کیښوده او هغه یی زیښلو او لاری
یی تو کولی، د شانتا د زخم شاوخوا پندی توره او نوره تکه سره اوښتی وه او
سوی یی کاوه.

تر څو چی له زخم نه توله وینه پاروگر نه وه زیښلی تر هغو یی پرېښود.
بیا یی له کڅوړی نه دلرگی یو قطی راواخیست او له هغی نه یی تور
رنگی پودر پر زخم ودر اوه. شانتا د پودر په سوی زگیروی وکړل او سترگی
یی وغړولی بیا یی په بستره کی لاسونه او پښی وغورځول.
پاروگر وویل:

دالې څنډ را قابو کړی.

بدهو دهغی پښی او ماد هو او رندهیر یی متی ونیولی.

شانتا ددوی په لاسو کی بی وسه شوه یوی او بللی خوا ته یی وکتل او بیا
یی سترگی د رندهیر پر څیره میخ شوی.

پاروگر کنول ته وکتل او ویی ویل:

ستاسو په کور کی که غوړی وی زری تاوده کړه رایي وړه!

کنول جگه شوه له بوی گوښی نه یی دکتوی نه دخاوری په پیاله کی غوړی
راوايستل او په کونج کی نفری ته کیناستله په نفری کی د بوه غټ لرگی یو

ورغوری کی راواخیست او کنول ته یی غور وکړ:
 بس دی نور یی راوړه ډیر تود ولو ته یی حاجت نشته.
 کنول غوری راوړل او بیا یی وویل:
 جگه شه لوری دغه دوا و خوره غوری پسی وڅښه سبا ته بهر که روغه
 وی.

مادهو په لاس تکیه ورکړه او شانتا یی راکنښتوله.
 شانتا وویل:

دوا خورم ، غوری نه څښم ، کانگی پری راغی.
 بد هو ورته وویل:

څښی به یی لوری!

کنول هم ورته وویل:

شانتا کم عقلی مه کړه.

شانتا مایوسه شوه رندهیر ته یی وکتل ، هغه همدومره وویل:
 وڅښه شانتا!

په دی الفاظو کی یوه هیله وه چی شانتا رد نکړای شوای. یو حکم وچی
 دی سرغړاوی نشر تری کولی ، درندهیر په غوښتنه دی د زهرو پیاله هم پر
 سراړولی شوای.

بیایي و موسکل او خوله یی خلاصه کړه. پاروگر دواپه خوله کی ور
 واچوله او کنول غوښتل په خپل لاس غوری پری وڅښی خودی پیاله تری
 واخسته او غوری یی وڅښل او په بریمن انداز یی رندهیر ته وکتل .

پیل وکړ.

رندهیر چی دشانتا بدلیدونکی وضعه ولیده دپاروگر تر منتر پر دوا دیر باوری شو. ستومانه پاروگر زر خپل منتر پای ته ورساوه.

دشانتا له وضعی نه چی داده شو رندهیر ته خپله لوړه او تنده ورپه یاد شوه، بدهو په یوه ذهنی کشمکش کی راگیرؤ.

په کور کی پر دودی او کوچو بر سیره بڼه دیر تازه کبان وو، خو رندهیر یی دودی دبلی جرئت نه کاوه او دده په وړاندی یی پاروگر ته هم څه ویل مناسب نه بلل.

د ذات او قوم نه پرته دوی فکر کاوه چی رندهیر به په سرو او سپینو لوښو کی په خوراک روړدی وی که فرضاً هغه دودی بلنه ومني هم په خاورینو جامونو کی خوراک به ځان ته سپکاوی ویولی.

خو سکدیو هم څه عادی څوک نه ؤ، هغه د خاورینو لوښو نه کرکه نه کوله.

دی هم تنایي د سکدیو په څیر وی او د خاورینو لوښو نه کرکه ونکړی. آخر په پوښتنه کی څه عیب دی.

په دی خیال د بدهو لړ تسلی وشوه او رندهیر ته یی د مناسبو الفاظو په اړه فکر وکړ. خوبیا یی دا په خیال کی راتیر شول چی سکدیو د کنول په خاطر په خاورینو لوښو کی په خوراک او په جونگړو کی پراوسیدو مجبورؤ، مگر دی خو څه مجبوری نه لری، که وی نو شانتا؟

آیا دا کیدای شی چی رندهیر او شانتا یو دبل لپاره سکدیو او کنول

هغه پیغام چی دازل له ورځی یی هر ژوندی انسان خپل مخالف جنس ته ورکوی.

بدهو په خپل زړه کی وویل:

دا خوبده جوړه نه ده مگر پای به یی څنگه وی؟

آیا رندهیر د شانتا لپاره دومره لویی قربانی ته تیار دی؟

رندهیر وویل:

زه اوس کور ته ځم، پلار جان به می ډیر پریشانه وی، سبا ته به بیا راشم.

دبدو د خیالونو لړۍ وشلیده، رندهیر له خپلی گوتی طلائی گوته

راوايستله پاروگر ته یی ونیوه ویی ویل:

نن تا ډیر خدمت وکړ. زما سره اوس نور هیڅ نشته.

زه سبا ته بیا راځم، تر څو شانتا نه ده روغه شوی ته به چیرته نه ځی.

پاروگر د سرو زرو گوتی ته په تمه وکتل او غوښتل یی لاس ور اوږد کړی

چی کنول وویل:

نه نه، ډانښی کیدای، تاسو خپله گوتی له ځانه سره وساتی.

تاسو پر موږ ډیر احسان کړی دی، بیا جگه شوه دیوه صندوق سړی

پرانیست او یوه گوتی یی راوايستله پاروگر ته یی ونیوه ویی ویل:

ستادنیکی بدل موږ نشو درکولی خو تردی گرانبیه شی له ماسره نور

نشته، دا د شانتا د پلار وروستی نښه ده.

پاروگر وپوښتل:

هغه مړ شوی دی؟

پاروگر وویل:

د کونډی مال پر ما حرام دی، دا درسره وساته.

رندهیر د پاروگر لاس ونيو او خپله گوتیی یی ورکړه او هغه غلی دخپل
پوږ په دبلی کی واچوله او کڅوړی ته یی وروغورځاوه.

کنول وویل:

بچیه! دا ته واخله که نه زه به خپه شم.

رندهیر ځواب ورکړ:

نه موری! دادی له ځانه سره وساته، خو دېدهو او مادهو په ټینگار
رندهیر گوتیی واخستله هغی ته یی چی په غیر وکتل څو توری یی ولیدل
او چی د دیو رڼا ته یی یو وره ویی لیده په حیرانی او خوښی یی شانتا،
مادهو او کنول ته وکتل، پر گوتی د سکد یو نوم کیندل شوی ؤ.

ده پر توره دخپل پلار نوم پخوا لیدلی ؤ، دغه راز یی پټ نکړای شو
پوښتنه یی وکړه:

مادهو! ستا د پلار نوم سکد یو ؤ؟

مادهو ځواب ورکړ:

هو کی!

رندهیر دخوښیو په احساساتو کی له هغه سره غاړه غړی شو، مادهو یی
پرېښود بیا یی شانتا ته مخ واړاوه ویی ویل:
شانتا! زه غواړم څه شی درکړم خو انکار به نه کوی.

بیا یی کنول ته وکتل ویی ویل:

موری! زه درام داس زوی یم، تاسو به هغه پیژنی!

کنول لکه چی ورک کړی زوی موندلی وی په مینه یی د رندهیر پر سر

لاس کینود ویی ویل:

زویه! ته هماغه یی دنورو سره غمشریک او ملگری!

رام داس مور له جیل نه راوايستلو او تا زما دلور ژوند وژغوره، ژوندی

اوسی زویه!

تر ټولو وروسته یی بدهو ته وکتل ویی ویل:

بینه زه اوس غم، سهار خامخارا غم.

بدهو ویل:

راغه آس دی تر خپره لاندی ترلی دی.

بدهو او رندهیر بهر ته راووتل شانتا بیرته سترگی پتی کړی خو داخل

ددی دسترگو پتهولو سبب دمار زهر نه وویلکی پر دماغ یی دخوشی

یو خانگری کیفیت خپور شوی ؤ.

(۵)

د بدهونه له رخصتیدو وروسته رندهیر نیغ کور ته د تلو پرځای لوی

دنده ته ولاړ او آس یی پرونه پوری وتاړه په خټو کی له لیت پیت جامو سره

اوبو ته ور کوز شو.

فکر کولو نه وروسته داسی احساسوله چی دتیت ذاتو په باب چی ده دتولنی په دنگو مانپو کی داوسیدو په مهال کومه رایه او نظر درلود خومره غلط اوبی ځایه ؤ.

ده په وار وار له خپل زړه نه پوښتل چی درمو او نتهو غوندي خلکو ته تیت ذاتی ویل گناه نه ده ؟ زمور په ښار کی به خومره کسان وی چی څوک په مصیبت اوستونزو کی ښکیل ووینی له دومره ایشار او خلوص نه به کار واخلي درندهیر په مغز کی دتیت ذاتی معنا دانسانانو هغه ده وه چی په تنگو اوتیارو جونگرو کی یی دمینی دیوی بلی وی.

رندهیر په خپل خیال کی یوه داسی نړی جوړوله چی په هغو کی ټولو انسانانو یوه درجه درلوده. برهمن اوتیت ذاتی ټول په یوه صف کی ولاړو او قانون یی هر انسان ته دژوند او ژواک پوډول آزادی او حق ورکړی ؤ ، مذهب یی ټولو انسانانو ته د خلاصون او ژغورنی لاره ورښودله اود عبادت ځایونو دروازی یی دهر عبادت کوونکی پر مخ پرانیستلی وی هغه آسمان ته وکتل او په ډیر خلوص یی دادعا وکړه :

خدايه! ستا دنيا بڼه داسی انسان ته اړتیا لری چی ستا ساده زړی او کمزوری بنده گان دغرضی انسانانو له واکمنی نه وژغوری .. دغه دنیا چی تایی دښکلا لپاره لمر ، سپوږمۍ اوستوری پیدا کړی دی ، چی سیندونه پکی بهیږی شمال پکی الوزی ، ونی پکی تالونه خوری

تولی دروازی وتی.

خدایه! ستا په بن کی اوس داسی ازغی لرونکی بوتی راشنه کیږی
چی تر هغو لاتدی په زرگونو تاند اونا زک بوتی دهوا اورنا ارمانجن دی
اوس ستا بن یوه بنوال ته اړتیا لری چی هغه ازغن بوتی غوڅ اولری
کړی اودهغو نرمو اونا زکو بوتیو سره یی برابر کړی، یادغو بوتیو ته اوبه
ورکړی او دا زغنو بوتیو سره یی برابر کړی.

خدایه! زه نن د غلامانو جونگړو ته تللی وم، پر هغوی می لاسونه
لگیدلی دی او خوښ یم چی نن زما مغزوته ستا سهی خیال راغی. زه می
په زړه کی یوه نوی رڼا وینم، خوزما سره کوم داسی مشال نشته چی
نورو ته ستا سمه لاره وښودلای شم.

خدایه! دی هیواد ته کوم د مشال خاوند راواستوه.

د دعا نه وروسته رندهیر احساس کړه چی راتلونکی سهار ده ته دیوه
نوی ژوند پیغام راوړی د سپین سهار د زیاتیدونکی رڼا په وړاندی
دور کیدونکیو تیارو په څیر د مذهب او خدای په باب دده په فکر کی زړو
خیالونو ځای نو یو خیالونو ته پرېښود، ښار ته چی نژدی شو داسی یی
گنله چی د ټولنی د قانون په باب یی په زړه کی نه پخوانی درناوی شته
اونه ویره.

چی ښار ته ننوت رندهیر د سپرو یوه ډله ولیده او ده ته معلومه شوه
چی کړی شپه نه سردار او نه یی سپاهیانو خوب کړی دی. خلکو چی دی
ولید چیغی یی پیل کړی:

یې گړندی کړ.

رام داس اوارجن له کوره بهر په یوه دالان کې ناست وو او دده انتظار یې کاوه، رندهیر په بیرته له آس نه پلې شو او هغه یې یوه سپاهی ته وسپاره په منډه ورغی لومړی یې پلار اوبیا ارجن ته سلام وکړ.

رام داس زوی ته ورته غاړی شو ویی ویل:

زویه! تاخو موږ ډیر پریشانه کړو چیرته وی؟

دهغه په سترگو کې دخوښی اوبنګی غلیدی.

-پلار جانه زه..... له بتاره لری ولاړم په لاره کې باران راگیر کړم، چی راستون شوم تیاره شوه لاره می ورکه کړه.

ولاړشه بچیې جامی دی بدلی کړه ته به وړی شوی هم یې دودی به دی نه وی خوډلی.

ماسپښین مهال رندهیر له درانه خوږه راوینن شو.

موهنی یې سرته ناسته وه او خندل یې، دی وغځید اوبیا را جگ شو.

موهنی ورته وویل دا دریم غل دی چی را غلم اوس می ډیر په زحمت

راوینن کړی چیرته وی ټوله شپه؟ زما پلار ستاله پلار جان سره ټوله

شپه لټولی او مور جانی هم ټوله شپه ژړل.

رندهیر وویل: موهنی تاته دروغ نشم ویلی زه دلوی دند غاړی ته

تللی وم.

- ټوله شپه؟

- نه شانتا مارو چیچله.

- اوف بیچاره اوس څنگه ده؟

- اوس ښایي وژغورل شي زه له دې ځايه نژدې اته - نهه ميله لری
د سيند نه پوري غاړې ته د يوه پاړو گرد را وستلو لپاره ورغلی وم.

- په داسې توپان کې له سيند څه ډول پوري وتی؟
رندهير ددی پوښتنې په ځواب کې دخپل سفر ټوله کيسه تيره کړه
بيا يې له موهنې نه وپوښتل:

د شاتتا د ليدو لپاره څی؟

- څه وخت؟

- همدا اوس، ته ولاړه شه زه درېسي درځم.
لومړی خو په دې وخت کې په لاره کې موږ څوک نه ويني که په مخه
را غلل ورته ووايه درمسال ته ځم.

(۶)

شکر له تيرو اتو شپو راسي دا احساسوله چې د ښار مذهبي مشر،
سردار او دهغه سرتيري ټول د غفلت په خوب ويده دي او خدای د ټولنی
د ساتنې ټول مسووليت دده پر اوږو وراچولی دی. تيري اته ورځې
د ستومانۍ، لوږې او تندي له احساسولو پرته ده درمسال، ښار، لوی
ډنډ او د تبت ذاتو تريوه کلې پوري منځ لاره څو غلې وهلي وه،
ماسپښين مهال چې کله رندهير له ده نه آس واخيست او پښه يې پرې
واړوله دهغه مخه د ښار په لور نه وه.

ځکه دی بيرته دلوی ډنډ پر غاړه جونگړو ته په منډه ولاړ رندهير هلته

دونو په منځ کی ولاړ ؤ اوچورت بی واهه کله چی باران پیل شودی
درمسال لوری ته ولاړ په درمسال کی دده ناکراره اروا تردیره تم نه
شوه.

رندھیر چیرته ولاړ؟ دی پوښتنی دی ډیر خوراوه.

ترلی ځنډه بی په درمسال کی له آرام وروسته په منډه ځان ښار ته
ورساوه رندھیر هلته هم نه ؤ. ده غوښتل چی رام داس ته دخپل زړه
پراس ویاسی خوچی دهغه له رعبه ډکه څیره بی ولیده جرئت بی ونکړای
شو، دده داتمه نه وه چی هغه دی ترڅو پخپلو سترگو ونه وینی
درندھیر په باب داسی خبری ومنلی شی ترځنډه بی په ښار کی درندھیر
انتظار کاوه.

دشیپی یوځاینت تیر شو چی درندھیر پلټنه پیل شوه ده بیادکنول
دجونگری په لور منډه واخستله.

هغه بیا مایوسه شو خوچی دکنول، مادهو او بدهو خپلمنځی خبروته
بی غوړ و نیو وپوهیده چی هغوی درندھیر دراتلو انتظار کوی هغه درام
داس دراوستلو لپاره بیا دښار په لور منډه واخسته خو هغه سپا هیان
ورسره ملگری کړی وو او درندھیر په لټون پسې وتلی ؤ، ترلی ځنډه
پوری ستړی اوسی سیکه شو، خو دمسوولیت پیژندنی اودرک بیرته
دمه ور جوړه کړه، ده تردیر ځنډه د رام داس انتظار ونه کړ او بیرته
دجونگری په لور ولاړ، هغه په جونگری کی دننه درندھیر غږ له لری
وپېژانده، رندھیر ویل ښه ده زه نور غم.

گنله لکه ډوینونکی چی کومی خانگی ته ورسیری هغه ډاډه شو
درمسال ته ولاړ او پر کت پر بووت ویده شو.

ماسپنین مهال یی چی سترگی وغړیدی ویی لیدل چی گوپال داوبو
کوزه پری ورتشه کړی ده او مذهبی مشر سری سری سترگی ولاړدی
اووایی چی که دغه بی عقل وړی اوتیری نشی ،نوشپه او ورځ به ویده وی
نه عبادت نه مذهبی سرود ، گوپاله چی دی کله لامبی اوکونه؟
گوپال خواب ورکړ:

باداره! زه کله کله دغسی په وینو او په پری ورتشوم.

- کړی شپه څه شی کوی؟

- هیڅ نه باداره! ده چی دماښام ډوډی ټوڅوړه ویده شو.

مذهبی مشر شنکر ته بد رد ویل اود ښار په لور روان شو او شنکر
گوپال ته له څو کنځلو وروسته د لوی ډنډ په لور منډه واخیسته ،هغه
په وار وار په خپل زړه کی ویل:

هغه به اوس بیرته راغلی وی ،زه ولی ویده شوم ولی خوب راغی؟

دجونگری مخی ته دل ځنډ دریدو نه وروسته پوه شو چی رندهیر دننه
نشته هغه ډډیری مایوسی په حالت کی بیرته راوگرځید خودیر نه و
تللی چی زړه یی دخوښیو په سمندر کی په غوږوشو. رندهیر او موهنی
راروان وو. دی دیوی ونی شاته غلی شو رندهیر او موهنی خبری سره
کولی تری تیر شول، ده ترجونگری پوری هغوی وڅارل چی درندهیر په
څیر موهنی هم ده ولیده چی جونگری ته ننو تله پر خپله سترگه پر باور

کیده:

شانتا خوری! اوس څنگه یی؟

شنکر چی دا واوریدل دوی پښی یی خپلی دوی یی پور کړی اود بنار په لور یی منده واخیسته. کاشکی دیو تادلی ځنډ لپاره ده ته د الوتو ځواک ورکړی وای.

بنار ته نژدی یی مذهبی مشر ولید چی څو خبری یی واوریدی هغه هم له ده سره د بنار په لور په زغاسته شو.

دمادهو دیوی

کنول له یوی مودی وروسته موهنی لیدله ځکه یی ونه پیژندله ، بدهو
دالومری ځل ولیدله ځکه خو یو ډول تری تر رعب لاندی راغی ، مادهو
دموهنی نوم واخیست ودرید حیران شو او څو شیبی یی پر هغی سترگی
وگندلی ، ددوی جونگری ته دموهنی راتگ دده له هیلې ډیر لوړوو . کله
چی موهنی له شانتا سره خبری پیل کړی نو دده هیرانی په خوښی بدله
شوه هغه کټ مخی ته را کش کړ او ویی ویل:

موهنی دیوی دلته کښینه! موهنی دمادهو تر غوښتنی زیات درندهیر
په اشاره مخ شانتا ته واراوه او کیناستله.

کنول رندهیر ته وویل:

زویه ته هم کښینه!

رندهیر له شانتا نه لږ لری کیناست.

کنول تری وپوښتل:

زویه داستا خورده؟

هغه ځواب ورکړ:

- هوکی راباد شول، هغه وخت داوړوکی وه دی پر خپل ټیګری
دمادهو سرتړلی ؤ. ډیره ښه نجلۍ ده، څنگه یې لور کی!
موهنی خواب ورکړ:

ښه یم، شانتا خواوس روغه ښکاری!
پاروگرچی تراوسه پوری چوپ ناست ؤ ویی ویل:
ولی به نه رغیږی! ماخو داوینستان په لمر کی نه دی سپین کړی.
رندهیر وویل:
تا ډیر زحمت وگاله.
کنول وویل:

اوس دی غواړی ولاړ شی، مادیږی زاری ورته وکړی چی بډه دوی
ورغی نور هم ایسار شی.
رندهیر پاروگرته وویل:

که بودوی ورغی پاتی شی څه کیږی!
پاروگر خواب ورکړ:

نور دلته زما هیڅ کار نشته که هلته څوک په ما پسې راشی چی نه وم
پریشان به شی.

نن باران نشته، او امکان لری سبا ته باران وی. بیا به زه ډیر په زحمت
شم.

رندهیر ورته وویل:

زه به دی سبا ته پر آس ورسوم.

چی پر خره به مو، رسوی، زه به له هغه سره کرار کرار ولاړ شم.

رنده بیر تری وپوښتل!

ته همدانن غواړی ولاړ شی.

پاړو گرځواب ورکړ:

زمانه گ همدانن ځکه ضروری دی چی له هغه ځایه دی نجلی ته یوه
دوا راو لیږم، هغه دلته له ماسره نشته، خودا هسی یوه پلمه وه اصلاً دی

ته نا کرار و چی کلی ته ولاړ شی او خلکو ته د سرو زرو گوټیې ور وښیې.

رنده بیر ورته وویل:

که هغه دوا ضروری وی نو له ماسره پر آس ولاړ شه چی زریې را ورسوم:

پاړو گرځواب ورکړ:

نه تاته اړتیا نشته تر سبا پوری به یی بدهو را ورسوی. تراوسه پوری

چی ما کومی دوا گانی پری خوړلی دی همغه بس دی.

بدهو چی ولید مادهو موهنی ته په وار وار سترگی ورواړوی او په څپیر

څپرو ورته گوری نو دایی احساس کړه چی هغه تراوسه پوری ډیر لوی راز

تری پټ ساتلی و. مادهو چی کوم بوتان تراشلی وو هغه ټول دی نجلی ته

ورته وو، تیر ماښام چی کنول مادهو ته وویل چی د ښار ښکلی اونیک

خوبه ځوان د پاړو گر په راوستو پسې تللی دی نو هغه بوتان یی

د جونگری په بره کونج کی تر څادر لاندی کړل.

شاننا پاړو گر له گرځیدو را گرځیدو منع کړی وه، ځکه یی د جامو پوی

بی مخ واراوه اوکومه خبره بهی را واخسته ، مادهر له خپل شاوخوا ناخبره اوی پروا بیا سترگی دموهنی پر خبره گنډلی وی او هغی هم په خپلو بارخوگانو کی یو ډول په زړه پوری تودوخه احساسوله .

بدهو د مادهر دغه حالت ولید چی پرده به د بوتانو د جوړولو پروخت هم را تلو او دده په زړه کی به دا سی شک را پیدا شو چی د مادهر په مغزونو څه اغیزه پریوتی ده او عقل بی پر غای نه دی ، خونن بی چی مرهنی ته کتل پوه شو چی د مادهر په لاس جوړ شوی بی روحه بوتان د دغه بی ساری حسن او جمال تصویر نه وو ، هغه درد ناک راگ به چی ده هر سهار او ماښام دهغو بوتانو په مخکی تکرار اوه اصلاً ددی نجلی لپاره ؤ . او هغه تازه گلان به چی ده هر سهار د بوت په پښو کی انبار کړل د بوی لوړ ذاتی د بوی په پښو کی دیوه تیت ذاتی یو وړوکی سوغات او پیرز وینه وه .

د بدهو په زړه کی د مادهر په باب درحم اود موهنی په باب دمینی اومهریانی احساسات په څپو شول ، ده په خپل خیال کی دخپلی نازولی نیور پر سر دمینی لاس را تیرول ، دلور ذاتو بوی باوقاره نجلی دی جونگری ته را تگ د همدغی یو ښکاره ثبوت ؤ چی داد مادهر له مینی نه ناخبره نه ده .

درندهیر اوشانتا دمینی په باب هم اوس له دوی سره څه شک پاتی نه ؤ ، که څه هم دهغوی ژبې گنگر وی ، څه به نظر ونه کړی .

اشنا شوی وو.

توپیر یوازی دومره و چي شانتا دخيلي راتلونکي نه بي پروا وه او خان
بي دهمدغه سيلاب خپو ته سپارلي و خو موهني دخپل انجام نه ويریده
ځکه خويي دراوينو شويو خپو ديبرته غلي کولو او ويدلو هڅه کوله
، ددغه سيلاب په مخ کي وروستي گړنگ يوازي رندهير کيدای شو.
درندهير په تکيه دي خپل زړه د مادهو په رواندي ډېره کولي شوای،
خواوس ددغي تکي په ماتيدو کي هم دي هيڅ شک نه درلود، لومړي
ځل درندهير او شانتا ترمنځ يو بل ته په سترگو کي اشارو چي پردي
اغېزه وکړه هڅه يي کوله چي زړه پردي دوکه کړي چي ددي تيت ذاتي
نجلي سره درندهير زړه خواله لنډه او تيزيدونکي ده، نن ماسپښين چي
په کور کي هغه خپله کيسه ورته تيره کړه په زړه کي يي شکونو سراوچت
کړ، مادهو په تير ځل کتر کي ددي په زړه کي بونه لري کيدونکي
انځور پريښي و ددي ته به چي کله هغه ورپه ياد شو اندېښمنه به شوه
او خدای ته به يي زاري کولي چي درندهير به مينه کي يي ټينگه کړي،
دي په خپل زړه کي دا اراده کړي وه چي بيا به مادهو نه ويني خونن
بي چي درندهير په باب زياتيدونکي شکونه وليدل هغه ارادي او تکل
ماتولو ته يي مجبوره کړه. اوداد شانتا سره دخواخوري پرېلمه دي
جونگري ته راغله.

(۲)

موهني چي رندهير وليد چي په ناکراري شانتا ته گوري دايي

رندهیر پری په پهره ودروی، بیا هم دی له رندهیر څخه دومره گېله نه درلوده لکه څومره چی له مادهو څخه ویریدله، بودوه ځله یی ترسترگولاندی مادهو ته وکتل او احساس یی کړه چی که نوره هم دلته پاتی شی نو د مینې ددغه دیوتا په مخکی به ولسی غورځولو ته مجبوره شی. داوویریده ویی ویل:

رندهیره راځه کورته ځوا

رندهیر تکان وخور یو ځل یی موهنی اویاشانتا ته وکتل، د شانتا نظر دده پښو ته رنځیر ونه واچول.

دهغه زړه نازړه توب یی چی ولید موهنی بیا وویل: ښه ده رندهیره ته پاتی شهزه غم بدهو وروړاندی شوی ویل:

کنښنه لوری! ته لومړی ځل زموږ کره راغلی یی.

رندهیر د بدهو خبره تائید کړه ویی ویل:

هوکی هوکی موهنی لږ کنښنه اوس به ولاړشو.

هوکی ماته یوه خبره را باده شوه شانتا تا ویل چی مادهو دخپلی

دیوی بوتان جوړ کړی دی هغه چیرته دی؟

شانتا لږ وویریده بدهو او مادهو ته یی وکتل، مادهو ته ترلږ ځنډه

دموهنی د پاتی کیدو تدبیر نظر ته ورغی ترلږ ځنډه چورت یووړ بیا یی

رندهیر ته وکتل

رندهیر وویل:

راوښیه! دا بده نه منی دیوتانو له لیدو سره یو مینه ده

خوله رضا و گنله ، د جونگړی یوه کونج ته ورغی اود بوتانو له سر نه یی
خادر لری کړ.

دری بوتان کتار ولاړ وو په هغوی کی دوه موهنی ته ډیر ورته وو او په
منځ کی یی چی کوم یو دریدلی ؤ هغه د موهنی یو بشپړ تصویر ؤ.
د بوتانو په پنبو کی تازه گلان انبار وو پر موهنی ترلی څنډه سکت ه را
غله ، په ډبره توپلو کی د ماده د دغه کمال درنده بیر له هیلې څخه هم ډیر
لور ؤ هغه یو پرېل پسې بوتانو او موهنی ته وکتل اوله چپرکت څخه
جگ شو د بوتانو مخی ته ودرید.

هغه وویل :

موهنی که ددی بوتانو په مخکی هنداره کیږدی او خپل مخ ته
وگوري نو باور می دی چی دخپل عکس اودی بوتانو ترمنځ به توپیر
ونکړای شی ماهر تاربتیا هم کمال کړی دی.

پاړو گره هم ورو ورو بوتانو ته ورنژدی شو هغه وویل: په دی بوتانو
کی یوازی. د اروا کمبود دی که نه په څیره او شکل کی کت مټ دغه
دیوی ته ورته دی. موهنی داسی وه لکه چایی چی لاس او پنبی ترلی
وی اوسیند ته یی غوڅولی وی هغی ترلی څنډه د خپلو حواسو دراقابو
کولو هڅه وکړه بیا راجگه شوه او په منډه له جونگړی نه بهر ته ووتله لږ
وړاندی چی ولاړه پر سترگو یی داوښکو پردی را غلې پر یوی ونی یی
سرتکیه کړ او په سلگیو شوه خړ ضمیری ویل:

ته له یوی مودی راهیسی دده په لور ورنژدی کیدلی له مادهو سره ستازره خواله یوازی دخواخوړی په سبب نه وه بلکه ستا ورسره مینه وه پردغه مینه دبری لپاره دی غوښتل رندهیر ته پناه یوسی، خو ته پوهیږی چی که رندهیر سره واده وکړی هم ستا په زړه کی به دغه اور بل وی، ته چی کوم شی د مذهب او دود درناوی گنی دا اصلاً د مذهب اوتولنی له بدل او کسات څخه ویره ده موهنی ته بی همته بی اوله مرگه مخکی خپله قربانی ورکوی ته به له مادهو څخه وتیستی اودتولنی قانون ته به پناه یوسی، خو پر اروا به دی تل هغه برلاسی وی، دی په دیره بی وسی اسمان لوری ته وکتل او ویی ویل:

خدایه! تا هغه تیت ذاتی ولی پیدا کړی دی او که دی دی تیت ذاتی پیدا کاوه زه دی ولی په لور ذاتو کی پیدا کړی یم؟

(۳)

له جونگری د موهنی له وتو سره دننه ټول پریشان شول او یویل ته بی کتل، هغه خیالی جنت چی مادهو له کلونوراسی آباد کړی و دسترگو په رپ و بجاړ شو. دی د دیر درد اورنغ په حالت کی درندهیر پرېښوور پریوت او په ژړه غونی غیږی وویل:

هغه له مانه خپه شوه، له مانه مروره شوه، زه نه وم خبر چی دابه بده منی، زه بی گناه یم، ته پوهیږی چی زه بی گناه یم.

رندهیر مادهو تېرمت ونیو اورا پورته بی کړ، په تسلی بی ورته وویل: مادهو! هغه له تانه خپه نه ده، زما پر خبره پاور وکړه زه به سارا شم!

موهنی! داڅه دریاندی وشول؟

موهنی اوبښکی پاکولی له غمجنی موسکا سره یی رندهیره ته وکتل
اوځواب یی ورکړ:

هیڅ هم نه دی رندهیره! رښتیا ووايه ته خوله مانه کرکه نه کوی.
- کرکه له تانه آخر دڅه لپاره؟

- رندهیره ته پوهیږی چی په دی کی زما هیڅ گناه نشته مانه غوښتل
چی دلته راشم له هغه سره ماڅه خبره هم نه ده کړی.

- موهنی هغه له تاسره مینه کوی هغه مینه چی انسان یی له دیو
تاسره کوی، بلکی زه خوداسی پوهیږم چی داسی مینه له دیوتا گانو
سره هم لږ انسانان کوی، زه شخصاً دمینی په اړه دذات اوقوم پرتوپیر
باور نه لرم.

موهنی تاخو شانتا ولیده هغی پرون زما په خاطر دخپل ژوند قربانی بوه
لویه گڼله، دتولنی قانون ماته له هغی سره دکرکی زده کړه راکوی
خوانسانیت ماله هغی نه دمینی له ځوابه نشی رااېسارولی زه دهغی
زړه ماتول گناه گڼم.

اوکه زه ستا پرځای وای نو په هیڅ ډول به می له هغه نه کرکه نه وای
کړی هغه ستا دپوتانو پر جوړولو څه گناه نه ده کړی موهنی رښتیا ووايه
له هغه سره ستا مینه نشته؟

موهنی اوبښکی پاکولی ویی ویل:

رندهیره! له مانه داسی پوښتنه مه کوه زه پنځه یم چی له خپل حده

چی ستاله هغه سره مینه شته .

- زه نه پوهیږم چی مینه څه شی ده ؟ زه یوازی دومره پوهیږم چی دهغه هیرو ل نور زما دوس خبره نه ده . خوزه له اور سره لوی نه کوم ، زه به دبډنامی او رسوایی له ژوند نه مرگ غوره ویولم ، دمور او پلار د رسوا کولو پر ځای به خپله مری پخپله زندی کړم .
موهنی بیا په سلگیو شوه رندهیر یی پراوړو لاس کیښود تسلی یی ورکړه او ویی ویل :

موهنی ! زه پوهیږم چی ستا په لاره کی خطر ناک گړنگونه دی ، خو په دنیا کی هېڅ داسی ستونزه نشته چی په همت او اراده بزی پری تر لاسه نه شی ، زه ستا ملگری یم .

موهنی غوښتل څه ووایی خوناڅاپه یی په وښو کی د څرپ څرپ غږونه اوچت شول او بیا رام داس راښکاره شو ویل یی :
شاباس زویه شاباس ! په رام داس پسی چی موهنی ارجن ولید له خولی یی وړوکی کړیږه ووته .

او بی هوښه پریوته .

رندهیر وړ وړاندی شو او غوښتل یی چی را اوچته یی کړی خوا رجن یی لاس ونیواو دی یی شاته تیل واهه ویی ویل :
بدماشه ! لری شه دا پریږده چی همدلته مړه شی .
رام داس ورتیټ شو موهنی یی راجگه کړه او ارجن ته یی وویل :

وکتل، په دی کی شنکر او مذهبی مشر هم دېوتیسوله منځه راووتل، رام
داس موهنی ته تسلی ورکړه ویی ویل:

لوری! موږ ټولی خبری واوړیدلی ته بهی گناه یی، ورځه کورته دی ولاړه
شه. شنکره ته ورسره ولاړ شه.

او ددی خبری په باب چاته څه ونه وایی، او پیا یی مذهبی مشر ته مخ
واړاوه ویی ویل:

اوس زموږ عزت ستا په لاس کی دی.

هغه ځواب ورکړ:

ته غم مه کوه، څوک به پردی خبره خبر نه شی.

موهنی له شنکر سره روانه شوه.

رام داس رندهیر تر مخ کړ او ویی ویل:

نو پرون تالاره غلطه کړی وه، پردی هم نه شرمیدی چی پلار دی ددی
بشار سردار دی. تاله موهنی څخه دکومی خبری بدل اخیست. ارجنه! ته
هم ولاړ شه زه ډیر درته شرمنده یم.

اوس چی زما څه له لاسه کیږی کوم به یی، دموهنی عمر څومره دی؟

هغه پردی خبرو څه خبره ده، دا ټوله بدماشی د رندهیر ده. تر سبا پوری
به هر څه سم شی، راځی اوس کورته ځو.

(۴)

په لاره کی څو ځلی رندهیر اراده وکړه چی رام داس ته څه ووایی، خو

باداره! موهنی دیوی می کورته ورسوله اورا غلم، ماته خه بل حکم
شته؟

رام داس لپه ترخه لهجه خواب ورکړ:

هیڅ نشته، ته ورغدا!

رندهیر په مراوی غږ وویل:

پلار جاندا!

رام داس په غوسه ورته وکتل او په ریږد بدلی غږ یی خواب ورکړ:

زه نه غواړم چی ستا یوه خبره هم واوړم.

- پلار جاندا!... هغه بی گناه دی، هغه تبت ذاتی هم نه دی، زه نه پریږدم
چی پر هغه ظلم وشي.

د رام داس د صبر کاسه ډکه شوی وه، غاښ یی وچيچل او وړاندی
ورغی، په زور وړه خپیره یی رندهیر پر مخ وواځه.

بیایي هغه تروښتانونیو او په کشولوی کورته دننه بوتلو.

د رندهیر زغم او آرامی پری اغېزه ونه کړه او یو ځل بیایي دوهلو پیل
پری وکړ، رندهیر دیوه دیوال په خیر ولاړ و او دا هر څه یی زغم، تردی
چی د رام داس لاسونه سترې شول.

د رندهیر له شونډو وینی راوخوتېدی، چی د رندهیر پر سپینو
بارخو گانو یی د گوتو سره خاپونه او په شونډو کی وینی ولیدی د رام
داس پلرنی مینی دهغه لاس ودرول بیایي وویل:

رندهير وويل:

پلار جاننه زه رښتيا وايم هغه...!

د رام داس درانه غږ د رندهير شونډې وگنډلې:

چوپ شدا بيا يې هغه تر مټ ونيو اوله ځان سره يې کش کړو زياته يې
کړه:

راغدا رندهير بې وسه شو اوله هغه سره روان شو. رام داس د يوې
وروکې کوتې دروازي ته ورسېد دې يې دننه ورتيل واده او بهر يې پر
دروازه کولپ و اچاوه ويې ويل:

ته اوس دلته اوسېږه!

رندهير دروازه دننه لخوا تيل وهله او ويې ويل:

پلار جاننه! پلار جاننه! زما خبره واوړه!

د خدای لپاره هغه ټيټ ذاتی ته دې هغه ستا د دوست سکډير اولاد دی.

خورام داس تللی ؤ، د ډبرو پر غولي دهغه دبیرته تلر د پښو غږ ورو ورو
لری کیده او ورکیده.

د ټولنې د قانون بری

بدهو له پاروگر سره تللی ؤ، یوه گاوندې شپانه دهغه میړی دخړولو لپاره ورسره بیولې وی، مادهو ته نوره ورغ په کور کی کیناستل گران ښکاره شول، هغه بوتان به چی ده پخوا لیدل یو ډول به یی په ننداره کی ورک شو.

اوس هسی ددېرو بی روحه ټوټی ورته ښکاریدلې.
دموهنی دخپلگان او په منډه له جوتگری نه دوتلو اصلی سبب ده ته معلوم نه ؤ.

یوازی دومره یی فکر کولای شوای چی موهنی ددغه بوتانو په لیدو خپه شوه. ده ته په وار وار دا په خیال کی ورغلل چی آیا دا امکان لری چی دا به دلور ذاتو د بوتانو جوړول گناه گنی؟

نه، دا امکان نه لری، آخر رندهیر هم یو لور ذاتی دی، که په دی کی څه بدی وای نو د بوتانو په لیدو به دی هم خپه شوی ؤ. به هر صورت موهنی

د راتلونکي بي خونده او غمجن ژوند له تصور سره ورپېرېدېده.

په ډيره مایوسي او بي وسي کي يې داميد يوه سپرغي ترسترگو شوه. او ده دا احساس کړه چي دي اوس دخداي او يا دهغه سترخواک مرسته تر لاسه کولي شي چي دده او موهني دسره نژدي کولو لپاره يې په وار وار داسي نه اټکل کيدونکي حالات پېښ کړل.

هغه خواک چي موهني يې دده جونگري ته راکش کړه او رايي وستله، او نن موهني نه ده تری خپه شوی، خداي تری ناراضه شوی دی، خو ولي؟

ښايي په دي گناه چي ده دموهني دبوټانو په جوړولو کي خداي هير کړي و. ده دسترخداي پر خواک دتکيې پرځاي خپل ټول پام هغو بوټانو ته ور اړولي و.

مادهو نا کراره شوراجگ شو، بيله دي چي شانتا او کنول ته څه ووايي له جونگري نه بهر ته راووت. په هر گام يې له زړه نه دافرياد راپورته کيده چي:

خدايه! زما گناه ويخښه! اي دغمکي او اسمان سترخواکه!

معاف مي کړه!

مادهو دلوي ډنډ پر غاړه ديوي ونې لاندي کيناست.

او تر ډيره پوري يې سرڅوړند اچولي و خداي ته يې د دعا لپاره دمناسبو جملو په باب فکر کاوه، ناڅاپه دموهني لخوا وربښودل شوي مذهبي سرود ورپه زړه شو او په دردناکه لهجه يې زمزمه کړ.

لورو ته رسیږی چی خدای پکی اوسیږی .

خوناڅاپه یی یوه ډبره پر ملا ولگیده ، پریشانہ شو سترگی یی وغړولی
او هک پک ودرید . اته تنه تیرونه او لاتی په لاس کی دده شاوخوا ولاړ وو
او په غوسه یی ورته کتل .

شنکر وویل :

راځه له موږ سره ولاړ شه !

مادهو په دغه نوی مصیبت کی دخدای رضا لیده او جگ شوی ویری او
داره ددوی په مخه کی روان شو .

شو گامه چی ولاړل له شانہ دکوم یوه غږ اوچت شو :

ودریږی ! دا ډیر درانه دی تول یی باید په نوبت یوسی . مادهو چی شاته
ورو کتل دری کسان یی ولیدل چی دده تراشلی بوتان یی په اوږه کړی وو
او ورو ورو ورسره تلل .

دمادهو کنول او شانسا په خیال کی وروگرځیدلی ودرید او بیاسر تر
پایه عنر شوشنکر ته یی وویل :

دا بوتان ماجور کړی دی ، دموږ او خور می په دی کی هیڅ گناه نشته .

شنکر په غوسه ورته وویل :

تیت ذاتی سپیه ! دا تا جوړ کړی دی که دی زموږ له درمسالونو غلا کړی

دی ؟

- نه ما غلا کړی نه دی .

شنکر چی د خدای د غلامانه کلام په لټه کی ودریدل

چی دلائیواو تېرونو کسان یی دشکر حکم منلو ته چمتو ولیدل بیا له
پهره دارانو سره روان شو.

(۲)

له ماښام نه لږ مخکې درام داس د ماتی مخی ته د « پېپل » تریوی ونی
لاتدی پر یوه سپاچه دېهار د نارینه او ښځو بیړیار جوړ ؤ، پر چوټره دری
بوتان ایښی وو او خلکو یی په مخ کی پیسی، گلان او غلی انبار ولی.
د ښار په شمال کی لږ لری نن له ډیری مودی وروسته د توری دیوی په
درمسال کی بیړویار او گټه گټه وه.
خلکو به دغو بوتانو ته د درناوی او عقیدت له وړاندی کولو وروسته
هغه لوری ته مخه کړه، درام داس د سرداری په وخت کی خلکو د توری -
دیوی په نمانځنه کی یوازی د څارویو قربانی کوله. خون ددوی د ډیری
خوښی ورغ وه.

رام داس د درمسالونو د غله لپاره کومه بله سزا ټاکله خو د مذهبی مشر
، ارجن او د ښار دنورو مخورو په مخکی یی ونه ویلای شو.
د ښار اتو د اعتبار وړ کسانو گواهی ورکړی وه چی له مادهو څخه یی
سپیشی سرود او ریډلی دی، له مادهو څخه دری بوتان دده له کوره
راپیدا شوی وو چی د ښار ټولو برهمنانو پردی باور ؤ چی له لری
درمسالونو څخه یی راغلا کړی دی، د دومره لوی گناهکار په سزا کی

ده غوښتل چې د بدن نامی نه د ځان ژغورلو په خاطر ماد هو له وطن نه وشړي ،
خو ده ته دا څه معلومه وه چې هغه به د مذهبي سرود د ویلو په حالت کی
نیول کیږي او له کوره به یی بوتان را ایستل کیږي . دی دخپلی لور ښی له
مخې دلور ذاتو په منع کی ډیر بدنام و خودا داسی پیښه نه وه چې دی
د خلکو عامه رایه پکی له پامه وغورځوی او درناوی یی ونکړي .

دهندوانو د سپیڅلو بوتانو پر غلا کولو او پټ پټ د مذهبي سرود په ویلو
اوزمزه کولو برسیره ماد هو نیغ درام داس اوارجن پر عزت لاس پورته
کړی و . ځکه خو چې ټولو برهمنانو او مذهبي پندتانو په یوه غږ دتوری
دیوی د بوت په پښو کی دماد هو د قربانی کولو غوښتنه وکړه نو دی دومره
پری ونه غوړیده لکه معمولاً به چې په دغسی پیښو کی غوړیده .

دماد هو کورنی دنورو غږیو په تیره دده دخور په باب درام داس اندیښنه
وه او ده غوښتل چې د ټولنی د توپان له راپورته کېدو نه وړاندی دوی یوې
خواته و تښتی او ځانونه وباسی .

د ډیری غوسی په حالت کی هم ده پر ښځو لاس پورته کول دخپلی ټولنی
دزوایاتو خلاف چلن باله .

د ښار خلکو له ډیری مودی وروسته دتوری دیوی په پښو کی دانسانی
قربانی وړاندی کولو خبر اوریدلی و .

دوی ته په دی معامله کی نور یوه شیبه څنډ هم له زغم وتلی و . غوښتل
یی چې د شپې له راتلو نه مخکی ددغی سپیڅلی فریضی نه اوږی سپکی
کړی ، خو له بده مرغه دتوری دیوی ددرمسال مذهبی پیشوا له سینده

پوره کینستی واستوله او دوی ته یی داد ورکړ چی مذهبی پیشوا به له لمر ختونه مخکی راشی.

رام داس پردی خپه و چی دمادهو لپاره یی هیڅ ونکړای شول، خو چی کله مشرانو پریکړه وکړه ده غوښتل چی دغه قربانی خومره زر کیدای شی ترسره شی ښه ده، چی خومره خنډیری رندهیر باید هماغسی په کوته کی بندی وساتل شی.

درندهیر په باب دده پوره باور و چی پر خپله خبره ولاړ دی، او چی دمادهو دژغورنی کومه اراده یی څرگنده کړه هغه به خامخا ترسره کوی.

(۳)

دمادهو دنیولونه مخکی چی کوم سپاهیان دجونگری تلاشی ته تللی وو هغوی رام داس په ښځو له تیری او ظلم څخه ایسار کړی وو. ځکه خو چا له شانتا او کنول سره هیڅ خبره هم ونکړه خوشنکر ته دا ډیره گرانه وه چی دتیت ذاتو جونگرو ته دی دتلاشی لپاره ورشی او دشانتا په څیر نجلی سره دی هیڅ خبره ونکړی.

ده په زړه کی وویل چی ښه ده بیا به گورم اوله نورو سپاهیانو سره دمادهو په لټون پسې ووت. چی سپاهیان ولاړل کنول دمادهو په غم کی شوه. او تر لږ څنډ انتظار وروسته له جونگری راووتله.

هغه دلوی ډنډ پر غاړه او شاوخوا کلیو څو څلی راوگرځیده خو دمادهو

پسی ووتله.

خومره چی شپه رانژدی کیدله دمادهو په باب ددی شک په بقین بدلیده
چی دبنار سپاهیانو نیولی او ورسره بیولی دی. دشپی چی شپانه را غل
یوه تن وویل چی دهغه بل کلی یوه شپونکی له مادهونه شپیلی زده کوله،
بنا یی له هغه سره تللی وی، هغه کلی یو میل لری و خود مایوسی په
سمندرکی دویلدونکی دمورولی مینی یو غل بیا د خاشاک او خخلو تکی ته
لاس و اچاوه او کنول شانتا ته بیا تسلی ورکړه، هغه شپون یی ورسره ملگری
کړ او هماغه کلی ته روانه شوه.

شانتا له جونگری نه بهر پرچپر کت پر یوته اوستوریو ته یی کتل،
دمادهو په باب دکنول په خیر ددی هم داگومان و چی دبنار سپاهیانو ورسره
بیولی دی.

خو دا یو ډول ډاډه وه چی درندهیر په شان نرم زری شوک هلته شته.
ناخا په یی دغان په باب فکر شو چی که شوک ماورسره بوزی شه به
کوم؟ له دی خیال سره شاوخوا ونی اوبوتی ټول ورته دوهمونو دیوان
اوپیریان شول، وویریده له کت نه پا خیده دننه ولاړه اودخپل پلار توره یی
ورسره راوړه بیرته راغله پر کت پر یوته او په خیال کی یی خپل ډیر دښمنان
لیدل چی په خاورو کی تر پیدل.

له څنډ وروسته دی دچا دپښو غږ واورید او غږ یی وکړ:

موری! موری راغلی!

یوه درانه اوسهمجن غږ پر شانتا لرزه راوسته:

جونگری ترڅنگ ولاړؤ.

شاننا په ویریدلی غږ تری وپوښتل:

ته څوک یی؟

هغه وویل:

شورمه کوه، بیا یی مشال د جونگری د درگوسرونو ته ورنژدی کړ، لمبی پورته شوی، شاننا د اور په نا کی شنکر وپیژاند چی تک تور څلیده، له چارپا یی څخه راجکه شوه ودریده او غوښتل یی چی وتبستی خوشنکر مشال وغورځاوه او وړاندی ورغی او ترمت یی ونیوله:

راځه راسره!

شاننا لاس تری کش کړ اولری تری ودریده.

- تپت ذاتی اودومره نخری!

شاننا په حسرت خپلی جونگری ته وکتل چی لنبی یی ورو ورو زیاتیدی، شنکر بیا ورنژدی شو اولاس یی ونیو، شاننا داخل په بل لاس زور وړه خپیره ورکړه او هغه یی لاس پرېښود او خپل مخ یی وموښه.

- خدای ستالاس د خپرو لپاره نه بلکی د ښکلو لپاره پیدا کړی دی، دایی وویل او شنکر بیا دی ته ورنژدی شو خو شاننا گړندی ولاړه د چپرکت نه یی توره را واخسته اودهغی څوکه یی دشنکر د تهر لوری ته ورنژدی کړه ویی ویل:

بی شرمه، بی حیا، بی ناموسه که دی یو گام وړاندی را واخست توتی به

دی کړم.

وځور د جونگري له يوه ديوال سره چي اوري بي اخستي ؤ ولگيد. داوړ لمبويي
مخ او د سروينستان و سوځول. شانتا په حقارت ورته وکتل او بيا يي توره
ښکته کړه ويي ويل: ښي غيرته! په دي ځنډکي دکلي خلک راووتل
او شور ماشوري گډکړي ؤ داوړ په لور راغلل. شنکر په منډه
وتښتيد او دسترگو په رپ کي په ونو کي ورک شو. لږ ځنډ وروسته ښځي او
نارينه پر شانتا راټول شول، د جونگري داوړ وژل اوس دچا په وس کي نه وو،
شانتا په وار وار وويل:

که زه خبره وای چي هغه دومره ښي همته دي مابه اوړاچولر ته نه وای
پريښي مشال به مي يي له لاسه اخيستي ؤ.

(۴)

لږ ځنډ وروسته کنول راوړسيده، او شانتا ورغله موري موري چيفي يي
وهلي او ور تر غاړي وتله.

کنول تسلي ورکړه او ددي اوښکي يي پري پاكي کړي ويي ويل:
مورجاني! دازما غلطی وه تري ووپرېدم که نه هغه ډير ښي غيرته ؤ، که
مي همت کړي وای مشال به مي يي له لاسه اخستي ؤ.

کنول ته جونگري هيڅ ارغښت نه درلود دهغي ټول پام مادهو ته ور
اوښتي ؤ. پردي يي فکر کاوه چي په ښار کي څه ډول دهغه درک معلوم
کړي؟ خو وپريده چي کوم ټيټ ذاتي به ښار ته دتلو زړه ونه کړي.

اوس دامجبوره وه چي خپله وروستي وسيله په کار واچوي جونگري ته

چی له نن نه شل کاله پخوا زما پلار وژلی ؤ. هغوی نن زما زوی ونیو
اوورسره بویي تلو.

له ده سره به هم هماغه چلن کوی چی زما له پلار سره یی کړی ؤ.
په تاسو کی څوک شته چی زما دزوی دژوند دژغورلو لپاره راسره مرسته
وکړی؟

خلکو یوله بل سره خبری پیل کړی:
دسردار لور!.... څوک کنول، کنول ده!
کنول بیا وویل:

هوکی! زه کنول یم، تاسو سکدبو هم بیژنی، هغه زما میره ؤ.
څو بوډاگان اودپاخه عمر خاوندان دکنول مخی ته لاس په نامه ودریدل.
یو سپین ږیری وړاندی ورغی داور په رڼا کی یی په غیر کنول ته وکتل او
ویي پوښتل!

کنول لوری! ما بیژنی؟

- زه تا کله هیرولی شم، کله چی وړه وم تا به کړی ورغ پر اوږه گرځولم،
ستا په یاد دی چی یوه ورغ د آم تر وڼه لاتدی ویده شوی وی ستا خوله وازه
وه اوږه درغلم دآم اوبه می درځخولی.

یوځل ما خاوری خوړلی وی اوتا ږیره وهلی وم اویا دی په پلار جان
هم ووهم تیجو کا کا اوس دی زه وپیژندلم؟

دبوډا سری او کنول له سترگو اوبسکی بهیدلی دقوم نورو خلکو ته هم
دآزادی اوبی پروایی هغه شپي ورغی ورپه زړه شوی، دتولو سترگی لمدی
شوی.

کاکا د مادهر درک معلوم کړی!

تېجوووویل:

کنول! ته زموږ د سردار لوری ، ستا په اشاره ځان قربانول زموږ فرض دی ، خو ته پوهیږی چی موږ دخپل دښمن په وړاندې بلکل تش لاس یو ، یووالی نه لرو .

ستاد پلار له مرگه وروسته موږ تریوی مودی پوری پټ اوسیدو او جگړه مو کوله ، خونوی سردار یو هوښیار سړی ؤ ، یوه ورځ یوازی هغه غرونو ته راغی او له موږ سره یی د عدالت او برابری وعده وکړه اوزموږ ډیر کسان یی د ځان ملگری کړل ، دښار شاوخوا یی دهستوگنی اجازه را کړه ، خو غینویي پروعدو باورونه کړ او هغوی له دی ځایه لری په غرونو کی میشت شول .

رام داس له موږ سره هېڅ وعده خلاقی نه ده کړی ، خو دښار ټول اوسیدونکی موږ ته په سپک نظر گوری او موږ ته هلته دتلو اجازه نشته .

موږ ددوی د درمسالونو سره نژدی هم نشو تیریدای موږ چی ترکومه وخته ددی خلکو دښمنان وونو ځانونه موانسانان گڼل خو چی له دوی سره موسوله وکړه اوس ټیټ ذاتی او غلامان شوو .

زموږ دقام هغه خلک چی تراوسه پوری په غرونو کی ژوند کوی په آزادی کی ساه اخلی ، له حاصل خیزی ځمکی اوبڼو ورشو گانونه محروم دی . خوزه ددوی دژوند ارمان کوم ، آزادی داسی نعمت دی چی پر هغو دژوند هر ډول آرامی قربانیدای شی ، څو کاله چی موږ په غلامی کی تیر کړل اوس موله مغزونو د آزادی خیال ورک شویدی . موږ هغو خلکو ته دتل

دوی د دیوتاگانو عبادت وکړای شو.

ددوی د شاه گانو او په وڅښلی شو او ددوی ښارونه ولیدای شو. رام داس ترننه پوری له موږ سره داسی څه سلوک نه دی کړی خو ستاسو د جونگری سوځولو او د مادمهونیولو او ورسره یوولو یو سبب چی زما فکر ته راځی، ښایی داوی چی هغه خلک په یوه طریقه پردی خبر شوی دی چی ته زموږ د سردار لوری اودوی به د سردار لمسی زموږ په منځ کی خطرناک گنی، خوزه پردی حیران یم چی دوی پردی څه ډول خبر شول؟
کنول وویل:

نور چاته معلومه نه ده، خو د سردار زوی زموږ کور ته راغلی ؤ، هغه د شانتا د پلار گوتی ولیده موږ یی وپیژندلو، خو هغه.....! شانتا د مور خبره بشپړیدو ته پرېښوده:
نه موری! ... هغه داسی نه دی، رندهیر له موږ سره داسی نشی کولی.
تېجو وویل:

لوری! ته داخلک نشی پیژندلی، دوی خطر څو میله لری وینی. رندهیر ما هم څو ځلی ښکار ته د تلو په وخت کی لیدلی دی. له څیری نه ډیر نرم زړی ښکاری، خو موږ باید د چا په څیره دوکه نشو، دهغو خلکو دمخ پوست نرم دی خو زړونه یی د کانو په څیر کلک دی.
شانتا ځواب ورکړ:

خو هغه دهماغه رام داس زوی دی چی تایی دا اوس ستاینه کوله.
- هوکی، زه پوهیږم چی رام داس له دی خلکو نه توپیر لری.

سپاهیانو په اشارو نشیږی چی که ددوی وضعه بدله وای بیا به یی په زرگونو سپاهیانو را قابو ساتل.

دوی امر راته کوی چی زموږ ښار ته مه راغی او موږ نژدی هم نه ورشو. دا ښار هم هغه غای دی چی تر تادا اوونو لاتندی یی زموږ د جونگری ابری دی. ته فکر وکړه که موږ ددوی څاگانو ته ورشو اویا یی درمسالو نوته ورننو زو نورام داس به څه سلوک راسره وکړی.

اوس ته ووايه چی درام داس له اجازی پرته چا جونگری ته اور اچولی شوای؟ او مادهو دده له امر پرته چا نیولی اویولی شوای؟ د تیجو د دلایلو په مخکی شانتا څه ونه ویلای شوای. هغه په زړه کی درندهیر پر خلاف دراپورته شویو بدگومانو سره په جنگ وه.

کنول وویل؟

اوس به څه کیږی، له مادهو سره به هغوی څه ډول چلند کوی؟ تیجو خواب ورکړ:

د مادهو لپاره زما سر حاضر دی، خوزه فکر ته کوم چی ډیر کسان ملگرتیا راسره وکړی.

د پنځو شپږو کسانو غږونه اوچت شول:

موږ ټول در سره ملگری یو.

کنول یو پر یل پسی هغوی ته وکتل ټول د تیجو په څیر بوداگان او ددوی د پلار د پخوانیو وفادارو څخه وو، د ځوانانو په څیرو کی د خواخوږی پر غای دوی نڅنځر و، د ښار د خلکو په باره یی د غایلو کسانو خبره نه وه.

دخپلو زامنو ، ميرمنو دخپلو ميرونو اوخويندو دخپلو ورونو لاسونه ونیول
 او دخپلو کورونو او جرنګرو په لور روان شول له کنول سره یوازی شپږ تنه
 بوداگان او یو ۱۴ کلن هلک پاتې شول، دغه هلک لالو نومیده چې د تیجو
 لمسی ؤ.

کنول وویل:

داتول وویړیدل، ماخو دوی ته دانه دی ویلی چې د ښار له خلکو سره جګړه
 وکړی.

لالو وروړاندې شوی ویل:

زه ستا لپاره جنگ ته تیاریم ، له چاته نه ویریم.

کنول دهغه پر سر دمینی لاس کیښود ویی پوښتل:

بچیه! ته شوک یی؟

تیجو وویل:

دازمالمسی دی.

لالو له تیجو نه وپوښتل:

بابا زه د مادهور د درک معلومولو لپاره ښار ته ولاړ شم!

کنول حیرانه شوه ځواب یی ورکړ:

نه زویه ، ته دی کور ته ولاړ شه.

بیا یی تیجو ته مخ ورواړاوه ویی ویل:

کاکا شانتهادی کورته درسره بوزه، زه پخپله ښار ته غم، رام داس

احساس يې کړی ؤ نوزه به يې ډاډه کړم، که دلته هغه زموږ پر اوسيدو خوښ نه ؤ نوزه به وعده ورسره وکړم چي داملك به پر يږدو هغه به خامخا مادهو راخوشي کړي.

تيجو وويل:

خودرام داس ترکوره تاته رسيدل گران دي. لومړي خوبه تاڅوک پرينږدي چي بشارته ننوزي، او که غلي هلته ورسيدی هم نو دهغه سپاهيان به تاله لري وشړي اوداهم امکان لري چي هغوي دالفاظو پرځاي خيستي اولوتی درپسي راواخلي، بله داچي اوس به دښار دروازه هم تړلې وي، زه به لالوواستم دی به مادهو ولټوي، که هغه ته فرصت په لاس ورغی نودده سره به هم مرسته وکړم.

کنول پوښتنه وکړه:

لالوڅوک دي؟

تيجو خپل لمسي ته اشاره وکړه ويی ويل:

دی دی!

کنول وويل:

نه کاکا، دی مه استوه، دا هلک دی څه به وکړای شي؟

تيجو ځواب ورکړ:

لوري ته دی نه پيژني! دښار هيڅ داسي کور نشته چي دی نه وي ورغلي.

-نو هغوي ده ته څه نه وايي؟

- دی تراوسه پوري چاراقاب کړي نه دي، دشپه مهال له دروازې

دی دخپل پلار په خیر سپین رنگی دی دورخی لخوا هم ددوی نه غلا
کړی جامی واغونډی کورونو اودر مسالونو ته یی ورخی.
اوس ته راځه زموږ کور ته، لالو به ترسهاره له یوه ښه خبر سره راستون
شی، که ده په یوه لاره ماهدو را خلاص کړای شونو بیا به تاسو موږ غرونو
ته ورسو.

دماهدو په اړه دکنول اندیښنی دا مجبوره کړه چی دتبجوبلنه ومني
ویی ویل: نور خودلته څه نه دی پاتی شوی دغه چپرکتونه راواخلي.
شانتا فرصت وموند لالویی ترمټ ونیو اولی یی پوی گوښی ته بوتلو
ورویی ورته وویل: لالوا ته دښار ټول کورونه پیژنی؟
هغه ځواب ورکړ:

دیرښه یی پیژنم.

- رندهیر دی لیدلی دی؟

- څو ځلی.

- کوریی درته معلوم دی؟

- واه واه، دا امکان لری چی څوک دی هره ورځ ښار ته ولاړ شی اود

رندهیر کور ورته معلوم نه وی.

- ښه لالو نو ته خوزما وروری کنه!

لالو خوښ شو دهر پرځای یی سرو خوځاوه.

- زما یو کار به وکړی؟

- څه ځای به وکړم

اوواخله دغه گوتی به هغه ته ورکړی لالو گوتی واخستله اوویي ویل:

بس زه همدا اوس کورته څم جامی بدلوم اوڅم، شانتا وویل:

گوره! زه به هره ورځ شیدی اوکوچ درکوم.

لالو ځواب ورکړ:

اوه! دشیلو اوکوچو نه می زړه تور دی بزه یوازی دلور ذاتو دکورونو

دودی خورم.

قربانی

دشپنوپه کلی کی هر چاله لالو سره مینه درلوده، هغه ډیر چالاکه اوزروړو، په منډو، لامبو او ونوختلو کی چاسپالی نه شوای ورسره کولی، دده دشیطانیو او چالاکیو کیسی دکلی دزازه او غوان پر خولووی، دی نه دځنگل له غناورو ویریده او نه دښار له مهنډو انسانانو، یوه ورځ به دا خبره خپره شوه چی لالو له ځنگل نه ډیری بچی راوړی دی بله ورځ به دا اوریدل کیدل چی له ښاره یی دکوم معتبرسړی جامی اویا دویده شوی پهره دار وسله راوړی ده.

موراو پلار دواړه یی وفات شوی وو او اوس یی پالنه دخپل بابا تیجو پرغاړه وه. تیجو ډیر زیار ویوست چی دی یوبښه کب نیوونکی اوشپون شی، خو پر لالو دده هیڅ تدبیر اغیزه ونه کړه، ځکه خوتر ۱۲ کلونو پوری دهغه له پوهولو ښکته غلو، رتلو او ډبولو نه وروسته تری

جامی بی راتولی کړی وی ځکه خو په ښار کی هېچا هم دده دقوم
اونسب دپوښتنی اړتیا نه وه احساس کړی. دی دهغوی دژوند
او عبادت پر ټولو عادتونو اولارو چارو بلد شوی ؤ.

لالو دشیپې په دریمه برخه کی ښار ته ولاړ، درامداس دکور دروازه ترلی
وه او په رڼه دار دیوال ته تکیه وهلی وه او ویده ؤ، دمانی څلور دیوالونه
دیر لور وو.

لالو دمانی شاته ولاړ د دیوال ترڅنگ دآم له یوی ونی نه یی دزینی
کار واخیست او دکور دننه انگر ته یی ځان ورساوه، دی ددی کور دهر
کونج نه خبر ؤ رام داس اورندهیر دگرمیو په موسم کی پر بام ویده کیدل
دی خپ خپ په زینو کی بام ته وخوت خو هلته نن دمعمول پر خلاف
یوازی یو چپرکت ؤ. لالو پری ورتیت شو او په غیری ورتنه وکتل پر
کت رام داس پروت ؤ ده په خپل زړه کی وپوښتل: نورندهیر چیرته
دی؟

له لېچورت وهلو وروسته لاتدی راکوز شو په انگر کی څو تنه نوکران
ویده وو په خیال کی وروگر غیدل چی ښا پی رندهیر نن له پهره دارانو
سره ویده شوی وی، خو چی هغوی یی ټول ښه ولیدل بیا مایوس شو.

دسپیده چاودنه لېمخکی چی دی څه ډول کورته ننوتلی ؤ په همغه
لاره بیرته ووت، اوس یی بل لوری ته د تلو پرځای دا غوره وبلله چی
چیرته کښینی او دسهار انتظار وکړی خولورده یی احساس کړه له ښاره

مورجانی! دخدای لیاره ما پریده، هغه بی گناه دی بوتان بی غلا
کړی نه دی که دهغوی کره ورتلل گناه وی نوددی سزا خوباید مور ته
راکړل شوی وای نه هغوی ته او دا بیا گناه نه ده، دغی نجلی درندهیر
ژوند ژغورلی و مور بی پوښتنی ته ورغلو. بلی ښځی ویل:
موهنی! دخپل پلار مخ دی پرسکرومه راتوروه که څوک واورى څه
به وایی.

- نه مورجانی ما پریده، که بی هغه قربانی کړزه به په سیند کی ځان
وغورځوم.

- موهنی! زما له شیدو وشرمیره! که درمسال ته ولاړه شی دخپل
پلار پر سر به دی خاوری ور واورى هغه به تاهې څکله هم ژوندی پری
نژدی.

- نو مورجانی ته ورشه پلار می پوه کړه هغه به خامخاستا خبره
ومنی.

- نه هغه سوگند خوړلی دی چی قربانی کوی به بی.

نن هغه پر کوم پهره دار هم باور نه کوی پخپله بی درمسال پهره په
غاره اخیستی ده.

- نو بیا دخدای لیاره بیامی درندهیر دوی ترکوره پریده. که درند
هیر پلار ته دام معلومه شی چی دمادهو خور درند هیر ژوند ژغورلی دی
نو هغه به بی خامخا له وژلو وژغوری.

- موهنی دخدای لیاره چوپه شه! رندهیر به دا خبره پلار ته نشی

معلومه چې سپاهيانو مادهوراوستي دي.

- زما په مخکي دهغه سپک سپي نوم مه اخله ، که يې څوک
واوري څه به وايي؟

-زه ددي پروانه لرم، که يې هغه قرباني کړه به دبام سرته وخيژم
او چيغې به ووهم چې دا گناه ده هغه يې گناه و موري دخداي لپاره دهغه
دژوند ژغورلو لپاره څه وکړه زه وعده کوم چې هيڅکله به هم دلوی
دند غاړی ته ولاړه نشم.

بيا تر ديره وخته د سلگيو غږ اوريدل کيده.

(۲)

لالو د دغه خبروله اوريدو سره آمو نه هير کړل او دتوري دپوی د
درمسال په لوري يې منډه واخيسته.

دشپي تياره دسهار پرته رڼا بدلېده، درمسال ته چې ورنژدی شو
شنکر يې وليد چې راروان دی دهغه مخ دسوځيدوله امله تک تور
اوښتی و.

هغه چې لالوله لری وليد تری ویی پوښتل:

منهبي مشر راغی؟

- کوم منهبي مشر؟

- دتوري دپوی د درمسال!

- هغه څر ته تللی و؟

هیڅ نه، اوبیا له ځانه سره وغومبیده اوروان شو.

لالو په منډه دتوری دیوی درمسال ته ځان ورساوه.

مادهو په رسیو ترلی ددرمسال په مخکی پروت ؤ او دارجن نه پرته

پنځلس تنه سپا هیان لږ له هغه نه لری ناست وولالو هلته یوه شیبه هم

ضایع کول مناسبه نه بلله اویرته دینار په لور راوغفاسه په لاره کی

دښغو اونارینه ؤ خودلی په مخه ورغلی چی ددرمسال په لور را تلل.

درام داس دکور دروازه اوس پرانیستی وه اودی زړه ورورتوت رام

داس دینار له څو مخورو او برهمنانو سره ناست ؤ او خبری اتري یی

کولی دخبرو موضوع دمادهو دقریانولو وه.

لالو ترلی غنډه له دروازی سره بهره ولاړ ؤ او دغو خبرو ته یی غوږ نیولی ؤ

بیا په کور کی دننه یوه اوبل لوری ته راوگرځید اودرندهیر درا پیدا کولو

هڅه یی وکړه.

دهغی کوتی په پیدا کولو کی ډیر سرگردانه نه شو چی رندهیر پکی

بندی ؤ خویر دروازه یی کولپ پروت ؤ او بهر یو پهره دار دریدلی ؤ.

له لږ فکر وروسته دلالو مغزته یو تدبیر ورغی او پهره دار ته ورغی ورته

ویی ویل:

سردار وربللی یی.

پهره دار درام داس دکوتی په لوری ورغی او لالو په بیره دروازی ته

ورنژدی شو اورندهیر ته یی غږ وکړ.

هغه له خونی هڅه وپوښتل:

د خبرو وخت نشته، غورونیسې! نن ما د هو د توری دیوی پردرشل
حلالوی، زه شانتارا استولی یم.

هغه دمار د زهرو په سبب مرګونی ده دغه ګوتی یی را ګرځه او تاته یی
راواستولم هغی ویل چی زما ورور وژغوره! واخه زه ګوته دوره دپلی
له چاکه درغورغوم.

رندهیر په بیړه وویل:

ودریده! ګوتی د ننه مه راغورغوه، که ته زما پلار ته ورتلای شی
نودا ګوتی هغه ته وروره ورته ووايه چی دادده د دوست وروستی نخبه ده
، پردی چی دکوم سړی نوم کیندل شوی هغه د ماد هو پلار دی.

په ره دار غوسه سیدلی بیرته را روان و اولالوچی هغه ولید
دستیو تر شاغلی شو او غمان یی دلویی ګوتی لوری ته وکشاوه.

درام داس په ګوته کی دخلکو بیرویار تر پخوا زیات شوی و ترلی غنډه له
دروازی سره ودرید اود موقع دموندلو په انتظار شو په دی کی یو سړی
ګوتی ته په منډه ورغی او ویی ویل:

بازاره! مذهبی پیشوارا ورسید، په درمسال کی ټول ستاسو دراتګ
انتظار کوی.

رام داس حاضر و کسانو ته مخ واړاوه ویی ویل:

تاسو درغی زه درپسی یم، خلک یو پر بل پسې ووتل، رام داس یو سړی
دلاس په اشاره را ایسار کړ او په تیت غږ یی ورته وویل:

م...

ویل:

باداره! تاتراوسه پوری دغه هلک نه دی لیدلی؟
رام داس خواب ورکړ:

نه، خروایی چی دیر ښکلی هلک دی.
- باداره! هغه کټ مټ سکدیو ته ورته دی.
- سکدیو ته ورته دی؟

- هوکی باداره! گویال داوویل اوله کوتی نه ووت رام داس په کورته
کی قدم واهه لا لالو غلی دتنه ورغی.
رام داس چی ولید چیغی بی کړی:
ته شوک بی لری شه ورک شه!
- باداره! دغه کوتی!...

لالو د خپلی خبری له پوره کولو نه وړاندی کوتی درام داس په لاس
کی ورکښوده هغه کوتی په بی پروایی په یوه تاخچه کی کیښوده.
لالو بیا دغه وبلو جرئت وکړ:
صاحبه! داستاد دوست...!!

رام داس دی تر غوړو نیو بهر ته بی ویست ویی ویل:
چی دچاوی هغه ته به ورسیری نور می غوړو نه مه خوره.
لالو وروستی لعل لپاره همت وکړ:
باداره! داستا...!!

- غه زغله له دی مخا به شوک شته؟

کورته وونتوت.

- باداره! باداره تکه را ولویده!

رام داس چی چیفی واوریدی توره په لاس کی له کوتی راوت ویی پوښتل.

خه خبره ده؟

- باداره مصیبت دی بشارته یو تیت ذاتی را ننوتلی دی په لاس کی یی توره ده، سپاهیانو را ایسار کړ خو هغه وایی چی ستاسوله سردار سره گورم.

دوه سپاهیان یی تپیان کړل دیوه سپاهی توره دده پرتترو لگیده خودی پری خبر هم نه شو، صاحبه هغه پلید دی همدی لوری ته زاروان دی او. شوک نشته چی را ایساریی کړی د بشارتول خلک ه درمسال لوری ته تللی دی باداره؟ هغه دی راغی هغه دی راغی.

لآلو دبهر دروازی په لوری وکتل، یوه تن په وینو سره توره په لاس کی ورو ورو گامونه اخستل اود دوی لوری ته ورروان و، هغه بدهو و پښی یی پرغای نه لگیدی او دلخ تهر نه یی د وینو داری روانی وی دهغه شونډی بوخی وی اوله سترگو یی مظلومیت اوی وسی خوتیده.

رام داس وویل:

ودرپړه! ته شوکی؟ بیا یی توره وکښله او وړاندی ورغی.

بدهو هغه کوله چی دسره اشاره دی وپوهوی چی دجگری په نیت نه دی راغلی دهغه دسترگو له چوپ فریاد خغه رام داس دیر اغیزمن

شوی ویا:

دېدهو په پړو سوشونډو کی خپ خوځښت ښکاره شوی پوښتل:

ته رام داس یی؟

- هو کی ووايه څه وایی؟

- مادهو دسکديوزوی دی، رندهیرته معلوم دی هغه وژغوره دهغه

ژوند وژغوره هغه دسکديوزوی دی!!!

دوروستیو خبروله خوځلی تکرار نه وروسته دهغه له خولی دوینو داره

ووته اویباراوغورځید. دهغه شونډی هڅیځیځی اودبی خودی

په حالت کی یی هم ویل:

هغه وژغوره! هغه وژغوره، غریبی ورو ورو کراریده تردی چی بالاخره

یی یوازی شونډی خوځیدی خو غریبی نه اوریدل کیده بیایی یوزگیروی

وکر اودېدهو شونډی دوروستی ځل لپاره یوله بله سره بیلی شوی،

دژوند دډگرستومانه مسافر بلی نری ته ولاړ خوبی روحه سترگویی

تراوسه پوری دخپل چوپ فریاد اغیزی درام داس په څیره کی لتولی،

لالو خپلی اوبښکی راتم نکړای شوی.

(۳)

دېدهو مسرگ پررام داس هم اغیښزه وکړه ترلی ځنډه یی دېدهو

دپیژندلونکا مه هڅه کوله بیایی گړندی گامونه راواخیستل درندهیر

دکوتی په لوری ورغی او پهره دار ته یی ددروازی دکولپ دپرانیستلو

امروکړ.

ددروازی له خلاصه کولو سره ویناوه دېدهو دپه پوښتنه یی

همدا عدالت او انصاف و د ټولنې له قانون نه سرغړاوی ستازوی کړی و
خو د قرباني اچاره دی یو داسی څوک وټاکه چی د وینو، هر څاڅکی به یی
تر پیر یو پوری د ټولنې پر تندي د بدن نامی تور داغ وی او ځلیری به.

رام داس رندهیر تر لاس ونيو او ویی ویل زما سره راغده! بیا یی هغه ځای
ته راوست چی بدهو پروت و، رام داس د بدهو مړی ته اشاره وکړه له
رندهیر نه یی وپوښتل:

د اپیژنی څوک دی؟

رندهیر تر لاس ځنډه هک پک د بدهو مړی ته کتل بالاخره یی نمجنی
سترگی راپورته کړی اورام داس ته یی وکتل ویی ویل:
پلار جانده! دا ستا دوهم بری دی، زه یی پیژنم.

له دی سره درندهیر په سترگو کی داوښکو سیلاب راوختیښده. د بدهو
توره دهغه تر څنگ پرته وه رندهیر یی موی وپیژانده راپورته یی کړه
اورام داس ته یی وروړاندی کړه ویی یل:

پلار جانده! داد ماد هو د پلار اوستاد دوست دوهمه نښه ده گوتیی خو
می مخکی درته را لیلی، ورام داس توره واخیسته او ویی پوښتل:
کومه گوتیی؟

رندهیر یوی اوبلی خواته وکتل اولالودده په مطلب وپرهیده په منډه
کوټی ته ورغی اوله تاخچی نه یی گوته را واخیسته رایی وږه ویی ویل:
صاحبده! داده! مالې مخکی تاته درکړه خوتا په تاخچه کی

وغور ځول.

شوی دی.

رام داس یو پرېل پسی گوتیی او توری ته وکتل او دواړه شیان یی له
لږزیدونکیو لاسونو څخه پرېوتل.

په وارخطایي یی له خولی ووتل:

اوف خدایه! آیا دا امکان لری؟ هغه رندهیر ته وکتل او ویی ویل:

رندهیره! ستا باوردی چی هغه د سکدیزوی دی؟

رندهیر ځواب ورکړ:

پلار جاننه! اوس به دا څه گټه وکړی، کاشکی تا پرونزه خبروته پرېسی
وای اوس خو چی څه کیدل وشول.

رام داس وویل:

نه، تراوسه پوری هیڅ نه دی شوی، هغه تراوسه پوری ژوندی دی زه
یی ژغورلی شم، و به یی ژغورم. رام داس دا وویل او بیا یی د طبیلی په
لوری منده واخستله، رندهیر پرته توره اولالو گوتیی ورسره واخستل
اودواړو منده واخسته.

خو شیبی وروسته رندهیر اورام نات پرشاتوریو لاسونو سپاره وو او د
درمسال په لور ولاړل.

لالو له رندهیر سره داس پرشانېتی و.

(۴)

دتوری دیوی بوت نمانځونکی دهفی په مخکی لاس په نامه
دریدلی وو، مادهوی په رسیو کلک تړلی د بوت په مخکی څملولی و،

دماډ هو په څیره کی دویږی پرځای دغیر معمولی ارادی او خپلواکی
نڅښی وی، دهغه سترگی دداسی آرامی هنداره وی چی پوستومانه یی
خپل منزل ته په رسیدو کی ترلاسه کوی.

دی هره شیبه له نړی څخه لری کیده او خدای ته ورنژدی کیده، دنړی
په هره پېښه او کار کی دخدای اویا دکایناتو دیوه سترځواک پر رضا
قایل کیده دموهنی په باب خیالونو به یی په زړه کی دژوندی پاتی کیدو
هیلو ترلړ څنډه وڅور او ده خو هرځل به یی په زړه کی ځان ته تسلی ورکړه
چی موهنی دده دالوت وروستی منزل نه ؤ. هغه درېستینی هدف لور ته
دلارښوونی یو ستوری ؤ.

کله چی جلاد له توری سره دده سرته ودرید نو یوه شیبه یی پر بدن
لېزه راغله خسود برزری زړه ته تسلی ورکړه چی اوس په لېږیدو
اوویریدو هیڅ نشی کیدای، که خدای غواړی چی ته ژوندی پاتی شی
نودغه توره دی یوویښته نشی غوځولی او که هغه ستاژوندی پاتی
کیدل نه غواړی نو دنړی هیڅ ځواک دی نشی ژغورلی.

دسرود غږ وونکی مذهبی پیشواغیر نور هم اوچت شو. او حاضرینود
«توره دیوی دی ژوندی وی» چیغی اوچتی کړی. جلاد توره په دواړو
لاسونو اوچته کړه او د مذهبی پیشوا د امر انتظار یی کاوه.

دخپل ټول همت او ارادی سره مادهو دومره نژدی دمرگ لیدو همت
ونکرای شو او سترگی یی پتی کړی.

، خلکو دروازی ته مخونه وروړول په دی څنډ کې رام داس اورندهیر
 درمسال ته ورننوتلی وو خلکو له یو بل سره گونگوسی پیل کړل، رام
 داس بېله دی چی څه ووایی خلک یی بوی اوبلی خوا ته کړل اود بوت
 مخی ته ورغی مادهویی ولید بیایی خلکو ته مخ واراوه:
 تاسو ټول خپلو خپلو کورونو ته ولاړشی نن قربانی نه کیږی.
 که دورځی رڼا دشپې پرتیارو بدله شوی وای خلک به دومره نه وو
 حیران او وارخطا شوی.

مذهبی پیشوا!

د قربانی ټول رسمونه پوره شوی دی اوس یی ځنډول نه ستا په وس
 کی دی اونه زموږ. رام داس د ماد هو دلاس اوپنډو پری په توره غوڅ
 کړل ویی ویل:

زه هروخت د ظلم دمخنیوی حق لرم.

دتوری د بوی د درمسال مشر لږ وویږیده خود لوی درمسال مشر
 راوړاندی شو ویی ویل:

واکمنه! داته څه کوی دا خرد مذهب د عزت خبره ده.

رام داس پری پری کړل ځواب یی ورکړ.

دمذهب عزت په بی عدالتی کی نه دی په انصاف کی دی، مذهبی
 مشر ویل:

باداره! څنگه بی عدالتی! هغه مذهبی سرود ویلی، بوتان یی غلا کړی
 دی اود پرهمنانو قومی مشرانو چی کومه پریکړه وکړه ته هم ورسره

نه، ددیوی سپکاوی به نه کیږي قربانی به خامخا کیږي!

خلکو هم شور ګډ کړ:

قربانی به کیږي، قربانی به کیږي.

رام داس د مادیو د لاس او پښو ټول پری غوڅ کړی و وارجن ته یی وکتل
اولی په تونده لهجه یی وویل:

ارجنه! ته پوهیږی چی دا بی گناه دی، بوتان یی نه دی غلا کړی.

ته پردی هم پوهیږی چی دا بوتان د چادی؟ زه ستا دعزت لپاره هر څه
کولی شم خو پرده ظلم نشم کولی.

ارجن پښیمانه شو سترگی یی ټیټی کړی، خو خلکو همغسې شور
کاوه چی قربانی به خامخا کیږي، قربانی به کیږي، د ښاریو بهرمن
مخور چی دراجه په دریار کی د لوی مذهبی مشر له خپلوانو څخه ؤ وویل:
باداره! ته د مذهب په چارو کی د لاسوهنی حق نه لری تاسودی له دی
غایه نشی بوولی که تاسو له زور نه کار واخلی نو موږ به دراجه ته ورشو.
رام داس ځواب ورکړ:

زه د عدالت په معامله کی له هیچا نه ویریریم، ما ته معلومه شوی ده
چی دغه بوتان ده پخپله تراشلی دی له درمسالونو څخه یی غلا کړی نه
دی.

- واکمنه! ستاسره یی څه ثبوت دی چی بوتان یی پخپله جوړ کړی

رندهیروویل:

ماپخپلو سترگو دلوی دنده پرغاړه لیدلی دی چی بوتان یی تراشل.

- اومذهبی سرود؟

رام داس وویل:

هغه کسان چی پرده دسرودویلو تور لگوي زه یی داعتبار وړ نه بولم
رندهیره! دی درسره بوزه.

برهمنی مشرانو دسردار په وړاندی خپله ماته نشوای زغملی ، په
درمسال کی راتولوشویو خلکو ته یی دبی همتی پیغور ورکړ او غوښتل
یی راویي پارویي. ترنیمایی زیات لوړ ذاتی دهغه پلویان شول.
دلوی درمسال مشروویل:

باداره! اوس مسور پردی بحث نه کسوو چی دی بی گناه دی او که
گناهکار ، چی ټول مراسم ترسره شوی دی نو خامخا باید قربانی
وشي.

نجیب زاده گان چی دمذهبی مشرانو پلویان شول رام داس خپه شو ویی
ویل: ښه ده قربانی به ترسره کیږی

په درمسال کی دتوره دیوی دی ژوندی وی ، ټولواک دی ژوندی وی ،
ناری اوچتی شوی رام داس دلاس په اشاره خلک چوپ کړل اوویي
ویل:

مگر قربانی به دی نه ورکوی زه یی ورکوم.

په شلگونو غرونه به یو ځل اوچت شول:

ښکته و اچاوه اوزياته يی کړه:

که قرباني دومره ضروري وی نو دادي زه حاضریم.

مذهبي پيشوا! تاسو ټول مراسم ترسره کړي دي جلاد ته امر وکړ چې
زما سرووهی زه د دیوی په درناوی کی خپل سرور کولی شم خو هغه دیوه
بی گناه د وینو په شاخگو دا غدارولی نشم.

رام داس دانسانی فطرت پر کمزوریو خبرؤ، دهغه دغه چل کار وکړ
دمشرانو خولی ترلې څنډه گونگی شوی.

ارجن یی لاس ونيو او را اوچت یی کړ.

رام داس مذهبي مشر ته وکتل ویی ویل:

جنابه! بس دهمدومره خبری نه وویږیدی؟

رام داس دا وویل او مادهوری تر لاس ونيوله درمسال څخه
راووت، رندهیر هم ورسره راووت.

خلک دومره وارخطا وو چې دچا په زړه کی ددوی دمخنی نیولو خیال
هم نه تیریده.

چې له درمسال څخه را ووتل رام داس له مادهو څخه پوښتنه وکړه:

مادهو سکد یو چیرته دی؟

هغه ځواب ورکړ:

دهغه دمرگ ډیره موده تیره شوی ده.

دمور نوم دی کنول دی که نه؟

مادهو په اثبات سروخو ځاوه رام داس وویل:

اود غرونولوری ته ولارشی. هلته وگوره دهغی غونډی په لمن کی یوه
چینه ده دشی هلته خانونه ورسوی اوزما انتظار کوی، زه به سبا ته
مخکی له دی چی سهارنشی خان در رسوم بیره کوه وخت مه تیروه.
ددغو خلکو احساسات تردیره وخته ساړه نشی پاتی کیدای.
دمتنی لپاره الفاظ دمادهو په سینه کی ښخ پاتی شول اوده بیله
دی چی څه ووایی د درمسال له انگر څخه منډه واخیسته.
رندهیر وویل:

پلار جانه! که ستا اجازه وی زه به هم ترڅایه ورسره ولارشم اویا به
بیرته راوگرځم. رام داس و موسکل اورندهیرته یی وکتل پوښتنه یی
وکړه:

دمادهو دخور نوم څه شی دی؟
دده سترگی را ډکی شوی ځواب یی ورکړ:
شانتا.

رام داس وویل:

رندهیره! اوس هلته تگ مناسب نه دی ته زما سره راځه!
- مگر پلار جانه هغه مری.

- څوک؟ شانتا پر هغی څه شوی دی؟

رندهیر غوښتل دهغه دپوښتنی ځواب ورکړی خوله درمسال څخه
دبرهمنا نویوه ډله په شور ماشور راووتله.

رام داس وویل:

راخلاصاوه چی لالو گړندی ورغی اوتري ویی پوښتل:
ته ښارته غی؟

- نه زه بل چیرته غم دایی وویل اویا یی پر آس پښه واړوله خو لالو
یی جلب ونيو او ورته ویی ویل:

زه پوهیږم چی ته د شانتا دلیدو لپاره غی خو هغه په کور کی نشته
مادر سره بوزه ماته معلومه ده چی هغه چیرته ده.

- ښه ده په ما پسی راسپور شه خوته څوک یی؟

شانتا څنگه پیژنی او هغه گوتیی دی چی راوړه تاله کومه کړه؟

لالو بیله دی چی ځواب ورکړی په یوه توپ د آس پر شا سپور شو
او چی آس چار گام په زغلید شو ده وویل:

زه یو زیری درته واوړوم؟

رندهر ځواب ورکړ:

اوس ماهیڅ خبر نشی خوشاله کولی، ووايه څه وایی؟

لالو وویل:

خبره اصلاً داسی ده چی شانتا رکه روغه ده!

درندهر زړه دخوښیو په سمندر کی لاهو شو هغه د آس جلب راکش کړ

لالو ته یی مخ راواړاوه ویی ویل:

دخدای لپاره رښتیا رښتیا ووايه!

لالو وویل:

- هلته!

- هوکی.

- نو ته په ښار کی نه اوسیری؟

- نه.

- ته لور ذاتی نه یی؟

- نه.

- نو څوک یی؟

- لومړی وعده وکړه چی له آس نه به می نه غورځوی.

- ولی به دی غورځوم؟

- زه ټیټ ذاتی یم.

- ټیټ ذاتی! .. مگر ستاجامی خو ...!

- داتول ستاسو خلکو راکړه ده.

- زما ستا پر خبرو باور نه راځی ستا ژبه هم د ښار دخلکو په څیر ده.

که می ستاسو په شان خبری نه وای زده کړی نو ستاسو په کورونو
اودرمسالونو کی به داسی آزاد نشوای گرځیدای.

- ته ډیر زړور ښکاری، رندهیر داوویل او آس یی پونده کړ.

لوی دنده ته چی نژدی ورسیدل مادهویی ولید چی منډی یی وهلی
چی هغه ته ور نژدی شول رندهیر لالو ته وویل: گوره اوس دېدهو په باب
ده ته څه مه وایه.

لالو ځواب ورکړ:

اقرار

دلبر لو بدونه لږ مخکې رام داس اورندهیر دخپل کور په انگر کی تریوه
ونه لاتدی پرچو تره ناست وو، رندهیر غغه ته خپله کیسه اوروله، چی
کله یی دماشو متوب له لومړی ملاقات نه دخوانی تروروستی لیدو
پوری تولی کیسی واورولی نورام داس وویل:

رندهیره! رښتیا ووايه شانتا رښتیا هم ډیره بڼا پسته ده؟
رندهیر پلار جانہ! وویل اوبیا یی سترگی ښکته واچولی.
رام داس بیا وویل:

دسکډیو او کنټول لور خامخا باید بڼا پسته وی ښه ته داراته ووايه چی
ته رښتیا له هغی سره مینه لری؟

رندهیر خجالت غوندی سترگی راپورته کړی ویل یی:
پلار جانہ!..... زه..... زه له هغی پرته ژوندی نشم اوسیدای.

- ته پوهیږی چی ټول عمر باید دسکډیو په څیر پر ازغیو منزلونه
وکړی؟ ددغو ښارونو او ښکلیو ماڼیو دروازی به دتل لپاره ستا پرمخ

- رندهیره! کهزه درته ووايم چي ددی نجلې په باب سوچونه پریږده
خه وایی؟

- پلار جانده! بیا بهزه درته ووايم چي په خپلو لاسومي زندی کړه.

- اوس به هغه ډیر لری تللی وی.

- هو کی پلاره، زما په گومان به یی اوس نیمایی لاره وهلی وی.

- شانتا اوس بلکل روغه ده که نه؟

- هو کی پلاره هغه هلک دروغ ویل:

- هغه څوک ؤ؟

- رندهیر ددی پوښتنی په ځواب کی دلالتو په باب ټوله کیسه وکړه.

رامداس له لږ فکر کولو وروسته پوښتنه وکړه:

رندهیره! ته خبری چي موهني له ماد هوسره مینه لری؟

- زما باور دی.

- دا پری خبره ده چي ماد هودسکدیو زوی دی؟

- نه لکه چي خبره نه ده.

رام داس بیا به سوچونو کی ډوب شو.

موهني په منډه دکورانگر ته ورننوته او چي رام داس ته تږدی شوه

ویی ویل:

کاكا جانده! هغوی وژغوره، زما پلار جان دبار ډیر کسان ورسره

ملگری کړل او پر هغوی دحملی اراده لری.

نوزه شه وکرم؟

کاکا ته دینار مشری پلار جان می منع کولی شی.

تا هغه د قربانیدونه وژغوره ایا اوس داخوبنوی چی ووژل شی؟

- لوری! ته هغه ته دومره ولی په اندیبننه کی یی د تقدیر لیک څوک

ورکولی شی؟

موهنی چی له رامداس نه مایوسه شوه رندهیر ته یی مخ واپراوه:

رندهیره! ته څه وکړه دوی غواړی چی هغه ژوندی وسوځوی! دخدای

لپاره ورشه!

درندهیر په څیره کی چی موهنی د اندیبننی پرغای د دادینی نخښی

لیدی زیاته یی کړه:

نودا هر څه هسی درپالپاره وو، ستا په سپنه کی هم همغسې زړه دی لکه

داد نورو ته بی همته یی.

اویسای یی په سترگو کی اوښکی راغلی، رامداس له چوتری څخه

لاندی کوز شواو په مینه یی دهغی پر سرلاس راتیر کړ وی ویل:

لوری! دیوه تیت ذاتی سره دومره خواخوږی؟

موهنی سلگی وهلی ویی ویل:

زه پوهیدم چی دپلار جان په څیر تیت ذاتی تاسو هم انسانان نه

بولی.

- لوری! زه نه وم خبر چی ته له هغه سره دومره مینه کوی، زه به مرسته

- چیرته دیر لری؟

- غرونو ته.

- دموهنی په خیره کی دخوښیو او غم خپی یو پرېل پسی واوښتی زړه
بی یو ځل په درزاشو اویا بیرته ودرید دسترگو چراغ بی دپوی شیبی
لپاره روښانه شو او بیرته گل شو، دهغه له شونډو د درد له تلنه غږ
اوچت شو:

تاهغوی له وطنه وشړل؟

رام داس غواب ورکړ:

دهغوی دژوند دژغورنې لپاره داضروړی وو چی لری چیرته ولاړ شی.
- لری کوم ځای ته؟

- بس داسی یوه ځای ته چی دښار هیڅوک هم هلته دتلو توان ونه
لری.

دموهنی سترگی له اوښکوراد کی شوی. رام داس وویل:

هی هی... ته اوس هم ژاړی اوس خوستا دغم هیڅ سبب پاتی نشو،
هغه ژوندی دی ژوند ته بی هیڅ خطر نشته تردی زیات څه غواړی؟
موهنی رام داس ته دڅه غواب پرځای رندهیر ته وکتل ویی ویل:
دهغه مور او شانتا هم ورسره تللی دی؟

رام داس رندهیر ته دغواب موقع ورنکړه ویی ویل:

هوکی! هغوی هم ورسره دی اورندهیر هم په هغو پسی ورتلونکی دی،
دی دهغی نجلۍ پر سر زموږ نه بیلیری.

پرینسودای شم بیلده هغی زه ژوندی نشم اوسیدای.

رام داس دموهنی ترمیت ونبوه ویی ویل:

مگرستا پلار، موردی داتول به پریردی؟

موهنی بی دریغه وژول ویی ویل:

زه دهیچا پروانه لرم.

- مگر دنیا به شه وایی؟

- زه د دنیا پرواهم نه لرم کاکا! پر مالورینه وکړه کهنه چیرته به په

سیند کی غان دوب کرم اویا به گرنګ ته غان وغورځوم.

- بنده لوری! اوس غان تیاروه.

رندهیر دشیپي مهال له بناره بهر دهغی غونډی سره نژدی چی پرسو

یی دپیل ونی دی ستا انتظار کوی ستا سوداړو لپاره به هلته اسونه

هم تیاروی خو څوک درنه خبرنه شی.

(۲)

دشیپي مهال رام داس تردیر څنډه دکور پر بام له قدم وهلو وروسته پر

چپر کټ پریووت دهغه پر زړه له زغم نه وتلی بوج ؤ. خپل پراخ کور

ټول ورته ویده معلومیده، له نن نه لس کاله مخکی درندهیرد مور

دمړینی نه وروسته دده ټوله مینه اوزړه خوالی له خپل ایکی یوازی زوی

رندهیر سره وه، له ماشومتوبه تر ځوانی پوری درندهیر مختلف

تصویرونه دده مخی ته را تلل، هغه ماشوم هلک چی په وړوکو خپرو به

غیشی ویشتل ، د آس سپارلی اونیزه وهل ورزده کول اویا هغه غوان
چی هره خبره یی ده ته دنړی تر ټولو انسانانو ځانګړی او غوره ښکارېده
، ده ته به درندهیر په څیره کی دپا چا هانو دېد به اوددیو تا ګانو
سپېڅلتیا تر سترګو کېده د ورځی به یی څو ځلی ترخوله وتل؛

زما زوی زما رندهیرا!

درندهیر مور د موهنی دموراندیواله وه او ارچن درام داس له غوره
دوستانو څخه یو ؤ. ځکه خوله رندهیر سره دارچن اوساوتری زړه خواله
طبیعی وه دوی درندهیر اوموهنی د شریک ژوند پریکړه په خپلو زړوکی
له ډیری مودی راهیسی کړی وه خود تازه پیښو نه اټکل کیدونکی توبان
ددوی دهیلو ډیوی ورمړی کړی دوی ته له شانتا سره درندهیر دمینی
خبر له زغم نه اوچت ؤ بیا یی هم دا تمه وه چی په منت او ګوا ښلو به هغه
وپوهیږی.

خو د مادهو او شانتا د پلار نه چی خبر شو ده د مایوسی وروستی ګوت
ترستونی تیر کړ.

د سکدیو سره دده پخوانی مینی یو ځل بیا دی د ټولنی له قانون نه بغاوت
ته اړ کړ اورندهیر او موهنی یی رخصت کړی وو.

نو کرنن هم د پخوا په څیر درندهیر بستره دده دکت تر څنګ وغورول،
رام داس هماغسی چی پروت ؤ لاس یی وروغځاوه اود رندهیر بالښت
یی راواخیست پر تتر پوری یی کلک کړ.

هغه سترګی چی له ډیری مودی راهیسی له اوښکو سره نا آشنا وی

ښایی پردېرو پریوزی اوزه....؟

رام داس داوویل اوبیا راجگ شو.

ورو وروی قدم واهه نژدی له نیمی شپې وروسته یی یوه نوکر ته غږ
وکر او داس دزین کولو امر یی ورته وکر نوکر دامرله اوړیدو وروسته
بیرته ولاړ اولې غنډ وروسته بیا راغی ویی ویل:

باداره! اس تیار شوی خوارجن لاتدی ولاړدی او غواړی له تاسره
ووبنی.

رام داس وویل:

پاس یی راوله او پخپله بیا پرکت کیناست.

(۳)

ارجن چی پاس ورغی ویی ویل:

باداره! موهنی د شپې مهال له کوره وتلی ده تراوسه پوری بیرته نه ده
راغلی.

ماپه ټول ښار کی ولټوله رندهیر چیرته دی؟

رام داس غواب ورکر.

رندهیر دلته نشته ته کښینه!

- نه زه یر پریشانیم رندهیر له خه وخت را په دی خوا په کور کی
نشته؟

رام داس وویل:

ارجنه! کښینه زه غواړم څه دی ته د ارجن...

ارجن پریشانه شو کنبیناست.

رام داس وویل:

ارجنه! تاخو به سکدیو هیر کړی نه وی؟

هغه غواب ورکړ:

زه سکدیو چیرته هیرولی شم خوددی خبری له موهنی سره څه دی؟

ارجنه! رندهیر اوموهنی موز پرینودو او وتښتیدل.

ارجن وارخطا جگ شوی ویل:

موز یی پرینسی یو وتښتیدل؟

- هو کی وتښتیدل، رندهیر دسکدیو په لور پسی اوموهنی دهغه په

زوی پسی ولاړل.

- دسکدیو په زوی اولور پسی! زه پوه نه شوم دخدای لپاره مامه

پریشانه کوه.

رام داس جگ شو دارجن پراوړه یی لاس کینود ویی ویل:

ارجنه! زه رینتیا وایم.

ارجن وویل:

مگر دا څنگه امکان لری؟ ایا هغه تیت ذاتی...؟

- هو کی هغه تیت ذاتی دسکدیو لور اوزوی دی.

ارجن ترلړ غنده هک پک ولاړ و بالاخره په غوسه شو ویی ویل:

نه، زه دانه منم، دا دروغ دی هغوی تیت ذاتی وو دبارتول خلک خبر

دی. هر هغه دغلام اولاده وه تاخپل مذهب پرینسی دی اوخپل زوی

وورژنم.

تانن د دوستی حق ادا کړ هغه ذلیل، سپک ټیټ ذاتی زما عزت ته لاس
اچولی و اوتا د توری دیوی له درمسال نه را ویوست او خوشی دی کړ،
راته و وایه هغه چیرته دی؟ مساپه ټولو کلیو کی لټولی دی، بیشکه
سردارته یی خوزه بی غیرته نه یم زه به ترسهاره د بنار ټول خلک را پورته
کړم او د ټیټ ذاتو پر کلیو به حمله وروړم ته مشری پوځیان درسره شته
خوددی سیلاب مخه نشی پری نیولی.

په عادی وضع کی رام داس د داسی خبرو له زغم لوسره عادت نه و
خودارجن خبری یی چی واوریدی غوسه یی غلی کړه په نرمی یی وویل:
ارجنه! ته پوهیږی چی زه داسی څوک یم چی ویریږی نه، زه به له
ظلم څخه دبی وژلو اوی گناهو کسانو په ژغورلو کی دخپلو وینو
تروروستی شاڅکی پوری تویی کړم، خوته زما پر خبره باور وکړه زه
سوگند یادوم چی هغه د سکدپو زوی دی ماددی ثبوت پخپلو سترگو
لیدلی دی له جیل څخه د سکدپو په خوشی کولو کی ته زما سره ملگری
وی، هغه د باغیانو د مشر له لور سره واده کړی و سکدپو مرشویدی
خو بنځه او بیچیان یی ژوندی دی، دوی دی بنارته نژدی آباد شول د ټولنی
قانونی د بنار دروازی پر هغوی د تل لپاره تړلی وی خود خدای هم
عجیب تقدیر دی هغه رندهیر او موهنی ته د دوی د جونگری لاره
وروښوده.

دارجن غوسه ورو ورو کښه هغه بښتلی:

مادسکديو گوتییو اړخپله توره ولیده چی دجیل نه له رااېستلو وروسته
می درختولو په وخت کی ورکړی وه.

اوتاپخپله هم ولیده چی دهغه هلک څیره کټ مټ سکديو ته ورته وه.
ارجن وویل:

بیا هم زه موهنی دبڅښنی وړ نه بولم هغه زما مخ تور کړی دی زه یی
په دنیا و شرمولم دسکديو زوی دیوی تیت ذاتی نجلی له خیتي پیدا
شوی دی هغه پلید دی.

رام داس وویل :

ارجنه! مینه لور اوتیت ذات نه پیژنی ، دهغی له تولنی سره هېڅ اړیکي
نشته له انسانیت سره دی ، ته ووايه زموږ په ښار کی ددغه هلک په څیر
ښاېسته څوک دی ؟ تا یو وخت دباغيانو د سردار له لور سره سکديو په
مینه کی پر حق باله اوزما په څیر دی ویل چی هغوی دواړه خدای یو دېل
لپاره پیدا کړی دی ، زه اوس هم همدا وایم چی دسکديو زوی اوستا لور
خدای سره یو ځای کړی دی ، هغه پرموهنی خپل سرور کولو ته تیارؤ او
موهنی دهغه لپاره په سیند کی ځان ورغورځولو او یا گړنگ ته توپ ته
تیاره وه.

ستا په غورېدوزه پوهېدم خو چی باور می شو چی موهنی دهغه لپاره
تر هر څه تېره ده بیا می یی لاره ونه نیولی شوای زه په موهنی همدومره
خپه یم لکه پررندھیر.

ارجن وویل:

دخوښی لپاره دخپلو اولادونو قربانی نشی لیدلی.

- او مذهب؟

- موږ د مذهب تر پردی لاتدی د فطرت سره په جگړه یو دانسانیت

خیره مسخه کوو، یوه انسان ته له بل سره د کرکي او نفرت درس ورکوو د خدای دانسانانو تر منځ د لور ذاتو او تیت ذاتو په نامه دیوالونه دروو داسی دین نه خدای خوشاله کولی شی نه د خدای د پینا کړیو انسانانو په څیر دی.

ارجن له لږ چوپتیا وروسته وویل:

ته دا خبره ددی لپاره کوی چی رندهیریو نارینه دی ته له کوره دهغه د تیښتی په اړه ډیری پلمی کولی شی، خو زه دیوی لوریلاریم سبا ته به د ښار هر زور او ځوان له مانه دموهنی په اړه پوښتنه کوی زه به هغوی ته څه ځواب ورکړای شم؟

رام داس وویل:

فرض کړه چی که هغی د مایوسی په سبب ځان په سیند کی غورځولی وای یایی له گرنګه توپ وهلی وای نو تابه څه ځواب وایه؟

- رام داسه! زما عزت وساته راته ووايه هغوی چیرته دی زه به یی وپوهوم زه وعده در سره کوم چی دغه خطایی به یی وبخښم.

- ارجنه! زه یوازی دومره خبریم چی هغوی د سکدیو له زوی سره تللی دی اود نړی هیڅ ځواک یی اراده پری بدلولی نشی، امکان لری زه یی ستا په خبرو نرم شی اود خپلی رضا پر خلاف بیرته در سره راشی خو بیا به هغه دلته هغه ژوندی موهنی نه وي، بلکه به یی د هغه بدنه

د قانون د درناوی پرغای دپلارولی دمینی تکانونه پکی زیات دی.
ایا ته به پردی خوښ شی چی موهنی تپی تپی شی اومره شی؟ ارجنه؟
زما دخبری خواب راکړه ایا له واده نه مخکی تادهمدغه قوم له یوی
نجلی سره مینه نه درلوده؟ که هغی ستا مینی ته شانه وای کړی اوله
خپل پلار سره غرونو ته نه وای تللی ته دهغی لپاره دتولنی دهرقانون
ماتولو ته تیار نه وی؟

ایا تا اوس هم کله کله دهغی خیالونه نه اندیښمن کوی؟ که هغی ستا
سره یو غای ژوند منلی وای ایا تابه ددوی په جونگړو کی ژوند دبتار
ترمانیو غوره نه وبللی؟ یادیری دی چی ما پوهولی اوتابه خپل دښمن
گنلم، ایا ته هماغه ارجن یی؟

ارجن دیوه زخم خوړلی انسان په خیر بی سیکه پرکت کیناست دهغه
مخی ته دښ نه شل کاله وړاندی پینښو تصویرونه راغلل، هغه ښکلی
سهار چی ده یوه تیت ذاتی نجلی په سیند کی دلامبو په حال کی لیدله،
هغه دسپوړمی شپه یی په یاد شوه چی دهغی لاس یی نیولی و ویل یی:

سنتی! زه ستا لپاره هرڅه پرېښودو ته تیار یم، دده په خواب کی
دهغی ساده اومعصومی خبری شل کاله وروسته په غوړو کی
کړنگیدلی چی ویل یی:

نه، نه، زه خبره نه وم چی ته دپاچا سپاهی یی، ستا پر غاړه زموږ
دقوم سلگونو تنوبی گناهو وینی دی ته زموږ دښمن یی زه به له تاسره
دمینی کولو پرغای مرگ غوره وبولم ستا پر هیڅ خبره زما باور نشته.

ارجن تکان و خور رام داس ته یی وکتل اووی ویل:

رام داسه ما خجالت کوه مه هغه زما دغوانی او ناپوهی شپې ورغی وی.
 - نه، یوازی ته نه! په داسی عمر کی هر انسان ساده او کم عقل وی زه
 پخپله که ستا یاسکد یو پرغای وای نو همداسی به می کول او که
 درندهیر مور دکومی نجیبی کورنی پرغای دتیت ذاتو په کور کی
 زیربدلی وای نو مابه هم دهغی لپاره دتولنی دکوم قانون پروانه وه کړی
 ، ته دا دغوانی ناپوهی بولی خوزه یی دفطرت د قانون پیروی بولم
 تقدیر چی کله وغواړی دوه زړونه یو غای کړی نو دلور او تیت ذات دیوالو
 نه ماتوی.

خدای شوک لوی او شوک وړوکی نه دی پیدا کړی، زموږ دتولنی قانون
 دتقدیر دقانون پر خلاف بغاوت دی.

زه پوهیږم چی دتولنی له قانون څخه سرغړاوی به دلیری مودی لپاره
 موهنی اورندهیر ته یو تکلیف وی خو که دتولنی له ویری دوی دفطرت
 قانون ماتوی پردوی به یو همیشنی عذاب مسلط وی.

ارجن بی غوايه شووی ویل:

رام داسه! ما وبخښه، زما تر خوله شو تر څی خبری ووتلی، خودموهنی
 پرهمیشنی بیلتون به یی دمور څه حال وی؟

رام داس غواب ورکړ:

مور ته دخپلو اولادونو تر ښه ژوند هیڅ شی هم غوره نه وی، دموهنی

رام داس خواب ورکړ:

ددی ذمه واری پرما!

- هغوی اوس چیرته دی؟

- اوس کورته ولاړ شه ساوتری خور ته تسلی ورکړه، زه به مو په خو

ورڅو کی هغوی ته بوزم، که چا پوښتنه کوله ورته ووايه چی موهنی له سینده پوری غاړی ته د بابا خیلو کره تللی ده.

ارجن جگ شو او ښکته کوزویدو چی رام داس ورته وویل:

زه یوه ضروری خبره درته کوم.

ارجن مخ راوگرځاوه او ورته ویی کتل، رام داس وویل:

زه سهار ته چیرته غم، ښایی ترما سپښین پوری رانشم.

د ښار زیاتره خلک د تیت ذاتو په باب را پاریدلی دی. زما تر راتگه

دهغوی د جونگرو د ساتنی ذمه واری ستا پر غاړه ده.

ارجن وپوښتل:

ته چیرته ځی؟

رام داس خواب ورکړ:

دیوه طبی بوټی په لټون پسې، زما د پښو بندونه بیا خوړیږی.

درام داس خواب ارجن داده نه کړ، بیایی هم د ساوتری لپاره ځان کورته

رسول ضروری ویلل.

دارجن د تلونو نه وروسته رام داس احساس کړه چی له زړه څخه یی یو دروند

بارسیک شو.

د هیلو سهار

نژدې تر نیمې شپې پورې رندهیر او موهنی په سختو غرنیو لارو کې یوې
اوبلې خواته سرگردانه وو، بالاخره یې یو غای اور تر سترگو شو او رندهیر
وویل:

بس نور راوړسیدو، لالو ویل چې زه به اور بل کړم هغه ډیر هوښیار هلک دی.

موهنی تری وپوښتل:

لالو څوک دی؟

رندهیر غواب ورکړ:

یو عجیب هلک دی، زړه یې د زمري دی، سترگی یې د شاهین او بدن یې
ډیر انګ په څیر دی، ته خو به یې د عمر تر پایه دا احسان بدل ورنکړای شی،
که دی یوه شیبه مخکې درمسال ته نه وای رسیدلی او د جلاد لاس یې نه
وای نیولی نو د هغه تیغ د مادو وورمیر ته وررسیدلی.

- بیا هم هغه څوک دی؟

دموهنی ددی پوښتنې په غواب کې د لالو په اړه رندهیر ټوله کسبه هغه

شوچی سهار را پاشید شادر او پایزار می نه وو.

بنایی داهم دده کارنامه وی.

ناخاپه له یوه لوری غور اغی:

دیوی! هغه شادر اوس هم له ماسره شته خو پایزار می په کار را نغلل ستا

دپلار پنبی دیری لویی دی.

رندهیر او موهنی آسونه و درول او په تیاره کی یی سترگی په غیر غیر

یوی او بلی خواته اړولی، رندهیر وویل:

لالو ته یی؟

لالو په کمرس کمرس و خندل او وړاندی ورغی درندهیر د آس جلب یی ونیو

وی وی ویل:

څنگه جنابه! تا خو ویل چی توله لاره راته معلومه ده که ما اور نه وای بل

کمری څه به مو کول؟

اوس دلته را کوزشی وړاندی لاره خطرناکه مخ خوری ده.

دوی دواړه له آسونو پلي شول رندهیر د موهنی آس تر جلب ونیو او له لالو

نه یی وپوښتل:

په لاره کی خوبه تکلیف نه وی دررسیدلی؟

لالو ځواب ورکړ:

په لاره کی څه تکلیف نه ؤ خو چی دلته را ورسیدو ما د بدو په مرگ خبر

کړل، ماد هو او دهغه خور او مور دری واړه تر اوسه ژاړی.

راسپړلی وو.

کنول به په وار وار دهغه د مینې، قربانۍ او خلوص بادونه کوله او ژړل به یې او رندهیر به د دینه ورکوله.

موهنی د حیا په سبب زیاتره چوپه وه.

مادهو ته دهغه راتلل له اټکل لری وو، که دېدهو د مرگ ویر نه وای خدای خبر دی چی د موهنی راتگ به دده په زړه څه ډول اغیزه کړی وه.

بیا به هم هغه په زړه کی د اېږښتنې تکرارولی چی آیا هغه رښتیا راغلی ده، دا امکان لری او هسی خوب خونه دی؟

دهغوی ټولو لپاره دا دوهمه ناآرامه شپه وه.

شاندا د شپې په وروستی برخه کی پریوه ډېره سرکېښود او ویده شوه، موهنی هم له خوبه زنگیدله، کنول چی هغه په دی حالت کی ولیده سړی په غیبه کی کیښود او ورته ویی ویل:

لوری ویده شه.

سهار چی موهنی سترگی وغړولی کنول به پری ورتیته شوه او ټکلوله یې، موهنی بیا لاسونه وغځول او ورسره غیبه په غیبه شوه ویی ویل:

موری!

-لوری.

دموهنی په سترگو کی د مننې او ښکې وځلیدی.

رندهیر د چینې پر غاړه ناست ؤ او لاسونه او مخ یې مینځل.

شاندا دوزی د شیدو له یوې پیالې سره ورغله او چوپه ودریده، رندهیر

داواخله!

رندهیر له یوی شوخی موسکا سره ورته وکتل اوچی شانتا ورته موسکی
شوه نورندهیر ته ټول کاینات په خندا کی ډوب ښکاره شول.
ده ورته وویل:

لومړی یی موهنی ته ورکړه چی ویی څښی.
شانتا غواب ورکړ:

مورمی هغی ته هغه وخت وروڅښلی چی ته ویده وی.
رندهیر پیاله واخیسته او خوله یی پری کیښوده.
په شیدو کی نن ده نوی خوند او خوږوالی احساساوه.

(۲)

لږ څنډه وروسته رام داس راوړسید، لالو په منډه ورغی.
د آس جلب یی ونیو، موهنی او رندهیر وړاندی ورغلل او دهغه پر پښو
یی لاسونه ورکیښودل او چی دوی یی ولیدل، مادهو او شانتا هم په دی
نیت ورنژدی شول، رام داس د شانتا پر سر دمینی لاس کیښود، کنول ته
یی وکتل او ویی ویل:

خوری ما پیژنی؟

کنول هغه ته دمننی په نظر وکتل او غواب به یی ورکړ:

نوزه تا چیرته هیرولی شم!

دواړو یو بل ته تر لږ څنډه په چوپتیا کتل بالاخره رام داس وویل:

خبره! دا غامز تالی لایه ده دمننی ته دواړو لاسونه...

ښایي له لاری سره تاسو نابله وی خو ددی غونډی شاته به خامخا کوم
شپون او پا ښکاری په مخه درشی.

کنول غواب ورکړ:

زه په دی سیمه کی لوښت په لوښت بلده یم، خو تر مازیات تیجو او
لالو په دی لارو ښه بلدی.

تیجو شو گامه لری لاس په نامه ولاړ و، رام داس هغه ته وکتل او تری
ویی پوښتل:

ته له دوی سره غی؟

هغه غواب ورکړ:

هو کی باداره.

ډیر ښه! نور مه ناوخته کوی، زه هم تر لړ غاږ په در سره غم.

لالو درام داس د آس جلب مادهو ته ورکړ او پخپله دمپرو په راغونډولو
کی له تیجو سره ملگری شو.

رام داس د مادهو له لاسه د آس جلب واخیست او رندهیر او مادهو ته یی
ووېل چی هغه دوه آسان راوولی چی هلته نژدی په یوه بوتی پوری تړلی وو.
کله چی هغوی آسان راوستل ده بیا موهنی او شانتا ته ووېل:

تاسو دواړه پراسونو سپری شی.

شانتا او موهنی د ادب او حیا په وجه زړه تازده وی، خو درام داس پر
تینگار موهنی رندهیر او شانتا مادهو پر آس سپری کړی.

نه زه پلي غم.

رام داس وويل: نه خوري په پېچو مي ختل درته گران دي نور بايد غنډ
ونه كړو.

رندهير درام داس خبره تائيد كړه او كنول مجبوره شوه چي پر آس سپره شي.
رندهير، مادهو او رام داس دموهني، شانتا او كنول داسونو جليونه
ونبول او په يوه تونده او نري لاره پر غره وروختل.
رام داس په لاره كي دسكديو په باب وپوښتنل او كنول له جيل خغه
دخلاصون نه دهغه تر مرگه ټوله كيسه ورته تيره كړه.

كله چي دېدهر ياد راغي بي اختياره په ژړا شوه، رام داس دټولي كيسې
له اورېدو وروسته وويل:

خوري! افسوس چي ته دومره وخت دلته وي خوزه درياندې خبر نه شوم،
زه دېدهو په مرگ خپه شوم اوس دهغه پرغاي رندهير او موهني درته
سپارم.

رام داس موهني ته مخ وړ واړاوه، هغي سربښكنه اچولي ؤ او اوښكي بي
تويولي.

(۴)

نژدې ماسپېښين دغه خلك پر غره واوښتل او يوي سمسوري دري ته
ورننوتل، هلته يو غاي تم شول او دلالو او تيجو دورتلو په انتظار شول.

نژدې آسپان، داس، رندهير، موهني، شانتا او كنول داسونو جليونه

داد و رکړ اوس له تانه خپه نه دی هغه پردی خبر نه و چی مادهو دسکدیر
زوی دی .

ما وعده ورسره کړی ده او دیر زر به هغه او موردی دواړه تاته راولم .
بیایی رندهیر ته وویل :

زویه! ماته دی ترڅو ورځو پوری دنوی کور ځای راوښیه .

رندهیر په غمجنه لهجه وویل :

پلار جانده! ته ولی له مورد سره نه ځی ؟

کنول هم وویل :

هوکی وروږه راسره ولاړ شه!

موهنی هم ورغبرگه کړه :

راځه کاکا!

مادهو وویل :

راځه هلته به تاته هیڅ تکلیف نه شي .

شانته تراوسه چوپه وه ، ر . هی ته وکتل ویی ویل :

لکه چی شانته لور می نه غواړی چی ورسره ولاړ شم .

هغه تراوسه چوپه ده .

شانته وار خطا غوندي شوه ویی ویل :

پلار جانده! که زما خبره منی نویو ځل نه زر ځله به ووايم چی راسره ولاړ شه .

رام داس له مینې څخه په دکه لهجه وویل :

لکه چې زما خبره منی نویو ځل نه زر ځله به ووايم چی راسره ولاړ شه .

زه چی هلته اوسیم دزرگونو مظلومانو ساتنه کولای شم . که زه نن ښار
پریرم امکان لری بیا دگنگارام په خیر شوک دښار سردار شی او دتبت
ذاتو دقربانی لپاره به دتوری دیوی ددرمسال دروازی بیا پرانستل شی . زه
چی تر شو پردی ډاډه نشم چی زما پرغای به یو نرم زړی انسان راغی همالته
به وم او دهغو خلکو ساتنه به کوم .

رندهیر وویل :

مگر پلار جانہ ددی پښو نه وروسته به خلک ستا په باب خامخا پاچا ته
دشکایت لپاره ورشی او امکان لری چی راجه ستا سره ښه سلوک ونکړی .
هغه ریښتیا ستا ډیر عزت کوی خودا هیله می نشته چی هغه دی دا تولی
خبری وزغملای شی .

رام داس جواب ورکړ :

راجہ هر شه زغملی شی ، خودانشی زغملی چی دخپلی واکمنی له
کومی برخی شخه دتل لپاره بی برخی شی . دهغه باور دی چی زمانه پرته
نور شوک دغه خلک نشی رام کولی . که شه هم په دی خلکو کی نور
دبغاوت جذبه نه ده پاتی شوی بیا هم دتیرو جگړو ناکامیو دهغه په زړه
ډیری ژوری اغیزی پرښی دی .

دی په زړه کی تراوسه له هغو برهمنانو نه کرکه کوی چی دی بی دسکدبو پر
خلاف را پارولی ؤ .

لومړی زما لورینه له هغو خلکو سره دشه مصلحتونو په خاطر وه خواوس
ورسره خواخوږی زه خپل دین او مذهب بولم . زما لورینه ددوی لپاره یوه

رام داس مادھو ته وکتل او ویی ویل:

مادھو! زه ستا په باب ډیر نا امیده شوی یم.

په رنگینو خونونو زړه خوشالوونکی انسان نه د ځان لپاره څه کولی شی او نه نورو ته، ټولنه د غلطو قوانینو بدلولو ته په زاریو او غوږه مالي نشی تیاریدای. دادنیا بوی واپ دی، چی دمختلفو قومونو کاروانونه پری تیر شویدی او نور به هم پری تیر شی، په دغه واپ کی هر قوم گام پر گام له وپروونکیو کڼدو، هیبتناکو تیارو او خطرناکو توپانونو سره مخ کیږی.

پردی واپ د تیریدونکی هر کاروان دا هیله ده چی تر نورو وروسته پاتی نشی، خو تاریخ موږ ته دا راښیی چی تقدیر دبری تاج یوازی دهغو پرسر ږدی چی اراده یی ددغو کڼدو په لیدو نه کمزوری کیږی او په ډیره میرانه د تیارو او توپانونو سره د غری وهی. کوم قومونه چی دغه کندی وویښی او پښی یی ولېزښی او په تیارو او توپانونو کی وویږیږی او پاتی شی، د تقدیر لاس ددوی د مرستی لپاره نه راوړاندی کیږی. گړندېو کاروانونو هم دوی تر لاس ورسره ونه نیول او دملگ تیا هڅه یی ونکړه بلکی خپل بوج یی هم پر هغوی ورواچاوه، هغوی ولویدل او دشانه چی نوری قافلی راتلی دهغو تر پښو لاندی او همغسی پاتی شول.

د تاریخ په پاڼو کی یوازی د څو پرمختللو اولسونو داستانونه لیکلی دی، خو تر ننه په تیارو کی پاتی او په کڼدو کی لویدلیو او مړو شویو

دریږی.

په حوصله ماتوونکیو تیارو کې دخپل ایمان او عمل د پوی بلی گرځوی.
په نړۍ کې بری او سرلوری ددوی پښې ښکلوی.

دغه لوی واک چیرته له سپیرو دښتو او چیرته له سمسورو او شنو باغونو
خفه تیریږی.

څوک چې ددښتو په نندارو ستومانه شوی او په سمسور و باغونو کې یې
ددمی جوړولو لپاره اړولی دی هغوی له خوا اړگمپو وروسته خوب وړی او
بیا هغوی چې له دوی نه ډیر وروسته وو وړاندې تری ولاړل.
دتلو پر وخت یې هغوی ورسره راوینې نه کړل بلکې دغلامی په زغیرونو
کې یې وتړل، چې بیا ددوی دغه هبله چې دوی تل باید زموږ غلامان وی
دمحکومانو لپاره قانون شو.

په کومو خلکو کې چې تاسو دژوند څو کلونه تیر کړل هغوی نوی غلامان
شوی دی. په دوی کې تر اوسه پوری لږ څه دآزادی جذبه ژوندی پاتی ده،
تاسو هغه ټیټ ذاتی نه پیژنی چې له کلونو راسی په غلامی کې پراته دی.
دوی دځواکمنو دمتر وکی اشاره دخدای قانون گنی.

که ته هغوی ته ورشی او ورته ووايي چې ستاسو او ستاسو دلوږ ذاتو
بادارانو تر منځ توپیر نشته نو هک پک به درته وگوري. که ته هغوی ته
ووايي چې خپلواکي ستاسو فطری حق دی نو تابه لیونی وگنی.

که ته ورته ووايي چې دخدای په وړاندې لوږ ذاتی او ټیټ ذاتی یوشان دی

اعلان گنۍ.

چې کله په کوم قوم کې د ځان کم گڼلو احساس د مذهب تر حده ورسېږي
دهغوی بیا لاری ته برابرول ډیره گرانه شی.
بیا هم زه نه غواړم چې تا مایوس کړم.

تاریخ رابښی چې ځینی قومونه د عروج له لوړو څو کونه د زوال او
غور تیا تیتو کڼدو ته لویدلی دي، او ځینی بیا د ذلت له ډیرو ژورو کڼدو نه
د عروج او لوړ تیا وروستیو څو کونه ختلی دي.

خو په یاد لره چې تاسو دهغوی له ډلې نه یاست چې لویدلی قومونه
راپورته کوی او کندی پخپلو لاشونو او مړیو د کوی او له ځواکمنو څخه
د خپل حق داخستلو لپاره خپل ټټر سپر کولی شی.

له لوړ ذاتو سره ستاسو جگړه ددی لپاره نه ده چې هغوی ستاسو ټول حقوق
درنه اخیستی دي.

نه، تاسو له خپلو ځواکمنو بادارانو څخه یوازی څه آسانتیاوی غواړی،
هغه دا چې دوی دی تاسو ته د خپلو درمسالو دروازی پرانیزی، تاسو دی
پریردی چې ددوی له ځاگانو څخه اوبه وڅښی. خپلو پیاوړو ته مو
ورپریردی او ددوی د بروتانو عبادت ته دی تاسو پریردی.

ستاسو مثال دهغه چا دی چې کور ته یی غله ورشی او ددوی لاسونه او
پښی کلک په زنځیرونو وټیږي او په یوه تنگه او تیاره کوټه کې یی واچوی.
دوی بیا د غلو څخه ووپریري بس همدومره ورته ووايي چې دغه زنځیرونه

کله چی تاسو زموږ په پراخو کوتو کی کینی او سندی وایی نو زموږ هم همداسی زړه غواړی مخکه خو موږ ته هم دکومی شلولو اجازه راکړی . دوی یوازی دڅو تنگو سوال کوی او دایی هیر کړی دی چی دغه ټولی خزانې ددوی وی ، چی اوس څه تری ترلاسه کړی .

دا ځانته یو لوی انعام گڼی او چی څه شی نشی ترلاسه کولی دهغو په باب گومان کوی چی دایی حق نه و .

غلامی ، بیوسی او مجبوری یی مذهب او دین شی . او څواکمن لوټماران انسان نه دیوتا ورته ښکاری .

فرض کړی چی ټولنه تاسو ته دخپلو درمسالونو دروازی پرانیزی ، تاسو ته اجازه درکړی چی ددوی له څاگانو او بدهو څښی ، ښارونو ته یی ورشی او دبوټانو عبادت یی وکړی . نو آیا ستاسو مثال به دهغه سړی په څېر نه وی چی کور یی چا تری نیولی وی بیا هغه په تیاره کوټه کی یو چراغ ورته مخی ته کیږدی او یا یوه کړکی ورته پرانیزی ؟

آیا ددی آسانتیاؤ له ترلاسه کولو وروسته دټولنی له نورو قومونو سره دسیالی او برابری دعوه کولی شی ؟

هیڅکله هم نه ! دوه انسان که په یوه ښار کی اوسی ، له یوه کوهی او بدهو څښی او د یوه بوت نمانځنه وکړی هم بادار او غلام کیدای شی .

په دی نړی کی به دزورور لاس تل پر کمزورو پروی .

کمزوری که له زورور سره یو ځای کښینی هم له هغه سره دبرابری دعوه

مادهوا درالويدلی اولس راپاخول دیر گران کار دی.
 ستا پلار بوزرور سری و دهغه ارادی دیری اوچتی وی.
 او زه پوهیدم چی تقدیر هغه دلویدلی قوم دراپورته کولو لپاره پیدا کری
 دی او دی به په دی هیواد کی بولوی انقلاب راوولی، خو هغه دپینو په
 سمندر کی له بوغل غوتی وهلو وروسته دتل لپاره خندی ته ووت. دی
 ددی خلکو دراپورته کولو لپاره راغلی و خو پخپله ویده شو، بیا هم دهغه
 په زړه کی داخلاص او صداقت تکانونه وو.
 هغه ظلم وزغملو خو دظلم ملاتړ یی ونه کړ.
 له مظلومانو سره یی مینه وکړه خو دده مینی دی دمظلومانو دحق ترلاسه
 کولو لپاره تیر سپر کولو ته تیار نه کړ.
 که په کنول خور بده نه لگیږی نو ویده وایم چی دهغه دذهنی انقلاب سبب
 دا وه چی اوس ستا وروستی هدف موهنی ده.
 ته تردی زیات څه نه غسواړی، ته هغه غای ته غی چی آزاد خلک
 اوسپیږی، هلته به ته له موهنی سره وی چی دبنارونو او درمسالونو یاد به
 دی نه غوروی.
 دا ټول به هیر کری، د پوتانو جوړولو اړتیا به هم نه وینی.
 خو خپل زړه ته دا دوکه مه ورکړه چی ته خپلواک یی او خپلواک به
 اوسی، ته به هم هفسو خلکو ته ورشی او ورسره ویده به شی او ویده
 کیدونکی تر دیره وخته په امن کی نشی ویده کیدای، په دی دره کی به بیا

او دی دموهني لپاره دژوند دهر ډول خوبښو قربانو لو ته تيار و. خو
دایي نشوای منلی چی ساحل ته دخپلی کښتی له رسولو وروسته به
دگرداب په منځ کی دراپښکیلو خلکو چیغی او فریادونه نه اوری او غوږونه
به پری کانه کړی. ده دهغه سترومانه مسافر غوندي غوښتل چی تر لږ غنډه
په دښته کی دیوی چینی پر غاړه دونی سیوری ته دمه جوړه کړی او بیا
دلاروار کو لپاره دلارښوونی تدبیرونه سنجوی.

دغه یخه او خوړه چینه موهني وه چی ده یی په لټون پسې ډیر کسان په
دښتو کی سرگردانه ولیدل چی له تندي یی ساه ورکړه...

ده ددی پر غای چی موهني دیوی نیشه یی دوا په څیر وگڼی او پری ویده
شی دخپل ژوند داوچتو ارمانونو لپاره یی دلاری توبښه بلله. ده دموهني په
ملگرتیا له تورپان سره دغری وهلی شوای. موهني ورته هغه چراغ و چی
دهد ف په لور دلاری کندی او ژوری یی پری لیدای شوای.

بیا هم ده درام داس دخبرونه وروسته په زړه کی یوه نوی اندښنه او
کشمکش احساساوه.

ده په زړه کی په وار وار دا پوښتنی کولی چی آیا دی لوېدیځو انسانانو ته
یوازی دیوه داسی لارښود ضرورت دی؟ آیا دنړی دټولو مسایلو حل یوازی
په زور او ځواک کی دی؟

آیا کمزوری چی ځواکمن شی په عام ډول ظالمان نه تری جوړیږی؟ آیا
دژوند پرواټ وړاندی تلونکو ځواکمنو انسانانو دا حق دی چی پر کمزورېو
انسانانو خپل بوج ور واچوی، هغوی دذلت او غلامی کندو ته ورتهیل وهي،

ماده و خواب ورکړ:

په نړۍ کې دېوشي د نشتوالی مطلب دانه دی چې اړتیا یې هم نشته په غارونو کې اوسیدونکیو انسانانو د جونگریو جوړولو اړتیا احساس کړه، جونگری د توند باد او باران په وړاندې نشي ټینګیدای نو دوی د خټو او ډبرو د کورونو جوړولو ته اړ شول. امن د نړۍ تر ټولو ستره اړتیا ده. د خواک تر قانون لاندې نه پای ته رسیدونکی جګړې به انسان د داسې قانون هڅو ته اړ کړي. زه دا منم چې د داسې قانون اړتیا به مظلوم انسانان زیاته احساسوي. او د کمزوریو پر هلوکو د خپلو مانیو او محلو نو جوړوونکی به یې مقابلي ته ودریږي. خو د خلوص اوسپنه به بالاخره د جبر زنجیرونه وشلوي او هغه به د داسې قانون بری وي.

د داسې قانون علمبردار به دیوه داسې دیوتا نظر په وړاندې کړي چې ټولو ته په یوه سترګه گوري.

هغه به داسې عبادتځای جوړ کړي چې دروازي به یې د ټیټ ذاتی او لوړ ذاتی دواړو لپاره یوډول پرانیستي وي. هغه ورځ لري نه ده چې انسانان په قوم او ذات نه بلکې په کړو وړو وپېژندل شي. د خواک متروکه د نیکي د توري په مقابل کې ښکته شي.

د نړۍ دغه جګړه به د ظلم پر خلاف د نیکي جګړه وي. او که زه ژوندی وم نو په دې جګړه کې به دیوه سرتیري او سپاهي په توګه شریک وم. بیا به نړۍ وگوري چې زه بهی همته او دارن نه یم.

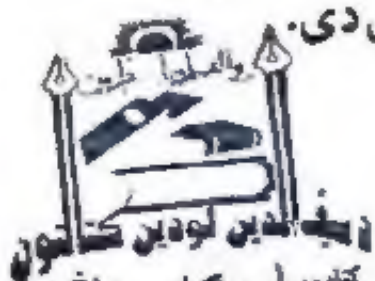
رام داس وویل:

مادهو په غمجنه لهجه خواب ورکړ:

دچا په لاس کی چی دشی لخوا په مزله کی مشال نه وی، هغه ددی پرته
بله هیڅ چاره نه لری چی باید دسهار راتلو ته انتظار وکړی، زه به هم انتظار
کوم.

رام داس و موسکل ویی ویل:

ترڅو سهار شوی نه وی بنارونو او درمسالونو ته مخه مه کوی. تا په
تیارو کی ډیر څه له لاسه ورکړی دی.

کنول وویل:

زه به یی اوس څار نه کوم. کنول ته دلته بدهو ورپه یاد شو او ژوندگایي ناڅاپه پر شونډو ورکه شوه.
رام داس رندهیر ته وکتل ویی ویل:

بڼه نور په مانا وخته کیږی. زویه! کنول خور ته خبله مور وگڼه، شانتا
ته څه تکلیف پیښ نه شی.

مادهو خپل مشر ورور وگڼه. او مادهو تا ته خوددی وینا ضرورت نشته
چی موهنی ته څه تکلیف ونه رسیږی.

کنول خوری! ددوی په واده زموږ د ټولنی یو مذهبی مشر هم خوښ نه
دی. زه دا نه غواړم هم چی هغوی دی پری خبر شی. تر پنځلس ورځو پوری
رندهیر ماته راولیږه. زه به ورسره راشم او موهنی ستا پلار جان به هم راسره
راولم.

در خستولوپه وخت کی رام داس خپل آس کنول ته ورکاوه او غوښتل یی
پلی ولاړشی، خو کنول درام داس غم کاوه او پر خره سپریدل یی غوره وبلل.
هغه مجبور شو چی خپل آس بیرته واخلي.

(۵)

دوریځو کاروانونه دختیځو دنگو غرونو څخه دلوید یځو پراخو میدانونو
په لور خوځیدل. رام داس چی دغونډی څوکی ته ورسید آس یی ودراره او
مخ یی واره او لاندی یی وکتل.

کنول او دهغه دسفر نور ملگری له دری څخه تیر شوی وو او او س په یوه
گرځندی کی پر غره پورته ختل.

رام داس تر ډیره غنډه په هغوی پسې کتل. چی دغه کاروان دغونډی
شاتو واوښت او پناه شو هغه د آس جلب پرېښود او ورو ورو ښکته روان شو.

دخیالونو چپا ورام داس له خپل شاوخوا څخه ناخبره کړی ؤ.
ده په خیال کی دکوم لوړ غره په لمن کی دشر شرو تر څنگ دگنډونو تر
سیوری لاندی یوه جونگره لیده چی زوی او نیوری پکی اوسی. دی
دهغوی دواړو په مینځ کی ناست ؤ. شانتا یو وړوکی ماشوم په غیږ کی
نیولی ؤ چی بیا یی ده ته په غیږ کی ورکړ، ویی وبل:

بابا ته دی ورشه! ته ډیر شوخ یی.

او هغه وړوکی ماشوم په خپلو وړوکو لاسونو دده دهریتونو درانیولو هڅه
کوله.

MAN & GOD

By: Naseem Hijazi
Translated by: Shafiqi

